

**«SHARQ» NASHRIYOT-MATBAA
AKSIYADORLIK KOMPANIYASI
BOSH TAHRIRIYATI
TOSHKENT — 2007**

Иқбол Мирзо

Сизни

Күнбайтас

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ — 2007

Масъул мухаррир:
РАҲМОН ҚЎЧҚОР

Нашрга тайёрловчилар:
**Азиэбек Анвар
Орифжон Мадвалиев**

Иқбол, Мирзо

Сизни куйлайман: Шеърлар. — Т.: «Шарқ», 2007. — 368 б.

Бундан ўн йил муқаддам Чингиз Айтматов Иқбол Мирзо тимсолида замонавий ўзбек шеърияти иқболини кўраётганлигини айтган эди. Ўтган йиллар буюк адабнинг ўзига хос башоратини исботлади. Бугун адабиётта, сўзга озгина эътиборли киши Ўзбекистон Халқ шоири Иқбол Мирзонинг қанотли шеърларидан хеч йўқса тўрт сатр ёд билади. Она халқини самимий севгান шоир бугун халқ севган шоирга айланди.

Ушбу китобга энг сара шеърлар жамланди.

ББК. 84(Ўз)-5

ISBN 978-9943-00-102-2

© «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти, 2007-й.

Mas'ul muharrir:
RAHMON QO'CHQOR

Nashrga tayyorlovchilar:

**Azizbek Anvar
Orifjon Madvaliev**

Iqbol, Miirzo

Sizni kuylayman: She'rlar. — T.: «Sharq», 2007. — 368 b.

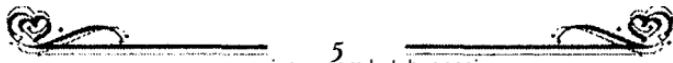
Bundan o'n yil muqaddam Chingiz Aytmatov Iqbol Mirzo timsolida zamonaviy o'zbek she'riyati iqbolini ko'rayotganligini aytgan edi. O'tgan yillar buyuk adibning o'ziga hos bashoratini isbotladi. Bugun adabiyotga, so'zga ozgina e'tiborli kishi O'zbekiston halq shoiri Iqbol Mirzoning qanotli she'rlaridan hech yo'qsa to'rt satr yod biladi. Ona halqini samimiy sevgan shoir bugun halq sevgan shoiriga aylandi.

Ushbu kitobga eng sara she'rlar jamlandi.

BBK. 84(O'z)-5

ISBN 978-9943-00-102-2

© «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi
Bosh tahririyati, 2007-y.

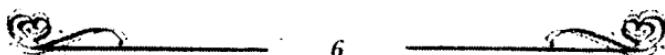
КЎНГИЛДАГИ ГАП

Мен 1967 йилнинг биринчи майида Фарғонанинг Бағдод туманидаги Кўштегирмон қишлоғида туғилганман. Қишлоғимдан учта ариқ оқиб ўтади. Шу ариқларда чўмилиб, балиқ овлаб улгайғанман. Ҳамқишлоқларим дехқончилик, дурадгорлик, темирчилик ва қисман чорва билан машғул. «Кўштегирмон» номи «Бобурнома»да бир неча жойда учрайди. Шу билан ҳам мактанишим мумкин.

Ўқитувчилар оиласи бўлганидан, табиий, китобга, адабиётга алоҳида эътибор қаратиларди. Эсимда, бешинчидаги ўқиётганимда Сергей Есениннинг «Замин дарғаси» (Устоз Эркин Воҳидов таржималарида) китобини ёд олганим учун дадам мукофот тариқасида Кўкон шаҳрига томошага олиб борганди. Ўша даврдаги вахимали хикоялар таъсиридан, ҳарқалай, хон Ўрдаси менга жуда совуқ ва омонат туюлган эди. Кейин мавлоно Муқимий уй музейига кириб, тасодифан Чархий домла билан учрашганимиз, у кишининг баъзи сўзлари, жумладан, «шеър нондай табаррук» деганларини аниқ-тиник эслайман. Мен илк бор тирик шоир билан юзма-юз турардим, ҳаяжоним зўрлигидан дудукланиб, гапиролмай қолганим, дадамнинг хижолат бўлиб кулгани, кейин эркалатиб, сиз ҳаммадан зўр шоир бўласиз, деб пешанамдан ўпгани, кафтининг ҳарорати ҳам ёдимда.

Хозир ҳам яхши шоирлар олдида ҳаяжоним бор, бунинг сабаби, азбаройи адабиётга хурмат-эътиқодимдан.

Болалигим паҳтанинг қора меҳнатида кечган. Бугун ўйласам, нақадар шафқатсиз,adolatciz кунлар бўлган экан. Ўша рангсиз кунларда ҳам шеър билан овуниб, китоб билан андармон бўлиб кулфатларни сезмаган эканман...

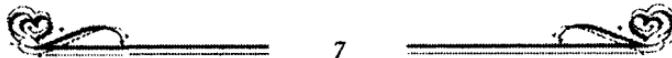
KO'NGILDAGI GAP

Men 1967-yilning birinchi mayida Farg'onanining Bag'dod tumanidagi Qo'shtegirmon qishlog'ida tug'ilganman. Qishlog'imdan uchta ariq oqib o'tadi. Shu ariqlarda cho'milib, baliq ovlab ulg'ayganman. Ham-qishloqlarim dehqonchilik, duradgorlik, temirchilik va qisman chorva bilan mashg'ul. «Qo'shtegirmon» nomi «Boburnoma»da bir necha joyda uchraydi. Shu bilan ham maqtanishim mumkin.

O'qituvchilar oilasi bo'lganidan, tabiiy, kitobga, adabiyotga alohida e'tibor qaratilardi. Esimda, beshinchida o'qiyotganimda Sergey Yeseninning «Zamin darg'asi» (Ustoz Erkin Vohidov tarjimalarida) kitobini yod olganim uchun dadam mukofot tariqasida Qo'qon shahriga tomoshaga olib borgandi. O'sha davrdagi vahimali hikoyalar ta'siridami, harqalay, xon O'rdasi meniga juda sovuq va omonat tuyulgan edi. Keyin mavlono Muqimiy uy muzeyiga kirib, tasodifan Charxiy domla bilan uchrashganimiz, u kishining ba'zi so'zlari, jumladan, «she'r nonday tabarruk» deganlarini aniq-tiniq eslayman. Men ilk bor tirik shoir bilan yuzma-yuz turardim, hayajonim zo'rligidan duduqlanib, gapirolmay qolganim, dadamning hijolat bo'lib kulgani, keyin erkalatib, siz hammadan zo'r shoir bo'lasiz, deb peshanamdan o'pgani, kaftining harorati ham yodimda.

Hozir ham yaxshi shoirlar oldida hayajonim bor, buning sababi, azbaroyi adabiyotga hurmat-e'tiqodimdan.

Bolaligim paxtaning qora mehnatida kechgan. Bugun o'ylasam, naqadar shafqatsiz,adolatsiz kunlar bo'lган ekan. O'sha rangsiz kunlarda ham she'r bilan ovunib, kitob bilan andarmon bo'lib kulfatlarni sezmag'an ekanman...

Илк машқларимни 7—8 ёшларда тоғам Фулом Абдулла таъсирида ёза бошлаганман. Лекин улар шунчаки машқлар эди, холос. Ростакамига, кейинроқ, 20 ёшларимда шеър ёзадиган бўлдим. Бу жисмоний балоғат билан ҳам боғлиқ экан-да...

Менга муҳаббат қалам тутқазган. Кейинроқ бу туйғу юрт ишқига, ватан севгисига айланди.

Бир пайтлар ватан мавзууда ёзсанг, кимданdir ни-мадир таъма қилаётгандек туюлардинг. У кунлар ҳам ўтди. Тушундимки, шоир миллат тақдири учун энг масъул шахс экан. Шоир ўз ҳалқисиз ҳеч ким эмас, ҳеч нарса эмас.

Шоир ўз ихтиёри билан ўзига дард юқтирадиган та-бибга ўхшайди.

Ҳамма яхши шоир-адибларни ва Мұхаммад Юсуф-ни устоз деб биламан. Унинг самимийлиги, чапанилиги ёқади. Ўзи ҳам шеърларига ўхшарди: бирорвга ёмонлиги йўқ, содда одам эди. Агар шоир ўз асарларига ўхшамаса, чинакам фожиа, аслида, шу... Ким нима де-са, оғзи ўзида, Мұхаммад акачалик миллатни, шу тупроқни севган одамни кўрмаганман.

Мен шоирлар орасида ёмон одамни учратмадим. Улар ичида кайфият ва муҳит кишилари бор. Лекин яқинроқ бориб, самимийроқ бўлсангиз, шоирнинг гўзал қалбини кўришингиз мумкин.

Одам улғайгани сари муаммолари, саволлари ҳам улканлашиб бораркан. Шу саволлар курашга, масъулиятга, ижод ва яшашга ундейди.

Мен ҳам шу қоракўз, бағрикенг, оқибатли ҳалқни, яъни Сизни яхши кўраман. Ҳамма ёзганларим Сизга бағишлиангани учун тўплам номини «Сизни кўйлайман» деб кўйдим.

Худо умр берса, Сизнинг хизматингиздаман.

Эҳтиром билан Иқбол Мирзо,
15.01.2007.

Ilk mashqlarimni 7—8 yoshlarda tog‘am G‘ulom Abdulla ta’sirida yoza boshlaganman. Lekin ular shunchaki mashqlar edi, xolos. Rostakamiga, keyinroq, 20 yoshlariimda she’r yozadigan bo‘ldim. Bu jismoniy balog‘at bilan ham bog‘liq ekan-da...

Menga muhabbat qalam tutqazgan. Keyinroq bu tuyg‘u yurt ishqiga, vatan sevgisiga aylandi.

Bir paytlar vatan mavzuyida yozsang, kimdir nimiradir ta’mal qilayotgandek tuyularding. U kunlar ham o’tdi. Tushundimki, shoir millat taqdiri uchun eng mas’ul shaxs ekan. Shoir o‘z xalqisiz hech kim emas, hech narsa emas.

Shoir o‘z ixtiyorori bilan o‘ziga dard yuqtiradigan tabibga o‘xshaydi.

Hamma yaxshi shoir-adiblarni va Muhammad Yusufni ustoz deb bilaman. Uning samimiyligi, chapaniligi yoqadi. O‘zi ham she’rlariga o‘xshardi: birovga yomonligi yo‘q, sodda odam edi. Agar shoir o‘z asarlariiga o‘xshamasa, chinakam fofia, aslida, shu... Kim nima desa, og‘zi o‘zida, Muhammad akachalik millatni, shu tuproqni sevgan odamni ko‘rmaganman.

Men shoirlar orasida yomon odamni uchratmadim. Ular ichida kayfiyat va muhit kishilarini bor. Lekin yaqinroq borib, samimiyoq bo‘lsangiz, shoirning go‘zal qalbini ko‘rishingiz mumkin.

Odam ulg‘aygani sari muammolari, savollari ham ulkanlashib borarkan. Shu savollar kurashga, mas’uliyatga, ijod va yashashga undaydi.

Men ham shu qorako‘z, bag‘rikeng, oqibatli xalqni, ya’ni Sizni yaxshi ko‘raman. Hamma yozganlarim Sizga bag‘ishlangani uchun to‘plam nomini «Sizni kuylayman» deb qo‘ydim.

Xudo umr bersa, Sizning xizmatingizdaman.

Ehtirom bilan Iqbol Mirzo,
15.01.2007.

Бұтқалар

севдірдің мені.

бұтқалар?

Zhi

Bunchalar

*sevdirding meni,
bunchalar?*

Истайсизми-йўқми

Истайсизми-йўқми, гардун айлана,
Истайсизми-йўқми, қайтиб келаман.
Софинмаган кўзингиздан айланай,
Истайсизми-йўқми, сизни севаман.

Ой ботади — юлдузларнинг ҳабиби,
Тонг отади, таънаси йўқ самимий.
Табиатнинг қонунидек табиий —
Истайсизми-йўқми, сизни севаман.

Қучоғига яширмайди хиёбон,
Ўртамиизда удум отлиғ биёбон.
Сизга нима, куйсам ўзим куяман,
Истайсизми-йўқми, сизни севаман.

Чакмоқ калит бўлди қулфи дилимга,
Тегмаган бир кизнинг зулфи дилимга.
Сиздан ўзга хон йўқ мулки дилимга,
Истайсизми-йўқми, сизни севаман.

Бошингизда япроқ бўлиб айтаман,
Пойингизда тупроқ бўлиб айтаман.
Тупроқдаям мушток бўлиб айтаман,
Истайсизми-йўқми, сизни севаман.

1998

Istaysizmi-yo'qmi

Istaysizmi-yo'qmi, gardun aylana,
Istaysizmi-yo'qmi, qaytib kelaman.
Sog'inmagan ko'zingizdan aylanay,
Istaysizmi-yo'qmi, sizni sevaman.

Oy botadi – yulduzlarning habibi,
Tong otadi, ta'nasi yo'q samimi.
Tabiatning qonunidek tabiiy –
Istaysizmi-yo'qmi, sizni sevaman.

Quchog'iga yashirmaydi xiyobon,
O'rtamizda udum otlig' biyobon.
Sizga nima, kuysam o'zim kuyaman,
Istaysizmi-yo'qmi, sizni sevaman.

Chaqmoq kalit bo'ldi qulfi dilimga,
Tegmagan bir qizning zulfi dilimga.
Sizdan o'zga xon yo'q mulki dilimga,
Istaysizmi-yo'qmi, sizni sevaman.

Boshingizda yaproq bo'lib aytaman,
Poyingizda tuproq bo'lib aytaman.
Tuproqdayam mushtoq bo'lib aytaman,
Istaysizmi-yo'qmi, sizni sevaman.

1998

Ёдигіда қолмоқчи әдим

Фузулий лутф этиб кетган бир замон,
Гүзаллар вафосиз, алдоқчи, дедим.

Ёнингда қолишига йўқ әди имкон,
Мен сенинг ёдингда қолмоқчи әдим.

Негадир истардим қийналишингни,
Юрагингга каманд солмоқчи әдим.
Онангга айтолмай қолсанг тушингни...
Мен сенинг ёдингда қолмоқчи әдим.

Дўстлар кечиб қўйган әди баҳримдан,
Кимлардандир қасос олмоқчи әдим.
Хайдаб чиқардилар хаётларидан,
Мен сенинг ёдингда қолмоқчи әдим.

Аламим, ҳасадим, гинам туфайли,
Эҳтимол устингдан кулмоқчи әдим.
Софинсанг, ўртансанг, йиғласанг майли,
Мен сенинг ёдингда қолмоқчи әдим.

Кўзингни кўзимга бермадинг сира,
Ишондингми, йўқми, билмоқчи әдим.
Сени кўп ўйладим. Шеър ёздим, кара,
Мен сенинг ёдингда қолмоқчи әдим.

1998

Ёлиз

Милён йилда мени яратди ҳаёт,
Мени сўраб, тоғлар қатор чўқди тиз.
Наҳот англамайсан, билмайсан наҳот,
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Буғланиб, қайтадан тўкилади сув,
Куёшдан ишорат — кўз ёрап илдиз.

Yodingda qolmoqchi edim

Fuzuliy lutf etib ketgan bir zamon,
Go'zallar vafosiz, aldoqchi, dedim.
Yoningda qolishga yo'q edi imkon,
Men sening yodingda qolmoqchi edim.

Negadir istardim qiynalishingni,
Yuragingga kamand solmoqchi edim.
Oningga aytolmay qolsang tushingni...
Men sening yodingda qolmoqchi edim.

Do'stlar kechib qo'ygan edi bahrimdan,
Kimilardandir qasos olmoqchi edim.
Haydab chiqardilar hayotlaridan,
Men sening yodingda qolmoqchi edim.

Alamim, hasadim, ginam tufayli,
Ehtimol ustingdan kulmoqchi edim.
Sog'insang, o'rtansang, yig'lasang mayli,
Men sening yodingda qolmoqchi edim.

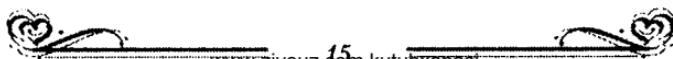
Ko'zingni ko'zimga bermading sira,
Ishondingmi, yo'qmi, bilmoqchi edim.
Seni ko'p o'yladim. She'r yozdim, qara,
Men sening yodingda qolmoqchi edim.

1998

Yolg'iz

Milyon yilda meni yaratdi hayot,
Meni so'rab, tog'lar qator cho'kdi tiz.
Nahot anglamaysan, bilmaysan nahot,
Axir men bittaman, yagona, yolg'iz.

Bug'lanib, qaytadan to'kiladi suv,
Quyoshdan ishorat — ko'z yorar ildiz.

Мен, ахир уларга ўхшамайман-ку,
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Хар элат ўзича атар шамолни,
Мингта исм билан яшайди юлдуз.
Сен қайдан топасан бошқа Иқболни,
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Нафасим — ғанимат, сўзим — ғанимат,
Фожиа — пойимдан узилган ҳар из.
Менинг нигоҳларим энг эзгу неъмат,
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Яратганга бориб айтаман сени!
Ўзи ҳукм этсин одил ва холис.
Мен қайтиб келмайман, тушуняпсанми?
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз...

1995

Ғүё

Бир дарахтни кўрдим — мағрур, баркамол,
Истаган фаслида гуллайдигандай.
Писандига яқин келмас қор, шамол:
Дуркун барги мангу сўлмайдигандай.

Шул дарахтнинг олдида хор, ғарибман,
Йўл ярмига етар-етмас ҳорибман,
Ҳаводан куз ҳидин олиб турибман,
Бахор менга қайтиб келмайдигандай.

Бир ирмоқни кўрдим — ўжар ирмоқни,
Суриб хасни, лойқа қилиб тупроқни,
Ташлаб кетаётир боғни, ўтлоқни —
Зум тўхтаса, сира бўлмайдигандай.

Шул ирмоқнинг ҳузурида ким бўлдим?
Тўхтаб қолдим, тил тишладим, мум бўлдим.

Men, axir ularga o'xshamayman-ku,
Axir men bittaman, yagona, yolg'iz.

Har elat o'zicha atar shamolni,
Mingta ism bilan yashaydi yulduz.
Sen qaydan topasan boshqa Iqbolni,
Axir men bittaman, yagona, yolg'iz.

Nafasim – g'animat, so'zim – g'animat,
Fojia – poyimdan uzilgan har iz.
Mening nigohlarim eng ezgu ne'mat,
Axir men bittaman, yagona, yolg'iz.

Yaratganga borib aytaman seni!
O'zi hukm etsin odil va xolis.
Men qaytib kelmayman, tushunyapsanmi?
Axir men bittaman, yagona, yolg'iz...

1995

Go'yo

Bir daraxtni ko'rdim – mag'rur, barkamol,
Istagan faslida gullaydiganday.
Pisandiga yaqin kelmas qor, shamol:
Durkun bargi mangu so'lmaydiganday.

Shul daraxtning oldida xor, g'aribman,
Yo'l yarmiga yetar-yetmas horibman,
Havodan kuz hidin olib turibman,
Bahor menga qaytib kelmaydiganday.

Bir irmoqni ko'rdim – o'jar irmoqni,
Surib xasni, loyqa qilib tuproqni,
Tashlab ketayotir bog'ni, o'tloqni –
Zum to'xtasa, sira bo'lmaydiganday.

Shul irmoqning huzurida kim bo'ldim?
To'xtab qoldim, til tishladim, mum bo'ldim.

Ҳасрат келди, кўз ёшимга лим бўлдим,
Эски кўнгил энди тўлмайдигандай.

Бир дилбарни кўрдим — қоши қароли,
Қошларидан юрак-бағрим яроли,
Бўлсам эди хизматкори, қароли,
Кул бўлмасам, баҳтим кулмайдигандай.

Шул дилбарнинг қошида бечораман,
Юрагимдан нолиб, қайга бораман.
Ўзим билан олишиб овораман,
Мен ҳам унга парво қилмайдигандай.

Бир кимсани кўрдим, азиз ёронлар,
Фириб берса, чап беролмас шайтонлар,
Йиғмиш дунё, қурмиш турлик ошёнлар,
Гўё бу зот асло ўлмайдигандай.

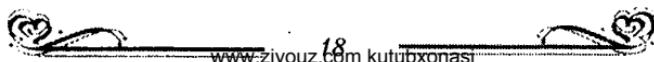
Шул кимсанинг ёнида мен нимаман,
Балки унинг юкин ортган кемаман.
Сиз нимасиз? Дард сўйладим кимга ман,
Кимлигимни ҳеч ким билмайдигандай.

2001

Айёр қиз

Кулиб қараб, кулиб кўзин обқочган,
Ўргатволиб, кейин ўзин обқочган,
Кучоқласам, титраб юзин обқочган,
Тугунчагин туғиб кўйган тайёр қиз,
Ёлғон йиглаб, эрга борар айёр қиз.

Хув, дейди-ю, ўйлар ёстиқ-кўрпасин,
Кўзда ёш йўқ — аяди-да сурмасин,
Эшитсин-у, лекин бирор кўрмасин...
Тугунчагин туғиб кўйган тайёр қиз,
Ёлғон йиглаб, эрга борар айёр қиз.

Hasrat keldi, ko'z yoshimga lim bo'ldim,
Eski ko'ngil endi to'lmaydiganday.

Bir dilbarni ko'rdim — qoshi qaroli,
Qoshlaridan yurak-bag'rim yaroli,
Bo'lsm edi xizmatkori, qaroli,
Qul bo'lmasam, baxtim kulmaydiganday.

Shul dilbarning qoshida bechoraman,
Yuragimdan nolib, qayga boraman.
O'zim bilan olishib ovoraman,
Men ham unga parvo qilmaydiganday.

Bir kimsani ko'rdim, aziz yoronlar,
Firib bersa, chap berolmas shaytonlar,
Yig'mish dunyo, qurmish turlik oshyonlar,
Go'yo bu zot aslo o'lmaydiganday.

Shul kimsaning yonida men nimaman,
Balki uning yukin ortgan kemaman.
Siz nimasiz? Dard so'yladim kimga man,
Kimligimni hech kim bilmaydiganday.

2001

Ayyor qiz

Kulib qarab, kulib ko'zin obqochgan,
O'rgatvolib, keyin o'zin obqochgan,
Quchoqlasam, titrab yuzin obqochgan,
Tugunchagin tugib qo'ygan tayyor qiz,
Yolg'on yig'lab, erga borar ayyor qiz.

Huv, deydi-yu, o'ylar yostiq-ko'rpasin,
Ko'zda yosh yo'q — ayaydi-da surmasin,
Eshitsin-u, lekin birov ko'rmasin...
Tugunchagin tugib qo'ygan tayyor qiz,
Yolg'on yig'lab, erga borar ayyor qiz.

Күйдирмажон эди, қурфур, шўх эди,
Кўнглим унда эди, кўнглим тўқ эди.
Қош терганда йиғлагани йўқ эди...
Тугунчагин туғиб қўйган тайёр киз,
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Эрта пишар эди Қўқон гилоси,
Юрагимдек қоп-қора қон гилоси.
Аллақачон бўлган талон гилоси...
Тугунчагин туғиб қўйган тайёр киз,
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Тенгдошини севган бўлар тентак,
Тўйда билдим, анча экан, денг тентак.
Ўша куни сал йиғлабман мен тентак...
Тугунчагин туғиб қўйган тайёр киз,
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Тўй бузишга етармиди журъатим?
Ун тортгани тегирмонга жўнадим.
Тугунига сифмагандир суратим...
Тугунчагин туғиб қўйган тайёр киз,
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

2002

Энтикарди...

Энтикарди адирлару далалар,
Кизил кийган киздек кирмиз лолалар.
Кизил кийган қизни яхши кўрардим,
Билар эди тоғалару холалар.

Дирилларди мендан қочиб варраклар,
Варрагимдан чўчиб учган лайлаклар.
Хуркак-хуркак титраб тунда юраклар,
Тўлқин-тўлқин тортар эди нолалар.

Kuydirmajon edi, qurg‘ur, sho‘x edi,
Ko‘nglim unda edi, ko‘nglim to‘q edi.
Qosh terganda yig‘lagani yo‘q edi...
Tugunchagin tugib qo‘ygan tayyor qiz,
Yolg‘on yig‘lab, erga borar ayyor qiz.

Erta pishar edi Qo‘qon gilosi,
Yuragimdek qop-qora qon gilosi.
Allaqachon bo‘lgan talon gilosi...
Tugunchagin tugib qo‘ygan tayyor qiz,
Yolg‘on yig‘lab, erga borar ayyor qiz.

Tengdoshini sevgan bo‘lar teng tentak,
To‘yda bildim, ancha ekan, deng tentak.
O‘sha kuni sal yig‘labman men tentak...
Tugunchagin tugib qo‘ygan tayyor qiz,
Yolg‘on yig‘lab, erga borar ayyor qiz.

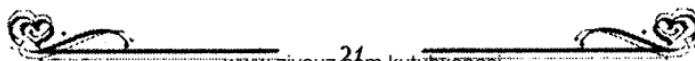
To‘y buzishga yetarmidi jur’atim?
Un tortgani tegirmonga jo‘nadim.
Tuguniga sig‘magandir suratim...
Tugunchagin tugib qo‘ygan tayyor qiz,
Yolg‘on yig‘lab, erga borar ayyor qiz.

2002

Entikardi...

Entikardi adirlar-u dalalar,
Qizil kiygan qizdek qirmiz lolalar.
Qizil kiygan qizni yaxshi ko‘rardim,
Bilar edi tog‘alar-u xolalar.

Dirillardi mendan qochib varraklar,
Varragimdan cho‘chib uchgan laylaklar.
Hurkak-hurkak titrab tunda yuraklar,
To‘lqin-to‘lqin tortar edi nolalar.

Бола эдим бўшангина, кўнгилчан,
Тўшак бўлди гўшангага кўнгилчанг.
Мана, бугун бўйга етиб ўғилчанг
Сенга ёзган шеърларимни ёд олар.

Менинг эса қоним қайнаб жўш урап,
Тўлқин-тўлқин тортиб, гуп-гуп мушт урап.
Қайтиб-қайтиб юрагимга бош урап,
Сен туғишинг керак бўлган болалар.

2002

Бир кун

Бир кун келиб, қабоғинг қирғоқ бўлади,
Икки чашминг — иккита ирмоқ бўлади,
Кипригингдан дилда мавж — титроқ бўлади,
Ўшанда ҳам битта ман денгиз бўламан.

Бир кун келиб, бармокларинг шох бўлади,
Тирнокларинг биттадан япроқ бўлади,
Бесамар бош қўйганим — тупрок бўлади,
Ўшанда ҳам битта ман илдиз бўламан.

Бир кун келиб, чор атроф чорбоғ бўлади,
Ойдай тўлиб, олмаларинг оқ бўлади,
Деворингга эпкин урган — оҳ бўлади,
Ўшанда ҳам битта ман олис бўламан.

Бир кун келиб, айрилик адоф бўлади,
Тоғни қучиб, қўзёш тўккан — тоғ бўлади.
Сенинг умринг дунёдан узок бўлади,
Ўшанда ҳам битта ман ёлғиз бўламан.

1995

Bola edim bo'shanggina, ko'ngilchan,
To'shak bo'ldi go'shanggaga ko'ngilchang.
Mana, bugun bo'yga yetib o'g'ilchang
Senga yozgan she'rلارимни yod olar.

Mening esa qonim qaynab jo'sh urar,
To'lqin-to'lqin tortib, gup-gup musht urar.
Qaytib-qaytib yuragimga bosh urar,
Sen tug'ishing kerak bo'lган bolalar.

2002

Bir kun

Bir kun kelib, qabog'ing qirg'oq bo'ladi,
Ikkı chashming – ikkita irmoq bo'ladi,
Kipringidan dilda mavj – titroq bo'ladi,
O'shanda ham bitta man dengiz bo'laman.

Bir kun kelib, barmoqlaring shox bo'ladi,
Tirnoqlaring bittadan yaproq bo'ladi,
Besamar bosh qo'yganim – tuproq bo'ladi,
O'shanda ham bitta man ildiz bo'laman.

Bir kun kelib, chor atrof chorborg' bo'ladi,
Oyday to'lib, olmalaring oq bo'ladi,
Devoringga epkin urgan – oh bo'ladi,
O'shanda ham bitta man olis bo'laman.

Bir kun kelib, ayriliq adog' bo'ladi,
Tog'ni quchib, ko'zyosh to'kkан – tog' bo'ladi.
Sening umring dunyodan uzoq bo'ladi,
O'shanda ham bitta man yolg'iz bo'laman.

1995

Тилло занжир

Бўйнингизга тилло занжир солган ким?
 Тилло занжир солиб боғлаб олган ким?
 Қайси баланд қўрғонларнинг гулисиз?
 Кулсангиз ҳам бунчалар қайгулисиз?

Моҳитобонмисиз булутга тутқун?
 Ёки жайронмисиз бургутга тутқун?
 Ёки сойнинг эрмаги — сумбулисиз?
 Кулсангиз ҳам бунчалар қайгулисиз?

Ё жилғасиз ўзанидан адашган,
 Ё юлдузсиз ногоҳ ерларга тушган,
 Ёки қора қисматнинг бир қулисиз?
 Кулсангиз ҳам бунчалар қайгулисиз.

Мен-ку ҳасрат, қайгуларга кўнганман,
 Ҳаммасини шеърларимга кўмганман.
 Қайси шоирнинг эзилган дилисиз?
 Кулсангиз ҳам бунчалар қайгулисиз?

1998

Куйганёрда ёзилган шевр

Мени ёмон ранжитдинг,
 Сендан қаттиқ хафаман.
 Лекин сендек куйдирги
 Кизни қайдан топаман.

Севги, севги, дер экан,
 Севги дилни ер экан.
 Қизга меҳринг бергунча
 Музга бағринг бер экан.

Булоқдек қайнаб ётсам,
 Сочингни ўйнаб ётсам,
 Ҳеч ким халал бермаса,
 Кўзингни ўйлаб ётсам.

Tillo zanjir

Bo‘yningizga tillo zanjir solgan kim?
 Tillo zanjir solib bog‘lab olgan kim?
 Qaysi baland qo‘rg‘onlarning gulisiz?
 Kulsangiz ham bunchalar qayg‘ulisiz?

Mohitobonmisiz bulutga tutqun?
 Yoki jayronmisiz burgutga tutqun?
 Yoki soyning ermagи — sumbulisiz?
 Kulsangiz ham bunchalar qayg‘ulisiz?

Yo jilg‘asiz o‘zanidan adashgan,
 Yo yulduzsiz nogoh yarlarga tushgan,
 Yoki qora qismatning bir qulisiz?
 Kulsangiz ham bunchalar qayg‘ulisiz.

Men-ku hasrat, qayg‘ularga ko‘nganman,
 Hammasini she’rlarimga ko‘mganman.
 Qaysi shoirning ezilgan dilisiz?
 Kulsangiz ham bunchalar qayg‘ulisiz?

1998

Kuyganyorda yozilgan she’r

Meni yomon ranjidding,
 Sendan qattiq xafaman.
 Lekin sendek kuydirgi
 Qizni qaydan topaman.

Sevgi, sevgi, der ekan,
 Sevgi dilni yer ekan.
 Qizga mehring berguncha
 Muzga bag‘ring ber ekan.

Buloqdek qaynab yotsam,
 Sochingni o‘ynab yotsam,
 Hech kim xalal bermasa,
 Ko‘zingni o‘ylab yotsam.

Юрагингни куйдирган
Севги — қизилчўғ экан.
Яшнар экан уф тортсанг,
Пуф деганда йўқ экан.

Азоб чеккин, атайлаб
Қўлингдан сув ичмайман.
Кўйлагимнинг тугмаси
Ботмасин, деб қучмайман.

1998

Хуёзур

Қалампирга қўшиб ейман ҳолвани,
Ажратад билмайман мисни тилладан.
Кўлимга ураман доим болғани,
Жонимни оғритиб хузур қиласман.

Сув исчам кўзимдан тошади дарров,
Йиғласам, ҳолимга ўзим куламан.
Йўқ жойдан йўлимда яратаман ғов,
Жонимни оғритиб хузур қиласман.

Яйрайман тепкилаб, топтаб дилимни,
Сиз боғдан келсангиз, чохдан келаман.
Энг зарур паллада тишлаб тилимни,
Жонимни оғритиб хузур қиласман.

Ярамни кўчириб сепаман тузни,
Энг кўримли жойга сурат иламан.
Кун бўйи атайлаб ўйлайман сизни,
Жонимни оғритиб хузур қиласман.

Бир сўзнинг қулиман, бир қаломга зор,
Сиз менга ачинманг, шафқат тиламанг.
Менга озор беринг, азизим, озор,
Жонимни оғритиб хузур қиласман.

1998

Yuragingni kuydirgan
Sevgi — qizilcho‘g‘ ekan.
Yashnar ekan uf tortsang,
Puf deganda yo‘q ekan.

Azob chekkin, ataylab
Qo‘lingdan suv ichmayman.
Ko‘ylagimning tugmasi
Botmasin, deb quchmayman.

1998

Huzur

Qalampirga qo‘shib yeyman holvani,
Ajrata bilmayman misni tilladan.
Qo‘limga uraman doim bolg‘ani,
Jonimni og‘ritib huzur qilaman.

Suv ichsam ko‘zimdan toshadi darrov,
Yig‘lasam, holimga o‘zim kulaman.
Yo‘q joydan yo‘limda yarataman g‘ov,
Jonimni og‘ritib huzur qilaman.

Yayrayman tepkilab, toptab dilimni,
Siz bog‘dan kelsangiz, chohdan kelaman.
Eng zarur pallada tishlab tilimni,
Jonimni og‘ritib huzur qilaman.

Yaramni ko‘chirib sepaman tuzni,
Eng ko‘rimli joyga surat ilaman.
Kun bo‘yi ataylab o‘ylayman sizni,
Jonimni og‘ritib huzur qilaman.

Bir so‘zning quliman, bir kalomga zor,
Siz menga achinmang, shafqat tilamang.
Menga ozor bering, azizim, ozor,
Jonimni og‘ritib huzur qilaman.

1998

Сени соғиниб

Қоракўз қалдирғочойимсан ўзинг,
Кўксим айвон бўлди сени соғиниб.
Кўзимдан бир лаҳза кетмади кўзинг,
Кўзим гирён бўлди сени соғиниб.

Кўчангдан кечалар ўтганим пинҳон,
Келмасингни билиб кутганим пинҳон,
Ою юлдузлардан тутганим пинҳон,
Ишқим достон бўлди сени соғиниб.

Жонимга тиф уриб қийнайди соғинч,
Кейин тиф суғуриб қийнайди соғинч.
Хайрлашмай туриб қийнайди соғинч,
Юрагим қон бўлди сени соғиниб.

Белгисиз хилхона, кўхна мозорни –
Мозорки, қаровсиз харобазорни
Эшифтанинг борми, кўрганинг борми?
Дилим вайрон бўлди сени соғиниб.

Саргардонлик Мажнун-Лайлига эди,
Бизники фақат гул сайлига эди.
Олисда бўлсанг ҳам майлига эди,
Боғим хазон бўлди сени соғиниб.

Нетай, пешонамда шу дард бор бўлса!
Қанийди бу дардга харидор бўлса...
Сени танлармидим, ихтиёр бўлса!
Ҳолим ёмон бўлди сени соғиниб.

2004

Seni sog'inib

Qorako'z qaldirg'ochoyimsan o'zing,
Ko'ksim ayvon bo'lди seni sog'inib.
Ko'zimdan bir lahza ketmadi ko'zing,
Ko'zim giryon bo'lди seni sog'inib.

Ko'changdan kechalar o'tganim pinhon,
Kelmasingni bilib kutganim pinhon,
Oyu yulduzlardan tutganim pinhon,
Ishqim doston bo'lди seni sog'inib.

Jonimga tig' urib qiynaydi sog'inch,
Keyin tig' sug'urib qiynaydi sog'inch.
Xayrlashmay turib qiynaydi sog'inch,
Yuragim qon bo'lди seni sog'inib.

Belgisiz xilxona, ko'hna mozorni ~
Mozorki, qarovsiz xarobazorni
Eshitganing bormi, ko'rganining bormi?
Dilim vayron bo'lди seni sog'inib.

Sargardonlik Majnun-Layliga edi,
Bizniki faqat gul sayliga edi.
Olisda bo'lsang ham mayliga edi,
Bog'im xazon bo'lди seni sog'inib.

Netay, peshonamda shu dard bor bo'lsa!
Qaniydi bu dardga xaridor bo'lsa...
Seni tanlarmidim, ixtiyor bo'lsa!
Holim yomon bo'lди seni sog'inib.

2004

Ўзбек

Манглайга кафт қўйиб олисга боқсам,
Эдилдан кўринар бўйларинг, ўзбек.
Туш каби жимиirlаб минг йил оқса ҳам,
Номинг айтар Энасойларинг, ўзбек.

Нух тўфони, демак, кисмат шамоли,
Кимнингдир камоли, кимнинг заволи.
Саргашта кун кўрдинг оху мисоли,
Шундан ҳамон мунгли куйларинг, ўзбек.

Дили қонга тўлиб, кўзлари — ёшга,
Алп Тегин бир хикмат чегирди тошга:
«Бизнинг қайғумиз йўқ боладан бошқа...»
Болангта боғлидир ўйларинг, ўзбек.

Бир замон оловни илоҳ билган эл,
Қуёшга қарашни гуноҳ билган эл.
Ҳар бир босқинчини қўноқ билган эл,
Ёвга сўқмоқ бўлган кўйларинг, ўзбек.

Исмингни айириб кечди асрлар,
Хонликни беклилка бўлган не сирлар?
Кентларга сочилган ўрда, қасрлар...
Кумдан қорилганми лойларинг, ўзбек.

Дил қўзғалса, элни тўхтатиб бўлмас,
Сел қўзғалса, гилни тўхтатиб бўлмас,
Занжир узган қулни тўхтатиб бўлмас,
Тиф бўлди ҳар битта мўйларинг, ўзбек.

Бўйнингдан кетган йўқ ҳали дор изи,
Кўй, қора кунларнинг ўчсин қораси!
Сен борсан — Темурнинг улуғ вориси,
Осмонингга қайтди ойларинг, ўзбек.

Катта қишлоқ экан Париж, Лондон, Рим,
Даламни соғиниб эзилди кўнглим.

O'zbek

Manglayga kaft qo'yib olisga boqsam,
Edildan ko'rinar bo'ylaring, o'zbek.

Tush kabi jimirlab ming yil oqsa ham,
Noming aytar Eenasoylaring, o'zbek.

Nuh to'foni, demak, qismat shamoli,
Kimningdir kamoli, kimning zavoli.
Sargashta kun ko'rding ohu misoli,
Shundan hamon mungli kuylaring, o'zbek.

Dili qonga to'lib, ko'zları — yoshga,
Alp Tegin bir hikmat chegirdi toshga:
«Bizning qayg'umiz yo'q boladan boshqa...»
Bolangga bog'lidir o'ylaring, o'zbek.

Bir zamon olovni iloh bilgan el,
Quyoshga qarashni gunoh bilgan el.
Har bir bosqinchini qo'noq bilgan el,
Yovga so'qmoq bo'lgan ko'ylaring, o'zbek.

Ismingni ayirib kechdi asrlar,
Xonlikni beklikka bo'lgan ne sirlar?
Kentlarga sochilgan o'rda, qasrlar...
Qumdan qorilganmi loylaring, o'zbek.

Dil qo'zg'alsa, elni to'xtatib bo'lmas,
Sel qo'zg'alsa, gilni to'xtatib bo'lmas,
Zanjir uzgan qulni to'xtatib bo'lmas,
Tig' bo'ldi har bitta mo'ylaring, o'zbek.

Bo'yningdan ketgan yo'q hali dor izi,
Qo'y, qora kunlarning o'chsin qorasi!
Sen borsan — Temurning ulug' vorisi,
Osmoningga qaytdi oylaring, o'zbek.

Katta qishloq ekan Parij, London, Rim,
Dalamni sog'inib ezildi ko'nglim.

Дунё гўзали — сен, қадоққўл синглим,
Гўзалдир ўнгиган кўйлагинг, ўзбек.

Ҳафталаб йўл қараб сарғаймас Кумуш,
Торни толқон қилди бобомерос мушт,
Тин олди довонга боқиб Алпомиш,
Тоғларни кўпорди ёйларинг, ўзбек.

Қўлингни кўзимга сурай, отажон,
Ёнингда ул бўлиб юрай, отажон,
Яхши кунларингни кўрай, отажон,
Совимасин кўлда чойларинг, ўзбек.

Онажон, хаволи боғлар муборак,
Хандалак банд берган чоғлар муборак,
Келин юзидағи доғлар муборак,
Буғдойларга тўлсин уйларинг, ўзбек.

Сумбула — тўкинлик, тўйлар мавсуми,
Бир қўзғалиб олар боғбоннинг хуми.
Асли, бир сатрдир шеърим мазмуни:
Тўйларга улансин тўйларинг, ўзбек!

2004

Сурок

Қошларинг камон дейми,
Юрагим нишон дейми,
Кипригинг пайкон дейми,
Жигар-бағрим қон дейми,
Кўзларинг чўлпон дейми,
Кўзларим гирён дейми,
Мунис, меҳрибон дейми,
Ростимни ёлғон дейми?

Тунда қўлинг ахтарган
Кўлимдан сўзласамми,

Dunyo go'zali — sen, qadoqqa'l singlim,
Go'zaldir o'ngigan ko'ylaging, o'zbek.

Haftalab yo'l qarab sarg'aymas Kumush,
Tog'ni tolqon qildi bobomeros musht,
Tin oldi dovonga boqib Alpomish,
Tog'larni qo'pordi yoymalar, o'zbek.

Qo'lingni ko'zimga suray, otajon,
Yoningda ul bo'lib yuray, otajon,
Yaxshi kunlaringni ko'ray, otajon,
Sovimasin qo'lda choylaring, o'zbek.

Onajon, havoli bog'lar muborak,
Handalak band bergen chog'lar muborak,
Kelin yuzidagi dog'lar muborak,
Bug'doylarga to'lsin uyrlaring, o'zbek.

Sumbula — to'kinlik, to'ylar mavsumi,
Bir qo'zg'alib olar bog'bonning xumi.
Asli, bir satrdir she'rim mazmuni:
To'ylarga ulansin to'ylaring, o'zbek!

2004

So'roq

Qoshlaring kamon deymi,
Yuragim nishon deymi,
Kipriging paykon deymi,
Jigar-bag'rim qon deymi,
Ko'zlarining cho'lpon deymi,
Ko'zlarim giryon deymi,
Munis, mehribon deymi,
Rostimni yolg'on deymi?

Tunda qo'ling axtargan
Qo'limdan so'zlasammi,

Кўзёшларим куритган
Гулимдан сўзласамми,
Фақат сенга элтувчи
Йўлимдан сўзласамми,
Нигохинг қаратгани
Ўлимдан сўзласамми,
Жон дейми, жонон дейми,
Бу нечук хижрон дейми,
Мунис, меҳрибон дейми,
Ростимни ёлғон дейми?

Эшигингдан ичкари
Жаннатлигин айтайми,
Хар қадаминг мўжиза
Санъатлигин айтайми,
Табассуминг оламга
Миннатлигин айтайми,
Сенсиз яашнинг ўзи
Меҳнатлигин айтайми,
Ўзингта осон, дейми
Сўзимга ишон, дейми,
Мунис, меҳрибон дейми,
Ростимни ёлғон дейми?

Бу бенаво кўнгилнинг
Навосидан сўйлайми,
Хар ошиқнинг ёлғизлик
Даъвосидан сўйлайми,
Ёки исминг юкидан,
Маъносидан сўйлайми,
Замонанинг Кумуши,
Раъносидан сўйлайми,
Бу ўзга замон дейми,
Бу бошқа достон дейми,
Мунис, меҳрибон дейми,
Ростимни ёлғон дейми?

Севгидан яна бошқа
Қайғудан гапирсамми,
Ғубор ва ҳовур босган
Кўзгудан гапирсамми,

Ko'zyoshlarim quritgan
Gulimdan so'zlasammi,
Faqat senga eltuvchi
Yo'limdan so'zlasammi,
Nigohing qaratgani
O'limdan so'zlasammi,
Jon deymi, jonon deymi,
Bu nechuk hijron deymi,
Munis, mehribon deymi,
Rostimni yolg'on deymi?

Eshigingdan ichkari
Jannatligin aytaymi,
Har qadamning mo'jiza
San'atligin aytaymi,
Tabassumming olamga
Minnatligin aytaymi,
Sensiz yashashning o'zi
Mehnatligin aytaymi,
O'zingga oson, deymi
So'zimga ishon, deymi,
Munis, mehribon deymi,
Rostimni yolg'on deymi?

Bu benavo ko'ngilning
Navosidan so'ylaymi,
Har oshiqning yolg'izlik
Da'vosidan so'ylaymi,
Yoki isming yukidan,
Ma'nosidan so'ylaymi,
Zamonaning Kumushi,
Ra'nosidan so'ylaymi,
Bu o'zga zamon deymi,
Bu boshqa doston deymi,
Munis, mehribon deymi,
Rostimni yolg'on deymi?

Sevgidan yana boshqa
Qayg'udan gapirsammi,
G'ubor va hovur bosgan
Ko'zgudan gapirsammi,

Эртакчини қўрқитган
Мавзудан гапирсамми,
Очликдан гапирсамми,
Уйкудан гапирсамми,
Кафтларим қалқон дейми,
Гапларим толқон дейми,
Мунис, меҳрибон дейми,
Ростимни ёлғон дейми?

Сенсиз сендек бепарво
Кезларимни куйлайми,
Атиргулга бўй берган
Хисларимни куйлайми,
Майса бошга қўтарган
Изларимни куйлайми,
Сен деб мендан юз бурган
Дўстларимни куйлайми,
Куйларим — осмон дейми,
Ўйларим — армон дейми,
Мунис, меҳрибон дейми,
Ростимни ёлғон дейми?

Сочларинг райхон дейми,
Борлифинг бўстон дейми,
Зулфинг паришон дейми,
Бир тараф Кўқон дейми,
Бир ён Андижон дейми,
Хамма эл хайрон дейми,
Мунис, меҳрибон дейми,
Ростимни ёлғон дейми?

2000

Худога солдим

Унинг қовогидан бошимга ёқсан
Қорини Худога солдим-да кўйдим.
Конимни қайнатиб, жонимни ёқсан
Корини Худога солдим-да кўйдим.

Ertakchini qo‘rquitgan
Mavzudan gapirsammi,
Ochlikdan gapirsammi,
Uyqudan gapirsammi,
Kaftlarim qalqon deymi,
Gaplarim tolqon deymi,
Munis, mehribon deymi,
Rostimni yolg‘on deymi?

Sensiz sendek beparvo
Kezlarimni kuylaymi,
Atirgulga bo‘y bergan
Hislarimni kuylaymi,
Maysa boshga ko‘targan
Izlarimni kuylaymi,
Sen deb mendan yuz burgan
Do‘stlarimni kuylaymi,
Kuylarim — osmon deymi,
O‘ylarim — armon deymi,
Munis, mehribon deymi,
Rostimni yolg‘on deymi?

Sochlaring rayhon deymi,
Borlig‘ing bo‘ston deymi,
Zulfing parishon deymi,
Bir taraf Qo‘qon deymi,
Bir yon Andijon deymi,
Hamma el hayron deymi,
Munis, mehribon deymi,
Rostimni yolg‘on deymi?

2000

Xudoga soldim

Uning qovog‘idan boshimga yoqqan
Qorini Xudoga soldim-da qo‘ydim.
Qonimni qaynatib, jonimni yoqqan
Korini Xudoga soldim-da qo‘ydim.

Ўша-ку хор келса топтаган тикка,
Ўша-ку зўр келса дарров бош буккан,
Ўшанинг Машрабу Ҳалложга тиккан
Дорини Худога солдим-да қўйдим.

Юлдузлар сайрига тортар саналар,
У ҳамон уруғ деб сочар каналар,
Силласи қуриган бува, эналар
Зорини Худога солдим-да қўйдим.

Шудир эл ҳакидан қасрлар қурган,
Асли-ку, нон урган, асли Ҳақ урган,
Унинг алоҳида қаторда турган
Норини Худога солдим-да қўйдим.

Сўрасанг, иблисга тақалар насли,
Хоинлик — ҳунари, қаззоблик қасби,
Дунёни ютмоққа шай турган нафси —
Форини Худога солдим-да қўйдим.

Аламим тоғча бор, майдадард эмас,
Гарчи қасд олмаган йигит — мард эмас,
Лекин Худойимга ёрдам шарт эмас,
Барини Худога солдим-да қўйдим.

2001

Daf

Қайдан келаётир уюр-уюр ғам,
Қайдан кўчаётир палахса ҳасрат?
Қайдан ёғаётир ширғоқдек алам,
Қайдан сизаётир лахта-лахта дард?

«Милт» этган шуъла йўқ, «йилт» этган учқун,
Вахима сузади баҳри мухитда.
Оғриган чол каби руҳият тушкун,
Ўлимни кутгандек оғир сукутда.

O'sha-ku xor kelsa toptagan tikka,
O'sha-ku zo'r kelsa darrov bosh bukkan,
O'shaning Mashrab-u Hallojga tikkan
Dorini Xudoga soldim-da qo'ydin.

Yulduzlar sayriga tortar sanalar,
U hamon urug' deb sochar kanalar,
Sillasi qurigan buva, enalar
Zorini Xudoga soldim-da qo'ydin.

Shudir el haqidan qasrlar qurgan,
Asli-ku, non urgan, asli Haq urgan,
Uning alohida qatorda turgan
Norini Xudoga soldim-da qo'ydin.

So'rasang, iblisga taqalar nasli,
Xoinlik — hunari, kazzoblik kasbi,
Dunyoni yutmoqqa shay turgan nafsi —
G'orini Xudoga soldim-da qo'ydin.

Alamim tog'cha bor, mayda dard emas,
Garchi qasd olmagan yigit — mard emas,
Lekin Xudoyimga yordam shart emas,
Barini Xudoga soldim-da qo'ydin.

2001

Dard

Qaydan kelayotir uyur-uyur g'am,
Qaydan ko'chayotir palaxsa hasrat?
Qaydan yog'ayotir shirg'oqdek alam,
Qaydan sizayotir laxta-laxta dard?

«Milt» etgan shu'lа yo'q, «yilt» etgan uchqun,
Vahima suzadi bahri muhitda.
Og'rigan chol kabi ruhiyat tushkun,
O'limni kutgandek og'ir sukutda.

Бундай чоғ дўст бекор, жонона бекор,
Факат гуссаларни тоширади май.
Туйфуларни эрмак қилган каби тор,
Суягингни тешиб ўйин қилас най.

Вақтики, ёришар чархпалак олам,
Жилва қилас руҳинг — ёғду тушган гард.
Аммо қайга кетар уюр-уюр ғам,
Аммо қайга сингар лахта-лахта дард?

2002

Кўринади

Мен мухит томонга юзимни бурсам,
Тўрт фасл бир жойда жам кўринади.
Бунда бахти қаро куйлади хуррам,
Бахти расо дилда ғам кўринади.

Қарасам, бешикдан тобутга қадар
Бирор умр сўрар, яна бирор — зар.
Берганга биттаси кўпдир, биродар,
Олганга мингтаси кам кўринади.

Узоқни кўзлаган отлиқни кўрдим,
Қисмати эшакка боғлиқни кўрдим,
Мұҳаббатдан дили доғлиқни кўрдим,
Кулса ҳам кўзида нам кўринади.

Атиргулим маним, нозлик атиргул,
Тиконлари юмшоқ, нозик атиргул,
Умри ярим баҳор — ёзлик атиргул,
Ўз ҳуснidan боши ҳам кўринади.

Бесамар арзларда умри ҳазонлар,
Бефойда баҳсларда умри ҳазонлар,
Бехуда дарсларда умри ҳазонлар
Қошида минг йиллик шам кўринади.

Bunday chog' do'st bekor, janona bekor,
Faqat g'ussalarni toshiradi may.
Tuyg'ularni ermak qilgan kabi tor,
Suyagingni teshib o'yin qilar nay.

Vaqtiki, yorishar charxpalak olam,
Jilva qilar ruhing — yog'du tushgan gard.
Ammo qayga ketar uyur-uyur g'am,
Ammo qayga singar laxta-laxta dard.

2002

Ko'rinati

Men muhit tomonga yuzimni bursam,
To'rt fasl bir joyda jam ko'rinati.
Bunda baxti qaro kuylaydi xurram,
Baxti raso dilda g'am ko'rinati.

Qarasam, beshikdan tobutga qadar
Birov umr so'rар, yana birov — zar.
Berganga bittasi ko'pdир, birodar,
Olganga mingtasi kam ko'rinati.

Uzoqni ko'zlagan otliqni ko'rdim,
Qismati eshakka bog'liqni ko'rdim,
Muhabbatdan dili dog'liqni ko'rdim,
Kulsa ham ko'zida nam ko'rinati.

Atirgulim manim, nozlik atirgul,
Tikonlari yumshоq, nozik atirgul,
Umri yarim bahor — yozlik atirgul,
O'z husnidan boshi xam ko'rinati.

Besamar arzlarda umri xazonlar,
Befoyda bahslarda umri xazonlar,
Behuda darslarda umri xazonlar
Qoshida ming yillik sham ko'rinati.

Қуёшинг шундадир, ойинг шундадир,
Зуваланг — қорилган лойинг шундадир,
Шунда қолажаксан — жойинг шундадир,
Ёнгинангда Иқбол ҳам кўринади.

2000

Тилла узук

Эй қалдирғоч қошлигим,
Кел, ахдимиз бир бўлсин.
Учта одам билган гап
Қандай қилиб сир бўлсин?

Тилла узукка тилла
Кўз бўлмайди ҳеч қачон.
Қиз болага қиз бола
Дўст бўлмайди ҳеч қачон.

Бордир сарой қурганлар,
Бордир даврон сурганлар.
Борми биздек бир тушни
Биргалашиб кўрганлар?

Битта қизга бир йигит
Тилла узук тақиби.
Битта душман йигитга,
Қизга киркта рақибdir.

Тилла узукка тилла
Кўз бўлмайди ҳеч қачон.
Қиз болага қиз бола
Дўст бўлмайди ҳеч қачон.

Хаёлингни дугонанг
Бузганини билмайсан.
Ёнгинангдан менга кўз
Сузганини билмайсан.

2002

Quyoshing shundadir, oying shundadir,
Zuvalang — qorilgan loying shundadir,
Shunda qolajaksan — joying shundadir,
Yonginangda Iqbol ham ko'rinati.

2000

Tilla uzuk

Ey qaldirg'och qoshligim,
Kel, ahdimiz bir bo'lzin.
Uchta odam bilgan gap
Qanday qilib sir bo'lzin?

Tilla uzukka tilla
Ko'z bo'lmaydi hech qachon.
Qiz bolaga qiz bola
Do'st bo'lmaydi hech qachon.

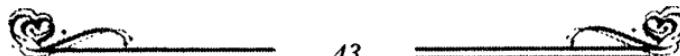
Bordir saroy qurbanlar,
Bordir davron surbanlar.
Bormi bizdek bir tushni
Birgalashib ko'rganlar?

Bitta qizga bir yigit
Tilla uzuk taqibdi.
Bitta dushman yigitga,
Qizga qirqta raqibdir.

Tilla uzukka tilla
Ko'z bo'lmaydi hech qachon.
Qiz bolaga qiz bola
Do'st bo'lmaydi hech qachon.

Kayolingni dugonang
Buzganini bilmaysan.
Yonginangdan menga ko'z
Suzganini bilmaysan.

2002

Мендан совияпти...

Бирдан эхтиросга тўлдингиз,
Ёндингиз, куйдингиз, сўндингиз.
Паришон, сочингиз паришон,
Мендан совияпти кўнглингиз.

Мен хамма қатори боламан,
Ўзимдан зерикиб қоламан.
Билишим билмайсиз, биламан,
Мендан совияпти кўнглингиз.

Севги — чўғ, дейдилар, ўчгайдир,
Севги — ўқ, дейдилар, учгайдир,
Севги йўқ, дейдилар, шундайдир,
Мендан совияпти кўнглингиз.

Қаршимда қундан-кун сўлғин, хор —
Гулга сув пуркайсиз беозор.
Зарим бор, зўрим бор, зорим бор,
Мендан совияпти кўнглингиз.

Илияпти уммон, денгизлар,
Эрияпти минг йиллик музлар.
Совуққина сўзлар ва қўзлар...
Мендан совияпти кўнглингиз

2002

Гуноҳларим

Еллар ўчирди чироқларимни,
Шамол совурди япроқларимни,
Куюн ҳўплади гулбоғларимни,
Бўрон кўтарди тупрокларимни,
Билмайин қолдим гуноҳларимни.

Ишонгандарим — сирдош бўлганлар,
Сухбати ширин, дилдош бўлганлар,

Mendan soviyapti...

Birdan ehtirosga to'ldingiz,
Yondingiz, kuydingiz, so'ndingiz.
Parishon, sochingiz parishon,
Mandan soviyapti ko'nglingiz.

Men hamma qatori bolaman,
O'zimdan zerikib qolaman.
Bilishim bilmaysiz, bilaman,
Mandan soviyapti ko'nglingiz.

Sevgi — cho'g', deydilar, o'chgaydir,
Sevgi — o'q, deydilar, uchgaydir,
Sevgi yo'q, deydilar, shundaydir,
Mandan soviyapti ko'nglingiz.

Qarshimda kundan kun so'lg'in, xor —
Gulga suv purkaysiz beozor.
Zarim bor, zo'rim bor, zorim bor,
Mandan soviyapti ko'nglingiz.

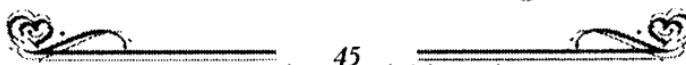
Iliyapti ummon, dengizlar,
Eriyapti ming yillik muzlar.
Sovuqqina so'zlar va ko'zlar...
Mandan soviyapti ko'nglingiz

2002

Gunohlarim

Yellar o'chirdi chiroqlarimni,
Shamolsovurdi yaproqlarimni,
Quyun ho'pladi gulbog'lаримни,
Bo'ron ko'tardi tuproqlarimni,
Bilmayin qoldim gunohlarimni.

Ishonganlarim — sirdosh bo'lganlar,
Suhbati shirin, dildosh bo'lganlar,

Йўлнинг ярмида йўлдош бўлганлар –
Қайда, ким кўрди ҳамроҳларимни,
Билмайин қолдим гуноҳларимни.

Жон десам, жондек жононим қани?
Ҳар сўзимга юз қурбоним қани?
Ўзи – чин, сўзи ёлроним қани?
Мунча хор этди нигоҳларимни,
Билмайин қолдим гуноҳларимни.

Битта гулим бор – сўлмайди асло,
Мендан ўзгага кўнмайди асло,
Шукурки, ушлаб бўлмайди асло,
Сизга кўрсатай бармоқларимни,
Билмайин қолдим гуноҳларимни.

2002

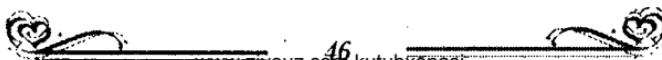
Мұхабbat

Мұхабbat, бу – ялт этган нигоҳ
Ва ҳаловат абас, дегани.
Мұхабbat, бу – ўзингни севмоқ
Ва ўзгага ҳавас, дегани.

Хәёт иси келар исмидан,
Хәётингни кесса-да зимдан,
Мұхабbat, бу – куй тўла зиндон,
Атиргулдан қафас, дегани.

У – қүёшdir, ета олмассан,
У – кўзёшdir, тута олмассан.
Мұхабbat, бу – кета олмасдан
Жон талашган нафас, дегани.

Субҳидамда қуйлаган қаптар,
Эсда турмас чиройли гаплар,
Мұхабbat, бу – титраган лаблар,
Азр дегани, араз дегани.

Yo'lning yarmida yo'ldosh bo'lganlar –
Qayda, kim ko'rdi hamrohlarimni,
Bilmayin qoldim gunohlarimni.

Jon desam, jondek jononim qani?
Har so'zimga yuz qurbanim qani?
O'zi – chin, so'zi yolg'onim qani?
Muncha xor etdi nigohlarimni,
Bilmayin qoldim gunohlarimni.

Bitta gulim bor – so'lmaydi aslo,
Mendan o'zgaga ko'nmaydi aslo,
Shukurki, ushlab bo'lmaydi aslo,
Sizga ko'rsatay barmoqlarimni,
Bilmayin qoldim gunohlarimni.

2002

Muhabbat

Muhabbat, bu – yalt etgan nigoh
Va halovat abas, degani.
Muhabbat, bu – o'zingni sevmoq
Va o'zgaga havas, degani.

Hayot isi kelar ismidan,
Hayotingni kessa-da zimdan,
Muhabbat, bu – kuy to'la zindon,
Atirguldan qafas, degani.

U – quyoshdir, yeta olmassan,
U – ko'z yoshdir, tuta olmassan.
Muhabbat, bu – keta olmasdan
Jon talashgan nafas, degani.

Subhidamda kuylagan kaptar,
Esda turmas chiroyli gaplar,
Muhabbat, bu – titragan lablar,
Azb degani, araz degani.

Тарихларни бузган қудрати,
Ёруғликдан ўзган суръати.
Мухаббат, бу — баҳтнинг сурати,
Баҳтнинг ўзи эмас, дегани.

2004

Наврӯзгули

Наврӯзгули, бойчечагим, бормисан,
Мен сенга зор, сен ҳам менга зормисан?
Муз ичида асрадим мен кўнглимни,
Сен ўзингни асраб, баҳтиёрмисан?

Омонлиқсан, тўтиёсан кўзларга,
Севги мактубисан маъсум қизларга.
Суйкаласан дудоқларга, юзларга,
Битта ўзинг бир бутун гулзормисан?

Ниначининг қанотидек баргинг бор,
Асал ва сут бўйи келар атринг бор.
Қадрим билиб йўқладингми, қадринг бор,
Ёлғизгинам, ёлғизларга ёрмисан?

Ай, кўнгилни қитиқлаган эрка гул!
Ай, оламни кўмган орзу-сирга, гул!
Қайга десанг, мен кетаман бирга, гул!
Сен ҳам мендек дардга харидормисан?

Ой ҳам кулча кўринармиш очларга,
Булут кўрпа бўлиб зор-мухтоҷларга.
Ташна дилу руҳи яланғочларга —
Бирдек тансиқмисан, мададкормисан?

Жоним гулим, ўтинаман, сўлмай тур,
Дунё яшнаганда ҳазон бўлмай тур.
Мени етим қилма, кетма, ўлмай тур,
Сен ҳам мендек дунёдан безормисан?

2003

Tarixlarni buzgan qudrati,
Yorug'likdan o'zgan sur'ati.
Muhabbat, bu — baxtning surati,
Baxtning o'zi emas, degani.

2004

Navro'zguli

Navro'zguli, boychechagim, bormisan,
Men senga zor, sen ham menga zormisan?
Muz ichida asradim men ko'nglimni,
Sen o'zingni asrab, baxtiyormisan?

Omonliqsan, to'tiyosan ko'zlarga,
Sevgi maktubisan ma'sum qizlarga.
Suykalasan dudoqlarga, yuzlarga,
Bitta o'zing bir butun gulzormisan?

Ninachining qanotidek barging bor,
Asal va sut bo'yi kelar atring bor.
Qadrim bilib yo'qladingmi, qadring bor,
Yolg'izginam, yolg'izlarga yormisan?

Ay, ko'ngilni qitiqlagan erka gul!
Ay, olamni ko'mgan orzu-sirga, gul!
Qayga desang, men ketaman birga, gul!
Sen ham mendek dardga xaridormisan?

Oy ham kulcha ko'rinar mish ochlarga,
Bulut ko'rpa bo'lib zor-muhtojlarga.
Tashna dil-u ruhi yalang'ochlarga —
Birdek tansiqmisan, madadkormisan?

Jonim gulim, o'tinaman, so'lmay tur,
Dunyo yashnaganda xazon bo'lmay tur.
Meni yetim qilma, ketma, o'lmay tur,
Sen ham mendek dunyodan bezormisan?

2003

Буғдоисұз

Буғдо — бу жаннатий неъмат дейдилар,
Шундан манглайнингда кавсар жилоси.
Келганды азалий меҳнатдан келар
Жаннат фароғати, жаннат сафоси.

Тупроқдек ҳокисор, сахий, танти зот,
Ушбу кун валийлар алқаб турибди.
Орият, ҳамият, лафз ва эътиқод
Сенинг тимсолингда яшаб юрибди.

Денгиз тубидан дур излаган ғаввос,
Зухрони кўзлаган шунқор фазогир
Сенинг кўлингдан ризқ терганлиги рост,
Илму амалида ҳимматинг зохир.

Муштдек жипс бўлсин деб қизу ўғлони,
Оналар ҳамирни муштлаб кўптирган.
Омонлик, кут тилаб Соҳибқиронинг
От устида туриб буғдои септирган.

Бир боғлам нур ўйнар ой ўроғида,
Юлдузлар қайроқи донга ўхшайди.
Куёш олтин бошоқ сахар чоғида,
Оқшомда мағзи тўқ нонга ўхшайди.

Қайдадир кимнингдир сўнгти либосин
Йиртмоқни хунар деб билгувчи каслар.
Йўклик ва очликнинг тавқини осиб,
Дунёга жар солиб қулгувчи каслар —

Нокас, нонқўрларга гапим йўқ менинг,
Куйласам сендейин қоракўзим бор.
Сен борсан, кўзим тўқ, кўнглим тўқ менинг,
Буғдои ноним бордир, буғдои сўзим бор.

2006

Bug'doyso'z

Bug'doy – bu jannatiy ne'mat deydilar,
Shundan manglayingda kavsar jilosи.
Kelganda azaliy mehnatdan kelar
Jannat farog'ati, jannat safosi.

Tuproqdek hokisor, saxiy, tanti zot,
Ushbu kun valiyilar alqab turibdi.
Oriyat, hamiyat, lafz va e'tiqod
Sening timsolingda yashab yuribdi.

Dengiz tubidan dur izlagan g'avvos,
Zuhroni ko'zlagan shunqor fazogir
Sening qo'lingdan rizq terganligi rost,
Ilmu amalida himmating zohir.

Mushtdek jips bo'lsin deb qizu o'g'loni,
Onalar hamirni mushtlab ko'ptirgan.
Omonlik, qut tilab Sohibqironing
Ot ustida turib bug'doy septirgan.

Bir bog'lam nur o'ynar oy o'rog'ida,
Yulduzlar qayroqi donga o'xshaydi.
Quyosh oltin boshoq sahar chog'ida,
Oqshomda mag'zi to'q nonga o'xshaydi.

Qaydadir kimningdir so'nggi libosin
Yirtmoqni hunar deb bilguvchi kaslar.
Yo'qlik va ochlikning tavqini osib,
Dunyoga jar solib kulguvchi kaslar –

Nokas, nonko'r larga gapim yo'q mening,
Kuylasam sendayin qorako'zim bor.
Sen borsan, ko'zim to'q, ko'nglim to'q mening,
Bug'doy nonim bordir, bug'doy so'zim bor.

2006

Қизлархон

Айрилиқни ўйласам,
Томиримда музлар қон.
Кўзларинг ҳаққи қасам,
Сенсиз кун йўқ, Қизлархон.

Ичганим қасам экан,
Кучганим тиззам экан.
Кизлархоннинг кўнглини
Кошки, билмасам экан.

Совға қилган рўмолин
Ўрамайман, дебди у.
Кўришганда ахволин
Сўрамайман, дебди у.

Кизим ҳали ёш-ку, деб
Отаси қўймас экан.
Балогатни, яхшилар,
Яшириб бўлмас экан.

Ҳар бир босган изига
Таъна килиб ўтади.
Рўмолини юзига
Пана килиб ўтади.

Айрилиқни ўйласам,
Юрагимда музлар қон.
Кўзларинг ҳаққи қасам,
Сенсиз кун йўқ, Қизлархон.

Холвасидан топганман,
Сумалак яламайман.
Кизлархонни топганман,
Бошқага қарамайман.

Бирга боғ кезсак экан,
Нок узиб есак экан.
Севги йўқ, деб айтганнинг
Оғзига кесак экан!

2003

Qizlarxon

Ayriliqni o'ylasam,
Tomirimda muzlar qon.
Ko'zlarining haqqi qasam,
Sensiz kun yo'q, Qizlarxon.

Ichganim qasam ekan,
Quchganim tizzam ekan.
Qizlarxonning ko'nglini
Koshki, bilmasam ekan.

Sovg'a qilgan ro'molin
O'ramayman, debdi u.
Ko'rishganda ahvolin
So'ramayman, debdi u.

Qizim hali yosh-ku, deb
Otasi qo'ymas ekan.
Balog'atni, yaxshilar,
Yashirib bo'lmas ekan.

Har bir bosgan iziga
Ta'na qilib o'tadi.
Ro'molini yuziga
Pana qilib o'tadi.

Ayriliqni o'ylasam,
Yuragimda muzlar qon.
Ko'zlarining haqqi qasam,
Sensiz kun yo'q, Qizlarxon.

Holvasidan totganman,
Sumalak yalamayman.
Qizlarxonni topganman,
Boshqaga qaramayman.

Birga bog' kezsak ekan,
Nok uzip yesak ekan.
Sevgi yo'q, deb aytganning
Og'ziga kesak ekan!

2003

Яхши кўраман

Шоирлик фирт бекорчига иш,
Юмушим шу — хаёл сурман.
Нима ҳақда? Ноқулай айтиш...
Сизни ҳамон яхши кўраман.

Икроримдан заррача наф йўқ,
Ҳануз хомман, ҳануз гўраман.
Нишонига бориб теккан ўқ,
Юрагим қон. Яхши кўраман.

Висолингиз энди — эҳтимол,
Лекин мудом излаб юраман.
Бахтимга бир хаёл бор, хаёл,
Мушкул — осон, яхши кўраман.

Бугунгача сир тутиб келдим,
Токай, жоним ўтга ураман.
Сизгача ва кейинги севгим
Бари ёлғон, яхши кўраман.

Билмайманми? Биламан — уят,
Андишани четга сурман.
Ишонинг, йўқ ҳеч ёмон ният,
Сизни ёмон яхши кўраман.

1998

Гул

Қалдирғоч — кўкламнинг лангари,
Хут келди булатда — кемада.
Сакради яшиллик лашкари,
Фақат Гул келмади, келмади.

Нимпушти, нимяшил, нафармон —
Рангларга боғларни белади.

Yaxshi ko'raman

Shoirlik g'irt bekorchiga ish,
Yumushim shu — xayol suraman.
Nima haqda? Noqulay aytish...
Sizni hamon yaxshi ko'raman.

Iqrorimdan zarracha naf yo'q,
Hanuz xomman, hanuz g'o'raman.
Nishoniga borib tekkan o'q,
Yuragim qon. Yaxshi ko'raman.

Visolingiz endi — ehtimol,
Lekin mudom izlab yuraman.
Baxtimga bir xayol bor, xayol,
Mushkul — oson, yaxshi ko'raman.

Bugungacha sir tutib keldim,
Tokay, jonim o'tga uraman.
Sizgacha va keyingi sevgim
Bari yolg'on, yaxshi ko'raman.

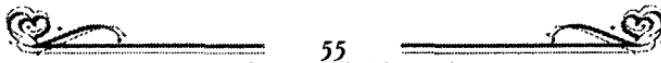
Bilmaymanmi? Bilaman — uyat,
Andishani chetga suraman.
Ishoning, yo'q hech yomon niyat,
Sizni yomon yaxshi ko'raman.

1998

Gul

Qaldirg'och — ko'klamning langari,
Hut keldi bulutda — kemada.
Sakradi yashillik lashkari,
Faqat Gul kelmadi, kelmadi.

Nimpushti, nimyashil, nafarmon —
Ranglarga bog'larni beladi.

Унга на қонун бор, на фармон...
Фақат Гул келмади, келмади.

Бинафша, бойчечак, бодрезак
Ёнида очилиб кулмади.
Бунақа кўклам кимга керак?
Фақат Гул келмади, келмади.

Қаттиқроқ караган эдимми,
Хафа қилувдимми, билмадим.
Тиконлар юлар ич-этимни...
Фақат Гул келмади, келмади.

Шу бугун ўрними ҳазилнинг?
Янги кун ҳаққи ва хурмати –
Ўз ўрни бор ҳар бир фаслнинг!
Фақат Гул келмади, келмади.

Қимматга тушар бу аразинг!
«Минг тўққиз юз тўқсон муддати –
Қишдан сўнг куз келди», деб ёзинг!
Фақат Гул келмади, келмади.

1990

Дадам қабри

Кора қишдан қутулмасдан туриб олам,
Дадам қабри устидан ўт кўклаб чиқди.
Нима қилиб юрибди, деб, бебош болам?
Балки кўнгли тинчимасдан йўқлаб чиқди.

Одам борми бу манзилга келмайдиган,
Одам борми келишини билмайдиган,
Тирик одам борми сени тергайдиган? –
Деган савол майсаларни чулғаб чиқди.

Эл қатори насиҳатдан безганим рост,
Умидимни ўзим тишлаб узганим рост.

Unga na qonun bor, na farmon...
Faqat Gul kelmadi, kelmadi.

Binafsha, boychechak, bodrezak
Yonida ochilib kulmadi.
Bunaqa ko'klam kimga kerak?
Faqat Gul kelmadi, kelmadi.

Qattiqroq qaragan edimmi,
Xafa qiluvdimmi, bilmadim.
Tikonlar yular ich-etimni...
Faqat Gul kelmadi, kelmadi.

Shu bugun o'rnnimi hazilning?
Yangi kun haqqi va hurmati –
O'z o'rni bor har bir faslning!
Faqat Gul kelmadi, kelmadi.

Qimmatga tushar bu arazing!
«Ming to'qqiz yuz to'qson muddati –
Qishdan so'ng kuz keldi», deb yozing!
Faqat Gul kelmadi, kelmadi.

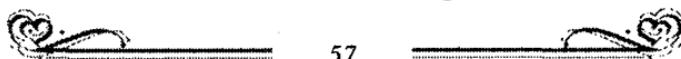
1990

Dadam qabri

Qora qishdan qutulmasdan turib olam,
Dadam qabri ustidan o't ko'klab chiqdi.
Nima qilib yuribdi, deb, bebosh bolam?
Balki ko'ngli tinchimasdan yo'qlab chiqdi.

Odam bormi bu manzilga kelmaydigan,
Odam bormi kelishini bilmaydigan,
Tirik odam bormi seni tergaydigan? –
Degan savol maysalarni chulg'ab chiqdi.

El qatori nasihatdan bezganim rost,
Umidimni o'zim tishlab uzganim rost.

Қайда бўлмай, бир нигоҳни сезганим рост,
Гуноҳ қилсам, ўткир нигоҳ тиғлаб чиқди.

Баъзан қўлим, баъзан эса сабрим етмас,
Ҳаётимни оқлаш учун умрим етмас.
Онамни хаж қилдиргани қурбим етмас,
Ҳайит куни юраккинам инграб чиқди.

Йиллар ўтиб ким улғайди, ким қариди,
Кимдан ору номус, кимдан дард ариди.
Акаларга тўқай, деб дил ғамларини –
Ўқсиб борсам, эшигидан йиғлаб чиқди.

Билдим, нега эл олдига ош қўйишар,
Қачон ёстиққа bemalol бош қўйишар.
Қўкламасин деб, устига тош қўйишар...
Менинг дадам қабридан ўт қўклаб чиқди.

2004

Синган одам

Синган одам, туйфулари тинган одам,
Синган одам, қисматига кўнган одам.
Синик қулиб, синиқкина қўришади,
Кун кўради, яшамайди синган одам.

Юрибмиз-да, дейди энди ўғил-қиз деб,
Қорақозон ёнидаги қоракўз деб...
Мен ҳамиша ёнингдаман, кетдик, дўст, деб,
Елкангѓа қўл ташламайди синган одам.

Кўрилмаган катта хавфни кўриб қолган,
Қочиб бориб ўз ичига кириб қолган.
Ўз жонининг мазасини билиб қолган,
Сенга жонин тўшамайди синган одам.

Кўрдим синган шохни – оппок гули билан,
Эгам гоҳо шундай ўйнار қули билан.

Qayda bo'lmay, bir nigohni sezganim rost,
Gunoh qilsam, o'tkir nigoh tig'lab chiqdi.

Ba'zan qo'lim, ba'zan esa sabrim yetmas,
Hayotimi ni oqlash uchun umrim yetmas.
Onamni haj qildirgani qurbim yetmas,
Hayit kuni yurakkinam ingrab chiqdi.

Yillar o'tib kim ulg'aydi, kim qaridi,
Kimdan oru nomus, kimdan dard aridi.
Akalarga to'kay, deb dil g'amalarini –
O'ksib borsam, eshididan yig'lab chiqdi.

Bildim, nega el oldiga osh qo'yishar,
Qachon yostiqqa bemalol bosh qo'yishar.
Ko'klamasin deb, ustiga tosh qo'yishar...
Mening dadam qabridan o't ko'klab chiqdi.

2004

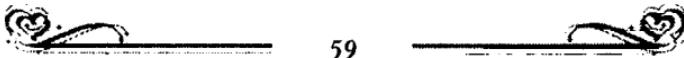
Singan odam

Singan odam, tuyg'ulari tingan odam,
Singan odam, qismatiga ko'ngan odam.
Siniq kulib, siniqqina ko'rishadi,
Kun ko'radi, yashamaydi singan odam.

Yuribmiz-da, deydi endi o'g'il-qiz deb,
Qoraqozon yonidagi qorako'z deb...
Men hamisha yoningdaman, ketdik, do'st, deb,
Yelkangga qo'l tashlamaydi singan odam.

Ko'rilmagan katta xavfni ko'rib qolgan,
Qochib borib o'z ichiga kirib qolgan.
O'z jonining mazasini bilib qolgan,
Senga jonin to'shamaydi singan odam.

Ko'rdim singan shoxni – oppoq guli bilan,
Egam goho shunday o'ynar quli bilan.

Гоҳо урар бандасининг қўли билан...
Одам исин хушламайди синган одам.

Унга тегма, у сендан айб қидирмайди,
Айбинг билса ҳам бирорга билдириштади.
Синган одам синганларни синдирмайди.
Бегонага ўхшамайди синган одам.

2001

Mehr ҳакида

Зилзиладан тўрт кун ўтганда,
Бомдан¹ — .

Бир хабар юракни титратди яна.
Қизрасин паналаб қулаган томдан,
Омон асраб қопти жонфидо она.

Қанча фурсатимни ёкиб исиндим,
Оловга тобладим мудроқ танимни.
Бирдан шу лаҳзада рўй-рост ҳис қилдим
Онамни қанчалар соғинганимни.

Мехр — қуёш демак. Ҳар тонг дарчадан
Қатим шуъла тушсин, толим зар тушсин.
Тенг тушсин меҳрнинг нури барчага,
Оғаҳий айтгандек, баробар тушсин!

... Турсун Али полвон бир гап айтганди:
Эркалаб — суйгани билармиш илон.
Одамзотнинг меҳри товланган пайти
Одамдай мўлтираб йиғлармиш илон.

Кўз ёш томсагина қутураркан сув,
Ер ҳам силкинаркан, қўпса низолар.
Дунёни қутқарап факат бир туйғу —
Меҳрихон аялар,

Меҳринисолар...

2004

¹ Бом шахри зилзиласи назарда тутиляпти.

Goho urar bandasining qo'li bilan...
Odam isin xushlamaydi singan odam.

Unga tegma, u sendan ayb qidirmaydi,
Aybing bilsa ham birovga bildirmaydi.
Singan odam singanlarni sindirmaydi.
Begonaga o'xshamaydi singan odam.

2001

Mehr haqida

Zilziladan to'rt kun o'tganda,
Bomdan¹ —

Bir xabar yurakni titratdi yana.
Qizchasin panalab qulagan tomdan,
Omon asrab qopti jonfido ona.

Qancha fursatimni yoqib isindim,
Olovga tobladim mudroq tanimni.
Birdan shu lahzada ro'y-rost his qildim
Onamni qanchalar sog'inganimni.

Mehr — quyosh demak. Har tong darchadan
Qatim shu'la tushsin, tolim zar tushsin.
Teng tushsin mehrning nuri barchaga,
Ogahiy aytgandek, barobar tushsin!

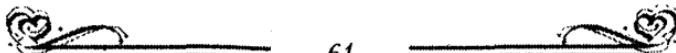
... Tursun Ali polvon bir gap aytgandi:
Erkalab — suyganni bilarmish ilon.
Odamzotning mehri tovlangan payti
Odamday mo'ltirab yig'larmish ilon.

Ko'z yosh tomsagina quturarkan suv,
Yer ham silkinarkan, qo'psa nizolar.
Dunyoni qutqarar faqat bir tuyg'u —
Mehrixon ayalar,

Mehrinisolar...

2004

¹ Bom shahri zilzilasi nazarda tutilyapti.

Ёмон

Хар бир қиздан сени излаганимда,
Ёнимга кечикиб келганинг ёмон.
Овозсиз, кўзёшсиз йиғлаганимда,
Холимдан хабарсиз қулганинг ёмон.

Ёмон-да, кимнидир туш кўрганинг ҳам,
Шунчаки ёққани – хуш кўрганинг ҳам.
Бирорлар қалбига ниш урганинг ҳам
Киприкларинг билан тилганинг ёмон.

Менсиз қошларинг тим қорайганлари,
Менсиз либосларинг торайганлари,
Ўзгалар хўрсиниб қараганлари
Ва гўзал эканинг билганинг ёмон.

Худойим мен учун яратган фунча,
Кимларга дуч келдинг менга келгунча.
Дилимда тугунча, кора тугунча –
Менгача кимнидир севганинг ёмон.

1999

Бачкана кун...

Бачкана кун келса, буралиб паланг –
Косадаги сутни тўкиб қочади.
Илвирсни бўйнига чумчук солар чанг,
Бургут район баргин чўкиб қочади.

Бачкана кун келса, қийин, дейдилар,
Хаёт ўзи бешак ўйин, дейдилар.
Кирқига чидаган, чидаймиз яна –
Кирқ йилда бир эшак ўйин, дейдилар.

Бачкана кун келса, гул бўлар шоир,
Гул бўлмаса, куйиб, кул бўлар шоир.

Yomon

Har bir qizdan seni izlaganimda,
Yonimga kechikib kelganing yomon.
Ovozsiz, ko'zyooshsiz yig'laganimda,
Holimdan xabarsiz kulganing yomon.

Yomon-da, kimnidir tush ko'rganining ham,
Shunchaki yoqqani — xush ko'rganining ham.
Birovlar qalbiga nish urganining ham
Kipriklaring bilan tilganing yomon.

Mensiz qoshlaring tim qorayganlari,
Mensiz liboslaring torayganlari,
O'zgalar xo'rsinib qaraganlari
Va go'zal ekaning bilganing yomon.

Xudoyim men uchun yaratgan g'uncha,
Kimgarga duch kelding menga kelguncha.
Dilimda tuguncha, qora tuguncha —
Mengacha kimnidir sevganining yomon.

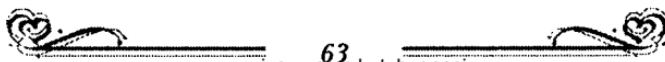
1999

Bachkana kun...

Bachkana kun kelsa, buralib palang —
Kosadagi sutni to'kib qochadi.
Ilvirsni bo'yniga chumchuq solar chang,
Burgut rayhon bargin cho'qib qochadi.

Bachkana kun kelsa, qiyin, deydilar,
Hayot o'zi beshak o'yin, deydilar.
Qirqiga chidagan, chidaymiz yana —
Qirq yilda bir eshak o'yin, deydilar.

Bachkana kun kelsa, gul bo'lar shoir,
Gul bo'lmasa, kuyib, kul bo'lar shoir.

Одамнинг қулийди чироқнинг жини,
Ароқнинг жинига қул бўлар шоир.

Бачкана қун келса, Аҳмад доналар
Аста тера бошлар шахмат доналар.
Сиз унга сўз бериб қўйсангиз, тамом,
Сизга гап бермайди маҳмадоналар.

Бачкана қун келса, шон ва шарафлар:
Бир ёнда таклифлар, бир ён талаблар.
Чимматин кўтариб, кошин сакратиб
Зинога чақирап эски данаплар.

Бачкана қун келса... келмасин, дейман,
Устимиздан бирор кулмасин дейман.
Ўзимиз биламиз — киммиз, нимамиз,
Шу гапни болалар билмасин, дейман.

2001

Бунчалар...

Куёшга интиққан каби фунчалар,
Юрак сокин-сокин қўнфироқ чалар.
Нима деб куйлади қўнфироқчалар?
Бунчалар севдирдинг мени, бунчалар?

Оху қарашлими, жоду қарашли,
Либоси ярашли, нози ярашли,
Бунча яхши бўлдинг, бунчалар яхши!
Бунчалар севдирдинг мени, бунчалар?

Эртаклар ҳакиқат эканими бу?
Юракка қўқрак тор келганими бу?
Ё висол ё ўлим деганими бу?
Бунчалар севдирдинг мени, бунчалар?

Odamning quliydi chiroqning jini,
Aroqning jiniga qul bo'lar shoir.

Bachkana kun kelsa, Ahmad donolar
Asta tera boshlar shaxmat donalar.
Siz unga so'z berib qo'ysangiz, tamom,
Sizga gap bermaydi mahmadonalar.

Bachkana kun kelsa, shon va sharaflar:
Bir yonda takliflar, bir yon talablar.
Chimmatin ko'tarib, qoshin sakratib
Zinoga chaqirar eski danaplar.

Bachkana kun kelsa... kelmasin, deyman,
Ustimizdan birov kulmasin deyman.
O'zimiz bilamiz — kimmiz, nimamiz,
Shu gapni bolalar bilmashin, deyman.

2001

Bunchalar...

Quyoshta intiqqan kabi g'unchalar,
Yurak sokin-sokin qo'ng'iroq chalar.
Nima deb kuylaydi qo'ng'iroqchalar?
Bunchalar sevdirding meni, bunchalar?

Ohu qarashlimi, jodu qarashli,
Libosi yarashli, nozi yarashli,
Buncha yaxshi bo'lding, bunchalar yaxshi!
Bunchalar sevdirding meni, bunchalar?

Ertaklar haqiqat ekanimi bu?
Yurakka ko'krak tor kelganimi bu?
Yo visol yo o'lim deganimi bu?
Bunchalar sevdirding meni, bunchalar?

Ой — кўкка таваккал чертилган танга,
Холбуки, ҳар икки олам бир менга.
Айт, нима ёмонлик қиловдим сенга?
Бунчалар севдирдинг мени, бунчалар?

2004

Йигит

Азизбекка

Осмонга ой, йигитга от ярашар —
Туёклари юлдуз сочсин елганда.
Йигит бўлсин, кирса давра ёришар,
Киз-жувоннинг ақли шоисин кулганда.

Мунофиклар, ҳаромзода кazzоблар
Ош едириб, сўнг гуручин ҳисоблар.
Нари бўлсин бундай кўхна азоблар,
Бош этмасин номард миннат қилганда.

Ота-она турган манзил — юрт бўлар,
Йўлга кирганидан кўзи тўрт бўлар.
Гугуртчўпдек омонат ва мўрт бўлар,
Йўқотмасин энди қадрин билганда.

Эрлар кўпу эркаклар кам замонда,
Пок аёллар кўзлари нам замонда,
Шундай фирром, шу муттаҳам замонда
Муштин ишга солсин кези келганда.

Осмонга ой, йигитга ёр ярашар,
Ховли борки, ўлан-алёр ярашар.
Тўй кечаси ҳар неки бор — ярашар,
Кўнгли тўлсин кучоқлари тўлганда.

Дунё кезсин, ўнта тилда сўйласин,
Ўйлаганда лек ўзбекча ўйласин.
Навоийни чанг бостириб қўймасин,
Мудрамасин қўлга китоб олганда.

Oy — ko'kka tavakkal chertilgan tanga,
Holbuki, har ikki olam bir menga.
Ayt, nima yomonlik qilovdim senga?
Bunchalar sevdirding meni, bunchalar?

2004

Yigit

Azizbekka

Osmonga oy, yigitga ot yarashar —
Tuyoqlari yulduz sochsin yelganda.
Yigit bo'lsin, kirsa davra yorishar,
Qiz-juvonning aqli shoshsin kulganda.

Munofiqlar, haromzoda kazzoblar
Osh yedirib, so'ng guruchin hisoblar.
Nari bo'lsin bunday ko'hna azoblar,
Bosh egmasin nomard minnat qilganda.

Ota-onan turgan manzil — yurt bo'lar,
Yo'lga kirganidan ko'zi to'rt bo'lar.
Gugurtcho'pdek omonat va mo'rt bo'lar,
Yo'qotmasin endi qadrin bilganda.

Erlar ko'pu erkaklar kam zamonda,
Pok ayollar ko'zları nam zamonda,
Shunday g'irrom, shu muttaham zamonda
Mushtin ishga solsin kezi kelganda.

Osmonga oy, yigitga yor yarashar,
Hovli borki, o'lan-alyor yarashar.
To'y kechasi har neki bor — yarashar,
Ko'ngli to'lsin quchoqlari to'lganda.

Dunyo kezsin, o'nta tilda so'ylasin,
O'ylaganda lek o'zbekcha o'ylasin.
Navoiyni chang bostirib qo'ymasin,
Mudramasin qo'lga kitob olganda.

Қайси оҳанг ёқимлироқ юракка?
Чулдир-чулдир жилға оқсин тувакка...
Бешиқдаги манглайи кенг бувакка —
Шу шеъримни айтсин ота бўлганда.

2002

Фаришта

Мен ерга боғланган бир банди эдим,
Сахар бориб, оқшом қайтардим ишдан.
Сен келдинг...
Сен, ахир, қайлардан келдинг?
Кўклардан тушдингми, маъсум фариштам?

Бир хушбўй саболар таралди бирдан —
Юракни сийпалаб, эркалагувчи.
Одамлар одамдан зериккан ердан
Инсонлар тарафга етаклагувчи.

Эсладим,
оловлар гурлар қўйнимда —
Бир буюк вулконлар портлаганини.
Кейин сукунатда
тунда
бўйнимда
Киприк капалакдай потраганини.

Шу муnis турища
бу кўхна олам
Севгига зорлигин эслатиб турдинг.
Чақноқ кўзларингга кўзим тушган дам
Юрагим борлигин эслатиб турдинг.

Мен сенга боғланган бир банди, асир,
Сен учсанг, узилиб тушар жон риштам.
Менга раҳминг келсин,
шафқат қил, ахир —
Дунёнинг ҳолига ачин, фариштам!

2004

Qaysi ohang yoqimliroq yurakka?
Chuldir-chuldir jilg'a oqsin tuvakka...
Beshikdagi manglayi keng buvakka —
Shu she'rimni aytsin ota bo'lganda.

2002

Farishta

Men erga bog'langan bir bandi edim,
Sahar borib, oqshom qaytardim ishdan.
Sen kelding...
Sen, axir, qaylardan kelding?
Ko'klardan tushdingmi, ma'sum farishtam?

Bir xushbo'y sabolar taraldi birdan —
Yurakni siypalab, erkalaguvchi.
Odamlar odamdan zerikkan yerdan
Insonlar tarafga yetaklaguvchi.

Esladim,
Olovlar gurlar qo'ynimda —
Bir buyuk vulqonlar portlaganini.
Keyin sukunatda
Tunda
Bo'ynimda
Kiprik kapalakday potraganini.

Shu munis turishda
Bu ko'hna olam
Sevgiga zorligin eslatib turding.
Chaqnoq ko'zlaringga ko'zim tushgan dam
Yuragim borligin eslatib turding.

Men senga bog'langan bir bandi, asir,
Sen uchsang, uzilib tushar jon rishtam.
Menga rahming kelsin,
Shafqat qil, axir —
Dunyoning holiga achin, farishtam!

2004

Cиъз...

Мудом ёруф бўлсин дарчаларингиз!
 Менга кўчиб ўтсин барча дардингиз!
 Мен сизни авайлаб чарчамадим ҳеч,
 Сиз кўнглим оғритиб чарчамадингиз.

Гоҳо ёмон қараб, гоҳ қарамасдан,
 Гоҳо ёлғон кулиб, гоҳ кулиб ростдан,
 Гоҳо эркаланмай, эркаламасдан,
 Сиз кўнглим оғритиб чарчамадингиз.

Кимнинг қўлини сал узоқ тутдингиз,
 Қайгадир кетдингиз, шошиб кетдингиз..
 Ёнимдан кўрмаган бўлиб ўтдингиз,
 Сиз кўнглим оғритиб чарчамадингиз.

Ёш бола эмасдим, кўпни кўргандим,
 Ҳамманинг устидан кулиб юргандим.
 Лек сизга боладек каттиқ ўргандим...
 Сиз кўнглим оғритиб чарчамадингиз.

Хоҳласанг оласан, агар шоҳ берса,
 Қаёқقا борасан, Тангри – Ҳақ берса..
 Нима ҳам дер эдим, Сизга завқ берса...
 Сиз кўнглим оғритиб чарчамадингиз.

2004

Кузда

Кузда учиб кетар баҳт қушлари ҳам,
 Омад ҳам бетайин қушга айланди.
 Кеча туйғуларни кўклатган кўклам
 Бугун жон сўраган қишига айланди.

Шароб ичмай туриб, юрадим сархуш,
 Бошимдан юлдузни эларди гардиш.
 Кунларим кечарди кўрган каби туш,
 Энди ўша кунлар тушга айланди.

Siz...

Mudom yorug' bo'lsin darchalaringiz!
 Menga ko'chib o'tsin barcha dardingiz!
 Men sizni avaylab charchamadim hech,
 Siz ko'nglim og'ritib charchamadingiz.

Goho yomon qarab, goh qaramasdan,
 Goho yolg'on kulib, goh kulib rostdan,
 Goho erkalanmay, erkalamasdan,
 Siz ko'nglim og'ritib charchamadingiz.

Kimning qo'lini sal uzoq tutdingiz,
 Qaygadir ketdingiz, shoshib ketdingiz.
 Yonimdan ko'rmagan bo'lib o'tdingiz,
 Siz ko'nglim og'ritib charchamadingiz.

Yosh bola emasdim, ko'pni ko'rgandim,
 Hammaning ustidan kulib yurgandim.
 Lek sizga boladek qattiq o'rgandim...
 Siz ko'nglim og'ritib charchamadingiz.

Xohlasang olasan, agar shoh bersa,
 Qayoqqa borasan, Tangri — Haq bersa.
 Nima ham der edim, Sizga zavq bersa...
 Siz ko'nglim og'ritib charchamadingiz.

2004

Kuzda

Kuzda uchib ketar baxt qushlari ham,
 Omad ham betayin qushga aylandi.
 Kecha tuyg'ularni ko'klatgan ko'klam
 Bugun jon so'rigan qishga aylandi.

Sharob ichmay turib, yurardim sarkush,
 Boshimdan yulduzni elardi gardish.
 Kunlarim kechardi ko'rgan kabi tush,
 Endi o'sha kunlar tushga aylandi.

Мен хам ишонмасдим, аввал айтсалар,
Товоним силаган майин майсалар
Ётсам, юрагимга урар найзалар...
Кош каби майсалар нишга айланди.

Сен нени биласан, осмондаги қиз?
Баҳордай билдиримай қарииди бу хис.
Эсиз, ёшлигимиз, севгиларимиз...
Бугун севги оддий ишга айланди.

2005

Айланай

Кўзмунчогинг қўйма асти, дилдорим,
Ай, айланай, нозикниҳол қаддингдан.
Кузагимни хушбўй этган баҳорим,
Ай, айланай, атиргулим, атрингдан.

Икки кўзим маним, икки дагарим,
Сўзи новвот, қиликлари шакарим,
Мирзо Улуғбегим, Мирзо Анварим,
Ай, айланай, сабза урган хаттингдан.

Майиз бўлиб саратонда куйган эл,
Боласидан даласини суйган эл,
Яхши кунни факат тўйга кўйган эл,
Ай, айланай, киприкдаги гардингдан.

Баъзан кўнгил учун кўнгил сўралар,
Ким термулар, кимдир секин мўралар,
Ай, дўстларим, улфатлару жўралар,
Ай, айланай, номардингу мардингдан.

Омон эди орзу, тилагим кеча,
Тангirim, боқдинг чукур юрагимгача,
Бедаво дард бердинг суюгимгача,
Ай, айланай, танлаб берган дардингдан.

2002

Men ham ishonmasdim, avval aytsalar,
Tovonim silagan mayin maysalar
Yotsam, yuragimga urar nayzalar...
Qosh kabi maysalar nishga aylandi.

Sen neni bilasan, osmondag'i qiz?
Bahorday bildirmay qariydi bu his.
Esiz, yoshligimiz, sevgilarimiz...
Bugun sevgi oddiy ishga aylandi.

2005

Aylanay

Ko'zmunchog'ing qo'yma asti, dildorim,
Ay, aylanay, noziknihol qaddingdan.
Kuzagimni xushbo'y etgan bahorim,
Ay, aylanay, atirgulim, atringdan.

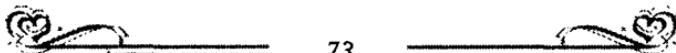
Ikki ko'zim manim, ikki dagarim,
So'zi novvot, qiliqlari shakarim,
Mirzo Ulug'begim, Mirzo Anvarim,
Ay, aylanay, sabza urgan xattingdan.

Mayiz bo'lib saratonda kuygan el,
Bolasidan dalasini suygan el,
Yaxshi kunni faqat to'yga qo'ygan el,
Ay, aylanay, kiprikdagi gardingdan.

Ba'zan ko'ngil uchun ko'ngil so'ralar,
Kim termular, kimdir sekin mo'ralar,
Ay, do'stlarim, ulfatlaru jo'ralar,
Ay, aylanay, nomardingu mardingdan.

Omon edi orzu, tilagim kecha,
Tangrim, boqding chuqur yuragimgacha,
Bedavo dard berding suyagimgacha,
Ay, aylanay, tanlab bergan dardingdan.

2002

Овора

Яқин ҳам келолмай, узок кетолмай,
Ернинг атрофида йўлдош овора.
Заминни бир текис чаман этолмай,
Миллиард йил нур сочиб қуёш овора.

Баҳор сизга бермиш гулдан зеб, сарпо,
Мендана ўткинчига энди не парво.
Ўйин билан бандсиз шўх ва бепарво,
Хиноли бармоқда тўптош овора.

Қизбола бош билан дунёни англаб,
Ақл билан чертиб, оласиз танлаб.
Ўзларин дардларин ўзлари тинглаб,
Мендана неча телба, бебош овора.

Қачонки, ўзандан узилади сув —
Уч кун тўхтаб қолса, бузилади сув.
Юрагим остида эзилади сув,
Кўзимга чиқолмай кўзёш овора.

2003

Қўқон шамоли

Аъзам Ўқтамга бағишлайман

Ўқтин-ўқтин разаб отига миниб,
Ваҳшат солар телба Қўқон шамоли.
Кўзларинг қисилиб, қулоғинг тиниб,
Ажратада билмайсан ердан самони.

Уч кун давом этар талотум, қутқу,
Уч кун катталарнинг тилида дуо.
Уч кун эл тақвога бурканар буткул,
Рамазонда шунча ёдланмас Худо.

Ovora

Yaqin ham kelolmay, uzoq ketolmay,
Yerning atrofida yo'ldosh ovora.
Zaminni bir tekis chaman etolmay,
Milliard yil nur sochib quyosh ovora.

Bahor sizga bermish guldan zeb, sarpo,
Menday o'tkinchiga endi ne parvo.
O'yin bilan bandsiz sho'x va beparvo,
Xinoli barmoqda to'ptosh ovora.

Qizbola bosh bilan dunyoni anglab,
Aql bilan chertib, olasiz tanlab.
O'zlarin dardlarin o'zlari tinglab,
Menday necha telba, bebosh ovora.

Qachonki, o'zandan uziladi suv –
Uch kun to'xtab qolsa, buziladi suv.
Yuragim ostida eziladi suv,
Ko'zimga chiqolmay ko'zyosh ovora.

2003

Qo'qon shamoli

A'zam O'ktamga bag'ishlayman

O'qtin-o'qtin g'azab otiga minib,
Vahshat solar telba Qo'qon shamoli.
Ko'zlarining qisilib, qulog'ing tinib,
Ajrata bilmaysan yerdan samoni.

Uch kun davom etar talotum, qutqu,
Uch kun kattalarning tilida duo.
Uch kun el taqvoga burkanar butkul,
Ramazonda shuncha yodlanmas Xudo.

Аёллар мунис ва мушфиқ янада,
Ненидир сархисоб қилас эркаклар.
Дунёдан узилган сирли хонада
Фўжалоқ болалар тинглар эртаклар.

Нам тортган деворлар қулайди гуппа,
Ўқилди калта дараҳтлар қулар.
Куртлаган мевалар ер билан битта,
Тегманозик гуллар, заифа гуллар...

Буюк имтихон бу! Буюк синов бу!
Борни бор, йўқни йўқ қилиб бергувчи.
Бошингга зўр савдо тушмасдан бурун
Кимнинг кимлигини билиб бергувчи!

Яшаш қандай енгил — шамолдан кейин
Ажидир бир хушҳоллик, бир ажидир сурур.
Ғуборсиз ҳаволар ипакдек майин...
Шамол, сенга қуллуқ, сенга ташаккур!

...Битта гап эсимдан кетмайди ҳамон:
Бир сайёх — эл кезиб ризкини терган,
Шамол мавсумига тушиб ногаҳон,
Кўчиб кетмайсизми, деган, бу ердан?

Банда тадбир қилас, Яратган — тақдир,
Кисмат қуюнида чирпираб учдим.
Сайёхнинг сўзидан кулгандим, охир —
Шеъримга эргашиб пойтахтга кўчдим...

Қарайман, куртлаган юраклар тўп-тўп,
Илдизсиз оғочлар тегар фашимга.
Ахёнда кўтариб сурон, талотўп,
Тентак шамолларим кирав тушимга.

Нозик ниҳоллари бўлсалар паймол,
Розиман, бўйнимга барин уволи.
Бир марта тескари юрсанг, юракол,
Тошкентда кутаман, Кўқон шамоли!

2002

Ayollar munis va mushfiq yanada,
Nenidir sarhisob qilar erkaklar.
Dunyodan uzilgan sirli xonada
G'o'jaloq bolalar tinglar ertaklar.

Nam tortgan devorlar qulaydi guppa,
O'qildizi kalta daraxtlar qular.
Qurtlagan mevalar yer bilan bitta,
Tegmanozik gullar, zaifa gullar...

Buyuk imtihon bu! Buyuk sinov bu!
Borni bor, yo'jni yo'q qilib berguvchi.
Boshingga zo'r savdo tushmasdan burun
Kimning kimligini bilib berguvchi!

Yashash qanday yengil — shamoldan keyin
Ajib bir xushhollik, bir ajib surur.
G'uborsiz havolar ipakdek mayin...
Shamol, senga qulluq, senga tashakkur!

...Bitta gap esimdan ketmaydi hamon:
Bir sayyoh — el kezib rizqini tergan,
Shamol mavsumiga tushib nogahon,
Ko'chib ketmaysizmi, degan, bu yerdan?

Banda tadbir qilar, Yaratgan — taqdir,
Qismat quyunida chirpirab uchdim.
Sayyoohning so'zidan kulgandim, oxir —
She'rimga ergashib poytaxtga ko'chdim...

Qarayman, qurtlagan yuraklar to'p-to'p,
Ildizsiz og'ochlar tegar g'ashimga.
Ahyonda ko'tarib suron, taloto'p,
Tentak shamollarim kirar tushimga.

Nozik nihollari bo'lsalar paymol,
Roziman, bo'ynimga barin uvoli.
Bir marta teskari yursang, yuraqol,
Toshkentda kutaman, Qo'qon shamoli!

2002

Менинг дардим

Эрта келган ўхшар хазон фасли, Салим,
Новдаларда бемор юрак расми Салим.
Атиргулни шеърга солиб улгурмадик,
Атиргул деб келган эдик асли, Салим.
Сенинг дардинг менинг дардиммасми, Салим?

Шамол ялаб адo қилган дуволмидик,
Тошлоққа туп қўёлмаган ниҳолмидик,
Корда қолган қалдирғочдек уволмидик,
Осмон — юксак, замин тубан, пастми, Салим,
Сенинг дардинг менинг дардиммасми, Салим?

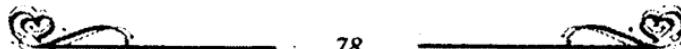
Оқимга терс сузган наҳанг оқиб кетди,
Оғаларим зару зўрга оғиб кетди,
Ултон хўрлаб, илигимни чақиб кетди,
Балчиқдаги балиқ — қадриммасми, Салим,
Сенинг дардинг менинг дардиммасми, Салим?

Чилвир отиб, қад кўтарган токни кўрдим,
Асрий кора хат кўтарган зоғни кўрдим,
Оймомани даст кўтарган тоғни кўрдим,
Шавқи баланд соғлар мудом мастми, Салим,
Сенинг дардинг менинг дардиммасми, Салим?

Жувонмаргнинг қабрин қучиб, чим куяди,
Ёшин ютиб, жигарлари жим куяди.
Лек жувонмарг орзуларга ким куяди?
Хунни сўраб, кимдан олай қасдни, Салим,
Сенинг дардинг менинг дардиммасми, Салим?

Атиргулни тебратмаса, ел бўптими,
Хуш бўйларин таратмаса, гул бўптими?
Бир дард билан оғримаса, эл бўптими,
Бу дард биздан кўра қадиммасми, Салим,
Сенинг дардинг менинг дардиммасми, Салим?

2002

Mening dardim

Erta kelgan o'xshar xazon fasli, Salim,
Novdalarda bemor yurak rasmi Salim.
Atirgulni she'rga solib ulgurmadiq,
Atirgul deb kelgan edik asli, Salim.
Sening darding mening dardimmasmi, Salim?

Shamol yalab ado qilgan duvolmidik,
Toshloqqa tup qo'yolmagan niholmidik,
Qorda qolgan qaldirg'ochdek uvolmidik,
Osmon — yuksak, zamin tuban, pastmi, Salim,
Sening darding mening dardimmasmi, Salim?

Oqimga ters suzgan nahang oqib ketdi,
Og'alarim zaru zo'rga og'ib ketdi,
Ulton xo'rlab, iligimni chaqib ketdi,
Balchiqdagi baliq — qadrimmasmi, Salim,
Sening darding mening dardimmasmi, Salim?

Chilvir otib, qad ko'targan tokni ko'rdim,
Asriy qora xat ko'targan zog'ni ko'rdim,
Oymomani dast ko'targan tog'ni ko'rdim,
Shavqi baland sog'lar mudom mastmi, Salim,
Sening darding mening dardimmasmi, Salim?

Juvonmargning qabrin quchib, chim kuyadi,
Yoshin yutib, jigarlari jim kuyadi.
Lek juvonmarg orzularga kim kuyadi?
Xunni so'rab, kimdan olay qasdni, Salim,
Sening darding mening dardimmasmi, Salim?

Atirgulni tebratmasa, yel bo'ptimi,
Xush bo'ylarin taratmasa, gul bo'ptimi?
Bir dard bilan og'rimasa, el bo'ptimi,
Bu dard bizdan ko'ra qadimmasmi, Salim,
Sening darding mening dardimmasmi, Salim?

2002

Пушаймон

Энг бой одам мен бўлардим,
Пушаймондан фойда бўлса.
Кўнгли тошдан тош дилбарни
Софинаман қайда бўлса.

Ўн бешимда қолдим севиб,
Уйда юрак сиқар эди.
У ҳам кўлоб сувлар сепиб,
Яна сувга чиқар эди.

Сувни бурадим тескари,
Агарда гап сойда бўлса.
Қоши баҳмалдай дилбарни
Софинаман қайда бўлса.

Ой юзидан қайтган нурлар
Юзларида қамашарди.
Ўн беш кунлик ойдай дилбар
Менга жуда ярашарди.

Ботмас эди кундузлари
Бундай чирой ойда бўлса.
Ойга бокиб, ул дилбарни
Софинаман қайда бўлса.

Аразлашиб қолдик бир кун,
Уч кун ўтди, кечирмади.
Юрагимни босди тутўн,
Сувлар сепиб ўчирмади.

Нима дейсиз, кизлар барин
Гап-сўзлари майда бўлса.
Ўзимдай содда дилбарни
Софинаман қайда бўлса.

Ухлаёлмай кечалари,
Кундузлари гангиг юрдим.

Pushaymon

Eng boy odam men bo'lardim,
Pushaymondan foyda bo'lsa.
Ko'ngli toshdan tosh dilbarni
Sog'inaman qayda bo'lsa.

O'n beshimda qoldim sevib,
Uyda yurak siqar edi.
U ham ko'lob suvlar sepib,
Yana suvgaga chiqar edi.

Suvni burardim teskari,
Agarda gap soyda bo'lsa.
Qoshi baxmalday dilbarni
Sog'inaman qayda bo'lsa.

Oy yuzidan qaytgan nurlar
Yuzlarida qamashardi.
O'n besh kunlik oyday dilbar
Menga juda yarashardi.

Botmas edi kunduzlari
Bunday chiroy oyda bo'lsa.
Oyga boqib, ul dilbarni
Sog'inaman qayda bo'lsa.

Arazlashib qoldik bir kun,
Uch kun o'tdi, kechirmadi.
Yuragimni bosdi tutun,
Suvlar sepib o'chirmadi.

Nima deysiz, qizlar barin
Gap-so'zlari mayda bo'lsa.
O'zimday sodda dilbarni
Sog'inaman qayda bo'lsa.

Uxlayolmay kechalari,
Kunduzlari gangib yurdim.

Икки йилча кўчалари
Саратонда чангид турди.

Бир гапириб, ўн кулардим,
Калишлари лойда бўлса.
Кўнгли муздан муз дилбарни
Софинаман қайда бўлса.

Кўкрагимни бериб ерга,
Ўйлаб, ўйга етолмайман.
Келиб-келиб кимга эрга
Текканини айтольмайман.

Бундан ортиқ азоб борми,
Бир кўча, бир жойда бўлса.
Тошкентга кетдим. Дилбарни
Софинаман қайда бўлса.

Синдирамайди йиллар кимни,
Туйфуларни силлиқлайди,
Хар кўрганда юрагимни
Капалаклар қитиқлайди.

Узр, олдим вақтингизни,
Кошки, гапдан фойда бўлса.
Нима қиласай, ўша кизни
Софинаман қайда бўлса.

2002

Онажон

Гоҳо сизнинг борлигингиз унутдим,
Йўлларимда зорлигингиз унутдим.
Умидлари кесилган бу дунёда
Ёлғиз умидворлигингиз унутдим.
Ганиматим, омонатим — онажон.

Ошно топдим, валекин дўст топмадим,
Оққўнгилли бир қоракўз топмадим.

Ikki yilcha ko'chalari
Saratonda changib turdi.

Bir gapirib, o'n kulardim,
Kalishlari loyda bo'lsa.
Ko'ngli muzdan muz dilbarni
Sog'inaman qayda bo'lsa.

Ko'kragimni berib yerga,
O'ylab, o'ya yetolmayman.
Kelib-kelib kimga erga
Tekkanini aytolmayman.

Bundan ortiq azob bormi,
Bir ko'cha, bir joyda bo'lsa.
Toshkentga ketdim. Dilbarni
Sog'inaman qayda bo'lsa.

Sindirmaydi yillar kimni,
Tuyg'ularni silliqlaydi,
Har ko'rganda yuragimni
Kapalaklar qitiqlaydi.

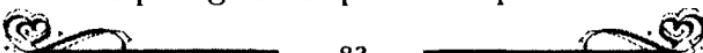
Uzr, oldim vaqtingizni,
Koshki, gapdan foyda bo'lsa.
Nima qilay, o'sha qizni
Sog'inaman qayda bo'lsa.

2002

Onajon

Goho sizning borligingiz unutdim,
Yo'llarimda zorligingiz unutdim.
Umidlari kesilgan bu dunyoda
Yolg'iz umidvorligingiz unutdim.
G'animatim, omonatim — onajon.

Oshno topdim, valekin do'st topmadim,
Oqko'ngilli bir qorako'z topmadim.

Шамолларга совурдим гул сўзларни,
Лекин Сизга бир ширин сўз топмадим.
Фаниматим, омонатим — онажон.

Баъзан фалак менга бағритош келди,
Ишонганим фанимга йўлдош келди.
Омад кетса, ҳамма кулди устимдан,
Факат Сизнинг қўзингизга ёш келди.
Фаниматим, омонатим — онажон.

Фурсат ўтиб, сочга киров қўнаркан,
Севги оташлари аста сўнаркан.
Барча туйғу алдамчи ва ўткинчи,
Она меҳри ёлғиз событ қоларкан.
Фаниматим, омонатим — онажон.

Хоки пойингизни қўзимга сурай,
Ўзим ярим қўнглигизни тўлдирай.
Бир чеккага суриб қўйиб дунёни,
Ўғил бўлиб, ёнингизда ўлтирай.
Фаниматим, омонатим — онажон.

2000

Билсанг эди...

Кел, деганда, ноз қиласдан келсанг эди,
Гул берганда, қайрилмасдан олсанг эди.
Ўзинг қандоқ яхшилигинг биласан-у,
Сени қандай севишимни билсанг эди!

Бу дунёга озиб-ёзиб бир бор келиб,
Наҳот ўтсам хижронларда бағрим тилиб?
Сен юрасан дардим билмай, қадринг билиб,
Сени қандай севишимни билсанг эди!

Музни қандай куидиришни биласан-а,
Суймаганни суйдиришни биласан-а,
Лайлолардан қолган ишқни биласан-а,
Сени қандай севишимни билсанг эди!

Shamollargasovurdim gul so‘zlarni,
Lekin Sizga bir shirin so‘z topmadim.
G‘animatim, omonatim — onajon.

Ba’zan falak menga bag‘ritosh keldi,
Ishonganim g‘animga yo‘ldosh keldi.
Omad ketsa, hamma kuldi ustimdan,
Faqat Sizning ko‘zingizga yosh keldi.
G‘animatim, omonatim — onajon.

Fursat o‘tib, sochga qirov qo‘narkan,
Sevgi otashlari asta so‘narkan.
Barcha tuyg‘u aldamchi va o’tkinchi,
Ona mehri yolg‘iz sobit qolarkan.
G‘animatim, omonatim — onajon.

Hoki poyingizni ko‘zimga suray,
O‘zim yarim ko‘nglingizni to‘ldiray.
Bir chekkaga surib qo‘yib dunyoni,
O‘g‘il bo‘lib, yoningizda o‘ltiray.
G‘animatim, omonatim — onajon.

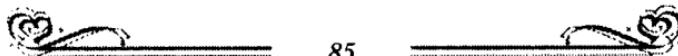
2000

Bilsang edi...

Kel, deganda, noz qilmasdan kelsang edi,
Gul berganda, qayrilmasdan olsang edi.
O‘zing qandoq yaxshililing bilasan-u,
Seni qanday sevishimni bilsang edi!

Bu dunyoga ozib-yozib bir bor kelib,
Nahot o‘tsam hijronlarda bag‘rim tilib?
Sen yurasan dardim bilmay, qadring bilib,
Seni qanday sevishimni bilsang edi!

Muzni qanday kuydirishni bilasan-a,
Suymaganni suydishni bilasan-a,
Laylolardan qolgan ishqni bilasan-a,
Seni qanday sevishimni bilsang edi!

Чора истаб бечораман мен чорасиз,
Феълинг сабаб иккимиз ҳам оворамиз.
Ичи қора қиз экансан, э қора қиз!
Сени қандай севишимни билсанг эди!

Етти иқлим, сув-ҳавони биласан-у,
Бешта қитъа, ер-самони биласан-у,
Менга қара, хар балони биласан-у,
Сени қандай севишимни билсанг эди!

2004

Дилим хуфтон

Дилим хуфтон, кундузимни тундай қилиб,
Учрашувга келмади у, шундай қилиб.
Хўрликларим келиб кетар туриб-туриб,
Энди уни унутайин қандай қилиб?

Исмимни ҳеч айтолмасди, уяларди,
У жилмайса, кун чиққандай туюларди.
Исмин айтсам, оламга нур қўйиларди,
Энди уни унутайин қандай қилиб?

Кўзим юмиб очсам агар, соғинардим,
Чекиб дардлар, ёзиб хатлар соғинардим,
Бармоқларин ўпид, баттар соғинардим,
Энди уни унутайин қандай қилиб?

Дилим хуфтон, кундузимни тундай қилиб,
Ваъдасида турмади у, шундай қилиб.
Балки бир кун сўзларини унтарман,
Кўзларини унутайин қандай қилиб?

Худо, дейман, ғамга тўлсин юраклари,
Мени ўйлаб, адo бўлсин юраклари.
Бировларни севмай ўлсин юраклари...
Энди уни унутайин қандай қилиб?

2004

Chora istab bechoraman men chorasiz,
Fe'ling sabab ikkimiz ham ovoramiz.
Ichi qora qiz ekansan, e qora qiz!
Seni qanday sevishimni bilsang edi!

Yetti iqlim, suv-havoni bilasan-u,
Beshta qit'a, yer-samoni bilasan-u,
Menga qara, har baloni bilasan-u,
Seni qanday sevishimni bilsang edi!

2004

Dilim xufton

Dilim xufton, kunduzimni tunday qilib,
Uchrashuvga kelmadи u, shunday qilib.
Xo'rliklarim kelib ketar turib-turib,
Endi uni unutayin qanday qilib?

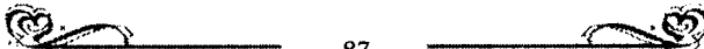
Ismimni hech aytolmasdi, uyalardi,
U jilmaysa, kun chiqqanday tuyulardi.
Ismin aytsam, olamga nur quyilardi,
Endi uni unutayin qanday qilib?

Ko'zim yumib ochsam agar, sog'inardim,
Chekib dardlar, yozib xatlar sog'inardim,
Barmoqlarin o'pib, battar sog'inardim,
Endi uni unutayin qanday qilib?

Dilim xufton, kunduzimni tunday qilib,
Va'dasida turmadi u, shunday qilib.
Balki bir kun so'zlarini unutarman,
Ko'zlarini unutayin qanday qilib?

Xudo, deyman, g'amga to'lsin yuraklari,
Meni o'ylab, ado bo'lsin yuraklari.
Birovlarni sevmay o'lsin yuraklari...
Endi uni unutayin qanday qilib?

2004

Мұхаммад Юсуф

Ёмонга ўлим йўқ, яхшига кун йўқ,
Томирингга қўшиб олишар узиб.
Бобур йўқ, Чўлпон йўқ, Мажнун йўқ,
Мұхаммад Юсуф йўқ, Мұхаммад Юсуф.

Бир киз йиғлаб борар, соддагина қиз,
Йиғлар китоб билан юзини тўсиб.
Балки севгилингиз, балки синглингиз,
Мұхаммад Юсуф йўқ, Мұхаммад Юсуф.

Уйдан мозоргача юз одимча йўл,
Айланиб келамиз юртларни кезиб.
Кимга кўнгил бериб, кимга эса қўл...
Мұхаммад Юсуф йўқ, Мұхаммад Юсуф.

Тирикка меҳр йўқ, марҳумга қаҳр,
Нима топдинг, ака, тупроққа тушиб?
Узала тушганча бўзлайди қабр,
Мұхаммад Юсуф йўқ, Мұхаммад Юсуф.

Қизғалдоқ бош эгиб турар бағри қон,
Шоир юрагидан чиққанми ўсиб?
«Нега йиғламайсан, ахли Туркистон?»¹
Мұхаммад Юсуф йўқ, Мұхаммад Юсуф.

2001

¹ Мұхаммад Юсуф сатри.

Muhammad Yusuf

Yomonga o'lim yo'q, yaxshiga kun yo'q,
Tomiringga qo'shib olishar uzib.
Bobur yo'q, Cho'lpon yo'q, Majnun yo'q,
Muhammad Yusuf yo'q, Muhammad Yusuf.

Bir qiz yig'lab borar, soddagina qiz,
Yig'lar kitob bilan yuzini to'sib.
Balki sevgilingiz, balki singlingiz,
Muhammad Yusuf yo'q, Muhammad Yusuf.

Uydan mozorgacha yuz odimcha yo'l,
Aylanib kelamiz yurtlarni kezib.
Kimga ko'ngil berib, kimga esa qo'l...
Muhammad Yusuf yo'q, Muhammad Yusuf.

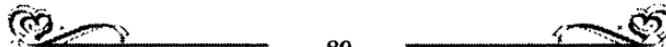
Tirikka mehr yo'q, marhumga qahr,
Nima topding, aka, tuproqqa tushib?
Uzala tushgancha bo'zlaydi qabr,
Muhammad Yusuf yo'q, Muhammad Yusuf.

Qizg'aldoq bosh egib turar bag'ri qon,
Shoir yuragidan chiqqanmi o'sib?
«Nega yig'lamaysan, ahli Turkiston?»¹
Muhammad Yusuf yo'q, Muhammad Yusuf.

2001

---

¹ Muhammad Yusuf satri.

Бунақаси кетмайди

Аввал бағрин очди у,
Кейин захрин сочди у.
Берган атиргулимни
Юрагимга санчди у.
Бунақаси кетмайди –
Гул яраси битмайди.
Билак ташлаб бўйнимга
Кулиб, кирди қўйнимга
Кейин деди: «Барибир –
Бошқа бирор ўйимда...»
Бунақаси кетмайди –
Тил яраси битмайди.

Ширин кулган шумасми?
Боғлаб олган шумасми?
Соч силкитиб, жонимга –
Тузок солган шумасми?
Бунақаси кетмайди –
Қил яраси битмайди.

Ўпса, нетар дедилар,
Ювса, кетар дедилар,
Хар қандайин жароҳат –
Бир кун битар, дедилар.
Бунақаси кетмайди –
Дил яраси битмайди!

2005

Нима қиласи

Нима қиласи, баргдан гул кўп чаманзорда
Ўхшашингни тополмасам нима қиласи?
Гулбаргича дил бўлмаса сен дилдорда,
Юрагингни ўполмасам нима қиласи?

Bunaqasi ketmaydi

Avval bag'rin ochdi u,
Keyin zahrin sochdi u.
Bergan atirgulimni
Yuragimga sanchdi u.
Bunaqasi ketmaydi —
Gul yarasi bitmaydi.
Bilak tashlab bo'ynimga
Kulib, kirdi qo'ynimga
Keyin dedi: «Baribir —
Boshqa birov o'yimda...»
Bunaqasi ketmaydi —
Til yarasi bitmaydi.

Shirin kulgan shumasmi?
Bog'lab olgan shumasmi?
Soch silkitib, jonimga —
Tuzoq solgan shumasmi?
Bunaqasi ketmaydi —
Qil yarasi bitmaydi.

O'psa, netar dedilar,
Yuvsa, ketar dedilar,
Har qandayin jarohat —
Bir kun bitar, dedilar.
Bunaqasi ketmaydi —
Dil yarasi bitmaydi!

2005

Nima qilay

Nima qilay, bargdan gul ko'p chamanzorda
O'xshashingni topolmasam nima qilay?
Gulbargicha dil bo'lmasa sen dildorda,
Yuragingni o'polmasam nima qilay?

Нима қилай, қоракўзим, нима қилай?
Икки олам ора ўзим, нима қилай?
Қошларингдан пора кўксим, нима қилай?
Кўзларингни тутолмасам, нима қилай?

Дард берарда сахий, бахтга хасис менга!
Зардаларинг, аччиқларинг лазиз менга.
Сен турган жой пойтахт менга, азиз менга,
Фарғонамга кетолмасам, нима қилай?

Не сайдсан, не жаллодсан, не золимсан!
Тифида нур яркираган хилолимсан!
Умидимсан, орзуимсан, хаёлимсан...
Ўйлаб, ўйга етолмасам, нима қилай?

Бир бандиман, сенки хурсан, нима қилай?
Кўклида бўлсанг, ерда юрсам, нима қилай?
Шу ҳолимга яхши кўрсам, нима қилай?
Ўхшашингни тополмасам, нима қилай?

2004

Ажойиб қиз

Ажойиб қиз экан-да,
Қарашлари ғалати,
Кулиб туриб йиғлайди,
Йиғлаб туриб кулади.

Шеърларим санасига
Қараб, оташда ёнган,
Мени ҳаммадан, ҳатто
Ўтмишимдан қизғонган.

Ажойиб қиз экан-да,
Қарашлари ғалати.
Севгимас, бу — касаллик,
Тагин Худо билади.

Nima qilay, qorako'zim, nima qilay?
Ikki olam ora o'zim, nima qilay?
Qoshlaringdan pora ko'ksim, nima qilay?
Ko'zlariningni tutolmasam, nima qilay?

Dard berarda saxiy, baxtga xasis menga!
Zardalaring, achchiqlaring laziz menga.
Sen turgan joy poytaxt menga, aziz menga,
Farg'onamga ketolmasam, nima qilay?

Ne sayyodsan, ne jallodsan, ne zolimsan!
Tig'ida nur yarqiragan hilolimsan!
Umidimsan, orzuimsan, xayolimsan...
O'ylab, o'yga yetolmasam, nima qilay?

Bir bandiman, senki hursan, nima qilay?
Ko'kda bo'lsang, yerda yursam, nima qilay?
Shu holimga yaxshi ko'rsam, nima qilay?
O'xshashingni topolmasam, nima qilay?

2004

Ajoyib qiz

Ajoyib qiz ekan-da,
Qarashlari g'alati,
Kulib turib yig'laydi,
Yig'lab turib kuladi.

She'rlerim sanasiga
Qarab, otashda yongan,
Meni hammadan, hatto
O'tmishimdan qizg'ongan.

Ajoyib qiz ekan-da,
Qarashlari g'alati.
Sevgimas, bu — kasallik,
Tag'in Xudo biladi.

Исмим айтиб ухлаган,
Исмим айтиб уйғонган,
Мени ҳаммадан, ҳатто
Аёлимдан қизғонган.

Фалатиман ўзим ҳам,
Эс-хушим йўқ, фалати.
Ўзим — ўзимдамасман,
Билмайман — не бўлади.
Керак бўлса, бугуним,
Эртамдан ҳам тонаман.
Уни ҳаммадан, ҳатто
Худодан қизғонаман.

2003

Ismim aytib uxlagan,
Ismim aytib uyg'ongan,
Meni hammadan, hatto
Ayolimdan qizg'ongan.

G'alatiman o'zim ham,
Es-hushim yo'q, g'alati.
O'zim — o'zimdamasman,
Bilmayman — ne bo'ladi.
Kerak bo'lsa, bugunim,
Ertamdan ham tonaman.
Uni hammadan, hatto
Xudodan qizg'onaman.

2003

Ўшага

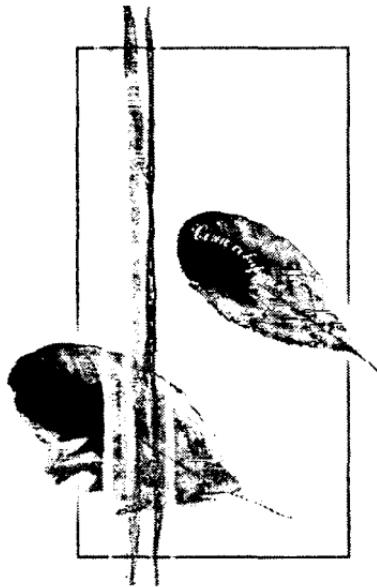
мен сени яхши

куйрақдим...

Зиёд

*O'shanda
men seni yaxshi
ko'rardim...*

Келади

Қайрилиб қарамай, шартта қўл силтаб,
Елкамга тўнимни илгим келади.
Юргим келмай қолди тирикчилик деб,
Тириклик қўйида бўлгим келади.

Қаттиқлашиб борар кун сайин қаҳр,
Тиконда ҳам захр, гулда ҳам захр
Тирнокқа арзимас борлифинг, ахир,
Кўксимни тирноклаб юлгим келади.

Юрагим оқади Фарғона томон,
Эй, аччиғи ширин, гумони аён,
Севгингга ишониб яшайман ҳамон,
Ўзимнинг холимга кулгим келади.

Кетсам, сенга элтар жамики йўллар,
Ёлғиз сени қучсам, юрагим тўлар.
Қандай соз, тепамда нафармон гуллар,
Сочингга кўмилиб ўлгим келади.

2003

Ақаларимга

Уч бора айланди ажал қамчиси,
Учта юлдузимни фалақдан узиб,
Бугун жигаримда учта тиф изи,
Шавқат Раҳмон, Охун, Муҳаммад Юсуф.

Бирори шамширдай тўғри зот эди,
Бири эркатоий шеърият боғин.
Бирисига майда гаплар ёт эди,
Шавқат Раҳмон, Муҳаммад Юсуф, Охун.

Keladi

Qayrilib qaramay, shartta qo'l siltab,
 Yelkamga to'nimni ilgim keladi.
 Yurgim kelmay qoldi tirikchilik deb,
 Tiriklik ko'yida bo'lgim keladi.

Qattiqlashib borar kun sayin qahr,
 Tikonda ham zahr, gulda ham zahr
 Tirnoqqa arzimas borlig'ing, axir,
 Ko'ksimni tirnoqlab yulgim keladi.

Yuragim oqadi Farg'ona tomon,
 Ey, achchig'i shirin, gumoni ayon,
 Sevgingga ishonib yashayman hamon,
 O'zimning holimga kulgim keladi.

Ketsam, senga eltar jamiki yo'llar,
 Yolg'iz seni quchsam, yuragim to'lar.
 Qanday soz, tepamda nafarmon gullar,
 Sochingga ko'milib o'lgim keladi.

2003

Akalarimga

Uch bora aylandi ajal qamchisi,
 Uchta yulduzimni falakdan uzib,
 Bugun jigarimda uchta tig' izi,
 Shavkat Rahmon, Oxun, Muhammad Yusuf.

Birovi shamshirday to'g'ri zot edi,
 Biri erkatoyi she'riyat bog'in.
 Birisiga mayda gaplar yot edi,
 Shavkat Rahmon, Muhammad Yusuf, Oxun.

Назар ёмон экан, сук ёмон экан,
Бир ариқдан сув ичиб, бирга ўсиб,
Кўп экан-да жонингга кўзин тиккан...
Шавкат Раҳмон, Охун, Муҳаммад Юсуф.

Ортиқча ҳарорат гулни сўлдирап,
Ортиқча сув бузар дарё кирғоғин.
Эл севгиси аста-секин ўлдирап,
Шавкат Раҳмон, Муҳаммад Юсуф, Охун.

Қулоғимда ҳар бирининг сўзи, оҳанги,
Тобора бу олам кор каби тўзиб,
Нариги дунёга босар посанги,
Шавкат Раҳмон, Охун, Муҳаммад Юсуф.

2001

Дадам

Ойдай юрагимда доғим бор энди,
Кулфат ўзимники, таскин-далдам йўқ.
Узоқда ишонган боғим бор эди,
Суянган тоғим йўқ — энди дадам йўқ.

Ишим юришмайди, йўлим унмайди,
Дуо берадиган тоза одам йўқ.
Гугуртчўп синади, шамим ёнмайди,
Нури илоҳим йўқ — энди дадам йўқ.

Уйга кирсам ўқсиб беради кўнглим,
Кўчада юзимда дарду алам йўқ.
Дада, деб чакирсам кулади ўғлим,
Ўғлим, паноҳим йўқ — энди дадам йўқ.

Ёнингизда менга жой йўқми? Келдим.
Хаммадан розиман ўч ва таънам йўқ.
Мен жуда олисни кўзлаган эдим,
Нетай, ҳамроҳим йўқ — энди дадам йўқ.

1998

Nazar yomon ekan, suq yomon ekan,
Bir ariqdan suv ichib, birga o'sib,
Ko'p ekan-da joningga ko'zin tikk...
Shavkat Rahmon, Oxun, Muhammad Yusuf.

Ortiqcha harorat gulni so'ldirar,
Ortiqcha suv buzar daryo qirg'og'in.
El sevgisi asta-sekin o'ldirar,
Shavkat Rahmon, Muhammad Yusuf, Oxun.

Qulog'imda har birining so'zi, ohangi,
Tobora bu olam qor kabi to'zib,
Narigi dunyoga bosar posangi,
Shavkat Rahmon, Muhammad Yusuf.

2001

Dadam

Oyday yuragimda dog'im bor endi,
Kulfat o'zimniki, taskin-daldam yo'q.
Uzoqda ishongan bog'im bor edi,
Suyangan tog'im yo'q — endi dadam yo'q.

Ishim yurishmaydi, yo'lim unmaydi,
Duo beradigan toza odam yo'q.
Gugurtcho'p sinadi, shamim yonmaydi,
Nuri ilohim yo'q — endi dadam yo'q.

Uyga kirsam o'ksib beradi ko'nglim,
Ko'chada yuzimda dardu alam yo'q.
Dada, deb chaqirsam kuladi o'g'lim,
O'g'lim, panohim yo'q — endi dadam yo'q.

Yoningizda menga joy yo'qmi? Keldim.
Hammadan rozman o'ch va ta'nam yo'q.
Men juda olisni ko'zlagan edim,
Netay, hamrohim yo'q — endi dadam yo'q.

1998

Йўлим бошқа

Боларининг кўнглин кўринг — гул танлайди,
Кўкрагимда қизил гул бор — гулим бошқа.
Кўз ёши ҳам юзга тушса йўл танлайди,
Ҳамма бошқа йўлда, менинг йўлим бошқа.

Сизлар учун унутилган эски тушман,
Дафтарларда исмим узра чизик тушган.
Ақлигамас, савқига бўйсунган қушман,
Кўзлаган манзилим бошқа, элим бошқа.

Кулоғимдан юракка бир сас ўтади,
Шитир-шитир хазон ила ҳас ўтади,
Ҳаёт қандай яшамоқдан дарс ўтади,
Аммо ҳаёт бошқа экан, илм бошқа.

Бахорги сой каби жўшиб, тўлиб олсан,
Гулдуракдек самоларда кулиб олсан,
Бир муносиб ажал топиб, ўлиб олсан,
Кейин мени йўқламаса ўлим бошқа.

1998

Мефос

Ёмғир лойга ёққан замонда,
Сувлар сойга оққан замонда,
Бойлар бойга бокқан замонда,
Менга қараб кулган йўқчилик.

Илигини сўриб илкимнинг,
Сарғайтирган гулдек синглимни,
Эрта улғайтирган ўғлимни,
Жигаримни тилган йўқчилик.

Дада, балки сизни ўлимдан
Асраш келармиди қўлимдан...
Силтаб тортиб эски тўнимдан,
Мени етим қилган йўқчилик.

Yo'lim boshqa

Bolarining ko'nglin ko'ring — gul tanlaydi,
 Ko'kragimda qizil gul bor — gulim boshqa.
 Ko'z yoshi ham yuzga tushsa yo'l tanlaydi,
 Hamma boshqa yo'lida, mening yo'lim boshqa.

Sizlar uchun unutilgan eski tushman,
 Daftarlarda ismim uzra chiziq tushgan.
 Aqligamas, savqiga bo'ysungan qushman,
 Ko'zlagan manzilim boshqa, elim boshqa.

Qulog'imdan yurakka bir sas o'tadi,
 Shitir-shitir xazon ila xas o'tadi,
 Hayot qanday yashamoqdan dars o'tadi,
 Ammo hayot boshqa ekan, ilm boshqa.

Bahorgi soy kabi jo'shib, to'lib olsam,
 Guldurakdek samolarda kulib olsam,
 Bir munosib ajal topib, o'lib olsam,
 Keyin meni yo'qlamasa o'lim boshqa.

1998

Meros

Yomg'ir loyga yoqqan zamonda,
 Suvlar soyga oqqan zamonda,
 Boylar boyga boqqan zamonda,
 Menga qarab kulgan yo'qchilik.

Iligini so'rib ilkimning,
 Sarg'aytirgan guldek singlimni,
 Erta ulg'aytirgan o'g'limni,
 Jigarimni tilgan yo'qchilik.

Dada, balki sizni o'limdan
 Asrash kelarmidi qo'limdan...
 Siltab tortib eski to'nimdan,
 Meni yetim qilgan yo'qchilik.

Миннатли ош, бу — сочма ўқдек,
Ич-ичингни куйдирап чўғдек.
Корин оч у, назарим тўқдек,
Мени азиз билган йўқчилик.

Тўғри, нима келса — Худодан,
Даъвойим йўқ эски дунёдан.
Таскин шуки, Одам Атодан
Менга мерос қолган йўқчилик.

2001

Юлдуз

Юлдуз, кечир мени, кечир, юлдузим,
Иқболинг кулса ҳам баҳтинг кулмади.
Ўзимга маҳлиё бўлдим-у ўзим
Кўнглингни олишга вактим бўлмади.

Мен сенга муҳтоҷман, интиқман, зорман,
Билмайман, борманми-йўқми ёдингда.
Агар айбдор бўлсам, ёлғиз айборман —
Худонинг олдида, сенинг олдингда.

Кечалар ёдимга тушганда кўзинг,
Сомон йўлларида чангиди кулим.
Осмоним муаттар айлаган ўзинг,
Ҳамишабаҳорим, ҳамишагулим!

Ўзимдан, эҳтимол, сени асрадим,
Билдимки, мен билан баҳтинг қулмайди.
Йиғласам, йиғига сифмас ҳасратим,
Шеърда ҳамма гапни айтиб бўлмайди.

Юлдузни етаклаб Шошга кеч кирса,
Фарғонажонимга оқади дилим.
Мени унутмагин, мени кечирма,
Ҳамишабаҳорим, ҳамишагулим!

2003

Minnatli osh, bu — sochma o'qdek,
Ich-ichingni kuydirar cho'g'dek.
Qorin och-u, nazarim to'qdek,
Meni aziz bilgan yo'qchilik.

To'g'ri, nima kelsa — Xudodan,
Da'voyim yo'q eski dunyodan.
Taskin shuki, Odam Atodan
Menga meros qolgan yo'qchilik.

2001

Yulduz

Yulduz, kechir meni, kechir, yulduzim,
Iqboling kulta ham baxting kulmadi.
O'zimga mahliyo bo'lism-u o'zim
Ko'nglingni olishga vaqtim bo'lindi.

Men senga muhtojman, intiqman, zorman,
Bilmayman, bormanmi-yo'qmi yodingda.
Agar aybdor bo'lsam, yolg'iz aybdorman —
Xudoning oldida, sening oldingda.

Kechalar yodimga tushganda ko'zing,
Somon yo'llarida changidi kulim.
Osmonim muattar aylagan o'zing,
Hamishabahorim, hamishagulim!

O'zimdan, ehtimol, seni asradim,
Bildimki, men bilan baxting kulmaydi.
Yig'lasam, yig'iga sig'mas hasratim,
She'rda hamma gapni aytib bo'lmaydi.

Yulduzni etaklab Shoshga kech kirsa,
Farg'onajonimga oqadi dilim.
Meni unutmagan, meni kechirma,
Hamishabahorim, hamishagulim!

2003

Сиём энзаклағы

Исм бошқа холос, жисму жон битта,
 Бир-бирига зимдан карашар экан,
 Баъзисида юрак, ошқозон битта,
 Шулар ҳам гоҳ овқат талашар экан.

2003

Бахт

Ташвиш ташламасин юзингга соя,
 Кувончинг топмасин асло нихоя.
 Мен бахтиёр бўлай бахтингни кўриб,
 Менга шуниси бас, менга кифоя.

2004

Негрим

Энг гўзал мамлакат — Қўштегирмонда
 Менсиз оқаар тонг, оқади сувлар...
 Тушларини сувга сочади тонгда
 Онхазратнинг
 кизларидек
 сулувлар...

Мени унугулмай қийналар кишлоқ,
 Турналар йиғлайди осмонларида.
 Товонимни қўмсаб, қабаар тупрок,
 Қоларман тупроқнинг товонларига!

Оғилда ўрокни сарғайтирас занг,
 Даалалар кузатар заррин мезонни.
 Дайди эпкинларнинг тонгани найранг:
 Най килиб пуфлайди синик сомонни...

Siyom egizaklari

Ism boshqa xolos, jism-u jon bitta,
Bir-biriga zimdan qarashar ekan,
Ba'zisida yurak, oshqozon bitta,
Shular ham goh ovqat talashar ekan.

2003

Baxt

Tashvish tashlamasin yuzingga soya,
Quvonching topmasin aslo nihoya.
Men baxtiyor bo'lay baxtingni ko'rib,
Menga shunisi bas, menga kifoya.

2004

She'rim

Eng go'zal mamlakat — Qo'shtegirmonda
Mensiz oqarar tong, oqadi suvlar...
Tushlarini suvgaga sochadi tongda
Onhazratning
qizlaridek
suluvar...

Meni unutolmay qiyinalar qishloq,
Turnalar yig'laydi osmonlarida.
Tovonimni qo'msab, qabarar tuproq,
Qolarman tuproqning tovonlariga!

Og'ilda o'roqni sarg'aytirar zang,
Dalalar kuzatar zarrin mezonni.
Daydi epkinlarning topgani nayrang:
Nay qilib puflaydi siniq somonni...

Энг гўзал мамлакат — Кўштегирмонда
Қон йиғлаб гулбаргин тўқади гуллар.
Маъюс кетиб борар мағриб томонга
Мендан аразлаган фаришта кунлар...

1988

Пахта

Курсдошлиримга

Дала. Мезон. Қизлар. Тарози.
Пахсали дуволлар. Исмсиз қирлар.
Юлдуздек титраниб учган овозим,
Тиззани кучоқлаб ўкилган шеърлар.

Олов теграсида қайнаган ўлан.
Юракдек қонталаш чинор япроғи.
«Севсам, ўлдираплар. Севмасам, ўлам...»
Ва хисобчи қизнинг нигоҳи...

У кунлар ўтдилар, бироқ ўйласам
Қуёш имиллайди, куним ўтмайди.
Энг машҳур ҳофизнинг қўшиқлари хам
Ўша ўланларга етмайди.

Тошкентнинг тошлари эзар танимни,
Тошқатор йўлларда ризқимни тердим.
Бугун сени қанча соғинганимни
Хисобчи қиз, ўзинг хисоблаб бергин!

Ҳасратларим оғир, қўйсам синдирап
Хар қандай тарози паллаларини.
Бунда юрагимни ахир ким билар,
Ким кўрган Ёзёвон далаларини?!

Олисда исмимни айтиб норози
Ерларга эгилар нонбехи шохи.
Дала. Мезон. Қизлар. Тарози
Ва хисобчи қизнинг нигоҳи...

1992

Eng go'zal mamlakat – Qo'shtegirmonda
Qon yig'lab gulbargin to'kadi gullar.
Ma'yus ketib borar mag'rib tomonga
Mendan arazlagan farishta kunlar...

1988

Paxta

Kursdoshlarimga

Dala. Mezon. Qizlar. Tarozi.
Paxsali duvollar. Ismsiz qirlar.
Yulduzdek titranib uchgan ovozim,
Tizzani quchoqlab o'qilgan she'rkar.

Olov tegrasida qaynagan o'lan.
Yurakdek qontalash chinor yaprog'i.
«Sevsam, o'ldirarlar. Sevmasam, o'lam...»
Va hisobchi qizning nigohi...

U kunlar o'tdilar, biroq o'ylasam
Quyosh imillaydi, kunim o'tmaydi.
Eng mashhur hofizning qo'shiqlari ham
O'sha o'lanylarga yetmaydi.

Toshkentning toshlari ezar tanimni,
Toshqator yo'llarda rizqimni terdim.
Bugun seni qancha sog'inganimni
Hisobchi qiz, o'zing hisoblab bergin!

Hasratlarim og'ir, qo'ysam sindirar
Har qanday tarozi pallalarini.
Bunda yuragimni axir kim bilar,
Kim ko'rgan Yozyovon dalalarini?!

Olisda ismimni aytib norozi
Yerlarga egilar nonbehi shoxi.
Dala. Mezon. Qizlar. Tarozi
Va hisobchi qizning nigohi...

1992

Dedi

Деди: «Ўғлон, карагин,
Зулфим сувдайин майин.
Бармок солиб тарагин,
Кетма юзинг ювмайин!»

Дедим: «Қорасоч дилбар,
Дилимни тиф тилгуси.
Зулфга тегурсам агар
Юзим каро бўлғуси!»

Деди: «Ўғлон, қошимдан
Алҳол кетмагил зинхор.
Бармок сургил қошимга,
Илкинг тегсин илк бор!»

Дедим: «Қароқош дилбар,
Қошинг қиличлиги бор.
Қўлим юборсам агар
Илким тилишлиги бор!»

Деди: «Ўғлон, юзимда
Аланга рақси зохир.
Ой эргашар изимдан,
Измингга олгил охир!»

Дедим: «Моҳирўй дилбар,
Хуснингни кун талашгай.
Мен не қиласай, бу юзлар
Факат сенга ярашгай!»

Деди: «Ўғлон, шошма сен,
Назар қилгил лаълига.
О, биларман, ташнасан,
Кел, майлига, майлига...»

Дедим: «Лаълилаб дилбар,
Тийнат ўти етмасми?

Dedi

Dedi: «O'g'lon, qaragin,
Zulfim suvdayin mayin.
Barmoq solib taragin,
Ketma yuzing yuvmayin!»

Dedim: «Qorasoch dilbar,
Dilimni tig' tilgusi.
Zulfga tegursam agar
Yuzim qaro bo'lg'usi!»

Dedi: «O'g'lon, qoshimdan
Alhol ketmagil zinhor.
Barmoq surgil qoshimga,
Ilking tegsin ilk bor!»

Dedim: «Qaroqosh dilbar,
Qoshing qilichligi bor.
Qo'lim yuborsam agar
Ilkim tilishligi bor!»

Dedi: «O'g'lon, yuzimda
Alanga raqsi zohir.
Oy ergashar izimdan,
Izmingga olgil oxir!»

Dedim: «Mohiro'y dilbar,
Husningni kun talashgay.
Men ne qilay, bu yuzlar
Faqat senga yarashgay!»

Dedi: «O'g'lon, shoshma sen,
Nazar qilgil la'liga.
O, bilarman, tashnasan,
Kel, mayliga, mayliga...»

Dedim: «La'lilab dilbar,
Tiynat o'ti yetmasmi?

Лабингга тегса агар
Дудоқ куйиб кетмасми?»

Деди: «Үғлон, сен мени
Қийнайдирсан қасдма-қасд.
Үп, кучоқла, сев мени,
Менга жонинг керакмас!»

Дедим: «Хуш қол, эй дилбар,
Нетай күнгил тўлмаса?
Бу не ишқ, севиб агар
Хижронида ўлмасанг?!»

1993

Ўшанда

Ўшанда (оқ осмон, қўнғир ер гувоҳ...)
Исмимни биларди қайрағоч барги.
Юрагим томида ётган қизғалдоқ
Капалак ҳақида қўшиқ айтарди.

Ўшанда
ўзим ҳам олов эдим-да,
Тушовини узган тойга ўхшардим,
Ақамнинг чопонин илиб эгнимга
Кирда
куюн билан кураш тушардим.
Ўшанда
жилғалар чучук тил билан –
Эркалаб, тошларнинг бошин силарди.
Чифаноқлар эса суюқ дил билан
Тошнинг ковагида аччиқ йигларди.

Ўшанда (оқ осмон, қўнғир ер гувоҳ...)
Думоғим туярди лазиз мунгларни.
Ховузнинг тубинда ёлғиз гулимоҳ
Үтли охлар урса, ёниб тинглардим.

Labingga tegsa agar
Dudoq kuyib ketmasmi?»

Dedi: «O'g'lon, sen meni
Qiynaydirsan qasdma-qasd.
O'p, quchoqla, sev meni,
Menga joning kerakmas!»

Dedim: «Xush qol, ey dilbar,
Netay ko'ngil to'lmasa?
Bu ne ishq, sevib agar
Hijronida o'lmasang?!»

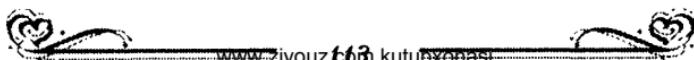
1993

O'shanda

O'shanda (oq osmon, qo'ng'ir yer guvoh...)
Ismimni bilardi qayrag'och bargi.
Yuragim tomida yotgan qizg'aldoq
Kapalak haqida qo'shiq aytardi.

O'shanda
o'zim ham olov edim-da,
Tushovini uzgan toyga o'xshardim,
Akamning choponin ilib egnimga
Qirda
quyun bilan kurash tushardim.
O'shanda
jilg'alar chuchuk til bilan –
Erkalab, toshlarning boshin silardi.
Chig'anoqlar esa suyuq dil bilan
Toshning kovagida achchiq yig'lardi.

O'shanda (oq osmon, qo'ng'ir yer guvoh...)
Dumog'im tuyardi laziz munglarni.
Hovuzning tubinda yolg'iz gulimoh
O'tli ohlar ursa, yonib tinglardim.

Ўшанда
шамолни севарди оғоч,
Булутлар яшарди ғамли, ўқсиниб.
Тутундан корайиб кетган қалдирғоч
Сувларга уради қызышиш кўқсини...

Ўшанда (оқ осмон, қўнғир ер гувоҳ...)
Дилимни биларди мажнунтол барги.
Кафтимда йўқ эди зифирдек гуноҳ,
Йўқ эди кафтиминг заррадек гарди –
Ўшанда мен сени яхши кўрардим...

1989

Собиқ аскар

Зулфи зар қизгина,
қўлларинг ўпиб,
Кўзимда ойнадек яхлади ёшим.
Эсладим,
кафтига кухлаб, ер тепиб,
Сибирларда қолган ўн саккиз ёшим.

«Яна келинг», – дейсан нигоҳинг билан,
Кўксимда фижирлар ҳасратнинг тоши.
Эслайман,
катора – баҳайбат илон,
Сибирларга кетар ўн саккиз ёшим.

Қошларинг камондек тортилар таранг,
Тутдек тўкилади сўнгти бардошим.
Билмайсан,
ўқ отиш майдонларида
Жувонмарг бўлганин ўн саккиз ёшим.

Зулфи зар қизгина,
олов қизгина,
Ўн саккизга кирган митти қуёшим,
Бугун ухлатмайди,
чакириар яна
Сибирда адашган ўн саккиз ёшим.

O'shanda
shamolni sevardi og'och,
Bulutlar yashardi g'amli, o'ksinib.
Tutundan qorayib ketgan qaldirg'och
Suvlarga urardi qizg'ish ko'ksini...

O'shanda (oq osmon, qo'ng'ir yer guvoh...)
Dilimni bilardi majnuntol bargi.
Kaftimda yo'q edi zig'irdek gunoh,
Yo'q edi kaftimning zarradek gardi –
O'shanda men seni yaxshi ko'rardim...

1989

Sobiq askar

Zulfi zar qizgina,
qo'llaring o'pib,
Ko'zimda oynadek yaxladi yoshim.
Esladim,
kaftiga kuhlab, yer tepib,
Sibirlarda qolgan o'n sakkiz yoshim.

«Yana keling», — deysan nigohing bilan,
Ko'ksimda g'ijirlar hasratning toshi.
Eslayman,
qatora — bahaybat ilon,
Sibirlarga ketar o'n sakkiz yoshim.

Qoshlarining kamondek tortilar tarang,
Tutdek to'kiladi so'nggi bardoshim.
Bilmaysan,
o'q otish maydonlarida
Juvonmarg bo'lganin o'n sakkiz yoshim.

Zulfi zar qizgina,
olov qizgina,
O'n sakkizga kirgan mitti quyoshim,
Bugun uxlatmaydi,
chaqirar yana
Sibirda adashgan o'n sakkiz yoshim.

Кетурман,
кутмагин, келмасман қайтиб.
Мен, ахир, йигирма учдан хам ошдим!
Сибирда музлайди исмингни айтиб
Ўн саккиз... ўн саккиз... ўн саккиз ёшим...

1990

Қўзларида

Кўзларида ғам гардидан сурмалари,
Учиб кетди бу кўнгилнинг турналари.
Эй сиз менинг фаригина кулбаларим,
Сизни ташлаб самоларга кетолмайман.

Гулюзлигим юз ноз ила бурди юзин,
Мен кўз юмсан, киприкларим сўйди кўзим.
Ўз-ўзимга аzon айтиб қўйдим исм...
Энди ўшал зеболарга кетолмайман.

Кеча қадаҳ тўкишириб ҳилол билан
Гулоб ичтим ёлғиз дўстим Иқбол билан.
Бугун қўлда икки бўлак сафол билан
Иқболларга, сафоларга кетолмайман.

Энди фақат саболарни соғиниш бор,
Элас-элас наволарни соғиниш бор,
Олис-олис зиёларни соғиниш бор,
Акс ўзимман, садоларга кетолмайман.

Онасидан аразлаган бола каби
Бу оламдан бурилгантир менинг лабим.
Эй онамдек фаригина кулбаларим,
Сиздан гўзал дунёларга кетолмайман.

1993

Keturman,
kutmagin, kelmasman qaytib.
Men, axir, yigirma uchdan ham oshdim!
Sibirda muzlaydi ismingni aytib
O'n sakkiz... o'n sakkiz... o'n sakkiz yoshim...

1990

Ko'zlarida

Ko'zlarida g'am gardidan surmalari,
Uchib ketdi bu ko'ngilning turnalari.
Ey siz mening g'aribgina kulbalarim,
Sizni tashlab samolarga ketolmayman.

Gulyuzligim yuz noz ila burdi yuzin,
Men ko'z yumsam, kipriklarim so'ydi ko'zim.
O'z-o'zimga azon aytib qo'ydim ism...
Endi o'shal zebolarga ketolmayman.

Kecha qadah to'qishtirib hilol bilan
Gulob ichtim yolg'iz do'stim Iqbol bilan.
Bugun qo'lda ikki bo'lak safol bilan
Iqbollarga, safolarga ketolmayman.

Endi faqat sabolarni sog'inish bor,
Elas-elas navolarni sog'inish bor,
Olis-olis ziyolarni sog'inish bor,
Aks o'zimman, sadolarga ketolmayman.

Onasidan arazlagan bola kabi
Bu olamdan burilgandir mening labim.
Ey onamdek g'aribgina kulbalarim,
Sizdan go'zal dunyolarga ketolmayman.

1993

Рустам полвон ёди

Миноралар чир айланиб қуюн бўлди,
Ҳаёт кураш эмас, фирром ўйин бўлди.
Фарғонада хазон уюм-уюм бўлди –
Рустам полвон йиқилди.

Кимга ётдир, яна кимга ёддир Рустам,
Мен битмаган энг шоҳона байтдир Рустам,
Фирдавсийнинг достонига қайтди Рустам,
Рустам полвон йиқилди.

Ой уялди – беркингани булут бўлди,
Тоғлар бошин эгди – совуқ сукут бўлди.
Бағдод, сенинг юзинг энди шувут бўлди –
Рустам полвон йиқилди.

Юртим, сенинг рост сўзингдан ёлғонинг кўп,
Сувларинг кўп, сувдан кўра талқонинг кўп.
Рустаминг йўқ, энди, оғзи полвонинг кўп...
Рустам полвон йиқилди.

Йўқлов айтиб мен ўзимни овутаман,
Кўзёш тўкиб, юрагимни совутаман.
Шахар ичра метин кути – тобутдаман...
Рустам полвон йиқилди.

Ер титради, зир титради, юлдуз учди,
Юлдуз тегиб, улуғминор нураб тушди.
Рустам полвон йиқилмади, қулаб тушди,
Рустам полвон йиқилмади, қулаб тушди.

1991

Rustam polvon yodi

Minoralar chir aylanib quyun bo'ldi,
Hayot kurash emas, g'irrom o'yin bo'ldi.
Farg'onada xazon uyum-uyum bo'ldi –
Rustam polvon yiqlidi.

Kimga yotdir, yana kimga yoddir Rustam,
Men bitmagan eng shohona baytdir Rustam,
Firdavsiyning dostoniga qaytdi Rustam,
Rustam polvon yiqlidi.

Oy uyaldi – berkingani bulut bo'ldi,
Tog'lar boshin egdi – sovuq sukut bo'ldi.
Bag'dod, sening yuzing endi shuvut bo'ldi –
Rustam polvon yiqlidi.

Yurtim, sening rost so'zingdan yolg'oning ko'p,
Suvlaring ko'p, suvdan ko'ra talqoning ko'p.
Rustaming yo'q, endi, og'zi polvoning ko'p...
Rustam polvon yiqlidi.

Yo'qlov aytib men o'zimni ovutaman,
Ko'zyosh to'kib, yuragimni sovutaman.
Shahar ichra metin quti – tobudaman...
Rustam polvon yiqlidi.

Yer titradi, zir titradi, yulduz uchdi,
Yulduz tegib, ulug'minor nurab tushdi.
Rustam polvon yiqlimadi, qulab tushdi,
Rustam polvon yiqlimadi, qulab tushdi.

1991

Мұқаддима

Үзим ҳар жойдаман, күнгил сандадир...

Мұқимий

Бизлар эгиз әдик — ман яна қүнгил,
 Барқ урдинг, жонима аланга тушти,
 Күнгил қүшдек учти ҳавога енгил,
 Айлона-айлона алингга тушти.
 Ман каманд истарман, тан гулхандадир,
 Үзим ҳар жойдаман, күнгил сандадир.

Йигладим-йигладим, осмон хўл бўлди,
 Кипригим ҳавога чизди ариқлар.
 Ойу кун кўзимни олган — кўл бўлди,
 Ойларни тангадек тортди балиқлар.
 Ман расан истарман, тан гулхандадир,
 Үзим ҳар жойдаман, күнгил сандадир.

Чориғимни кийди даштнинг тошлари,
 Кўйлагимни эса тиконлар юлди.
 Ман Адам истарман, қариндошларим, —
 Десам, бош тебратиб илонлар кулди.
 Ман адан истарман, тан гулхандадир,
 Үзим ҳар жойдаман, күнгил сандадир.

Карбало юз бурди — мандан чекинди,
 Аввало жон бериб бегона тутдинг.
 Алам-о, ғам босиб белларим синди,
 Санам-о, сан мани ўтпарамаст этдинг!
 Ман кафан истарман, тан гулхандадир,
 Үзим ҳар жойдаман, күнгил сандадир.
 Бизлар эгиз әдик — күнгил билан ман,
 Күнгил нигоҳ етмас ёклара тушти.
 Ўқсинма, Иқболбек, чунки азалдан —
 Осмоннинг юклари тоғлара тушти.
 Ман ватан истарман, тан гулхандадир,
 Үзим ҳар жойдаман, күнгил сандадир.

1992

Mugaddima

O'zim har joydaman, ko'nglim sandadir...

Muqimiy

Bizlar egiz edik — man yana ko'ngil,
Barq urding, jonima alanga tushti,
Ko'ngil qushdek uchti havoga yengil,
Aylona-aylona alingga tushti.
Man kamand istarman, tan gulxandadir,
O'zim har joydaman, ko'ngil sandadir.

Yig'ladim-yig'ladim, osmon ho'l bo'ldi,
Kiprigim havoga chizdi ariqlar.
Oy-u kun ko'zimni olgan — ko'l bo'ldi,
Oylarni tangadek tortdi baliqlar.
Man rasan istarman, tan gulxandadir,
O'zim har joydaman, ko'ngil sandadir.

Chorig'imni kiydi dashtning toshlari,
Ko'ylagimni esa tikonlar yuldi.
Man Adam istarman, qarindoshlarim, —
Desam, bosh tebratib ilonlar kului.
Man adan istarman, tan gulxandadir,
O'zim har joydaman, ko'ngil sandadir.

Karbalo yuz burdi — mandan chekindi,
Avvalo jon berib begona tutding.
Alam-o, g'am bosib bellaram sindi,
Sanam-o, san mani o'tparast etding!
Man kafan istarman, tan gulxandadir,
O'zim har joydaman, ko'ngil sandadir.
Bizlar egiz edik — ko'ngil bilan man,
Ko'ngil nigoh yetmas yoqlara tushti.
O'ksinma, Iqbolbek, chunki azaldan —
Osmonning yuklari tog'lara tushti,
Man vatan istarman, tan gulxandadir,
O'zim har joydaman, ko'ngil sandadir.

1992

Түр түп қабутар

Хатто турманинг хам осмонлари бор,
Тошйўлак чокида гиёхлар битар.
Гарчи товуштутар посбонлари бор...
Ўмбалоқ ошади бир тўп қабутар.

Қанотлар елидан ланғиллар қуёш,
Шамоллар бир нафас нафасин ютар.
Яраклаб кетади бир ҳовуч тўлтош,
Ўмбалоқ ошади бир тўп қабутар.

Симлар ўрамида бўғилган ҳаво,
Симлар ўрамида ҳаволар заҳар.
Ҳарир ҳаволарни тўзғитиб ҳар ён
Ўмбалоқ ошади бир тўп қабутар.

Кабутархонага айланади кўз,
Юрак потирлайди, ўйнайди баттар.
Хўрсиник учади: Ўн... йигирма... юз...
Ўмбалоқ ошади бир тўп қабутар.

...Хукмингни бекор қил, тақдири азал,
Юлдузим, учайлик юлдузлар қадар.
Осмон бунча чексиз, бунчалар гўзал!
Ўмбалоқ ошади бир тўп қабутар...

1989

Эй, дил...

Эй дил, не истайсиз яланюоч кўқдан,
Анвор уммонида титрайсиз дир-дир.
Ерга бир боқсангиз — қишу ёз, кўклам,
Кузлар унутдилар бизларни бир-бир.

Имкон кўлдан кетди — тугади фурсат,
Яқинлар йироқдан қарайди дилгир.
Кўзани синдириб жўнади улфат,
Дўстлар унутдилар бизларни бир-бир.

Bir to'p kabutar

Hatto turmaning ham osmonlari bor,
Toshyo'lak chokida giyohlar bitar.
Garchi tovushtutar posbonlari bor...
O'mbaloq oshadi bir to'p kabutar.

Qanotlar yelidan lang'illar quyosh,
Shamollar bir nafas nafasin yutar.
Yaraqlab ketadi bir hovuch to'ptosh,
O'mbaloq oshadi bir to'p kabutar.

Simlar o'ramida bo'g'ilgan havo,
Simlar o'ramida havolar zahar.
Harir havolarni to'zg'itib har yon
O'mbaloq oshadi bir to'p kabutar.

Kabutarxonaga aylanadi ko'z,
Yurak potirlaydi, o'ynaydi battar.
Xo'rsiniq uchadi: O'n... yigirma... yuz...
O'mbaloq oshadi bir to'p kabutar.

...Hukmingni bekor qil, taqdiri azal,
Yulduzim, uchaylik yulduzlar qadar.
Osmon buncha cheksiz, bunchalar go'zal!
O'mbaloq oshadi bir to'p kabutar...

1989

Ey, dil...

Ey dil, ne istaysiz yalang'och ko'kdan,
Anvor ummonida titraysiz dir-dir.
Yerga bir boqsangiz — qish-u yoz, ko'klam,
Kuzlar unutdilar bizlarni bir-bir.

Imkon qo'ldan ketdi — tugadi fursat,
Yaqinlar yiroqdan qaraydi dilgir.
Ko'zani sindirib jo'nadi ulfat,
Do'stlar unutdilar bizlarni bir-bir.

Хаёллар қўймайди ўз ҳолимизга –
Лўливаччалардек ёпишқоқ кир-чир.
Қанотлар боғловчи иқболимизга
Ҳислар унудилар бизларни бир-бир.

Эй дил, ўксимайсиз, чекмайсиз алам,
Ердан узилганинг жазойи шулдир.
Энди қайтолмайсиз Фарюнага ҳам,
Излар унудилар бизларни бир-бир.

Қисмат мухаббатни бизга кўп кўрган...
Йиғламанг, дунё ҳам бевафо, ахир.
Минг ваъдалар берган, ҳатто ўптирган
Қизлар унудилар бизларни бир-бир.

1992

Биринчи севин

Тўрт фасл баҳор эди,
Тўрт тараф гулзор эди.
Сен бор эдинг, тилимда
Бир қўшиғим бор эди:

«Гулижоннинг кўзидан
Оҳулар уялади.
Кипригини кўтарса,
Осмонлар суянади.
Гулижоннинг бўйига
Оlamнинг гули етмас.
Уни олиб бўргали
Отамнинг пули етмас...»

Сени мендан айирди
Кўзлари кир аёллар,
Мени мендан айирди
Илдизи йўқ шамоллар.

Кетди ёшлиқ, кетдинг сен,
Дил йиғлар, дил куйинар.
Дилда кексайган күёш
Ўз нурига суянар.

Xayollar qo'ymaydi o'z holimizga –
Lo'livachchalardek yopishqoq kir-chir.
Qanotlar bog'lovchi iqbolimizga
Hislar unutdilar bizlarni bir-bir.

Ey dil, o'ksimaysiz, chekmaysiz alam,
Yerdan uzilganning jazoyi shuldir.
Endi qaytolmaysiz Farg'onaga ham,
Izlar unutdilar bizlarni bir-bir.

Qismat muhabbatni bizga ko'p ko'rghan...
Yig'lamang, dunyo ham bevafo, axir.
Ming va'dalar bergen, hatto o'ptirgan
Qizlar unutdilar bizlarni bir-bir.

1992

Birinchi sevgi

To'rt fasl bahor edi,
To'rt taraf gulzor edi.
Sen bor eding, tilimda
Bir qo'shig'im bor edi:

«Gulijonning ko'zidan
Ohular uyaladi.
Kiprigini ko'tarsa,
Osmonlar suyanadi.
Gulijonning bo'yiga
Olamning guli yetmas.
Uni olib bergali
Otamning puli yetmas...»

Seni mendan ayirdi
Ko'zları kir ayollar,
Meni mendan ayirdi
Ildizi yo'q shamollar.

Ketdi yoshlik, ketding sen,
Dil yig'lar, dil kuyinar.
Dilda keksaygan quyosh
O'z nuriga suyanar.

Менга, қаламқошлигим,
Қаламми керак эди?
Тобутим түлдирғали
Аламми керак эди?

Юраккинам лим түлди,
Күзёшларим сим бўлди.
Сен ойларга айландинг,
Гулижон, мен ким бўлдим?

Тўрт фасл баҳор эди,
Тўрт тараф гулзор эди.
Мен бой эдим, дилимда
Бир қўшиғим бор эди.

1991

Алам

Муштимни ерга урдим,
Тоғлар гулдираб кетди.
Муштимни кўкка урдим,
Уфқ ҳилпираб кетди:

«Менинг ботмон муштим-а,
Не қийноққа тушдим-а!»

Муштимни сойга урдим,
Тош сапчиди балиқдёк.
Муштимни ойга урдим,
Ой сочилди тариқдек.

«Менинг тўқмоқ муштим-а,
Не кўйларга тушдим-а!»

Муштимни йўлга урдим,
Кулча бўлиб олди йўл.
Муштимни гулга урдим,
Фунча бўлиб олди ул.

Menga, qalamqoshligim,
Qalammi kerak edi?
Tobutim to'ldirgali
Alammi kerak edi?

Yurakkinam lim to'ldi,
Ko'zyoshlarim sim bo'ldi.
Sen oylarga aylanding,
Gulijon, men kim bo'ldim?

To'rt fasl bahor edi,
To'rt taraf gulzor edi.
Men boy edim, dilimda
Bir qo'shig'im bor edi.

1991

Alam

Mushtimni yerga urdim,
Tog'lar guldirab ketdi.
Mushtimni ko'kka urdim,
Ufq hilpirab ketdi:

«Mening botmon mushtim-a,
Ne qyinoqqa tushdim-a!»

Mushtimni soyga urdim,
Tosh sapchidi baliqdek.
Mushtimni oyga urdim,
Oy sochildi tariqdek.

«Mening to'qmoq mushtim-a,
Ne ko'ylargaga tushdim-a!»

Mushtimni yo'lga urdim,
Kulcha bo'lib oldi yo'l.
Mushtimni gulga urdim,
G'uncha bo'lib oldi ul.

«Менинг гурзи муштим-а,
Не ахволга тушдим-а!»

Муштимни қирга урдим,
Қирлар қочди судралиб,
Муштимни шерга урдим,
Мушук бўлди, суйкалиб...

«Менинг чўқмор муштим-а,
Не азобга тушдим-а!
Уролмадим дўстимга,
Уролмадим ўзимга...»

1991

Сарапон

Енглик лиbosлардан воз кечди шахар,
Елкалар яланғоч, яланг, оч кўзлар.
Олисларда эса сувлар сепишар
Кўйлаклари билан чўмилган кизлар.

Шахар кизғонмайди хиёбонларин,
Сунъий кўлинию қайикларини.
Аммо дил қўмсайди сокин боғларнинг
Олмалар оқизган ариқларини.

Шахар кўп нарсани менга ўргатди,
Хаммасини санаб, айтиб бўлмайди.
Шу ерда суягим ва дийдам қотди,
Энди қишлоққа ҳам қайтиб бўлмайди.

Тонгда деразамдан синик нур тушар,
Не тонгким, бугун ҳам намлидир кўзлар.
Ахир тушимда ҳам сувлар сепишар
Кўйлаклари билан чўмилган кизлар...

1992

«Mening gurzi mushtim-a,
Ne ahvolga tushdim-a!»

Mushtimni qirga urdim,
Qirlar qochdi sudralib,
Mushtimni sherga urdim,
Mushuk bo'ldi, suykalib...

«Mening cho'qmor mushtim-a,
Ne azobga tushdim-a!
Urolmadim do'stinga,
Urolmadim o'zimga...»

1991

Saraton

Yenglik liboslardan voz kechdi shahar,
Yelkalar yalang'och, yalang, och ko'zlar.
Olislarda esa suvlar sepishar
Ko'yaklari bilan cho'milgan qizlar.

Shahar qizg'onmaydi xiyobonlarin,
Sun'iy ko'lini-yu qayiqlarini.
Ammo dil qo'msaydi sokin bog'larning
Olmalar oqizgan ariqlarini.

Shahar ko'p narsani menga o'rgatdi,
Hammagini sanab, aytib bo'lmaydi.
Shu yerda suyagim va diydam qotdi,
Endi qishloqqa ham qaytib bo'lmaydi.

Tongda derazamdan siniq nur tushar,
Ne tongkim, bugun ham namlidir ko'zlar.
Axir tushimda ham suvlar sepishar
Ko'yaklari bilan cho'milgan qizlar...

1992

Содик Ҳегати

Содик чегачининг аёли хиёнат қилди...
Чегачи чўллок әди,
камбағал әди,
бефарзанд әди у устига-устак.

Ойсулув бўлса-да аёлин исми
сулув эмас әди ойдайин.
Ажаб,
вафо қилмади Ойсулув
гўзал бўлмаса ҳам...
Уни шайтон йўлдан урди,
Содикни урди худо.

Ойсулув
йиглади икки букилиб...

Ўчоқдаги ўчаётган ўт
қизил тилларини ўйнатиб
масхара қиласади Содикни.

Кумғон
куларди унинг устидан
шарақлаб...

— Йўқол... — деди секингина чегачи.

Аёл ўрнидан жилмади.

Тунда йўқолиб қолди Содикнинг ўзи.

Кимдир
унинг гандираклаб Бачқиариқ томон кетаёттанини
кўрганмиш...

Бир йил ўтди, уч йил, беш...

Содикнинг чўпдек озган,
аклдан озган аёли
сувқизи каби соchlари ёзғин

ўтиармиш Бачқиариқ қирғонида.

Кўлларида Содик чегачининг

Камончаси, пармабигизи, сирачи...

«Чиқинг, бегим, кўнглингизни чегалаб берай,
Кўнглингизни беринг, бегим, чегалаб берай...»

1989

Sodiq chegachi

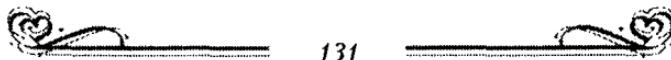
Sodiq chegachining ayoli xiyonat qildi...
Chegachi cho'loq edi,
kambag'al edi,
befarzand edi u ustiga-ustak.

Oysuluv bo'lsa-da ayolin ismi
suluv emas edi oydayin.
Ajab,
vafo qilmadi Oysuluv
go'zal bo'lmasa ham...
Uni shayton yo'ldan urdi,
Sodiqni urdi xudo.

Oysuluv
yig'ladi ikki bukilib...

O'choqdagi o'chayotgan o't
qizil tillarini o'ynatib
masxara qilardi Sodiqni.
Qumg'on
kulardi uning ustidan
sharaqlab...
– Yo'qol... – dedi sekingga chegachi.
Ayol o'rnidan jilmadi.
Tunda yo'qolib qoldi Sodiqning o'zi.
Kimdir
uning gandiraklab Bachqirariq tomon ketayotganini
ko'rganmish...
Bir yil o'tdi, uch yil, besh...
Sodiqning cho'pdek ozgan,
aqldan ozgan ayoli
suvqizi kabi sochlari yozg'in
o'tirarmish Bachqirariq qirg'og'ida.
Qo'llarida Sodiq chegachining
Kamonchasi, parmabigizi, sirachi...
«Chiqing, begim, ko'nglingizni chegalab beray,
Ko'nglingizni bering, begim, chegalab beray...»

1989

*Чемигни ҳер
кимга айтқизмайтак.
Ты!*

Tsiningui hech
kimga aytkizmayman,
Gul!

Oғриқ

Қилич новдаларнинг шаффоф қини бор,
Олов тебранади улкан лоладай.

Ўт каби исёнкор, қордек беғубор –
Гулхан атрофида учта болакай.

Қўзилар замҳарир майсани топтаб,
Оғзининг ховурин кавшайди тинмай.
Минг жумбокни ечар, қўлларин тоблаб,
Гулхан атрофида учта болакай.

Чўғлар чирсиллайди, олов ёнбошлиб
Қийиккўз болага тегишар атай.
Зухрова сайд этар, қўйларни ташлаб,
Гулхан атрофида учта болакай.

Бугун кўкрагимда симиллар оғриқ.
Бугун қўлларимда парчаланган най.
Мен сизни соғинидим ҳаммадан ортиқ,
Гулхан атрофида учта болакай.

Манхус давраларда даврлар сурдим,
Қасамлар ичдиму ичавердим май.
Ойдин лаҳзаларни сиз билан қўрдим,
Гулхан атрофида учта болакай.

Сиз мени чақиринг, қийналиб кетдим,
Сиз мени чақиринг, ўзимга қайтай.
Чақиринг, юракка ҳарорат етсин,
Гулхан атрофида учта болакай.

1992

Og'riq

Qilich novdalarning shaffof qini bor,
Olov tebranadi ulkan loladay.
O't kabi isyonkor, qordek beg'ubor –
Gulxan atrofida uchta bolakay.

Qo'zilar zamharir maysani toptab,
Og'zining hovurin kavshaydi tinmay.
Ming jumbojni yechar, qo'llarin toblab,
Gulxan atrofida uchta bolakay.

Cho'g'lar chirsillaydi, olov yonboshlab
Qiyiko'z bolaga tegishar atay.
Zuhroda sayr etar, qo'ylarni tashlab,
Gulxan atrofida uchta bolakay.

Bugun ko'kragimda simillar og'riq.
Bugun qo'llarimda parchalangan nay.
Men sizni sog'indim hammadan ortiq,
Gulxan atrofida uchta bolakay.

Manxus davralarda davrlar surdim,
Qasamlar ichdim-u ichaverdim may.
Oydin lahzalarni siz bilan ko'rdim,
Gulxan atrofida uchta bolakay.

Siz meni chaqiring, qiynalib ketdim,
Siz meni chaqiring, o'zimga qaytay.
Chaqiring, yurakka harorat yetsin,
Gulxan atrofida uchta bolakay.

1992

Ҳизониш

Хувиллаган дунё, хувиллаган қалб,
На қувонч, на райхон, на ғам, на ялпиз...
Қип-қизил кумларни кечдим юз йиллаб,
Ўзим билан ўзим яшадим ёлғиз.

Бир куни ой билан тиллаша туриб,
Ҳис қилдим юрагим офирлигини.
Кўклам селларидек қоним гупириб,
Англадим яшашим зарурлигини!

Осмонни қучоқлаб ётганим тунда
Мұҳабат, ой каби кирдинг ёдимга.
Булутлар оккувга айланди зумда,
Юлдузлар тўпиллаб тушди ёнимга.

Елкамда елкандай қанот барқ урди,
Бир гўзал қуш бўлдим эртакдагидай.
Ёввойи ёшлиқда азот ҳайқирдим –
Титради коинот этаклари-да!

Титради коинот этакларинда
Кирпидек ғужанәк бўлган оламлар,
Қуёш тифин чархлаб елкаларида
Қип-қизил кум кечиб юрган одамлар...

Юмшоқ шамолларни қўзғатиб учдим,
Каҳкашон – шиддатим қолдирган оқ из.
Сенинг оламингга боряпман, кутгин,
Осмонни қучоқлаб ётган ғамгин киз!..

1988

Uygh' onish

Huvillagan dunyo, huvillagan qalb,
Na quvonch, na rayhon, na g'am, na yalpiz...
Qip-qizil qumlarni kechdim yuz yillab,
O'zim bilan o'zim yashadim yolg'iz.

Bir kuni oy bilan tillasha turib,
His qildim yuragim og'irligini.
Ko'klam sellaridek qonim gupirib,
Angladim yashashim zarurligini!

Osmonni quchoqlab yotganim tunda
Muhabbat, oy kabi kirding yodimga.
Bulutlar oqquvga aylandi zumda,
Yulduzlar to'pillab tushdi yonimga.

Yelkamda yelkanday qanot barq urdi,
Bir go'zal qush bo'ldim ertakdagiday.
Yovvoyi yoshlikda azot hayqirdim –
Titradi koinot etaklari-da!

Titradi koinot etaklarinda
Kirpidek g'ujanak bo'lgan olamlar,
Quyosh tig'in charxlab yelkalarida
Qip-qizil qum kechib yurgan odamlar...

Yumshoq shamollarni qo'zg'atib uchdim,
Kahkashon – shiddatim qoldirgan oq iz.
Sening olamingga boryapman, kutgin,
Osmonni quchoqlab yotgan g'amgin qiz!..

1988

Ёлғизман

Қоракўз турналар Кўконга қайтар,
Гиёхлар югуриб келар олисдан.
Менинг турнам қани?
Гиёҳим қайда?
Ёлғизман...

Учар ликопчада — сирли тайёрада
Дўст излаб келишар қай бир юлдуздан.
Мен эсам бутун бошли сайёрада —
Ёлғизман...

Дўстлар эшигимни юз бора қокар,
Эшик қоқмай кирап мактуб
бир қиздан.
Гоҳо жонга ёқар,
гоҳо жонни ёқар...
Ёлғизман...

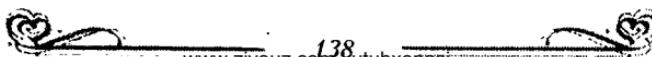
Онам тинмай менга келин танлайди,
Мен бўлсам ёлғизман мухаббат қадар.
Ким мени тушунади?
Ким мени англайди?
Ёлғизман-да, нима қилай, биродарлар!..

1990

Фарғонаға

Муҳаммад Шариға

Соҳибжамол соҳибдилим, мунча ситам айладилар,
Макр бирлан, қаҳр бирлан кўзимизни бойладилар.
Бизни суйиб — сўймадилар, озод кўйиб — қўймадилар,
Дилимизни бармоғида олма каби ўйнадилар,
Куйиб-куйиб қолабердик кийикларнинг орасида,
Бунча жафо қилмасалар бегонанинг боласига.

Yolg'izman

Qorako'z turnalar Qo'qonga qaytar,
 Giyohlar yugurib kelar olisdan.
 Mening turnam qani?
 Giyohim qayda?
 Yolg'izman...

Uchar likopchada — sirli tayyorada
 Do'st izlab kelishar qay bir yulduzdan.
 Men esam butun boshli sayyorada —
 Yolg'izman...

Do'stlar eshigimni yuz bora qoqar,
 Eshik qoqmay kirar maktub
 bir qizdan.
 Goho jonga yoqar,
 goho jonni yoqar...
 Yolg'izman...

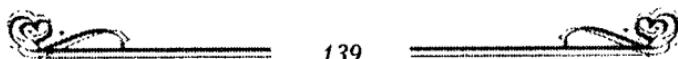
Onam tinmay menga kelin tanlaydi,
 Men bo'lsam yolg'izman muhabbat qadar.
 Kim meni tushunadi?
 Kim meni anglaydi?
 Yolg'izman-da, nima qilay, birodarlar!..

1990

Farg'onacha

Muhammad Sharifga

Sohibjamol sohibdilim, muncha sitam ayladilar,
 Makr birlan, qahr birlan ko'zimizni boyladilar.
 Bizni suyib — suymadilar, ozod qo'yib — qo'ymadilar,
 Dilimizni barmog'ida olma kabi o'ynadilar,
 Kuyib-kuyib qolaberdirik kiyiklarning orasida,
 Buncha jafo qilmasalar begonaning bolasiga.

Ёр-ей, дедик, бошимизни ёриб ўтди ёр қамчиси,
Оёфининг тирнофига томиб ўтди қон томчиси.
Қонимизга қониб ўтди турналарнинг арғамчиси,
Қизил гулдек ёниб кетди турналарнинг алдамчиси.
Табассумни ҳалқа янглиғ тақиб қушнинг сарасига,
Бунча жафо қилмасалар бегонанинг боласига.

Шаҳр отлиғ сахроларда қўнғироклар сасин кутдик,
Даҳр отлиғ дарёлардан муруват кемасин кутдик,
Заҳр отлиғ ҳаволардан атиргуллар исин кутдик,
Сабоҳат элчисин кутдик, жароҳат эмчисин кутдик.
Бироқ етдик бошимизга, волидамиз ноласига,
Бунча жафо қилмасалар бегонанинг боласига.

Хоқон эдик, қалқонимиз гўдакларга эрмак бўлди,
Султон эдик, давронимиз ўзимизга эртак бўлди.
Балокаш ёр лашкалари минг-минг бўлди, лак-лак
бўлди,
Биз шамс каби ерга ботдик, ул ой эса юксак бўлди,
Омон юрсак бўлмасмиди давлатларин соясида,
Бунча жафо қилмасалар бегонанинг боласига.

Биз оҳ урсак, ҳар ошиқдан кўра ошиқ оҳимиз бор,
Кўйлагининг шамолидан самоларда хокимиз бор.
Кўнглимиз йўқ, доғимиз бор, доғи йўқ дилҳоҳимиз бор,
Гуноҳкормиз, кўнгил бердик, энди тан олмоҳимиз бор,
Қалбимизни қайта берсин, ташласин остонасига,
Бунча жафо қилмасалар бегонанинг боласига!

1993

Даштда

Бу ердан ох уриб ўтган Гўрўғли,
Бу ердан от суриб ўтгандир Намоз,
Бу ерга қисматнинг учта зўр ўғли
Пиёз экяпмиз,
пиёз!

Yor-ey, dedik, boshimizni yorib o'tdi yor qamchisi,
Oyog'ining tirnog'iga tomib o'tdi qon tomchisi.
Qonimizga qonib o'tdi turnalarning arg'amchisi,
Qizil guldek yonib ketdi turnalarning aldamchisi.
Tabassumni halqa yanglig' taqib qushning sarasiga,
Buncha jafo qilmasalar begonaning bolasiga.

Shahr otlig' sahrolarda qo'ng'iroqlar sasin kutdik,
Dahr otlig' daryolardan muruvvat kemasin kutdik,
Zahr otlig' havolardan atirgullar isin kutdik,
Sabohat elchisin kutdik, jarohat emchisin kutdik.
Biroq yetdik boshimizga, voldamiz nolasiga,
Buncha jafo qilmasalar begonaning bolasiga.

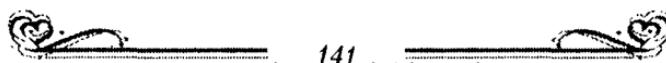
Xoqon edik, qalqonimiz go'daklarga ermak bo'ldi,
Sulton edik, davronimiz o'zimizga ertak bo'ldi.
Balokash yor lashkalari ming-ming bo'ldi, lak-lak
bo'ldi,
Biz shams kabi yerga botdik, ul oy esa yuksak bo'ldi,
Omon yoursak bo'lmasmidi davlatlarin soyasida,
Buncha jafo qilmasalar begonaning bolasiga.

Biz oh ursak, har oshiqdan ko'ra oshiq ohimiz bor,
Ko'ylagining shamolidan samolarda xokimiz bor.
Ko'nglimiz yo'q, dog'imiz bor, dog'i yo'q dilxohimiz bor,
Gunohkormiz, ko'ngil berdik, endi tan olmog'imiz bor,
Qalbimizni qayta bersin, tashlasin ostonasiga,
Buncha jafo qilmasalar begonaning bolasiga!

1993

Dashda

Bu yerdan oh urib o'tgan Go'ro'g'li,
Bu yerdan ot surib o'tgandir Namoz,
Bu yerga qismatning uchta zo'r o'g'li
Piyoz ekyapmiz,
piyoz!

«Қарғиши теккан ер бу!» — деган Худоёр.
Факат ой тунлари чодирин тиккан,
Факат биз — уч оға-ини ҳар баҳор
Пиёз экканимиз
эккан.

Тирикчилик...
Ўзингизга маълум буёғи.
Ризқи рўз дегани —
титилган тўрва.
Дўконда фалон пул пахта ёғи...
Пиёз бўлса,
қозонда шўрва.

Бу ерни сув ўтгай сингил санайди
Шабада юрмайди —
тилади тикан.
Мен акамга,
болам кўлга қарайди...
Пиёз экканимиз
эккан.

Бу ердан от суриб ўтмайди Намоз...

1987

Ҳазондек сочилиди неча бор тақвим

Ҳазондек сочилиди неча бор тақвим,
Юрак ҳам тўкилди япроқقا ўхшаб.
Шамолда соврилдим, сойларда оқдим,
Сен ҳамон ўшасан, сен ўша-ўша.

Зулфинг қўнгироғи бармоғимдандир,
Дудоғинг гуллатган — биринчи бўса.
Энди у кунларга етмоқ гумондир,
Сен ҳамон ўшасан, сен ўша-ўша.

«Qarg'ish tekkan yer bu!» – degan Xudoyor.
Faqat oy tunlari chodirin tikkan,
Faqat biz – uch og'a-ini har bahor
Piyoz ekkanimiz
ekkan.

Tirikchilik...
O'zingizga ma'lum buyog'i.
Rizqi ro'z degani –
titilgan to'rva.
Do'konda falon pul paxta yog'i...
Piyoz bo'lsa,
qozonda sho'rva.

Bu yerni suv o'gay singil sanaydi
Shabada yurmaydi –
tiladi tikan.
Men akamga,
bolam qo'lga qaraydi...
Piyoz ekkanimiz
ekkan.

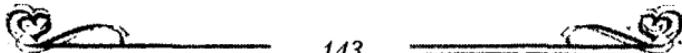
Bu yerdan ot surib o'tmaydi Namoz...

1987

Xazondek sochildi necha bor taqvim

Xazondek sochildi necha bor taqvim,
Yurak ham to'kildi yaproqqa o'xshab.
Shamolda sovrildim, soylarda oqdim,
Sen hamon o'shasan, sen o'sha-o'sha.

Zulfing qo'ng'irog'i barmog'imdandir,
Dudog'ing gullatgan – birinchi bo'sa.
Endi u kunlarga yetmoq gumondir,
Sen hamon o'shasan, sen o'sha-o'sha.

Сени қучиб ухлаб, яна тушимда –
Кўриб уйғонардим соғиниб, қўмсаб.
Мени мендан ўзга инсон тушунмас...
Сен ҳамон ўшасан, сен ўша-ўша.

Кун сайин орамиз олис ва олис,
Балки кутарсан ҳам ҳазонлар тўшаб.
Сен ҳамон тириксан, мен эса ёлғиз...
Сен ҳамон ўшасан, сен ўша-ўша.

1992

Дунё

Дунё — чечан кампир. Охиста
Қуёшни чуватиб, қўлқоп тўқирди.
Куз эди. Изғирин изғирди пастда,
Еттинчи қаватда ўқирдик.

Дунё — қишлоқи чол. Ҳассаси билан
Чўғ истаб титкилаб ўлтиради кул.
Еттинчи қаватда кун чиқди бирдан –
Еттинчи қаватга кириб келди Гул.

Дунё — кекса олим. Кошларин уйиб,
Хижжалаб, шарҳларди Мирзо Бедилни.
Гул келди. Сочилди фирдавснинг бўйи,
Бахор иси тутди хона ва дилни.

Дунё — нигоҳини йўқотган толиб,
Дунё етти кунда эсидан озди.
Ётоқ деворига чизиклар тортиб,
«Иқбол+Гул» дея ёзди!

Дунё — соchlарини парда этган қиз,
Хижоб орқасида кулгани-кулган.
Кулган сайин бадар кетаверар куз,
Кулган сари ўзи чулғанар гулга.

Seni quchib uxlab, yana tushimda –
Ko'rib uyg'onardim sog'inib, qo'msab.
Meni mendan o'zga inson tushunmas...
Sen hamon o'shasan, sen o'sha-o'sha.

Kun sayin oramiz olis va olis,
Balki kutarsan ham xazonlar to'shab.
Sen hamon tiriksan, men esa yolg'iz...
Sen hamon o'shasan, sen o'sha-o'sha.

1992

Dunyo

Dunyo — chechan kampir. Ohista
Quyoshni chuvatib, qo'lqop to'qirdi.
Kuz edi. Izg'irin izg'irdi pastda,
Yettinchi qavatda o'qirdik.

Dunyo — qishloqi chol. Hassasi bilan
Cho'g' istab titkilab o'ltirardi kul.
Yettinchi qavatda kun chiqdi birdan –
Yettinchi qavatga kirib keldi Gul.

Dunyo — keksa olim. Qoshlarin uyib,
Hijjalab, sharhlardi Mirzo Bedilni.
Gul keldi. Sochildi firdavsning bo'yi,
Bahor isi tuttdi xona va dilni.

Dunyo — nigohini yo'qotgan tolib,
Dunyo yetti kunda esidan ozdi.
Yotoq devoriga chiziqlar tortib,
«Iqbol+Gul» deya yozdi!

Dunyo — sochlarni pardal etgan qiz,
Hijob orqasida kulgan-kulgan.
Kulgan sayin badar ketaverar kuz,
Kulgan sari o'zi chulg'anar gulga.

Дунё — яшин тушиб, ёнаётган шам,
Китоб сахифасин ашклари босди,
Хатточи баҳолар дафтариға ҳам
«Иқбол+Гул» дея ёзди!

Дунё — дунёлигин қилади бир кун,
Визиллаб учади кўккўзли илон,
Тўнғизлар кўрсатар балчиқли турқин,
Гуллар хазон бўлар, иқболлар ёлғон...

Дунё - ўз юртида адашган сайёх,
Қўмсаб, кокилларнинг анбар исини
Излар Фарғонадан Кўқонгача то
Ўша олис тушнинг хотирасини.

Дунё — дунёдан юз ўғирган дарвиш,
На уйи бор унинг, на борар ери.
Ўтса, кўзларига ураверар ниш
Деворга ўйилган энг гўзал шеъри.

Дунё — чечан кампир. Шошмасдан
Булутни толчивик билан саварди.
Куз эди. Одамлар изгирида пастда,
Еттинчи осмонда яшардик!

1992

Азз

Эшилиб-буралиб, юлқинар узум,
Шамалоқ барг аро мўлтирас осмон.
Сиёхранг райхонлар яширас кўзин,
Устунга юз босиб, йиглайди чопон.

Гезариб рангини йўқотган дувол,
Бостирма остида нам тортар сомон.
Дарахтга суюнар чарчаган шамол,
Устунга юз босиб, йиглайди чопон.

Dunyo — yashin tushib, yonayotgan sham,
Kitob sahifasin ashklari bosdi,
Hattoki baholar daftariga ham
«Iqbol+Gul» deya yozdi!

Dunyo — dunyoligin qiladi bir kun,
Vizillab uchadi ko'kko'zli ilon,
To'ng'izlar ko'rsatar balchiqli turqin,
Gullar xazon bo'lar, iqbollar yolg'on...

Dunyo — o'z yurtida adashgan sayyooh,
Qo'msab, kokillarning anbar isini
Izlar Farg'onadan Qo'qongacha to
O'sha olis tushning xotirasini.

Dunyo — dunyodan yuz o'girgan darvish,
Na uyi bor uning, na borar yeri.
O'tsa, ko'zlariga uraverar nish
Devorga o'yilgan eng go'zal she'ri.

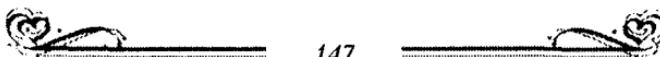
Dunyo — chechan kampir. Shoshmasdan
Bulutni tolchiviq bilan savardi.
Kuz edi. Odamlar izg'irdi pastda,
Yettinchi osmonda yashardik!

1992

Aza

Eshilib-buralib, yulqinar uzum,
Shamaloq barg aro mo'lтирар osmon.
Siyohrang rayhonlar yashirar ko'zin,
Ustunga yuz bosib, yig'laydi chopon.

Gezarib rangini yo'qotgan duvol,
Bostirma ostida nam tortar somon.
Daraxtga suyanar charchagan shamol,
Ustunga yuz bosib, yig'laydi chopon.

Тупрок кўчиб кетган, шўрланган тупрок,
Сўрида якандоз эзилган ёмон.
Хонтахта устида сарғайган япроқ...
Устунга юз босиб, йиғлайди чопон.

Чумоли уяда парпирамас нур,
Қалдирғоч инида лой бўлган түғён.
Бешиктебратарлар маҳзун тебранар...
Устунга юз босиб, йиғлайди чопон.

«Хеч ким етолмайди осмон тоқига...»¹
Тиргакка таянар мункайган айвон.
Устун бўлолмаган соҳиб ҳаққига
Устунга юз босиб, йиғлайди чопон...

1993

Oshik бола

Олтин қаср, тош қаср,
Ўтди йил, ўтди аср.
Юрагимни қон қилдинг,
Эзилиб кетди бағир.
Малика, жон, малика,
Қаҳринг ёмон, малика.
Лабларимга тут оғу,
Қолай омон, малика.

Тирноқларинг тиллодан,
Бармоқларинг ҳалводан.
Ман тамшаниб ўтарман
Аччиғи тез дунёдан.

Мени озод қўй ёки
Тироногингда сўй ёки.
Кўзларим уммонига
Сочларингни қўй ёки.

¹ Фулом Абдулла сатри.

Tuproq ko'chib ketgan, sho'rangan tuproq,
So'rida yakandoz ezilgan yomon.
Xontaxta ustida sarg'aygan yaproq...
Ustunga yuz bosib, yig'laydi chopon.

Chumoli uyada parpiramas nur,
Qaldirg'och inida loy bo'lgan tug'yon.
Beshiktebratarlar mahzun tebranar...
Ustunga yuz bosib, yig'laydi chopon.

«Hech kim yetolmaydi osmon toqiga...»¹
Tirgakka tayanar munkaygan ayvon.
Ustun bo'lomagan sohib haqqiga
Ustunga yuz bosib, yig'laydi chopon...

1993

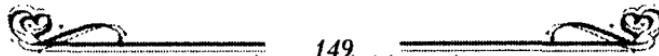
Oshiq bola

Oltin qasr, tosh qasr,
O'tdi yil, o'tdi asr.
Yuragimni qon qilding,
Ezilib ketdi bag'ir.
Malika, jon, malika,
Qahring yomon, malika.
Lablarimga tut og'u,
Qolay omon, malika.

Tirnoqlaring tillodan,
Barmoqlaring halvordan.
Man tamshanib o'tarman
Achchig'i tez dunyodan.

Meni ozod qo'y yoki
Tironog'ingda so'y yoki.
Ko'zlarim ummoniga
Sochlaringni qo'y yoki.

¹ G'ulom Abdulla satri.

Малика, жон малика...
Мехринг ёмон, малика.
Лабларимга лаб бергил,
Қолай омон, малика.

Тош қасрнинг тошларин
Эритмади ёшларим.
Кўнглинг юмшаган бўлса,
Рўмолчангни ташлагин...

Ризвонларга кетайлик,
Осмонларга кетайлик.
Осмонларга сифмасак,
Кўконларга кетайлик!

1992

Пелба хаёл

Хилол бешик каби чайқалди аста,
Гулчин дарбозага суяндим хаста.
Бугун йиғламасам, эрта кулмасман,
Рухимни ҳилолга белагим келди,
Оёғингни кучиб йиғлагим келди.

Сарнойчан дарахтлар дардим билмади,
Музлаган куртаклар бағрим тилади,
Кўнгил бир гуллаган фасл тилади,
Кўнгилни қўёшга боғлагим келди,
Оёғингни кучиб йиғлагим келди.

Ўргимчак тўрини дарёга солдим,
Тилло балиқ тутиб, зиёга солдим,
Ўзимнинг жонимни балога солдим.
Шу ширин жонимни сақлагим келди,
Оёғингни кучиб йиғлагим келди.

Деворлар оқланди кўзим ўнгида,
Чинорлар оқланди кўзим ўнгида,

Malika, jon malika...
Mehring yomon, malika.
Lablarimga lab bergil,
Qolay omon, malika.

Tosh qasrning toshlarin
Eritmadi yoshlarim.
Ko'ngling yumshagan bo'lsa,
Ro'molchangni tashlagin...

Rizvonlarga ketaylik,
Osmonlarga ketaylik.
Osmonlarga sig'masak,
Qo'qonlarga ketaylik!

1992

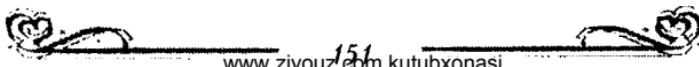
Felba xayot

Hilol beshik kabi chayqaldi asta,
Gulchin darbozaga suyandim xasta.
Bugun yig'lamasam, erta kulmasman,
Ruhimni hilolga belagim keldi,
Oyog'ingni quchib yig'lagim keldi.

Sarpoychan daraxtlar dardim bilmadi,
Muzlagan kurtaklar bag'rim tiladi,
Ko'ngil bir gullagan fasl tiladi,
Ko'ngilni quyoshga bog'lagim keldi,
Oyog'ingni quchib yig'lagim keldi.

O'rgimchak to'rini daryoga soldim,
Tillo baliq tutib, ziyoga soldim,
O'zimning jonimni baloga soldim.
Shu shirin jonimni saqlagim keldi,
Oyog'ingni quchib yig'lagim keldi.

Devorlar oqlandi ko'zim o'ngida,
Chinorlar oqlandi ko'zim o'ngida,

Мозорлар оқланди кўзим ўнгиди,
Бир лахза ўзимни оқлагим келди,
Оёингни кучиб йиғлагим келди.

Бармоқларинг нозик... сочим силама!
Ў, бу тентагона орзу, биламан.
Мен ҳозир боламан, ўксик боламан,
Кўзёшдай мусаффо йилларим келди,
Оёингни кучиб...
Оёингни кучиб...
Оёингни кучиб йиғлагим келди.

1989

Севилим

Севилим,
дилсизлар дилларимизни
Тошбўрон килсалар, вайрон қилсалар,
Тиканлар копласа йўлларимизни,
Сен аччиқ йиғласанг,
Улар кулсалар,

Севилим,
севгини севмаган зотлар
Қаро айласалар оқ асотирни,
(Дарғаб пишқирса қутурган отлар)
Гўрдан чиқарсалар
Коработирни,

Севилим,
мен жангга кираман, жангга,
Қароғингдан тийра жола учун ҳам,
Осмонни бўйяман қирмизи рангга
Чап кўксингда мажруҳ лола учун ҳам!

Севилим,
Бу сўқиши оғир бўлади,
Қонларим оқади, қонлари оқар,
Ана, яраланган ой ҳам қулади,
Қон сачраган куёш қизариб бокар...

Mozorlar oqlandi ko'zim o'ngida,
Bir lahza o'zimni oqlagim keldi,
Oyog'ingni quchib yig'lagim keldi.

Barmoqlaring nozik... sochim silama!
O', bu tentagona orzu, bilaman.
Men hozir bolaman, o'ksik bolaman,
Ko'zyoshday musaffo yillarim keldi,
Oyog'ingni quchib...
Oyog'ingni quchib...
Oyog'ingni quchib yig'lagim keldi.

1989

Sevgilim

Sevgilim,
dilsizlar dillarimizni
Toshbo'ron qilsalar, vayron qilsalar,
Tikanlar qoplasa yo'llarimizni,
Sen achchiq yig'lasang,
Ular kulsalar,

Sevgilim,
sevgini sevmagan zotlar
Qaro aylasalar oq asotirni,
(Darg'ab pishqirsa quturgan otlar)
Go'rdan chiqarsalar
Qorabotirni,

Sevgilim,
men jangga kiraman, jangga,
Qarog'ingdan tiyra jola uchun ham,
Osmonni bo'yayman qirmizi rangga
Chap ko'ksingda majruh lola uchun ham!

Sevgilim,
Bu so'qish og'ir bo'ladi,
Qonlarim oqadi, qonlari oqar,
Ana, yaralangan oy ham quladi,
Qon sachragan quyosh qizarib boqar...

Севгилим,
ёв кочар сичқон инига,
Музаффар ботиринг тин олар хорғин.
Қилич жойланади қайта қинига,
У аста чўзилар...
Бор, энди боргин!..

Севгилим,
омондир хийлагар кампир,
У мени алдайди, авраб-алдайди,
Қўлу оёғимга солади занжир,
— Коработир, мана ёвинг, ол! — дейди.

Севгилим,
алвидо...
Етиб келмадинг,
Сўнгги илинж билан котди кўз нурим.
Мухаббат кудрати — қалдирокқа тенг,
Афсус, қалдирокдек қисқадир умр-им-м...

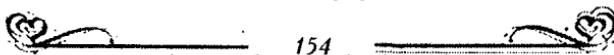
Севгилим,
лутф этмак шунча мушқулми?
Кўл чўзмоқ шунчалар келдими малол?
Ахир, бу ёлғон-ку, ахир, тушунгин,
Ахир, бу — эртак-ку, ахир, бу — хаёл...

1990

Ўпкаланиб қарайсиз

Ўпкаланиб қарайсиз, ўпкаланиб...
Кўзимнинг гавҳари, маҳзаним,
Кучмаганим, суймаганим, ўпмаганим,
Сочларини бошгинамдан тўкмаганим,
Ўпкаланиб қарайсиз, ўпкаланиб...

Узандиму хилолга ҳеч етолмадим,
Етиб сизга билагузук этолмадим.
Самоларга талпинганча куним кечди,
Қуёшини ҳам тилла узук этолмадим.

Sevgilim,
yov qochar sichqon iniga,
Muzaffar botiring tin olar horg'in.
Qilich joylanadi qayta qiniga,
U asta cho'zilar...
Bor, endi borgen!..

Sevgilim,
omondir hiylagar kampir,
U meni aldaydi, avrab-aldaydi,
Qo'l-u oyog'imga soladi zanjir,
— Qorabotir, mana yoving, ol! — deydi.

Sevgilim,
alvido...
Yetib kelmadning,
So'nggi ilinj bilan qotdi ko'z nurim.
Muhabbat qudrati — qaldiroqqa teng,
Afsus, qaldiroqdek qisqadir umr-im-m...

Sevgilim,
lutf etmak shuncha mushkulmi?
Qo'l cho'zmoq shunchalar keldimi malol?
Axir, bu yolg'on-ku, axir, tushungin,
Axir, bu — ertak-ku, axir, bu — xayol...

1990

O'pkalanib qaraysiz

O'pkalanib qaraysiz, o'pkalanib...
Ko'zimning gavhari, mahzanim,
Quchmaganim, suymaganim, o'pmaganim,
Sochlarni boshginamdan to'kmaganim,
O'pkalanib qaraysiz, o'pkalanib...

Uzandim-u hilolga hech yetolmadim,
Yetib sizga bilaguzuk etolmadim.
Samolarga talpingancha kunim kechdi,
Quyoshni ham tilla uzuk etolmadim.

Кўз учидা карайсиз, кўз учидা...
Юлдузчалар чўкиб ётар дил буржида.
Ой айланар коинотнинг қулгичида,
Юрак эрир қабоғимнинг ҳовучида...
Кўз учидা карайсиз, кўз учидা...

Узандиму қошингизга етолмадим.

1988

Чўпак

Эртага
уст-бошин қоқиб Эр Тўнга
Тулпорига урар эгар-жабдуқни.
— Биритирай, — дейди, — ёнгану тўнган,
Уруғдек сочиған уругни!

Эртага
титрайди олам этаги,
Даштларни тўлдириб учади чорлов:
— Ў-хў-ўв, ухлаганинг етади,
Турук будуним-о-вв!

Эртага
эрлар айланади эркакка,
Гузарла файзиёб,
Лак-лак лайлакка
Тўлар Афросиёб.

Эртага
кетамиз эртакка
Ёшу қари.
Қуёшга талпинган тийрак гўдакка
Жилмайиб қарайди солих Кошғарий...

Эртага
мениям тутиби кўй,
эрта уйғонсанг.

1988

Ko'z uchida qaraysiz, ko'z uchida...
Yulduzchalar cho'kib yotar dil burjida.
Oy aylanar koinotning kulgichida,
Yurak erir qabog'imning hovuchida...
Ko'z uchida qaraysiz, ko'z uchida...

Uzandim-u qoshingizga yetolmadim.

1988

Cho'pchak

Ertaga
ust-boshin qoqib Er To'nga
Tulporiga urar egar-jabduqni.
— Biriktiray, — deydi, — yongan-u to'ngan,
Urug'dek sochilgan urug'ni!

Ertaga
titraydi olam etagi,
Dashtlarni to'ldirib uchadi chorlov:
— O'-ho'-o've, uxlaganining yetadi,
Turuk budunim-o-vv!

Ertaga
erlar aylanadi erkakka,
Guzarla fayziyob,
Lak-lak laylakka
To'lar Afrosiyob.

Ertaga
ketamiz ertakka
Yosh-u qari.
Quyoshga talpingan tiyrak go'dakka
Jilmayib qaraydi solih Koshg'ariy...

Ertaga
meniyam turtib qo'y,
erta uyg'onsang.

1988

Омоғ бўлиб тилди осмонни ҳилол

Омоч бўлиб тилди осмонни ҳилол,
Юлдузлар потради само бағрида.
Олиб қололмадим сени безавол
Каҳратон қаҳридан, яхнинг заҳридан.

Хилол тўлиб, охир ғилдирак бўлди,
Юлдузлар чангиди само йўлида.
Арава обкетди бир қучоқ гулни,
Мени асролмадинг битта ўлимдан...

1987

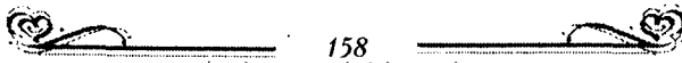
Қўштегиғмон, 1982 йил

Сиз бизга
олмалар отмайсиз,
Ўтиб қолсак боғқўчангиздан.
Хандалар отасиз, хандалар...
Туни билан ухлаёлмайман
офриқдан...

Тимсоҳга айланиб...

Тимсоҳга айланиб калтакесаклар
Ямлаб кетадилар бор-будимизни.
Менинг энг чиройли исмимни сақла,
Сандикқа солиб қўй умидимизни.

Сичқонлар айиққа айланиб бир кун
Дашту ёбонларга ҳайдаса бизни.
Менинг иссиқ изим устидан юргин,
Бағрингга босганча умидимизни.

Omoch bo'lib tildi osmonni hilol

Omoch bo'lib tildi osmonni hilol,
Yulduzlar potradi samo bag'rida.
Olib qololmadim seni bezavol
Qahraton qahridan, yaxning zahridan.

Hilol to'lib, oxir g'ildirak bo'ldi,
Yulduzlar changidi samo yo'lida.
Arava obketdi bir quchoq gulni,
Meni asrolmading bitta o'limdan...

1987

Qo'shtegirmon, 1982-yil

Siz bizga
olmalar otmaysiz,
O'tib qolsak bog'ko'changizdan.
Xandalar otasiz, xandalar...
Tuni bilan uxlayolmayman
og'riqdan...

Timsohga aylanib...

Timsohga aylanib kaltakesaklar
Yamlab ketadilar bor-budimizni.
Mening eng chiroyli ismimni saqla,
Sandiqqa solib qo'y umidimizni.

Sichqonlar ayiqqa aylanib bir kun
Dasht-u yobonlarga haydasa bizni.
Mening issiq izim ustidan yurgin,
Bag'ringga bosgancha umidimizni.

Тош бўлиб ёғса ҳам ўткир юлдузлар,
Умидни жон каби узмасдан тургин.
Холинг нечук, укам, синглим, деб келар
Бўрилар одамга айланиб бир кун.

1992

Дийдор

Муаллим Ўлжавой Мелиқўзиевга

Оёғимга аркандек ўралди юрт йўллари,
Кўзларимни тиндириди, синдириди шикаста соз.
Мен сиздан ҳол сўрмадим,
Бир бор бориб кўрмадим,
Дийдор киёматга қолдими, устоз?

Хурпайган тол қўйнида чумчуқлар чирқиллайди,
Тиканзорда юзини юмдалаб йиғлар аёз.
Бир ҳасса бўлолмаган юрагим зирқиллайди,
Дийдор киёматга қолдими, устоз?

Бу дунёнинг ишлари... ғижирлайди тишларим,
Чўнтағимда муштларим, кимдан олайн қасос?
Сарғайдиму пишмадим, мундоғ ерга тушмадим...
Дийдор киёматга қолдими, устоз?

Дунёсига қўл силтаб, сенга кетаман, мозор,
Шеър айтаман, ажинга тўлиб кетади қоғоз.
Қаламим асоча бор, аламим ҳам онча бор:
Дийдор киёматга қолдими, устоз?

1992

Tosh bo'lib yog'sa ham o'tkir yulduzlar,
Umidni jon kabi uzmasdan turgin.
Holing nechuk, ukam, singlim, deb kelar
Bo'rilar odamga aylanib bir kun.

1992

Diydor

Muallim O'ljavoy Meliqo'ziyevga

Oyog'imga arqondek o'raldi yurt yo'llari,
Ko'zlarimni tindirdi, sindirdi shikasta soz.
Men sizdan hol so'rmadim,
Bir bor borib ko'rmadim,
Diydor qiyomatga qoldimi, ustoz?

Hurpaygan tol qo'ynida chumchuqlar chirqillaydi,
Tikanzorda yuzini yumdalab yig'lar ayoz.
Bir hassa bo'lolmagan yuragim zirqillaydi,
Diydor qiyomatga qoldimi, ustoz?

Bu dunyoning ishlari... g'ijirlaydi tishlarim,
Cho'ntagimda mushtlarim, kimdan olayin qasos?
Sarg'aydim-u pishmadim, mundog' yerga tushmadim...
Diydor qiyomatga qoldimi, ustoz?

Dunyosiga qo'l siltab, senga ketaman, mozor,
She'r aytaman, ajinga to'lib ketadi qog'oz.
Qalamim asocha bor, alamim ham oncha bor:
Diydor qiyomatga qoldimi, ustoz?

1992

Сени обқочиб кетаман!

— Сени обқочиб кетаман!

Ерни айлантирап туёкнинг зарби,
Филдирап осмоннинг адокларида.
Гунча қучоқлаган капалак каби
Яшарсан лабимнинг ардоқларида...

— Сени обқочиб кетаман!

Бошиңдан ҳовучлаб сочарман ёғду,
Ҳовучлаб лабингга тутурман нурлар,
Осмонни тўнтариб этарман кўзгу,
Ипак соchlарингни тарайди хурлар...

— Сени обқочиб кетаман!

Гулгун кўшиқлар мамлакатида
Ўтли ўлан айтиб ўт-ўлан аро,
Тиллақўнғизларнинг салтанатида
Хон қизи бўлурсан, мен, майли, гадо...

— Сени обқочиб кетаман!

Кетармиз, фафлатда колур ҳаммаси:
Пуфлаб, ишқни қувмоқ бўлар сурнайлар,
Севгимиздан қулган карнайлар саси,
... Ишқимизни қушлар айтиб юргайлар...

— Тоза обқочасиз! — дейсан чимрилиб,

Отам осмондан ҳам топиб келтирап...

Кўйинг... ҳазиллашманг... — дейсан термулиб,
Кўзларинг ялтиrap, сўзинг қалтирап...

Кетасан...

Мен ёлғиз.

Хувиллаган дил.

Хаёл обқочар...

1988

Seni obqochib ketaman!

— Seni obqochib ketaman!

Yerni aylantirilar tuyoqning zarbi,
G'ildirar osmonning adoqlarida.

G'uncha quchoqlagan kapalak kabi
Yasharsan labimning ardoqlarida...

— Seni obqochib ketaman!

Boshingdan hovuchlab socharman yog'du,
Hovuchlab labingga tuturman nurlar,
Osmonni to'ntarib etarman ko'zgu,
Ipak sochlaringni taraydi hurlar...

— Seni obqochib ketaman!

Gulgun qo'shiqlar mamlakatida
O'tli o'lan aytib o't-o'lan aro,
Tillaqo'ng'izlarning sultanatida
Xon qizi bo'lursan, men, mayli, gado...

— Seni obqochib ketaman!

Ketarmiz, g'aflatda qolur hammasi:
Puflab, ishqni quvmoq bo'lar surnaylar,
Sevgimizdan kulgan karnaylar sasi.
... Ishqimizni qushlar aytib yurgaylar...

— Toza obqochasiz! — deysan chimrilib,

Otam osmondan ham topib keltirar...

Qo'ying... hazillashmang... — deysan termulib,
Ko'zlarining yaltirar, so'zing qaltirar...

Ketasan...

Men yolg'iz.

Huvillagan dil.

Xayol obqochar...

1988

Армон

Ўзим билиб-билмай кўп гуноҳ қилдим,
Мўлроқ яшаб қўйдим мўлжалдагидан.
Ўлсам бўлмасмиди қўкка тикилиб,
Майсалар устида, гулнинг тагида...

Яшашдан чарчадим, зерикиб кетдим,
Менинг тор кўнглимга сифмас байрамлар.
Дилимга илоннинг тиллари етди —
Пўст ташлаб, турланиб юрган найранглар.

Энди кун кўришим қийиндан-қийин,
Энди ҳаволар ҳам оғирдан-оғир.
Аччиқ-аччиқ йиғлаб, йўл юрган сайин
Узун-узун бўлиб судралар хотир.

Ўзим билиб туриб, кўп гуноҳ қилиб
Кўпроқ яшаб қўйдим мўлжалдагидан.
Ўлсам бўлмасмиди қўзларим тиниб,
Сув ичган чофимда қизнинг кафтидан.

Энди мени кийнар қиёқнинг гули —
Нозик капалакнинг хидсиз қаноти.
Энди мени кийнар вақтида ўлиб,
Мени обкетмаган дўстимнинг ёди.

... Она, жунжикмангиз совук сўзлардан,
Мен энди ўлмайман, йиғламанг яна.
Факат мактов кутиб сузук қизлардан
Ёлғон шеърлар ёзиб чарчадим, она.

Факат ўзим билмай кўп гуноҳ қилиб,
Мўлроқ яшаб қўйдим мўлжалдагидан.
Ўлсам бўлар экан қўзларим кулиб,
Беланчак ичида, толнинг тагида...

1988

Armon

O'zim bilib-bilmay ko'p gunoh qildim,
Mo'lroq yashab qo'ydim mo'ljaldagidan.
O'lsam bo'lmasmidi ko'kka tikilib,
Maysalar ustida, gulning tagida...

Yashashdan charchadim, zerikib ketdim,
Mening tor ko'nglimga sig'mas bayramlar.
Dilimga ilonning tillari yetdi –
Po'st tashlab, turlanib yurgan nayranglar.

Endi kun ko'rishim qiyindan qiyin,
Endi havolar ham og'irdan og'ir.
Achchiq-achchiq yig'lab, yo'l yurgan sayin
Uzun-uzun bo'lib sudralar xotir.

O'zim bilib turib, ko'p gunoh qilib
Ko'proq yashab qo'ydim mo'ljaldagidan.
O'lsam bo'lmasmidi ko'zlarim tinib,
Suv ichgan chog'imda qizning kaftidan.

Endi meni qiydar qiyooqning guli –
Nozik kapalakning hidsiz qanoti.
Endi meni qiydar vaqtida o'lib,
Meni obketmagan do'stimning yodi.

... Ona, junjikmangiz sovuq so'zlardan,
Men endi o'lmayman, yig'lamang yana.
Faqat maqtov kutib suzuk qizlardan
Yolg'on she'rilar yozib charchadim, ona.

Faqat o'zim bilmay ko'p gunoh qilib,
Mo'lroq yashab qo'ydim mo'ljaldagidan.
O'lsam bo'lar ekan ko'zlarim kulib,
Belanchak ichida, tolning tagida...

1988

Кисмат ғизиклари

Кулар шайтон суворий,
Шайтон ароба чопар.
Ёрмозорга борганда
Тилло тангалар топар.

Тилло танга сиртида
Юрагимнинг зарби бор.
Жароҳат чандигидек
Исмимиз бош ҳарфи бор.

Бу имлони мулло ҳам,
Тулки ҳам ўқий олмас.
Тавориҳу ҳийладан
Ҳикматлар тўқий олмас.

Тилло танга қалбаки,
Чунки асл қалбники.
Ҳамма ундан қўрқади
Қамаб қўйишар балки.

Сени қалбга қамасам,
Күшдек қочиб кетибсан.
Яёв шоирни ташлаб,
Суворийга тегибсан.

Кафтларингни кўрсатгил,
Киприкларим зарби бор.
Ханжар изидек чуқур
Исмимиз бош ҳарфи бор.

Аммо кўзинг ўтмайди,
Оқлар тушган кўзингга.
Кўтарилиб дилингдан
Доғлар тушган юзингга.

Ўғил кўрсанг, ҳуснига
Ҳеч тараф бўлмасин, ёр.

Qismat chiziqlari

Kular shayton suvoriy,
Shayton aroba chopar.
Yormozorga borganda
Tillo tangalar topar.

Tillo tanga sirtida
Yuragimning zarbi bor.
Jarohat chandig‘idek
Ismimiz bos harfi bor.

Bu imloni mullo ham,
Tulki ham o‘qiy olmas.
Tavorih-u hiyldan
Hikmatlar to‘qiy olmas.

Tillo tanga qalbaki,
Chunki asl qalbniki.
Hamma undan qo‘rqadi
Qamab qo‘yishar balki.

Seni qalbga qamasam,
Qushdek qochib ketibsan.
Yayov shoirni tashlab,
Suvoriyga tegibsan.

Kaftlaringni ko‘rsatgil,
Kipriklarim zarbi bor.
Xanjar izidek chuqur
Ismimiz bos harfi bor.

Ammo ko‘zing o‘tmaydi,
Oqlar tushgan ko‘zingga.
Ko‘tarilib dilingdan
Dog‘lar tushgan yuzingga.

O‘g‘il ko‘rsang, husniga
Hech taraf bo‘lmasin, yor.

Исм қўйсанг, исмида
Бош ҳарф бўлмасин, ёр.

Тилло танга ялту юлт,
Кафтларимда сиқарман.
Юзинг доғли бўлса хам
Ой, сочингга тақарман.

Кулар шайтон суворий,
Шайтон ароба чопар.
Ёрмозорга боргандা
Менинг кўнглимни топар.

1991

Сени соғинаман

Сени соғинаман,
менинг кўзларим –
Оби раҳмат кутган сахрои қудук.
Теграмда қўроғшин булат сузар жим,
Дармоним қурийди, қарофим қуруқ...
(Қудукнинг тубинда жаранглар исминг.)
Сени соғинаман,
менинг кипригим –
Қамишдек ковжираб, синмоқда тинмай.
Энди унга парво қилмайди ҳеч ким,
Энди ундан ҳеч ким йўнолмайди най...
(Агар най бўлганда сени куйларди.)

Сени соғинаман,
менинг қўлларим –
Иккита мусича, қўйнимда яшар.
Кафтингдан термоқлик истаб донларин
Фурсат тўқилишин хорғин санашар...
(Юрак қумсоатдир, ярмиси синган.)

Сени соғинаман,
менинг лабларим –

Ism qo'ysang, ismida
Bosh harf bo'lmasin, yor.

Tillo tanga yaltu yult,
Kaftlarimda siqarman.
Yuzing dog'li bo'lsa ham
Oy, sochingga taqarman.

Kular shayton suvoriy,
Shayton aroba chopar.
Yormozorga borganda
Mening ko'nglimni topar.

1991

Seni sog'inaman

Seni sog'inaman,
mening ko'zlarim —
Obi rahmat kutgan sahroyi quduq.
Tegramda qo'rg'oshin bulut suzar jim,
Darmonim quriydi, qarog'im quruq...
(Quduqning tubinda jaranglar isming.)
Seni sog'inaman,
mening kiprigim —
Qamishdek qovjirab, sinmoqda tinmay.
Endi unga parvo qilmaydi hech kim,
Endi undan hech kim yo'nolmaydi nay...
(Agar nay bo'lganda seni kuylardi.)

Seni sog'inaman,
mening qo'llarim —
Ikkita musicha, qo'ynimda yashar.
Kaftingdan termoqlik istab donlarin
Fursat to'kilishin horg'in sanashar...
(Yurak qumsoatdir, yarmisi singan.)

Seni sog'inaman,
mening lablarim —

Иккига бўлинган қонталаш япрок.
Титраб тўкилмоққа шайдир кун сари,
Пойингга тушишни тилашар бироқ...
(Лабимда иккига бўлинган исминг.)

Сени соғинаман,
менинг соchlарим
Соядир, кечанинг қўлкаси тушган.
... Тунда келолмайсан мени ахтариб,
Сочингга ўралиб, йикилиб тушма!

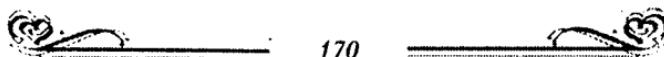
1988

Зулфия

«Зулфияга қарама,
Нақ энангни қўрасан!
Мени яхши қўради,
Сўра, кимдан сўрасанг!»
Калтак ерди Абдулла,
Калтак еб ҳам қайтмасди.
— Ол-э, ўша Зулпини,
Керакмас! — деб айтмасди.

Ақлли қиз Зулфия,
Ҳаммасини билади:
Менга қўзи тушганда
Мийигида кулади.
Дарслар кирмас қулоққа,
Самоларда хаёлим:
Зулфиянинг қўллари
Ипақдайин мулойим...
Китобимнинг ичидаги
Жилмаяди суврати.
Мени яхши қўради,
Мени яхши қўради...

... Йиллар ўтди, Абдулла,
Хаёт биздан кулди-я.

Ikkiga bo'lingan qontalash yaproq.
Titrab to'kilmoxqa shaydir kun sari,
Poyingga tushishni tilashar biroq...
(Labimda ikkiga bo'lingan isming.)

Seni sog'inaman,
mening sochlarim
Soyadir, kechaning ko'liasi tushgan.
... Tunda kelolmaysan meni axtarib,
Sochingga o'ralib, yiqilib tushma!

1988

Zulfiya

«Zulfiyaga qarama,
Naq enangni ko'rasan!
Meni yaxshi ko'radi,
So'ra, kimdan so'rasang!»
Kaltak yerdi Abdulla,
Kaltak yeb ham qaytmasdi.
— Ol-e, o'sha Zulpini,
Kerakmas! — deb aytmaksi.

Aqli qiz Zulfiya,
Hammasini biladi:
Menga ko'zi tushganda
Miyig'ida kuladi.
Darslar kirmas quloxqa,
Samolarda xayolim:
Zulfiyaning qo'llari
Ipakdayin muloyim...
Kitobimning ichida
Jilmayadi suvrati.
Meni yaxshi ko'radi,
Meni yaxshi ko'radi...

... Yillar o'tdi, Abdulla,
Hayot bizdan kuldi-ya.

Сену мендек йигитдан
Воз кечди-я Зулфия!
«Зулфияга қарама,
Нақ энангни кўрасан!
Мени яхши кўради,
Сўра, кимдан сўрасанг!..»

Ақлли қиз эди-ку,
Ҳаммасини биларди:
Менга қўзи тушганда
Мийигида куларди.
Мен-ку, майли...
Сениям
Тоза аҳмок қилди-я.
Биз ҳарбийда юрганда
Тегиб кетди Зулфия...

Китобимнинг ичидан
Учиб тушар суврати,
Севмаганман мен уни,
Абдул яхши кўради!
Йиртаман деб сувратин,
Йиртолмайман ҳар куни,
Севмаганман мен уни!
Севмаганман мен уни!..

1988

Худбин

Эҳтимол, мен ўзим хаёлпастман,
Балки сал худпаст, салгина нодон.
Лекин нега энди қўқдан-да пастдан
Менга жой ажратиб қўйдинг, художон?

Нечун тишларимда ғижирлар ҳаво,
Тушларимда эса тулпорлар ракси?
Отам ҳам, онам ҳам бегона гўё,
Фақат ўзим яхши, бир ўзим яхши,

Sen-u mendek yigitdan
Voz kechdi-ya Zulfiya!
«Zulfiyaga qarama,
Naq enangni ko'rasan!
Meni yaxshi ko'radi,
So'ra, kimdan so'rasang!..»

Aqli qiz edi-ku,
Hammasini bilardi:
Menga ko'zi tushganda
Miyig'ida kulardi.
Men-ku, mayli...
Seniyam
Toza ahmoq qildi-ya.
Biz harbiyda yurganda
Tegib ketdi Zulfiya...

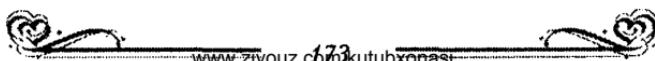
Kitobimning ichidan
Uchib tushar suvrati,
Sevmaganman men uni,
Abdul yaxshi ko'radi!
Yirtaman deb suvratin,
Yirtolmayman har kuni,
Sevmaganman men uni!
Sevmaganman men uni!..

1988

Xudbin

Ehtimol, men o'zim xayolparastman,
Balki sal xudparast, salgina nodon.
Lekin nega endi ko'kdan-da pastdan
Menga joy ajratib qo'yding, xudojon?

Nechun tishlarimda g'ijirlar havo,
Tushlarimda esa tulporlar raqsi?
Otam ham, onam ham begona go'yo,
Faqat o'zim yaxshi, bir o'zim yaxshi,

Ҳайронман, қаерда хатолиғ ўтган,
Балки нафс кафтидан буғдой еганим,
Мен сувдан қўрқмасдим, қўрқмасдим ўтдан,
Мен бундай ҳаётни истамагандим.

Конимда бир шарпа — мушукдай ювош,
Ёнимда бир шарпа — мушукдек ваҳший.
Дилшишанг синмасин, дилдош, шишадош,
Мен сени билмайман, мен ўзим яхши.

Тулпорларим, келинг, хидланг юзимни,
Кўнглим тирик менинг, ҳайратим омон.
Ҳамма бир ғалати қадар кўзини,
Гўё ҳамма яхши, бир ўзим ёмон.

1990

Ариқлар юзида

Ариқлар юзида юзарди ҳовур —
Кумуш балиқларнинг иссиқ нафаси.
Кор бости чинорлар охига довур,
Чинорлар — корларнинг сояси.

Музлар қучоғида исинди видо,
Узилган тор каби ажралишдик биз.
Сиз мағрур кетдингиз уйгача, аммо
Нечун йиғлаб борди этикларингиз?..

Деразадан гулдек қарайсиз энди,
Кўчадан кас-нокас ўтади турфа.
Аччиғингиз келар, эслатса мени
Тахмонга китобдек тахланган кўрпа.

Ўзингизни алдаб яшарсиз тинмай,
Сизни-ку овуттар эртакларингиз.
Соҳибга ичиккан кучукчалардай
Мунғайиб ётади этикларингиз...

1992

Hayronman, qaerda xatolig' o'tgan,
Balki nafs kaftidan bug'doy yeganim,
Men suvdan qo'rmasdim, qo'rmasdim o'tdan,
Men bunday hayotni istamagandim.

Qonimda bir sharpa — mushukday yuvosh,
Yonimda bir sharpa — mushukdek vahshiy.
Dilshishang sinmasin, dildosh, shishadosh,
Men seni bilmayman, men o'zim yaxshi.

Tulporlarim, keling, hidlang yuzimni,
Ko'nglim tirik mening, hayratim omon.
Hamma bir g'alati qadar ko'zini,
Go'yo hamma yaxshi, bir o'zim yomon.

1990

Ariqlar yuzida

Ariqlar yuzida yuzardi hovur —
Kumush baliqlarning issiq nafasi.
Qor bosti chinorlar oxiga dovur,
Chinorlar — qorlarning soyasi.

Muzlar quchog'ida isindi vido,
Uzilgan tor kabi ajralishdik biz.
Siz mag'rur ketdingiz uygacha, ammo
Nechun yig'lab bordi etiklaringiz?..

Derazadan guldek qaraysiz endi,
Ko'chadan kas-nokas o'tadi turfa.
Achchig'ingiz kelar, eslatса meni
Taxmonga kitobdek taxlangan ko'rpa.

O'zingizni aldab yasharsiz tinmay,
Sizni-ku ovutar ertaklaringiz.
Sohibga ichikkan kuchukchalarday
Mung'ayib yotadi etiklaringiz...

1992

Чорласанг

Чорласанг бормасми эдим гулёrim,
Шиддатдан қўзимни оғритиб, ёшлаб.
Иккала кафтимда тутиб баҳорни,
Тишимда лабингдек фунчани тишлаб.

Ўртада қир каби ётар қирқ фасл,
Кечиб бўлармиди қирқта анхорни.
Аммо сени ўйлаб яшиайверар дил,
Мен қайга қўяй бу улкан баҳорни?!

Исминг — шаҳристонни иситган байзо,
Айтсан, сен келмайсан — битмас карашма.
Оддий бир хикматни билармисан ё:
Шаҳар осмонига ой ҳам ярашмас.

Мен токай яшарман ўзимни қучиб,
Овуниб гардуннинг хийлоси билан.
Чорласанг, борарадим тойирдек учиб,
Қўйнимда кўкламнинг ҳавоси билан.

Қаноти бўлса ҳам учмас балиқлар,
Исмимни тутмасанг, қушлигим бекор,
Шижоат уммоннинг тубинда ухлар,
Мен билан қўшилиб қарииди баҳор.

Биламан, қисматим қўзингдек қаро,
Мени чорламассан, учиб бормасман.
Сен менинг исмимни билмассан ҳатто,
Сен ўзинг баҳорсан, менга зормассан!

1990

Chorlasang

Chorlasang bormasmi edim gulyorim,
Shiddatdan ko'zimni og'ritib, yoshlab.
Ikkala kaftimda tutib bahorni,
Tishimda labingdek g'unchani tishlab.

O'rtada qir kabi yotar qirq fasl,
Kechib bo'larmidi qirqta anhorni.
Ammo seni o'ylab yashnayverar dil,
Men qayga qo'yay bu ulkan bahorni?!

Isming — shahristonni isitgan bayzo,
Aytsam, sen kelmaysan — bitmas karashma.
Oddiy bir hikmatni bilarmisan yo:
Shahar osmoniga oy ham yarashmas.

Men tokay yasharman o'zimni quchib,
Ovunib gardunning hiylosi bilan.
Chorlasang, borardim toyirdek uchib,
Qo'ynimda ko'klamning havosi bilan.

Qanoti bo'lsa ham uchmas baliqlar,
Ismimni tutmasang, qushligim bekor,
Shijoat ummonning tubinda uxlari,
Men bilan qo'shilib qariydi bahor.

Bilaman, qismatim ko'zingdek qaro,
Meni chorlamassan, uchib bormasman.
Sen mening ismimni bilmassan hatto,
Sen o'zing bahorsan, menga zormassan!

1990

Арас

Хуркак хавотирда кўчангдан ўтдим,
Лабимни тирс ёриб, қийнаб чанқоғинг.
Ҳавони хўпладим, хўпладим ўтни,
Шунчалар қийинми сувга чиқмоғинг?

Кўчангни тупроғи оловми дейман,
Қуёшним менда қасди бор чоғи.
Қайсарман, терс қилиб сув ҳам ичмайман,
Шунчалар қийинми сувга чиқмоғинг?

Биласан, кўчангдан ўтяпман куйиб,
Кулгунгдан бир чўчиб кетар чорбоғинг.
Чиқсанг-чи, кўзангни елкангга кўйиб,
Шунчалар қийинми сувга чиқмоғинг?

Куёшни сўкиндим хўрлигим келиб.
Чангничи чиқардим оташ тупроқнинг.
Сениям сочингни олардим юлиб!
Шунчалар қийинми сувга чиқмоғинг?

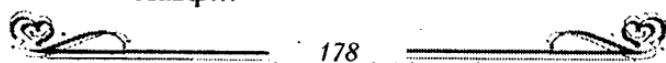
Тундаям юрагим бир ёмон куйди,
Тонгдаям томофим қақраб уйғондим.
Мен ўзи қанақа оловни суйдим –
Шунчалар қийинми сувга чиқмоғинг?

...Бизниям кўчадан ўтиб қоларсан!..

1987

Гуноҳ

Синиқ ой сарғайиб кезаркан кўкда,
Томларда шуълалар арпасин илғаб,
Занжирини силтаб, айқирди кўппак:
— Хавф!
— Хавф!!
— Хавф!!!

Araz

Hurkak xavotirda ko'changdan o'tdim,
 Labimni tirs yorib, qiyinmi suvga chiqmog'ing?
 Havoni ho'pladim, ho'pladim o'tni,
 Shunchalar qiyinmi suvga chiqmog'ing?

Ko'changni tuprog'i olovmi deyman,
 Quyoshniyam menda qasdi bor chog'i.
 Qaysarman, ters qilib suv ham ichmayman,
 Shunchalar qiyinmi suvga chiqmog'ing?

Bilasan, ko'changdan o'tyapman kuyib,
 Kulgungdan bir cho'chib ketar chorborg'ing.
 Chiqsang-chi, ko'zangni yelkangga qo'yib,
 Shunchalar qiyinmi suvga chiqmog'ing?

Quyoshni so'kindim xo'rligim kelib.
 Changini chiqardim otash tuproqning.
 Seniyam sochingni olardim yulib!
 Shunchalar qiyinmi suvga chiqmog'ing?

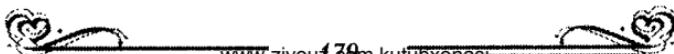
Tundayam yuragim bir yomon kuydi,
 Tongdayam tomog'im qaqrab uyg'ondim.
 Men o'zi qanaqa olovni suydim –
 Shunchalar qiyinmi suvga chiqmog'ing?

...Bizniyam ko'chadan o'tib qolarsan!..

1987

Gunoh

Siniq oy sarg'ayib kezarkan ko'kda,
 Tomlarda shu'lalar arpasin ilg'ab,
 Zanjirini siltab, ayqirdi ko'ppak:
 – Xavf!
 – Xavf!!
 – Xavf!!!

Аёл мискин эди.
Хис қилди аёл –
Қайдадир эрини ўпарди бир киз.
Кенг ховлида ёмон сикилди аёл,
Бир кечада кувраб, тўкилди наргис...
Тонггача ховлида тинмади занжир,
Кўпрак сахаргача бетоқат ҳурди.
Аёл ҳам гунохга қўл берди охир –
Тушида биринчи севгисин кўрди.

1992

Сұни сұз

Хазон лашкари келган –
Япроқлар тўкилади.
Энг сўнгги ўқи билан
Садоқлар тўкилади.

Мұхаббат борасида
Биз ҳануз норасида.
Булутлар орасидан
Сабоқлар тўкилади.

Лойлар қордим ёшимдан,
Сомон қилдим сочимдан.
Уйга кирсам, бошимдан
Тупроқлар тўкилади.
Сенга тегмади нафим,
Ичимда қолди гапим.
Тегиб-тегмасдан лабим
Қадаҳлар тўкилади.

Эсламайсан келмасам,
Жилмаясан йигласам,
Сочларингни силасам,
Нигоҳлар тўкилади.

Хазон лашкари келган –
Япроқлар тўкилади.
Ёноклару бармоклар,
Дудоқлар тўкилади...

Ayol miskin edi.
His qildi ayol —
Qaydadir erini o'pardi bir qiz.
Keng hovlida yomon siqildi ayol,
Bir kechada quvrab, to'kildi nargis...
Tonggacha hovlida tinmadi zanjir,
Ko'ppak sahargacha betoqat hurdi.
Ayol ham gunohga qo'l berdi oxir —
Tushida birinchi sevgisin ko'rди.

1992

So'ng so'z

Xazon lashkari kelgan —
Yaproqlar to'kiladi.
Eng so'nggi o'qi bilan
Sadoqlar to'kiladi.

Muhabbat borasida
Biz hanuz norasida.
Bulutlar orasidan
Saboqlar to'kiladi.

Loylar qordim yoshimdan,
Somon qildim sochimdan.
Uyga kirsam, boshimdan
Tuproqlar to'kiladi.
Senga tegmadi nafim,
Ichimda qoldi gapim.
Tegib-tegmasdan labim
Qadahlar to'kiladi.

Eslamaysan kelmasam,
Jilmayasan yig'lasam,
Sochlaringni silasam,
Nigohlar to'kiladi.

Xazon lashkari kelgan —
Yaproqlar to'kiladi.
Yonoqlaru barmoqlar,
Dudoqlar to'kiladi...

Эй гул, қайтгил изингга,
Рахминг келсин ўзингга.
Юзингни кўй юзимга —
Гунохлар тўкилади.

1991

Сенга бармоғимни тегизмайман

Сенга бармоғимни тегизмайман, Ой,
Сенга нафасимни етқизмайман, Гул,
Лекин осмонимдан кетқизмайман, Ой,
Исмингни бировга айтқизмайман, Гул.

Ўзинг табибимсан, ўзинг шифойим,
Ўзинг оғриғимсан, ўзга дардим йўқ.
Ўзинг гуноҳимсан, ўзинг жазойим,
Фақат журъатим йўқ, фақат хаддим йўқ.

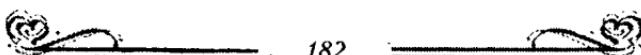
Сени ҳамма яхши қўрадими, Ой,
Тегрангда айланиб юрадими, Гул.
Термулиб, хўрсишиб турадими, Ой,
Сенга шаккар элаб берадими, Гул?

Ой, фалак тоқида ягона гулсан,
Гул, ерга сайдар учун тушган ойдирсан.
Ой, қўлим синмасми бандингдан юлсам,
Гул, қўзим оқмасми сени қайирсан?

Айланиб, бўғзимни кесмайсанми, Ой,
Қонимдан аршгача ўスマйсанми, Гул?
Тош бўлиб қабримни босмайсанми, Ой,
Гул, мендан илгари тўзмайсанми, Гул?

Сенга лабларимни тегизмайман, Ой,
Сенга зиёнимни етқизмайман, Гул.
Бироқ осмонимдан кетқизмайман, Ой,
Исмингни ҳеч кимга айтқизмайман, Гул!

1997

Ey gul, qaytgil izingga,
Rahming kelsin o'zingga.
Yuzingni qo'y yuzimga —
Gunohlar to'kiladi.

1991

Senga barmog'imni tegizmayman

Senga barmog'imni tegizmayman, Oy,
Senga nafasimni yetkizmayman, Gul,
Lekin osmonimdan ketkizmayman, Oy,
Ismingni birovga aytkizmayman, Gul.

O'zing tabibimsan, o'zing shifoyim,
O'zing og'rig'imsan, o'zga dardim yo'q.
O'zing gunohimsan, o'zing jazoyim,
Faqat jur'atim yo'q, faqat haddim yo'q.

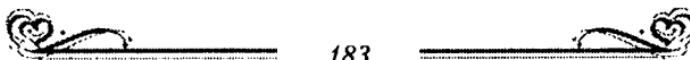
Seni hamma yaxshi ko'radimi, Oy,
Tegrangda aylanib yuradimi, Gul.
Termulib, xo'rsinib turadimi, Oy,
Senga shakkar elab beradimi, Gul?

Oy, falak toqida yagona gulsan,
Gul, yerga sayr uchun tushgan oydirsan.
Oy, qo'lim sinmasmi bandingdan yulsam,
Gul, ko'zim oqmasmi seni qayirsam?

Aylanib, bo'g'zimni kesmaysanmi, Oy,
Qonimdan arshgacha o'smaysanmi, Gul?
Tosh bo'lib qabrimni bosmaysanmi, Oy,
Gul, mendan ilgari to'zmaysanmi, Gul?

Senga lablarimni tegizmayman, Oy,
Senga ziyonimni yetkizmayman, Gul.
Biroq osmonimdan ketkizmayman, Oy,
Ismingni hech kimga aytkizmayman, Gul!

1997

Ўтар

Укам Валижонга

Рухингни эзади чилла куйлари,
Мусика юракдан зор бўлиб ўтар.
Тошкентнинг ёмғири довондан нари —
Фарғона томонга қор бўлиб ўтар.

Фарғона томонлар туманли, лойли,
Тумани чиройли, лойи чиройли,
Во ажаб, бугун ҳам Кумуш ва Лайли
Сочлари белида дор бўлиб ўтар.

Мен нима ахтардим, нени изладим?
Кимга эрмак бўлди гўзал хисларим?
Синфдош қизларим, дилдош қизларим —
Кимларга кўнгилсиз ёр бўлиб ўтар.

Марҳум дўстни ўйлаб, ортади фуссам,
Шум хаёллар ёвдек қайтади, кувсам.
Жўралар тизилиб келар кўз юмсан,
Бори йўқ, йўқлари бор бўлиб ўтар.
Ҳар ким ҳам ўзини чандон аяиди,
Савалаганда ҳам аяб савайди.
Ҳар кимса ўзини одам санайди,
Ўзининг юкига нор бўлиб ўтар.

Ҳар кимнинг ёмондир умр йўлдоши,
Эсиз йигит ёши, тузсиз нон-оши.
Фарзандига қараб эгилар боши,
Кенг дунё кўзига тор бўлиб ўтар.

Тошкентнинг ёмғири довондан нари —
Фарғона томонга қор бўлиб ўтар.
Кимга тоғ кўринса бироннинг қири —
Хор бўлиб, хор бўлиб, хор бўлиб ўтар!

2001

O'tar

Ukam Valijonga

Ruhingni ezadi chilla kuylari,
Musiqa yurakdan zor bo'lib o'tar.
Toshkentning yomg'iri dovondan nari —
Farg'ona tomonga qor bo'lib o'tar.

Farg'ona tomonlar tumanli, loyli,
Tumani chiroyli, loyi chiroyli,
Vo ajab, bugun ham Kumush va Layli
Sochlari belida dor bo'lib o'tar.

Men nima axtardim, neni izladim?
Kimga ermak bo'ldi go'zal hislarim?
Sinfdosh qizlarim, dildosh qizlarim —
Kimgarga ko'ngilsiz yor bo'lib o'tar.

Marhum do'stni o'ylab, ortadi g'ussam,
Shum xayollar yovdek qaytadi, quvsam.
Jo'ralar tizilib kelar ko'z yumsam,
Bori yo'q, yo'qlari bor bo'lib o'tar.
Har kim ham o'zini chandon ayaydi,
Savalaganda ham ayab savaydi.
Har kimsa o'zini odam sanaydi,
O'zining yukiga nor bo'lib o'tar.

Har kimning yomondir umr yo'ldoshi,
Esiz yigit yoshi, tuzsiz non-oshi.
Farzandiga qarab egilar boshi,
Keng dunyo ko'ziga tor bo'lib o'tar.

Toshkentning yomg'iri dovondan nari —
Farg'ona tomonga qor bo'lib o'tar.
Kimga tog' ko'rinsa birovning qiri —
Xor bo'lib, xor bo'lib, xor bo'lib o'tar!

2001

Бу дунёга келганим

Бу дунёга келганим –
У дунёга сафарим.
Бу дунёни енгганим –
У дунёда зафарим.

Қачонки пишти лойим,
Висолдир муддаойим.
Бу дунёда хатойим –
У дунёда заарим.

Ишқ қадимий масалдир:
Ҳам заҳар, ҳам асалдир.
Иккисига коса бир,
Асалдайин захарим!

Гул ичиндан топганим,
Оёқларин ўпганим,
Ман санингман, сан маним,
Сочинг белга камарим.

Бердим неча талофат,
Дўстлар, қилманг маломат.
Бу дунёда ҳаловат –
У дунёда хатарим.

Адашдимми, толдимми,
Зулматларга қолдимми.
Тўғри йўлга сол энди,
Эй кўзлари ахтарим!

Эй гўзалим, ёлғизим,
Эй қуёшим, қамарим,
Эй яқиним, олисим,
Эй асалим, шаккарим!

Икки кўзим икки шам,
Тун адо бўлмас ҳечам.
Сен билан кечган кечам –
У дунёда сахарим!

1989

Bu dunyoga kelganim

Bu dunyoga kelganim —
U dunyoga safarim.
Bu dunyoni yengganim —
U dunyoda zafarim.

Qachonki pishti loyim,
Visoldir muddaoym.
Bu dunyoda xatoyim —
U dunyoda zararim.

Ishq qadimiy masaldir:
Ham zahar, ham asaldir.
Ikkisiga kosa bir,
Asaldayin zaharim!

Gul ichindan topganim,
Oyoqlarin o'pganim,
Man saningman, san manim,
Soching belga kamarim.

Berdim necha talofat,
Do'stlar, qilmang malomat.
Bu dunyoda halovat —
U dunyoda xatarim.

Adashdimmi, toldimmi,
Zulmatlarga qoldimmi.
To'g'ri yo'lga sol endi,
Ey ko'zлari axtarim!

Ey go'zalim, yolg'izim,
Ey quyoshim, qamarim,
Ey yaqinim, olisim,
Ey asalim, shakkaram!

Ikki ko'zim ikki sham,
Tun ado bo'lmas hecham.
Sen bilan kechgan kecham —
U dunyoda saharim!

1989

Рамазон

«Рамазон айтиб келдик эшигингизга,
Худойим ўғил берсин бешигингизга...»

Юлдузлар парпирайди — гуллаб юборар терак,
Ой юрар кўчаларда, кенгаяди хоналар.
Ҳалволарнинг ҳакқига қолдирад ширин тилак,
Дили жавохир тўла ялангоёқ болалар.

Пичанларнинг хидига қўшилиб кетар садо,
Мўрилардан чайқалиб таралади дудлар ҳам.
Шу кеча келинларнинг кўнглига қара, дунё,
Шу кеча күёвларнинг кўзига боққил, олам!

Айланади чархпалак, гулдирайди тегирмон,
Умр ўтар сув каби, буғдой мисол тўкилар.
Ун кўтариб қайтётган бефарзанд Ёқуб полвон
Симёочга суюниб йиғлаганин ким билар?..

Дўст, тирноққа зор бўлма, қўрмагил тирноқча ғам,
Ҳар йили кўзтуморлар осилсин бешигингга.
Менинг ҳам елкамдаги юкимни олсин болам,
Рамазон айтиб борсин бир куни эшигингга.

1991

Шунда

Шунда
ёнокларинг ловулладилар,
Шудринг жаранглади гулбаргга томиб,
Сочларинг елкангда шовулладилар,
Кўзларингни юмиб... кўзларингни юмиб...

Шунда мен ўзимни койидим ёмон:
Нега сени ёмон кўрибман, дунё?
Шунда
Кудратингга келтиридим иймон,
Ўзингга санолар айтдим, раббано!

Ramazon

«Ramazon aytib keldik eshigingizga,
Xudoyim o'g'il bersin beshigingizga...»

Yulduzlar parpiraydi — gullab yuborar terak,
Oy yurar ko'chalarda, kengayadi xonalar.
Halvolarning haqqiga qoldirar shirin tilak,
Dili javohir to'la yalangoyoq bolalar.

Pichanlarning hidiga qo'shilib ketar sado,
Mo'rillardan chayqalib taraladi dudlar ham.
Shu kecha kelinlarning ko'ngliga qara, dunyo,
Shu kecha kuyovlarning ko'ziga boqqil, olam!

Aylanadi charxpalak, guldiraydi tegirmon,
Umr o'tar suv kabi, bug'doy misol to'kilar.
Un ko'tarib qaytyotgan befarzand Yoqub polvon
Simyog'ochga suyanib yig'laganin kim bilar?..

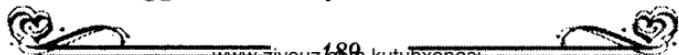
Do'st, tirnoqqa zor bo'lma, ko'rmagil tirnoqcha g'am,
Har yili ko'ztumorlar osilsin beshigingga.
Mening ham yelkamdag'i yukimni olsin bolam,
Ramazon aytib borsin bir kuni eshigingga.

1991

Shunda

Shunda
yonoqlaring lovulladilar,
Shudring jarangladi gulbargga tomib,
Sochlaring yelkangda shovulladilar,
Ko'zlarining yumib... ko'zlarining yumib...

Shunda men o'zimni koyidim yomon:
Nega seni yomon ko'ribman, dunyo?
Shunda
Qudratingga keltirdim iymon,
O'zingga sanolar aytdim, rabbano!

Шунда
асал исин туйди думогим,
Кўрдим — еллар елар капалак қувиб.
Титради тараддуд билан дудоғинг,
Кўзларингни юмиб... кўзларингни юмиб...

Шунда
Бор умримга афсуслар чектим,
Кузғун қанотидан ёмғир кутибман.
Чорак аср яшаб, юз марта севдим.
Оҳ, кимни севишни билмай ўтибман!

Шунда
Кўзларимни очди мухаббат,
Тошқинлар ўтдилар қалбимни ювиб.
Севгилим, сен энди кетмагин фақат
Кўзларингни юмиб... кўзларингни юмиб...

1993

Бир лаҳза

Бир лаҳзада сенга бахор бўлар куз —
Толеинг бир лаҳза жилмайиб боқса...
Мухаббатим билан келдим юзма-юз,
Ер ости йўлида... фақат бир лаҳза.

Умрим тупроқ эди, айлана тупрок,
Оёғим остида тупроқлар оқти.
Бу баҳт — бир-бирига томон кавлаб чоҳ,
Нихоят учрашган тутқунлар баҳти!

Бир лаҳза бўлса-да, яшадик бирга,
Дилдан тупроқ кетди, кўздан кетди кир.
Мен нечун шукронга айтмай тақдирга,
Мен уни кўрдим-ку, кўрдим-ку, ахир!

Азиз қадамжолар мен учун тамом,
Уларга таъзимлар қиласай нега мен?
Хар куни шошаман еrosti томон,
Фақат ўша жойга бошим эгаман.

Shunda
asal isin tuydi dumog'im,
Ko'rdim — yellar yelar kapalak quvib.
Titradi taraddud bilan dudog'ing,
Ko'zlariningni yumib... ko'zlariningni yumib...

Shunda
Bor umrimga afsuslar chektim,
Quzg'un qanotidan yomg'ir kutibman.
Chorak asr yashab, yuz marta sevdim.
Oh, kimni sevishni bilmay o'tibman!

Shunda
Ko'zlarimni ochdi muhabbat,
Toshqinlar o'tdilar qalbimni yuvib.
Sevgilim, sen endi ketmagan faqat
Ko'zlariningni yumib... ko'zlariningni yumib...

1993

Bir lahma

Bir lahzada senga bahor bo'lar kuz —
Tolyeing bir lahma jilmayib boqla...
Muhabbatim bilan keldim yuzma-yuz,
Yer osti yo'lida... faqat bir lahma.

Umrim tuproq edi, aylana tuproq,
Oyog'im ostida tuproqlar oqti.
Bu baxt — bir-biriga tomon kavlab choh,
Nihoyat uchrashgan tutqunlar baxti!

Bir lahma bo'lsa-da, yashadik birga,
Dildan tuproq ketdi, ko'zdan ketdi kir.
Men nechun shukrona aytmay taqdirga,
Men uni ko'rdim-ku, ko'rdim-ku, axir!

Aziz qadamjolar men uchun tamom,
Ularga ta'zimlar qilay nega men?
Har kuni shoshaman yerosti tomon,
Faqat o'sha joyga boshim egaman.

Бугун сескантири бир совук савол,
Тилимни тишладим, тишларим синди.
Наҳот, ер устида бизга йўқ висол,
Наҳот, ер остида кўришсак энди?!

1994

Хозир

Хозир кўлингиз ёйсангиз қанот бўлар,
Қадам ташласангиз қорда қолмайди из.
Билиб қўйинг, ҳар қандай күш бир кун қўнар,
Қачонлардир биз албатта учрашамиз.

Хозир имо айласангиз, юлдуз ҳозир,
Ҳилол қошингизга қўнар ҳозир, ой қиз.
Сиз билмайсиз, юрагимда нелар бордир,
Қачонлардир биз албатта учрашамиз.

Хозир сизга симёоч ҳам гуллар тутар,
Балофат бу саргашт хаёл, бетизгин ҳис.
Мен кутаман, эрта ўтар, индин ўтар.
Қачонлардир биз албатта учрашамиз.

Хозир мени менсимайсиз, лаб бурасиз,
Тушингизда шаҳзодалар чўкади тиз.
Мени излаб топиб, йиглаб гапирасиз,
Қачонлардир биз албатта учрашамиз.

Хозир билмайсиз дунёнинг ёлғонини,
Наздингизда мен ёлғончи, мен бетамиз.
Кулогингизга айтаман қолганини,
Қачонлардир биз албатта учрашамиз.

1994

Bugun seskantirdi bir sovuq savol,
Tilimni tishladim, tishlarim sindi.
Nahot, yer ustida bizga yo'q visol,
Nahot, yer ostida ko'rishsak endi?!

1994

Hozir

Hozir qo'lingiz yoysangiz qanot bo'lar,
Qadam tashlasangiz qorda qolmaydi iz.
Bilib qo'ying, har qanday qush bir kun qo'nar,
Qachonlardir biz albatta uchrashamiz.

Hozir imo aylasangiz, yulduz hozir,
Hilol qoshingizga qo'nar hozir, oy qiz.
Siz bilmaysiz, yuragimda neler bordir,
Qachonlardir biz albatta uchrashamiz.

Hozir sizga simyog'och ham gullar tutar,
Balog'at bu sargasht xayol, betizgin his.
Men kutaman, erta o'tar, indin o'tar.
Qachonlardir biz albatta uchrashamiz.

Hozir meni mensimaysiz, lab burasiz,
Tushingizda shahzodalar cho'kadi tiz.
Meni izlab topib, yig'lab gapirasiz,
Qachonlardir biz albatta uchrashamiz.

Hozir bilmaysiz dunyoning yolg'onini,
Nazdingizda men yolg'onchi, men betamiz.
Qulog'ingizga aytaman qolganini,
Qachonlardir biz albatta uchrashamiz.

1994

Жилимга

Умр берсин худойим,
Фурур берсин, илойим.
Дагарим, эркатойим
Ботир йигит бўлади.

Ҳали қараб турасиз,
Сиз бир тараф турасиз,
Бу дунёга бергусиз
Нодир йигит бўлади.

Бўй бермайди ташвишга,
Фийбатларга, миш-мишга.
Мен қилолмаган ишга
Қодир йигит бўлади.

Кўзим тегмасин, туф-туф!
Сўзим тегмасин, туф-туф!
Худо хоҳласа, ўсиб,
Оғир йигит бўлади.

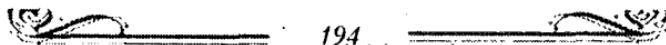
Агар тақдир ташлаб тўр,
Бўшанг бўлса, эпсиз, фўр,
Ўшанда ҳам мендан зўр
Шоир йигит бўлади.

1994

Мен

Мен на қилай, ҳарна қилса, қилди тақдир,
Икки нуқта аро жисмим муаллақдир.
Икки ёққа боқар бўлдим лолу ҳайрон:
Бирисининг исми — замин, бири — осмон.

Қай бир кеча хилолга май қуйиб ичдим,
Кўзим юмиб, икки қиздан бирин қучдим.
Энди, кимни танладим, деб жоним ҳалак:
Бирисининг исми — шайтон, бири — малак.

O'g'limga

Umr bersin xudoyim,
G'urur bersin, iloyim.
Dagarim, erkatoym
Botir yigit bo'ladi.

Hali qarab turasiz,
Siz bir taraf turasiz,
Bu dunyoga bergusiz
Nodir yigit bo'ladi.

Bo'y bermaydi tashvishga,
G'iybatlarga, mish-mishga.
Men qilolmagan ishga
Qodir yigit bo'ladi.

Ko'zim tegmasin, tuf-tuf!
So'zim tegmasin, tuf-tuf!
Xudo xohlasa, o'sib,
Og'ir yigit bo'ladi.

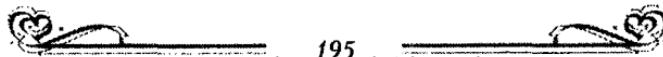
Agar taqdir tashlab to'r,
Bo'shang bo'lsa, epsiz, g'o'r,
O'shanda ham mendan zo'r
Shoir yigit bo'ladi.

1994

Men

Men na qilay, harna qilsa, qildi taqdir,
Ikki nuqta aro jismim muallaqdir.
Ikki yoqqa boqar bo'ldim lol-u hayron:
Birisining ismi — zamin, biri — osmon.

Qay bir kecha hilolga may quyib ichdim,
Ko'zim yumib, ikki qizdan birin quchdim.
Endi, kimni tanladim, deb jonim halak:
Birisining ismi — shayton, biri — malak.

Қалдирғочдек икки жойда манзилим бор,
Йўл қараган отам, онам ва синглим бор.
Бу куздаям қайтолмадим, қандоқ қушман?..
Бирисининг исми — Бағдод, бири — Тошкан.

Гарчи умрим чизгилари оддий эмас,
Лекин дўсту душманларим жиддий эмас.
Бир дўсту бир душманим бор — ўзим тенги:
Бирисининг исми шеърдир, бири — севги.

Не қилайлик, харна қилса қилар тақдир,
Бу дайр аро сайримиз ҳам муваққатдир.
Икки қайиқ бошин тутган бўлар нобуд:
Бирисининг исми — бешик, бири — тобут.

1994

Kyz

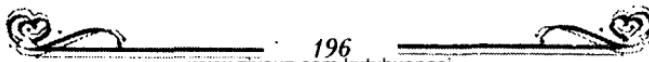
Уч кунда куз келди.
Дунё қариди.
Тераклар бош чайқаб қолдилар маъюс.
Тошлилар ўрмалайди анхор қаърида,
Анхор қайларгадир шошиди ҳануз.

Кўпириб боради қўнғир булутлар,
Хадемай ёмғирзор бўлади пайдо.
Ерга кулоқ босиб ётади ўтлар,
Ерданми келади бу мунгли наво?

Мана, устунларга ўралар шамол,
Мана, сув юзига тошади сепкил.
Зериккан, асабий қарикиз мисол
Кўйлакларин йиртиб ташлар атиргул.

Пешайвонда намли патларин тараб,
Загчалар ўзига беради оро.
Булут келаётган томонга қараб
Дунё сузиб борар охиста, дунё...

1994

Qaldirg'ochdek ikki joyda manzilim bor,
Yo'l qaragan otam, onam va singlim bor.
Bu kuzdayam qaytolmadim, qandoq qushman?..
Birisining ismi — Bag'dod, biri — Toshkan.

Garchi umrim chizgilari oddiy emas,
Lekin do'st-u dushmanlarim jiddiy emas.
Bir do'st-u bir dushmanim bor — o'zim tengi:
Birisining ismi she'rdir, biri — sevgi.

Ne qilaylik, harna qilsa qilar taqdir,
Bu dayr aro sayrimiz ham muvaqqatdir.
Ikki qayiq boshin tutgan bo'lar nobud:
Birisining ismi — beshik, biri — tobut.

1994

Kuz

Uch kunda kuz keldi.
Dunyo qaridi.
Teraklar bosh chayqab qoldilar ma'yus.
Toshlar o'rmalaydi anhor qa'rida,
Anhor qaylargadir shoshadi hanuz.

Ko'pirib boradi qo'ng'ir bulutlar,
Hademay yomg'irzor bo'ladi paydo.
Yerga qulqos bosib yotadi o'tlar,
Yerdanmi keladi bu mungli navo?

Mana, ustunlarga o'ralar shamol,
Mana, suv yuziga toshadi sepkil.
Zerikkan, asabiy qariqiz misol
Ko'yaklarin yirtib tashlar atirgul.

Peshayvonda namli patlarin tarab,
Zag'chalar o'ziga beradi oro.
Bulut kelayotgan tomonga qarab
Dunyo suzib borar ohista, dunyo...

1994

Oқшом

Оқшом юлдузларни хилол уйғотар,
 Дарё түлкінларин шамол уйғотар.
 Қайдасан, эй шамол олиб кеттган гул?
 Мени шу аламли савол уйғотар.

Оқшом юлдузларга боқиб йиғладим,
 Дарё түлкінида окиб йиғладим.
 Менам дарё бўлдим, сел-селоб бўлдим,
 Юрагим олмадай қалқиб йиғладим.

Тақдирга тан бердим, шукронда айтдим,
 Тупроққа айланиб, тупроққа қайтдим.
 Аммо оқаверди асов юрагим
 Оқшом юлдузлари чақнаган пайти!

Оқшом юлдузларни хилол уйғотар,
 Дарё түлкінларин шамол уйғотар.
 Сени тушларимда кўриб, чақирсан,
 Мени бир бегона аёл уйғотар.

1994

Билгим келар

Бағрида қўнғироклар кўмилиб кетган сахро,
 Неча жайронлар ағнаб, чўмилиб кетган сахро,
 Этикарнинг қўнжидан тўкилиб кетган сахро,
 Сахро, менинг аламим кимники, билгим келар.

Шовуллаб турган дарё, довуллар урган дарё,
 Соҳиллар бузган дарё, ороллар қурган дарё,
 Азалдан абадгача қондек юргурган дарё,
 Дарё, менинг аламим кимники, билгим келар.

Чексиздан чексизгача чўзилиб кетган само,
 Юлдузларни кафтида тангадек отган само,
 Кўксига куёш ботган, ойни уйғотган само,
 Само, менинг аламим кимники, билгим келар.

Oqshom

Oqshom yulduzlarni hilol uyg'otar,
 Daryo to'lqinlarin shamol uyg'otar.
 Qaydasan, ey shamol olib ketgan gul?
 Meni shu alamli savol uyg'otar.

Oqshom yulduzlarga boqib yig'ladim,
 Daryo to'lqinida oqib yig'ladim.
 Menam daryo bo'ldim, sel-selob bo'ldim,
 Yuragim olmaday qalqib yig'ladim.

Taqdirga tan berdim, shukrona aytdim,
 Tuproqqa aylanib, tuproqqa qaytdim.
 Ammo oqaverdi asov yuragim
 Oqshom yulduzları chaqnagan payti!

Oqshom yulduzlarni hilol uyg'otar,
 Daryo to'lqinlarin shamol uyg'otar.
 Seni tushlarimda ko'rib, chaqirsam,
 Meni bir begona ayol uyg'otar.

1994

Bilgim kelar

Bag'rida qo'ng'iroqlar ko'milib ketgan sahro,
 Necha jayronlar ag'nab, cho'milib ketgan sahro,
 Etiklarning qo'njidan to'kilib ketgan sahro,
 Sahro, mening alamim kimniki, bilgim kelar.

Shovullab turgan daryo, dovullar urgan daryo,
 Sohillar buzgan daryo, orollar qurgan daryo,
 Azaldan abadgacha qondek yugurgan daryo,
 Daryo, mening alamim kimniki, bilgim kelar.

Cheksizdan cheksizgacha cho'zilib ketgan samo,
 Yulduzlarni kaftida tangadek otgan samo,
 Ko'ksiga quyosh botgan, oyni uyg'otgan samo,
 Samo, mening alamim kimniki, bilgim kelar.

Эй билиб турган дунё, эй кулиб турган дунё,
Шамоллардан қамишдек букилиб турган дунё,
Кўнглида юки борга юкиниб турган дунё,
Дунё, менинг аламим кимники, билгим келар.

Бегонага гина йўқ, гина қилмасман асло,
Сен ёр топдинг муносиб, менинг ёримдир худо.
Сени эслагим келмас, қийналгим келмас, аммо,
Аммо менинг аламим кимники, билгим келар.

1994

Кўрдим

Воҳада гуллаган боғ кўрдим,
Боғ ичра гулсиз бир шоҳ кўрдим.
Юракка қарадим — доғ кўрдим,
Сочингда бир тола оқ кўрдим.

Оғриди кўнглимнинг энг туби,
Унутиб эдимми маҳбубам?
Бу, балки, битмаган мактубим,
Сочингда бир тола оқ кўрдим.

Ошикиб ўтдим мен, дил шоҳди,
Мени капалаклар алдашди.
Ўзимдан кетдиму адашдим,
Сочингда бир тола оқ кўрдим.

Бир умр интилиб нурга мен,
Бир толим нур топдим зўрға мен.
Бу менинг айбиммас, тўғрими?..
Бу менинг айбиммас, тўғрими?..

Сочингда бир тола оқ кўрдим...

1994

Ey bilib turgan dunyo, ey kulib turgan dunyo,
Shamollardan qamishdek bukilib turgan dunyo,
Ko'nglida yuki borga yukanib turgan dunyo,
Dunyo, mening alamim kimniki, bilgim kelar.

Begonaga gina yo'q, gina qilmasman aslo,
Sen yor topding munosib, mening yorimdir xudo.
Seni eslagim kelmas, qiynalgim kelmas, ammo,
Ammo mening alamim kimniki, bilgim kelar.

1994

Ko'rdim

Vohada gullagan bog' ko'rdim,
Bog' ichra gulsiz bir shox ko'rdim.
Yurakka qaradim — dog' ko'rdim,
Sochingda bir tola oq ko'rdim.

Og'ridi ko'nglimning eng tubi,
Unutib edimmi mahbubam?
Bu, balki, bitmagan maktubim,
Sochingda bir tola oq ko'rdim.

Oshiqib o'tdim men, dil shoshdi,
Meni kapalaklar aldashdi.
O'zimdan ketdim-u adashdim,
Sochingda bir tola oq ko'rdim.

Bir umr intilib nurga men,
Bir tolim nur topdim zo'rg'a men.
Bu mening aybimmas, to'g'rimi?..
Bu mening aybimmas, to'g'rimi?..

Sochingda bir tola oq ko'rdim...

1994

Бармоқларини

Бармоқларинг бирам нозик,
Лабинг, эй бокирам, нозик.
Юракда бор ярам нозик —
Бу ҳам иноятдир манга.

Олов кўрдим андалибни,
Сани гул деб алданибди.
«Айт, ёқмасин бул ғарибни...» —
Сандин шикоятдир манга.

Бахрасизман бўйларингдан,
Хабарсизман ўйларингдан.
Кетолмасман кўйларингдан —
Бу йўл хидоятдир манга.

Ситамларинг агар оздир.
Керак — боғла, керак — остир!
Жабру жафоларинг ростдир,
Васлинг ривоятдир манга.

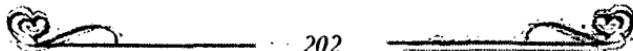
Умидим бор, дилинг топсам,
Бир қаро кун кўлинг ўпсам,
Ўпib сўнгра ўлим топсам,
Ушбу кифоятдир манга!

1994

Қалби бутун одам

Қалби бутун одам бир кун англар экан:
Фазо тўла оханг экан, ранглар экан.
Сабо ўпган атиргулнинг энтиkkани —
Етти фалак айвонида янграп экан.

Етти фалак айвонида нигохимиз,
Дунёбехабармиз, само — огохимиз.
Кафтларимиз бошимизда қалкон эмас,
Панохимиз қалбимиизда, панохимиз.

Barmoqlaring

Barmoqlaring biram nozik,
Labing, ey bokiram, nozik.
Yurakda bor yaram nozik –
Bu ham inoyatdir manga.

Olov ko'rdim andalibni,
Sani gul deb aldanibdi.
«Ayt, yoqmasin bul g'aribni...» –
Sandin shikoyatdir manga.

Bahrasizman bo'ylaringdan,
Xabarsizman o'ylaringdan.
Ketolmasman ko'ylaringdan –
Bu yo'l hidoyatdir manga.

Sitamlaring agar ozdir.
Kerak – bog'la, kerak – ostir!
Jabr-u jafolaring rostdir,
Vasling rivoyatdir manga.

Umidim bor, diling topsam,
Bir qaro kun qo'ling o'psam,
O'pib so'ngra o'lim topsam,
Ushbu kifoyatdir manga!

1994

Qalbi butun odam

Qalbi butun odam bir kun anglar ekan:
Fazo to'la ohang ekan, ranglar ekan.
Sabo o'pgan atirgulning entikkani –
Yetti falak ayvonida yangrar ekan.

Yetti falak ayvonida nigohimiz,
Dunyobexabarmiz, samo – ogohimiz.
Kaftlarimiz boshimizda qalqon emas,
Panohimiz qalbimizda, panohimiz.

Қалбимизда панохимиз тинглар экан,
Ёлғон охлар урсак чиндан инграр экан.
Хаммага ҳам насиб этмас ҳабиб тушмак,
Ҳатто ажал ҳам одамни танлар экан.

Ҳатто ажал ҳам ўзини олмасин, дўст,
Сувга ташланг оққан сувнинг олмасин, дўст.
Ёлғиз ёрга етолмасдан қолган ёмон,
Қалби бутун одам ёлғиз қолмасин, дўст.

Қалби бутун одам бир кун англар экан,
Фазо тўла оҳанг экан, ранглар экан.
Эй ёр, назар ташлаб тургин юрагимга –
Қарамасанг, тошойна ҳам занглар экан.

1994

Ўтяпман

Бағримдан биёбон яралгани чин,
Бир ён – Дашиб қипчок, бир ён – Чин-Мочин.
Қўнғироқ овозинг, қўнғироқ сочинг.
Қўнғироқларингни кутиб ўтяпман.

Беҳад сабоқ бермиш менга гарди дун,
Ўтди Афлотун ҳам, кетди Фаридун.
Уларга боқмасдан ҳануз бағри хун
Хижрон китобларин титиб ўтяпман.

Сен кеча хонзода эдинг беписанд,
Кул эдим оёғу кўнгли кишанбанд.
Ҳазратдан қолган ишқ достонин банд-банд,
Сўзма-сўз қайтадан битиб ўтяпман.

Юзингдаги парда – мавжланган сароб,
Симларин чўғ қилиб экмоқда офтоб.
Очиқсам, ич-этим ерман, эй моҳтоб,
Чанқасам, кўзёшим ютиб ўтяпман.

Qalbimizda panohimiz tinglar ekan,
Yolg'on ohlar ursak chindan ingrar ekan.
Hammaga ham nasib etmas habib tushmak,
Hatto ajal ham odamni tanlar ekan.

Hatto ajal ham o'zini olmasin, do'st,
Suvga tashlang oqqan suvning olmasin, do'st.
Yolg'iz yorga yetolmasdan qolgan yomon,
Qalbi butun odam yolg'iz qolmasin, do'st.

Qalbi butun odam bir kun anglar ekan,
Fazo to'la ohang ekan, ranglar ekan.
Ey yor, nazar tashlab turgin yuragimga –
Qaramasang, toshoyna ham zanglar ekan.

1994

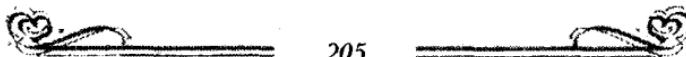
O'tyapman

Bag'rimdan biyobon yaralgani chin,
Bir yon – Dashti qipchoq, bir yon – Chin-Mochin.
Qo'ng'iroq ovozing, qo'ng'iroq soching.
Qo'ng'iroqlaringni kutib o'tyapman.

Behad saboq bermish menga gardi dun,
O'tdi Aflatun ham, ketdi Faridun.
Ularga boqmasdan hanuz bag'ri xun
Hijron kitoblarin titib o'tyapman.

Sen kecha xonzoda eding bepisand,
Qul edim oyog'u ko'ngli kishanband.
Hazratdan qolgan ishq dostonin band-band,
So'zma-so'z qaytadan bitib o'tyapman.

Yuzingdagi parda – mavjlangan sarob,
Simlarin cho'g' qilib ekmoqda oftob.
Ochiqsam, ich-etim yerman, ey mohtob,
Chanqasam, ko'zyoshim yutib o'tyapman.

Қайрилма кипригинг ҳаққига қасам,
Дунё гумроҳ эди гар мен келмасам.
Дилда гохи умид, гоҳида алам,
Дунёнинг қўлини тутиб ўтипман.

1994

Метрода

Метрода сайр қилиб юрмайди ҳеч ким,
Бирор ишдан қайтар, бирор сайдан.
Кимдир ҳамроҳларин кузатади жим,
Кимдир рўзномани икки айирган.

Мен ҳам қайтаётган эдим уйимга,
Юмушлардан толиб, хаёлга толиб.
Бекатдан сен чикдинг оппоқ қуюндай,
Кўнглимга чирпирак ғалаён солиб.

Гўё танимадинг. Тутқични тутиб,
Маъюс жилмайганча толдинг хаёлга.
Тургим, боргим келди. Элни унутиб,
Сени кўмгим келди минг бир саволга.

Ёдимда чақнади қасамёдларим,
Бир замон сенини бўлган ҳаётим...
Ёнингга бормадим, бора олмадим,
Ўзимни аядим, сени аядим.

Кейин тушиб кетдинг. Сезмадинг гўё,
Қайрилиб боқмадинг, эй сунъий йўлдош.
Мени аядингми, ўзингними ё?
Қиз қалби қизғалдоқ эмас, тилсимтош!

Муҳаббат — пуч нарса, муҳаббат — ёлғон!
Орзулар, қайгулар, туйгулар — майда.
Биламан, пойимда йиғлайди хазон,
Негадир уйга ҳеч боргим келмайди...

1994

Qayrilma kipriging haqqiga qasam,
Dunyo gumroh edi gar men kelmasam.
Dilda gohi umid, gohida alam,
Dunyoning qo'lini tutib o'tyapman.

1994

Metroda

Metroda sayr qilib yurmaydi hech kim,
Birov ishdan qaytar, birov sayrdan.
Kimdir hamrohlarin kuzatadi jim,
Kimdir ro'znomani ikki ayirgan.

Men ham qaytayotgan edim uyimga,
Yumushlardan tolib, xayolga tolib.
Bekatdan sen chiqding oppoq quyunday,
Ko'nglimga chirpirak g'alayon solib.

Go'yo tanimading. Tutqichni tutib,
Ma'yus jilmaygancha tolding xayolga.
Turgim, borgim keldi. Elni unutib,
Seni ko'mgim keldi ming bir savc!ga.

Yodimda chaqnadi qasamyodlarim,
Bir zamon seniki bo'lgan hayotim...
Yoningga bormadim, bora olmadim,
O'zimni ayadim, seni ayadim.

Keyin tushib ketding. Sezmading go'yo,
Qayrilib boqmading, ey sun'iy yo'ldosh.
Meni ayadingmi, o'zingnimi yo?
Qiz qalbi qizg'aldoq emas, tilsimtosh!

Muhabbat — puch narsa, muhabbat — yolg'on!
Orzular, qayg'ular, tuyg'ular — mayda.
Bilaman, poyimda yig'laydi xazon,
Negadir uyg'a hech borgim kelmaydi...

1994

Афсус

Телефон гардишини айлантираман,
Кўнфироқ чорлайди сени беҳуда.
Мен сени жудаям яхши кўраман,
Овозинг эшитгим келади жуда.

На чора?
Кечмишdir энди ҳаммаси,
Лабингга лаб қўйиб ичганим бўса...
Бизни боғлармиди шучувалган сим,
Тақдир ришталари узилган бўлса.

Тақдирга тадбир йўқ.
Хоҳ йиғла, элан,
Бу эпкин ўйнайди кўнгил кулини.
Ахир тўсолмайсан кипригинг билан
Кўзларингга тўлган қайғу селини.

Мен сени ҳалиям яхши кўраман,
Товушинг эшитгим келади жуда.
Телефон гардишини айлантираман,
Кўнфироқ чорлайди, аммо беҳуда.

Кўхи Кофга қадар кетардим, Лайлум,
Кўзингни бир бора кўрмоклик учун.
На чора?..
Бу чархга қурбим келмайди,
Афсус, бу гардишга етмайди кучим.

1994

Afsus

Telefon gardishini aylantiraman,
Qo'ng'iroq chorlaydi seni behuda.
Men seni judayam yaxshi ko'raman,
Ovozing eshitgim keladi juda.

Na chora?
Kechmishdir endi hammasi,
Labingga lab qo'yib ichganim bo'sa...
Bizni bog'larmidi shu chuvalgan sim,
Taqdir rishtalari uzilgan bo'lsa.

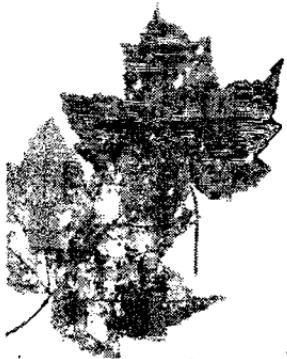
Taqdirga tadbir yo'q.
Xoh yig'la, elan,
Bu epkin o'ynaydi ko'ngil kulini.
Axir to'solmaysan kipriging bilan
Ko'zlaringga to'lgan qayg'u selini.

Men seni haliyam yaxshi ko'raman,
Tovushing eshitgim keladi juda.
Telefon gardishini aylantiraman,
Qo'ng'iroq chorlaydi, ammo behuda.

Ko'hi Qofga qadar ketardim, Laylim,
Ko'zingni bir bora ko'rmoqlik uchun.
Na chora?..
Bu charxga qurbim kelmaydi,
Afsus, bu gardishga yetmaydi kuchim.

1994

Кўзларимдан
кўзлариниз кетмади,
ёп!

Ko'zlarimdan
ko'zlarinǵız ketmadi.
yox!

Мени деса...

Осмонимни обод килган қамар эдинг,
Балолардан сақлагучи тумор эдинг.
Кўзларимга мудом кўзи хумор эдинг,
Йўлларимни ёшинг билан ювар эдинг,
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Жон чекардинг озор етса гар жонимга,
Минг алдасам, ишонардинг ёлфонимга.
Ногох тикан ботар бўлса товонимга
Тиканларни кипригингда терар эдинг,
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Гулми эдинг, боғдан ўзим юлганмидим,
Кулми эдинг, сени сотиб олганмидим.
Бир кун ёлғиз қолишимни билганмидим...
Нечун менга хайрат ила қарап эдинг,
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Япроқларга шодон-шодон сўйлардим мен,
Гулбоғларга пинхон-пинхон бўйлардим мен,
Сени ўпиб, бегонани ўйлардим мен,
Асли менга сен ҳаммадан керак эдинг,
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Йўқсан, сени йўқлаб йўллар қарагим йўқ,
Юрак ютиб борай десам, юрагим йўқ.
Ўзимга ҳам энди мени керагим йўқ,
Мени ҳатто мендан зиёд севар эдинг,
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

1995

Meni desa...

Osmonimni obod qilgan qamar eding,
Balolardan saqlaguchi tumor eding.
Ko'zlarimga mudom ko'zi xumor eding,
Yo'llarimni yoshing bilan yuvar eding,
Meni desa joningni ham berar eding.

Jon chekarding ozor yetsa gar joninga,
Ming aldasam, ishonarding yolg'onimga.
Nogoh tikan botar bo'lsa tovonimga
Tikanlarni kipringingda terar eding,
Meni desa joningni ham berar eding.

Gulmi eding, bog'dan o'zim yulganmidim,
Qulmi eding, seni sotib olganmidim.
Bir kun yolg'iz qolishimni bilganmidim...
Nechun menga hayrat ila qarar eding,
Meni desa joningni ham berar eding.

Yaproqlarga shodon-shodon so'ylardim men,
Gulbog'larga pinhon-pinhon bo'ylardim men,
Seni o'pib, begonani o'ylardim men,
Asli menga sen hammadan kerak eding,
Meni desa joningni ham berar eding.

Yo'qsan, seni yo'qlab yo'llar qaragim yo'q,
Yurak yutib boray desam, yuragim yo'q.
O'zimga ham endi meni keragim yo'q,
Meni hatto mendan ziyod sevar eding,
Meni desa joningni ham berar eding.

1995

Изсиз кетди

Изсиз кетди шарқираган анхорларим,
 Эсиз кетди гуркираган баҳорларим,
 Кўзларимдан киприк каби тўкилдилар
 Севгандарим, дилбарларим, дилдорларим.

Севдим юртнинг шамшодиу арчасини,
 Сўйдим сойнинг сокинлиги, сачрашини.
 Ўнта қизни севган бўлсан, ўрни бошка,
 Киркта бўлса, қилиғи хуш барчасининг!

Мен дарахтман, япроғи бор, илдизи йўқ,
 Хазон кучган тупроқдирман, гул иси йўқ.
 Осмон тўла юлдузларни қашф айлаган
 Мунажжимман — манглайида юлдузи йўқ.

Гоҳо гуллар сочди менга куз-қишиларим,
 Гоҳо куллар сочди таниш-билишларим.
 Бугун ёлғиз ўйланаман, ўртанаман:
 Урмадими гўзалларнинг қарғишлари?

Бу йўл менга сайр эди, сайил эди,
 Севгисиз кун — хафта эди, ой — йил эди.
 Мен қизларни алдашни қўп истамасдим,
 Қизлар ўзи алданишга мойил эди.

1995

Азобларим

Набижон акага

Хилол янглиғ очиқ қолди сўроқларим,
 Еллар қувнаб-қувнаб титди вароқларим.
 Ўйнаб-ўйнаб тўкилдилар япроқларим,
 Япроқларим бирин-кетин кетаверди,
 Кетган сари азобларим ортаверди.

Izsiz ketdi

Izsiz ketdi sharqiragan anhorlarim,
 Esiz ketdi gurkiragan bahorlarim,
 Ko'zlarimdan kiprik kabi to'kildilar
 Sevganlarim, dilbarlarim, dildorlarim.

Sevdim yurtning shamshodi-yu archasini,
 Suydim soyning sokinligi, sachrashini.
 O'nta qizni sevgan bo'lsam, o'rni boshqa,
 Qirqta bo'lsa, qilig'i xush barchasining!

Men daraxtman, yaprog'i bor, ildizi yo'q,
 Xazon quchgan tuproqdirman, gul isi yo'q.
 Osmon to'la yulduzlarni kashf aylagan
 Munajjimman — manglayida yulduzi yo'q.

Goho gullar sochdi menga kuz-qishlarim,
 Goho kullar sochdi tanish-bilishlarim.
 Bugun yolg'iz o'ylanaman, o'tanaman:
 Urmadimi go'zallarning qarg'ishlari?

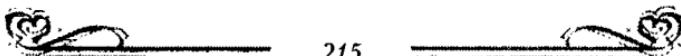
Bu yo'l menga sayr edi, sayil edi,
 Sevgisiz kun — hafta edi, oy — yil edi.
 Men qizlarni aldashni ko'p istamasdim,
 Qizlar o'zi aldanishga moyil edi.

1995

Azoblarim

Nabijon akaga

Hilol yanglig' ochiq qoldi so'roqlarim,
 Yellar quvnab-quvnab titdi varoqlarim.
 O'ynab-o'ynab to'kildilar yaproqlarim,
 Yaproqlarim birin-ketin ketaverdi,
 Ketgan sari azoblarim ortaverdi.

Жилға бўлиб етолмадим дарёларга,
Турна бўлиб кетолмадим самоларга,
Карвон бўлиб кўмилмадим сахроларда,
Карвонларим турнақатор ўтаверди,
Ўтган сари азобларим ортаверди.

Чанг тегмаган гул кўрмадим гулзорларда,
Бир покиза дил кўрмадим дилдорларда,
Бу дилдорлар қатор туриб бозорларда
Кўнгилларин матоҳ каби тутаверди,
Тутган сари азобларим ортаверди.

Ота уйим эшигига чим бўлмадим,
Сўритокни боғлаган бир сим бўлмадим,
Биродарлар, ким бўлдим мен, ким бўлмадим?
Онам юзим унутса-да кутаверди,
Кутган сари азобларим ортаверди.

Энди, айтинг, мен қарими, отам қари?
Мен отамдан кўра сўнгги йўлга қарийб.
Дилим ўлди фожиамдан шеър ахтариб,
Пешонамга ҳаёт шеърлар битаверди,
Битган сари азобларим ортаверди.

1995

Севги

Йўғу боримга боис борликсан, севги,
Ягона ёрдан ёлғиз ёрликсан, севги.

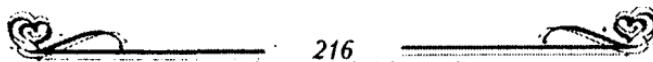
Юрагимни тарс ёрган лаззатсан, лаззат,
Онгимдаги абадий оғриқсан, севги.

Капалак чанг чалганда сочилган чангсан,
Чумоли торта келган тортиқсан, севги.

Момо Ҳаво тўймаган ҳавосан, ҳарир,
Одам Ато сўймаган жонлиқсан, севги.

Чўкаётиб тутганим хассан, мен учун –
Севгилимдан минг карра ортиқсан, севги.

1995

Jilg'a bo'lib yetolmadim daryolarga,
Turna bo'lib ketolmadim samolarga,
Karvon bo'lib ko'milmadim sahrolarda,
Karvonlarim turnaqator o'taverdi,
O'tgan sari azoblarim ortaverdi.

Chang tegmagan gul ko'rmadim gulzorlarda,
Bir pokiza dil ko'rmadim dildorlarda,
Bu dildorlar qator turib bozorlarda
Ko'ngillarin matoh kabi tutaverdi,
Tutgan sari azoblarim ortaverdi.

Ota uyim eshigida chim bo'l madim,
So'ritokni bog'lagan bir sim bo'l madim,
Birodarlar, kim bo'l dim men, kim bo'l madim?
Onam yuzim unutsa-da kutaverdi,
Kutgan sari azoblarim ortaverdi.

Endi, ayting, men qarimi, otam qari?
Men otamdan ko'ra so'nggi yo'lga qariyb.
Dilim o'ldi fojiamdan she'r axtarib,
Peshonamga hayot she'rlar bitaverdi,
Bitgan sari azoblarim ortaverdi.

1995

Sevgi

Yo'g'-u borimga bois borliqsan, sevgi,
Yagona yordan yolg'iz yorliqsan, sevgi.

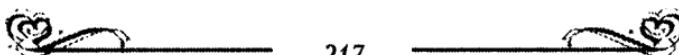
Yuragimni tars yorgan lazzatsan, lazzat,
Ongimdag'i abadiy og'riqsan, sevgi.

Kapalak chang chalganda sochilgan changsan,
Chumoli torta kelgan tortiqsan, sevgi.

Momo Havo to'ymagan havosan, harir,
Odam Ato so'ymagan jonliqsan, sevgi.

Cho'kayotib tutganim xassan, men uchun —
Sevgilimdan ming karra ortiqsan, sevgi.

1995

Алвидо

Алвидо, эй хуш хаёлларим,
Сизни чангдай пуфлаб учирдим.
Хаёт, сизга йўқ саволларим,
Хаёт, ҳаммасига тушундим.

Енгим билан артдим ёшимни,
Кўз олдидан тарқади туман.
Энди юртнинг гулу тошини
Ақл кўзи билан қўраман.

Кечагина хув элас-элас
Юлдуз менинг дея ўйлардим.
Титроқ эмас, қалтироқ эмас,
Мен қалдироқ бўлиб куйлардим.

Юзларимга сув урди само,
Сескандиму ўзимга келдим.
Кимлигимни сездим аввало,
Кейин ҳеч киммаслигим билдим.

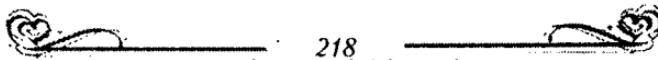
Бу камолми ёки заволим,
Қуврадимми ё қайта ундим,
Хаёт, сизга йўқдир саволим,
Хаёт, гапингизга тушундим.

1995

Қачондир

Қачондир довдираб турган қулунлар,
Күёшни илк бора кўрган қулунлар,
Туёғи чалмашиб юрган қулунлар
Учкур саман бўпти аллақачонлар.

Қачондир ургандим йиғлаб бошларим,
Пойдевор бўлиби чўтири тошларим.

Alvido

Alvido, ey xush xayollarim,
 Sizni changday puflab uchirdim.
 Hayot, sizga yo'q savollarim,
 Hayot, hammasiga tushundim.

Yengim bilan artdim yoshimni,
 Ko'z oldimdan tarqadi tuman.
 Endi yurtning gulu toshini
 Aql ko'zi bilan ko'raman.

Kechagina huv elas-elash
 Yulduz mening deya o'ylardim.
 Titroq emas, qaltiroq emas,
 Men qaldiriq bo'lib kuylardim.

Yuzlarimga suv urdi samo,
 Seskandim-u o'zimga keldim.
 Kimligimni sezdim avvalo,
 Keyin hech kimmasligim bildim.

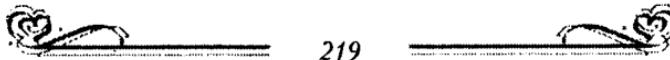
Bu kamolmi yoki zavolim,
 Quvradimmi yo qayta undim,
 Hayot, sizga yo'qdir savolim,
 Hayot, gapingizga tushundim.

1995

Qachondir

Qachondir dovdirab turgan qulunlar,
 Quyoshti ilk bora ko'rgan qulunlar,
 Tuyog'i chalmashib yurgan qulunlar
 Uchqur saman bo'pti allaqachonlar.

Qachondir urgandim yig'lab boshlarim,
 Poydevor bo'libdi cho'tir toshlarim.

Кулайми-йиғлайми, азиз даштларим
Боғу чаман бўпти аллақачонлар.

Қачондир осмонни ағдаарди ҳам,
Диморим ачишди, кўзга келди нам:
Мени елкасида кўтарган акам –
Қадди камон бўпти аллақачонлар.

Қачондир кўзида кўргандим юлдуз,
Юзи олма каби таранг ва қирмиз.
Менга рўмолчасин берган ўша қиз –
Ранги сомон бўпти аллақачонлар.

Қачондир бу ердан юзим буриб мен
Юрибман, юрибман, тинмай юрибман,
Олисда холимни билмай юрибман –
Менга ёмон бўпти аллақачонлар!

1995

Сизга

Калаванинг учи ёниб келмоқда,
Бир куни телефон портлар хонамда.
Шумхабар кечикиб келар қишлоқдан,
Эҳтимол, отамдан, балки онамдан.

Томирларим ёнар юракка қараб,
Юрак лаҳзаларни санаар асабий.
Қишлоққа кечикиб борганда хабар
Изим ўчган бўлар бир кема каби.

Ҳар битта қадамим сизнинг саноқда,
Пайқайсиз кўзларим қизарса агар.
Дилимда муқаддас хислар ўлмоқда,
Сиз бундан ҳеч қачон топмайсиз хабар.

1995

Kulaymi-yig'laymi, aziz dashtlarim
Bog'u chaman bo'pti allaqachonlar.

Qachondir osmonni ag'darardi ham,
Dimog'im achishdi, ko'zga keldi nam:
Meni yelkasida ko'targan akam –
Qaddi kamon bo'pti allaqachonlar.

Qachondir ko'zida ko'rgandim yulduz,
Yuzi olma kabi tarang va qirmiz.
Menga ro'molchasin bergan o'sha qiz –
Rangi somon bo'pti allaqachonlar.

Qachondir bu yerdan yuzim burib men
Yuribman, yuribman, tinmay yuribman,
Olisda holimni bilmay yuribman –
Menga yomon bo'pti allaqachonlar!

1995

Sizga

Kalavaning uchi yonib kelmoqda,
Bir kuni telefon portlar xonamda.
Shumxabar kechikib kelar qishloqdan,
Ehtimol, otamdan, balki onamdan.

Tomirlarim yonar yurakka qarab,
Yurak lahzalarini sanar asabiy.
Qishloqqa kechikib borganda xabar
Izim o'chgan bo'lar bir kema kabi.

Har bitta qadamim sizning sanoqda,
Payqaysiz ko'zlarim qizarsa agar.
Dilimda muqaddas hislar o'lmoqda,
Siz bundan hech qachon topmaysiz xabar.

1995

Зерикниш

Мен бошимни ўзим олиб кетаман,
Сойда оқизаман уни, майлига.
Факат айтинг, борми олам этаги,
Макон борми сизни эслатмайдиган?

Карбало даштида ётаман тўзғиб,
Юзимга ой кукун сепсин майдалаб.
Факат чиқмайсизми ёнимдан ўсиб,
Замон борми сизни эслатмайдиган?

Семурғга юрагим берай ёлвориб,
Тақдиргамас, ёвуз күшга берай тан.
Факат айтинг, кўқда ҳаловат борми,
Осмон борми сизни эслатмайдиган?

Мени эзмайдиган дақиқа қайда,
Кесак борми мени кесатмайдиган.
Факат сиз чиқасиз йўлимни пойлаб,
Имкон борми сизни эслатмайдиган?

Тилимни чайнадим, ўйдим кўзни хам,
Кулофимга урдим захарли тикан.
Факат кимга борай, айтинг, эй одам,
Инсон борми сизни эслатмайдиган!

1995

Сескандим

Сескандим. Сочимнинг остигача тер,
Осмон кемшик тишин кўрсатиб кулди.
Ўтларга ўраниб қунуш тортди ер...
Тушимда энг яқин одамим ўлди.

Шундоғам бор бўйим шундок ғам эди,
Туманлар ичидা совқотганларим...

Zerikish.

Men boshimni o'zim olib ketaman,
Soyda oqizaman uni, mayliga.
Faqat ayting, bormi olam etagi,
Makon bormi sizni eslatmaydigan?

Karbalo dashtida yotaman to'zg'ib,
Yuzimga oy kukun sepsin maydalab.
Faqat chiqmaysizmi yonimdan o'sib,
Zamon bormi sizni eslatmaydigan?

Semurg'ga yuragim beray yolvorib,
Taqdirgamas, yovuz qushga beray tan.
Faqat ayting, ko'kda halovat bormi,
Osmon bormi sizni eslatmaydigan?

Meni ezmaydigan daqiqa qayda,
Kesak bormi meni kesatmaydigan.
Faqat siz chiqasiz yo'limni poylab,
Imkon bormi sizni eslatmaydigan?

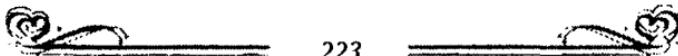
Tilimni chaynadim, o'ydim ko'zni ham,
Qulog'imga urdim zaharli tikan.
Faqat kimga boray, ayting, ey odam,
Inson bormi sizni eslatmaydigan!

1995

Seskandim

Seskandim. Sochimning ostigacha ter,
Osmon kemshik tishin ko'rsatib kului.
O'tlarga o'raniq qunush tortdi yer...
Tushimda eng yaqin odamim o'ldi.

Shundog'am bor bo'yim shundoq g'am edi,
Tumanlar ichida sovqotganlarim...

Менинг бой берганим, наҳот кам эди,
Каммиди ўнгимда йўқотганларим?

Кечагина қуюн ҳўплади-кетди
Бир жаҳон қувончим — бир ҳовуч гулни.
Бу нечук ситаму не тахқир энди? —
Тушимда энг азиз одамим ўлди.

Сойда тош сакратган тоза болайдим,
Сой суви сачради — кўзда ёш бугун.
Ўша тошлар қайта келдилар дайдиб,
У тошлар улғайди — қабртош бугун.

Оғридим — барқ урган дараҳтдай куйдим,
Шохларим дилимни тирнади, юлди.
Бошимга юлдузни тупроқдай уйдим —
Тушимда энг азиз одамим ўлди.

Кўнглимни ўпганди маъсум, меҳрибон,
Мен унга саждалар қилгандим қадим.
Азизим... Азизам... Энг азиз инсон...
Фақат эслолмадим... Эслай олмадим...

1995

Эсимда

Эсимда хамма-ҳаммаси:
Кўзлар. Бармоқлар. Гул. Атири...
Сиз ҳам унутмагансиз,
Мактубларингиз йўлдадир.

Балки эртага оларман,
Майлига, битта сўз, бир сатр.
Энг муҳими, мен биламан —
Мактубларингиз йўлдадир.

Умрим шамолларга қулгу,
Саргашта айлади тақдир.

Mening boy berganim, nahot kam edi,
Kammidi o'ngimda yo'qotganlarim?

Kechagina quyun ho'pladi-ketdi
Bir jahon quvonchim — bir hovuch gulni.
Bu nechuk sitamu ne tahqir endi? —
Tushimda eng aziz odamim o'ldi.

Soyda tosh sakratgan toza bolaydim,
Soy suvi sachradi — ko'zda yosh bugun.
O'sha toshlar qayta keldilar daydib,
U toshlar ulg'aydi — qabrtosh bugun.

Og'ridim — barq urgan daraxtday kuydim,
Shoxlarim dilimni tirnadi, yuldi.
Boshimga yulduzni tuproqday uydim —
Tushimda eng aziz odamim o'ldi.

Ko'nglimni o'pgandi ma'sum, mehribon,
Men unga sajdalar qilgandim qadim.
Azizim... Azizam... Eng aziz inson...
Faqat eslolmadim... Eslay olmadim...

1995

Esimda

Esimda hamma-hammasi:
Ko'zlar. Barmoqlar. Gul. Atir...
Siz ham unutmagansiz,
Maktublarlingiz yo'ldadir.

Balki ertaga olarman,
Mayliga, bitta so'z, bir satr.
Eng muhimi, men bilaman —
Maktublarlingiz yo'ldadir.

Umrim shamollarga kulgu,
Sargashta ayladi taqdir.

Адашиб-адашиб келар-ку,
Мактубларингиз йўлдадир.

Ҳаётим ўзгарар батамом,
Кўнглим кўзадек тўладир.
Сархуш яшайдирман, хамон –
Мактубларингиз йўлдадир.

Ўн иил ўтибди. Ўн иил...
Бу менга ягона далдадир.
Ҳар тонг бир орзиқиб олар дил –
Мактубларингиз йўлдадир.

1995

Дераза пардаси

Дераза пардаси елкандай шишиди,
Яна сени ўйлаб кўнглим увишди.
Сени олиб кетди қайси дарёлар?
Ҳамроҳинг бўлдилар қандай саболар?

Хонамга настарин бўйи бўйлади,
Сочлари райхоним, сени ўйладим.
Бўйинг тўкилдими олис боғларга?
Кўнглинг кўниқдими карға, зоғларга?

Каптарлар бир-бирин суйиб ўпишиди,
Хаёлим сен томон күш бўлиб учди.
Сен нечун кетдинг, мен нечун кетказдим?
Қанотимга ўзим шикаст етказдим.

Дераза рахига бошимни кўйиб,
Ўйладим, ёмғирсиз ўтдими тўйинг?
Йифламадим, факат хўрсиндим, холос,
Боладек жимгина ўксиндим, холос.

1995

Adashib-adashib kelar-ku,
Maktublarlingiz yo'ldadir.

Hayotim o'zgarar batamom,
Ko'nglim ko'zadek to'ladir.
Sarxush yashaydirmen, hamon –
Maktublarlingiz yo'ldadir.

O'n yil o'tibdi. O'n yil...
Bu menga yagona daldadir.
Har tong bir orziqib olar dil –
Maktublarlingiz yo'ldadir.

1995

Deraza pardasi

Deraza pardasi yelkanday shishdi,
Yana seni o'ylab ko'nglim uvishdi.
Seni olib ketdi qaysi daryolar?
Hamrohing bo'ldilar qanday sabolar?

Xonamga nastarin bo'yi bo'yladi,
Sochlari rayhonim, seni o'yladim.
Bo'ying to'kildimi olis bog'larga?
Ko'ngling ko'nikdimi qarg'a, zog'larga?

Kaptarlar bir-birin suyib o'pishdi,
Xayolim sen tomon qush bo'lib uchdi.
Sen nechun ketding, men nechun ketkazdim?
Qanotimga o'zim shikast yetkazdim.

Deraza raxiga boshimni qo'yib,
O'yladim, yomg'irsiz o'tdimi to'ying?
Yig'lamadim, faqat xo'rsindim, xolos,
Boladek jimgina o'ksindim, xolos.

1995

Аланглайсан оёқ учида...

Аланглайсан оёқ учида,
Киёфалар бегона бари,
Бозорйули – қайноқ күчадан
Мени тополмайсан, дилбарим.

Мен хаммага араз урганман,
Гүё хеч ким билмас қадримни.
Китоб ҳиди бостган ҳужрамда
Үзимга айтаман дардимни.

Сен – капалак каби беғубор,
Сен – ниначи каби ўйноки.
Алданишга тайёрсан такрор,
Қандай гўзал, тоза гунохинг!

Мен ўзимча ҳаммадан буюк,
Мен ўзимча ҳаммадан хафа.
Шеър ўқийман овозим кўйиб –
Ярмиси рост, ярми – фалсафа.

Аланглайсан оёқ учида,
Хозир учеб кеттудек гўё.
Мени бу одамзор ичидан,
Дилбар, топа билмассан асло.

1996

Тубида тош думалатиб...

Тубида тош думалатиб сойлар ўтди,
Елкасида ярақ-ярақ ойлар ўтди.
Қамишларнинг бойламида наилар ўтди,
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Туёғидан тилло сочиб жайрон ўтди,
Неча кўшки обод кўнгли вайрон ўтди,

Alanglaysan oyoq uchida...

Alanglaysan oyoq uchida,
 Qiyofalar begona bari,
 Bozoryo'li — qaynoq ko'chadan
 Meni topolmaysan, dilbarim.

Men hammaga araz urganman,
 Go'yo hech kim bilmas qadrimni.
 Kitob hidi bosgan hujramda
 O'zimga aytaman dardimni.

Sen — kapalak kabi beg'ubor,
 Sen — ninachi kabi o'ynoqi.
 Aldanishga tayyorsan takror,
 Qanday go'zal, toza gunohing!

Men o'zimcha hammadan buyuk,
 Men o'zimcha hammadan xafa.
 She'r o'qiyman ovozim qo'yib —
 Yarmisi rost, yarmi — falsafa.

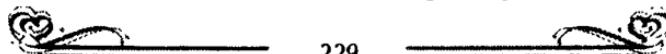
Alanglaysan oyoq uchida,
 Hozir uchib ketgudek go'yo.
 Meni bu odamzor ichidan,
 Dilbar, topa bilmassan aslo.

1996

Tubida tosh dumalatib...

Tubida tosh dumalatib soylar o'tdi,
 Yelkasida yaraq-yaraq oylar o'tdi.
 Qamishlarning boylamida naylar o'tdi,
 Sizdan tekkan iztiroblar o'tmadi, yor,
 Ko'zlarimdan ko'zlarining ketmadi, yor.

Tuyog'idan tillo sochib jayron o'tdi,
 Necha ko'shki obod ko'ngli vayron o'tdi,

Ҳаммаси ҳам бу ҳолимга хайрон ўтди,
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Рўмолини қанот қилган пари ўтди,
Кўз учида менга карай-карай ўтди,
Нигохлари жонимдан ҳам нари ўтди,
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Шамол ўтди, булут ўтди, ёмғир ўтди,
Қаҳратоннинг қадамлари оғир ўтди.
Қоработир ўтди, Зухро, Тохир ўтди,
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Бир зум қалбим дарчасидан зиё ўтди,
Билмай қолдим чин ўтдими — рёё ўтди,
Сиз ўтдингиз бу дунёдан дунё ўтди,
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

1996

Қўланка

Хушнуд лаҳзаларим бўлдими? Бўлди...
Ўчокдан кучоқка келди аланга.
Паймона шаробга тўлдими? Тўлди...
Қалбда эса ўша оғир қўланка.

Хуррам сонияда ҳар бир хужайрам
Атиргулдек бўлиб оқди юракка.
Кумрилар оввора мен учун сайраб...
Қалбда эса ўша оғир қўланка.

Хушбахт онларимни эслайман: далда,
Кўмилиб ётибман ўту ўланга.
Чигиртка билан ой авж келган палла...
Қалбда эса ўша оғир қўланка.

Hammasi ham bu holimga hayron o'tdi,
Sizdan tekkan iztiroblar o'tmadi, yor,
Ko'zlarimdan ko'zlarinez ketmadi, yor.

Ro'molini qanot qilgan pari o'tdi,
Ko'z uchida menga qaray-qaray o'tdi,
Nigohlari jonimdan ham nari o'tdi,
Sizdan tekkan iztiroblar o'tmadi, yor,
Ko'zlarimdan ko'zlarinez ketmadi, yor.

Shamol o'tdi, bulut o'tdi, yomg'ir o'tdi,
Qahrattonning qadamlari og'ir o'tdi.
Qorabotir o'tdi, Zuhro, Tohir o'tdi,
Sizdan tekkan iztiroblar o'tmadi, yor,
Ko'zlarimdan ko'zlarinez ketmadi, yor.

Bir zum qalbim darchasidan ziyo o'tdi,
Bilmay qoldim chin o'tdimi — ro'yo o'tdi,
Siz o'tdingiz bu dunyodan dunyo o'tdi,
Sizdan tekkan iztiroblar o'tmadi, yor,
Ko'zlarimdan ko'zlarinez ketmadi, yor.

1996

Ko'lanka

Xushnud lahzalarim bo'ldimi? Bo'ldi...
O'choqdan quchoqqa keldi alanga.
Paymona sharobga to'ldimi? To'ldi...
Qalbda esa o'sha og'ir ko'lanka.

Xurram soniyada har bir hujayram
Atirguldek bo'lib oqdi yurakka.
Qumrilar ovvora men uchun sayrab...
Qalbda esa o'sha og'ir ko'lanka.

Xushbaxt onlarimni eslayman: dalda,
Ko'milib yotibman o't-u o'langa.
Chigirtka bilan oy avj kelgan palla...
Qalbda esa o'sha og'ir ko'lanka.

Шу ерга элтади йўл ниҳояси,
Шу жойда ҳаммаси ажрар бўлакка.
Бу — Унинг кўзимдан кирган сояси...
Қалбда эса ўша оғир кўланка.

1996

Ҳазон сокин қўйиларди

Ҳазон сокин қўйиларди — кеч куз эди,
Кўнглим куздан абгор эди — муз-муз эди.

Нигоҳимдан дийдираган ҳашаротлар
Кечагина паририаган юлдуз эди.

Остонадан оёқ узиб чиқиб кетдим,
У остона эмас, балки илдиз эди.

Афсун теккан каби барча яқинларим,
Канча яқин борсам шунча олис эди.

Бутун дунё қарши эди менга, рухим —
Қиличмонанд яланғоч ва ёлғиз эди.

Захар ичиб сўнг пушаймон бўлган каби
Бу оламдан кўнглим тўла афсус эди.

1996

Етиб келдим

Етиб келдим, мана муҳаббат юрти,
Тилимда тупукдай қуриди калом.
Эшик ҳалқасини уч бора урдим:
Ассалом... Ассалом... Ассалом...

Мен гулшан кутгандим, гулхан кўринди,
Сафо излаб, топдим қип-қизил сахро.

Shu yerga eltadi yo'l nihoyasi,
Shu joyda hammasi ajrar bo'lakka.
Bu — Uning ko'zimdan kirgan soyasi...
Qalbda esa o'sha og'ir ko'lanka.

1996

Xazon sokin quyilardi

Xazon sokin quyilardi — kech kuz edi,
Ko'nglim kuzdan abgor edi — muz-muz edi.

Nigohimdan diydiragan hasharotlar
Kechagina parpiragan yulduz edi.

Ostonadan oyoq uzib chiqib ketdim,
U ostona emas, balki ildiz edi.

Afsun tekkan kabi barcha yaqinlarim,
Qancha yaqin borsam shuncha olis edi.

Butun dunyo qarshi edi menga, ruhim —
Qilichmonand yalang'och va yolg'iz edi.

Zahar ichib so'ng pushaymon bo'lgan kabi
Bu olamdan ko'nglim to'la afsus edi.

1996

Yetib keldim

Yetib keldim, mana muhabbat yurti,
Tilimda tupukday quridi kalom.
Eshik halqasini uch bora urdim:
Assalom... Assalom... Assalom...

Men gulshan kutgandim, gulxan ko'rindi,
Safo izlab, topdim qip-qizil sahro.

Юзимга уч карра ҳовур урилди:
Марҳабо... Марҳабо... Марҳабо...

Нахот оташгохлар орзу қилганим?
Нахот олов ичра қоларман мангу?
Ажаб, ҳузур топди рух ила таним:
Алҳамду... Алҳамду... Алҳамду...

Танидим. Ва секин ўзимдан кулдим,
Қулинг қуллуғини қабул эт, эй ёр!
Афсус, бесар умрим, эсиз ҳайф умрим:
Истиғфор... Истиғфор... Истиғфор...

Хушбўй чечаклардан буаркан юзни,
Май, чолғу, кизлардан бўларкан жудо,
Ҳеч ким мендек шодон айтмас бу сўзни:
Алвидо... Алвидо... Алвидо...

1996

Бирдан бир

Бирдан бир ўйноқи, шаффоғ рух елди,
Шаккар совурилди бебош шамолда.
Биринчи қор каби биринчи севги
Фақат осмондадир, фақат хаёлда.

Ерда кўзёшими ё сувми энди?
Билмадим, лекин қор эмас харҳолда.
Биринчи қор каби биринчи севги
Фақат осмондадир, фақат хаёлда.

Қадим қонунларни бўлмайди енгиб,
Ким уни асраган, ким тутиб қолган?
Биринчи қор каби биринчи севги
Фақат осмондадир, фақат хаёлда.

Менинг соchlаримга битсайди сезги,
Агар тил бўлсайди сенинг рўмолда.

Yuzimga uch karra hovur urildi:
Marhabo... Marhabo... Marhabo...

Nahot otashgohlar orzu qilganim?
Nahot olov ichra qolarman mangu?
Ajab, huzur topdi ruh ila tanim:
Alhamdu... Alhamdu... Alhamdu...

Tanidim. Va sekin o'zimdan kuldim,
Quling qullug'ini qabul et, ey yor!
Afsus, besar umrim, esiz hayf umrim:
Istig'for... Istig'for... Istig'for...

Xushbo'y chechaklardan burarkan yuzni,
May, cholg'u, qizlardan bo'larkan judo,
Hech kim mendek shodon aytmas bu so'zni:
Alvido... Alvido... Alvido...

1996

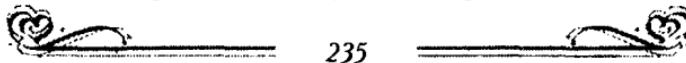
Birdan bir

Birdan bir o'ynoqi, shaffof ruh yeldi,
Shakkar sovurildi bebosh shamolda.
Birinchi qor kabi birinchi sevgi
Faqat osmondadir, faqat xayolda.

Yerda ko'zyoshimi yo suvmi endi?
Bilmadim, lekin qor emas harholda.
Birinchi qor kabi birinchi sevgi
Faqat osmondadir, faqat xayolda.

Qadim qonunlarni bo'lmaydi yengib,
Kim uni asragan, kim tutib qolgan?
Birinchi qor kabi birinchi sevgi
Faqat osmondadir, faqat xayolda.

Mening sochlaringma bitsaydi sezgi,
Agar til bo'lsaydi sening ro'molda.

Биринчи қор каби биринчи севги
Фақат осмондадир, фақат хаёлда.

Дарвоке, бу ерга не сабаб келдим?
На савол, на жавоб бор бу аёлга...
Биринчи қор каби биринчи севги
Фақат осмондадир, фақат хаёлда.

1996

Кўзимга ишонмайман

Сочинг булоқ сувидек бармоғим аро тошди,
Вужудинг шамол каби қучоғим аро тошди.
Хилолни чилтор этиб, кипригинг чалди чолғу,
Юрагим селоб бўлиб, қарогим аро тошди:
«Кўзимга ишонмайман, наҳотки ўзингсан шу?!»

Биринчи бор кузатдим нур сирғалиб оқишин,
Биринчи бор чақмоққа тўлдирдим қиз оғушин.
Биринчи бор аламсиз рухга қориши ёғду.
Биринчи бор ўзимга ёқиб қолди товушим:
«Кўзимга ишонмайман, наҳотки ўзингсан шу?!»

Тунги чорбоғда анор тисирлаб ёрилади,
Энг сара доналари тупроққа қорилади.
Дилгир ётарман тинглаб, кўзга келмайди уйқу,
Наҳот мудом камолдан заволга борилади?
«Кўзимга ишонмайман, наҳотки ўзингсан шу?!»

Гоҳи шундайки, ўша чоғни топмоқ мумкиндай,
Ўшандай қучмоқ яна шундай ўпмоқ мумкиндай,
Яна кўрмоқ мумкиндай лабингда тоза кулгу,
Жавоби шарт бўлмаган гўзал сўроқ мумкиндай:
«Кўзимга ишонмайман, наҳотки ўзингсан шу?!»

1996

Birinchi qor kabi birinchi sevgi
Faqt osmondadir, faqat xayolda.

Darvoqe, bu yerga ne sabab keldim?
Na savol, na javob bor bu ayolga...
Birinchi qor kabi birinchi sevgi
Faqt osmondadir, faqat xayolda.

1996

Ko'zimga ishonmayman

Soching buloq suvidek barmog'im aro toshdi,
Vujuding shamol kabi quchog'im aro toshdi.
Hilolni chiltor etib, kipriging chaldi cholg'u,
Yuragim selob bo'lib, qarog'im aro toshdi:
«Ko'zimga ishonmayman, nahotki o'zingsan shu?!»

Birinchi bor kuzatdim nur sirg'alib oqishin,
Birinchi bor chaqmoqqa to'liddim qiz og'ushin.
Birinchi bor alamsiz ruhga qorishdi yog'du.
Birinchi bor o'zimga yoqib qoldi tovushim:
«Ko'zimga ishonmayman, nahotki o'zingsan shu?!»

Tungi chorborg'da anor tisirlab yoriladi,
Eng sara donalari tuproqqa qoriladi.
Dilgir yotarman tinglab, ko'zga kelmaydi uyqu,
Nahot mudom kamoldan zavolga boriladi?
«Ko'zimga ishonmayman, nahotki o'zingsan shu?!»

Gohi shundayki, o'sha chog'ni topmoq mumkinday,
O'shanday quchmoq yana shunday o'pmoq
mumkinday,
Yana ko'rmoq mumkinday labingda toza kulgu,
Javobi shart bo'limgan go'zal so'roq mumkinday:
«Ko'zimga ishonmayman, nahotki o'zingsan shu?!»

1996

Кузни белгиламас

Кузни белгиламас биттагина қуш,
Қайтурманг бир дона япроқ сарғайса.
Ҳали боғингизда куртак отар ниш,
Ернинг ҳовуридек чайқалар майса.

Тасодиф деб билинг ранжитган бўлсам,
Пайқамасдан янги кўйлагингизни.
Эҳтимол хаёлга чўмганман бир дам,
Софиниб баҳорий бўйларингизни.

Эсингизда борми?
Ҳеч ким йўқ эди,
Ҳеч нарса йўқ эди севгидан бўлак.
Қорнимиз муҳаббат билан тўқ эди,
Севгимиз – бошпана, севгимиз – кўйлак.

Тўпидан эртарок учар тентакқуш,
Эртарок сарғаяр энг заиф япроқ.
Фожия эмасдир ёлғиз хўрсиниш,
Ишқ шаъмин ўчирмас биттагина ох.

Аммо эслайсизми?
Кўқон шамоли
Сочингизни ҳамроҳ айлаган пайти
Юзингизни икки кафтимга олиб,
Илк бор исмингизни бошқача айтдим.

Эслолмайсиз.
Майли, қуюнманг зинҳор,
Жовдираб осмонга, боғларга бокманг.
Ёдимда, ўшанда бошланган баҳор
Битта сўз, битта қуш, битта япроқдан.

1997

Kuzni belgilamas

Kuzni belgilamas bittagina qush,
Qayg'urmang bir dona yaproq sarg'aysa.
Hali bog'ingizda kurtak otar nish,
Yerning hovuridek chayqalar maysa.

Tasodif deb biling ranjitgan bo'lsam,
Payqamasdan yangi ko'y lagizingizni.
Ehtimol xayolga cho'mganman bir dam,
Sog'inib bahoriy bo'ylaringizni.

Esingizda bormi?
Hech kim yo'q edi,
Hech narsa yo'q edi sevgidan bo'lak.
Qornimiz muhabbat bilan to'q edi,
Sevgimiz — bospana, sevgimiz — ko'yak.

To'pidan ertaroq uchar tentakqush,
Ertaroq sarg'ayar eng zaif yaproq.
Fojia emasdир yolg'iz xo'rshish,
Ishq sha'min o'chirmas bittagina oh.

Ammo eslaysizmi?
Qo'qon shamoli
Sochingizni hamroh aylagan payti
Yuzingizni ikki kaftimga olib,
Ilk bor ismingizni boshqacha aytdim.

Eslolmaysiz.
Mayli, kuyunmang zinhor,
Jovdirab osmonga, bog'larga boqmang.
Yodimda, o'shanda boshlangan bahor
Bitta so'z, bitta qush, bitta yaproqdan.

1997

Юз ювиб

Юз ювиб, жилғага тупурганим йўқ,
Кўзин беркитмадим бирор булоқнинг.
Нега бундай қаар — нигоҳлари ўқ,
Нима даъвоси бор экан арвоҳнинг.

Ҳар бир муюлишда унинг шарпаси,
Остида ўлтирас ҳар бир япроқнинг.
Ҳар битта қўшиқда келар нафаси,
Нима даъвоси бор экан арвоҳнинг.

Ўзин ошкор этмас мендан ўзгага,
Гўё мен соҳиби барча гуноҳнинг.
Баъзан китоб ичра, баъзан кўзгуда...
Нима даъвоси бор экан арвоҳнинг.

Кўзим томирига ўша қон қуйган,
Ўша сабабчиси қўлда титроқнинг.
Ўша жигаримни қузғундек ўйган,
Нима даъвоси бор экан арвоҳнинг.

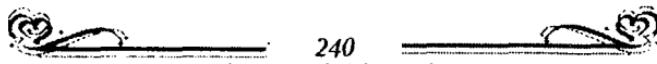
Ўша бўлмасайди, яшардим мангур,
Тинчирман ёпиниб олсан тупроқни.
Кўраман ким билан ўйнар экан у...
Нима даъвоси бор экан арвоҳнинг?

1997

Севги деганлари

Назокатни қайдан олган капалак,
Фувиллаб, нимадан сўйлайди капитар?
Ниманинг тасвири, айтинг, камалак?
Севги деганлари йўқ бўлса агар.

Не боис қизариб кетди атиргул,
Насимлар нелардан келтириди хабар?

Yuz yuvib

Yuz yuvib, jilg'aga tupurganim yo'q,
Ko'zin berkitmadim biror buloqning.
Nega bunday qarar — nigohlari o'q,
Nima da'vosi bor ekan arvohning.

Har bir tuyulishda uning sharpasi,
Ostida o'ltirar har bir yaproqning.
Har bitta qo'shiqda kelar nafasi,
Nima da'vosi bor ekan arvohning.

O'zin oshkor etmas mendan o'zgaga,
Go'yo men sohibi barcha gunohning.
Ba'zan kitob ichra, ba'zan ko'zguda...
Nima da'vosi bor ekan arvohning.

Ko'zim tomiriga o'sha qon quygan,
O'sha sababchisi qo'lida titroqning.
O'sha jigarimni quzg'undek o'ygan,
Nima da'vosi bor ekan arvohning.

O'sha bo'lmasaydi, yashardim mangu,
Tinchirman yopinib olsam tuproqni.
Ko'raman kim bilan o'ynar ekan u...
Nima da'vosi bor ekan arvohning?

1997

Sevgi degantari

Nazokatni qaydan olgan kapalak,
G'uvillab, nimadan so'ylaydi kaptar?
Nimaning tasviri, ayting, kamalak?
Sevgi deganlari yo'q bo'lsa agar.

Ne bois qizarib ketdi atirgul,
Nasimlar nelardan keltirdi xabar?

Кимнинг кийноғида тўлғонар сунбул?
Севги деганлари йўқ бўлса агар.

Кимни кутиб чатнаб кетар харсангтош,
Момогулдураклар наҳот бесамар?
Қандай қудрат билан айланар қуёш?
Севги деганлари йўқ бўлса агар.

Илон ҳам қовушар, гарчи захри бор,
Чаён ўз жуфтига тутади шаккар.
Кўнгилнинг юракдан нима фарки бор –
Севги деганлари йўқ бўлса агар.

1997

Ҳилвироқ китоб

Ҳилвироқ китобни зарб билан ёпдим,
Кўхна бўй урилиб бузди кўнглимни.
Хазон тўшагидан бир гавҳар топдим:
Висол — мухаббатнинг гўзал ўлими.

Булутлар учрашди чақмоқлар отиб,
Чақмоқ — соғинчларнинг ойдин гулими?
Ёмғир шивирлади тўклилаётуб:
Висол — мухаббатнинг гўзал ўлими.

Дарё кучоғида тош қотган тошлар,
Эшишиб зериккан севги ўланин.
Дарё тўрт томонга ўзини ташлар:
Висол — мухаббатнинг гўзал ўлими.

Ёлғизим, бизларни сийлади такдир,
Минг усулда тўсди борар йўлимни.
Севгимиз безавол яшайди, ахир –
Висол — мухаббатнинг гўзал ўлими.

1997

Kimning qiyinog‘ida to‘lg‘onar sunbul?
Sevgi deganlari yo‘q bo‘lsa agar.

Kimni kutib chatnab ketar xarsangtosh,
Momogulduraklar nahot besamar?
Qanday qudrat bilan aylanar quyosh?
Sevgi deganlari yo‘q bo‘lsa agar.

Ilon ham qovushar, garchi zahri bor,
Chayon o‘z juftiga tutadi shakkar.
Ko‘ngilning yurakdan nima farqi bor –
Sevgi deganlari yo‘q bo‘lsa agar.

1997

Hilviroq kitob

Hilviroq kitobni zarb bilan yopdim,
Ko‘hna bo‘y urilib buzdi ko‘nglimni.
Xazon to‘sagidan bir gavhar topdim:
Visol – muhabbatning go‘zal o‘limi.

Bulutlar uchrashdi chaqmoqlar otib,
Chaqmoq – sog‘inchlarning oydin gulimi?
Yomg‘ir shivirladi to‘kilayotib:
Visol – muhabbatning go‘zal o‘limi.

Daryo quchog‘ida tosh qotgan toshlar,
Eshitib zerikkan sevgi o‘lanin.
Daryo to‘rt tomonga o‘zini tashlar:
Visol – muhabbatning go‘zal o‘limi.

Yolg‘izim, bizlarni siyladi taqdir,
Ming usulda to‘sdi borar yo‘limni.
Sevgimiz bezavol yashaydi, axir –
Visol – muhabbatning go‘zal o‘limi.

1997

Изимдан судралиб

Изимдан судралиб келаверар йўл,
Рўпарамда ўзин ерга ташлар хор.
Ҳамма мендан сени сўрайди нукул,
Ҳамма нарса сени кутар интизор.

Манглайи тиришар зинапоянинг,
Панжара куйлади мисоли чилтор.
Терлаб кетганини кўрсанг ойнанинг...
Ҳамма нарса сени кутар интизор.

Мени ёлғиз кўриб, инграйди эшик,
Сесканиб тушади суврат ва девор.
Музхона силкиниб йиглайди — эшиит,
Ҳамма нарса сени кутар интизор.

Ўзига тиф уриб қўймаса соат,
Чирок эса — тамом, қимир этмас дор.
Хонтахта сен учун қилмоқда тоат,
Ҳамма нарса сени кутар интизор.

Ёлғиз мен бепарво, сен менга — ҳеч ким,
Менда на изтироб, на дард, на озор.
Факат бошқаларга келади раҳмим,
Ҳамма нарса сени кутар интизор.

1997

Шубҳа

Мен бир ўйинчоқман унинг дастида,
Хоҳласа — хас этар, хоҳласа — тупроқ.
Бу кудрат — бор билан йўқ орасида
Миттигина шубҳа, митти иштибоҳ.

Ахтариб қоламан умримдан маъни,
Сўзлаганим гуноҳ, сукутим гуноҳ.

Izimdan sudralib

Izimdan sudralib kelaverar yo'l,
 Ro'paramda o'zin yerga tashlar xor.
 Hamma mendan seni so'raydi nuqul,
 Hamma narsa seni kutar intizor.

Manglayi tirishar zinapoyaning,
 Panjara kuylaydi misoli chiltor.
 Terlab ketganini ko'rsang oynaning...
 Hamma narsa seni kutar intizor.

Meni yolg'iz ko'rib, ingraydi eshik,
 Seskanib tushadi suvrat va devor.
 Muzxona silkinib yig'laydi — eshit,
 Hamma narsa seni kutar intizor.

O'ziga tig' urib qo'ymasa soat,
 Chiroq esa — tamom, qimir etmas dor.
 Xontaxta sen uchun qilmoqda toat,
 Hamma narsa seni kutar intizor.

Yolg'iz men beparvo, sen menga — hech kim,
 Menda na iztirob, na dard, na ozor.
 Faqat boshqalarga keladi rahmim,
 Hamma narsa seni kutar intizor.

1997

Shubha

Men bir o'yinchoqman uning dastida,
 Xohlasa — xas etar, xohlasa — tuproq.
 Bu qudrat — bor bilan yo'q orasida
 Mittigina shubha, mitti ishtiboh.

Axtarib qolaman umrimdan ma'ni,
 So'zlaganim gunoh, sukutim gunoh.

Покиза болайдим, айнитган мени
Миттигина шубҳа, митти иштибоҳ.

Бемалол дунёни алдашим мумкин,
Ишонгани боғ бор, суюнгани — тоғ.
Менга далда бериб туради тун-кун
Миттигина шубҳа, митти иштибоҳ.

Дўсту ёр ҳақида иккиланмайман,
Шубҳа яксон бўлар исбот келган чоғ.
Фақат унинг юзин бир кўрсам, дейман,
Миттигина шубҳа, митти иштибоҳ.

Шу зарра ғубордан бўлсайдим холи,
Қалбимдан ўчсайди шу арзимас доғ,
Мен яшаб кетардим ҳамма қатори...
Миттигина шубҳа, митти иштибоҳ...

1997

Шавкат Раҳмон

Учиб-қўниб, учиб-қўниб шом-саҳарлар
Нафис санъат сахнасида пойга кетди.
Шавкат Раҳмон қайга кетди, биродарлар,
Капалаклар учмайдиган жойга кетди.

Ким қўёшга солди ердан топиб гавҳар,
Ким қўнглига шуъла истаб ойга кетди.
Шавкат Раҳмон қайга кетди, биродарлар,
Чироқ ёниб ўчмайдиган жойга кетди.

Чорбозорда сўз ахтарар харидорлар,
Биров катта кетса, биров майда кетди.
Шавкат Раҳмон қайга кетди, биродарлар,
Ёлғон қасам ичмайдиган жойга кетди.

Аёлларнинг банди бўлди қайси мардлар,
Қай дарвешлар чоғир ила майга кетди.

Pokiza bolaydim, aynitgan meni
Mittigina shubha, mitti ishtiboh.

Bemalol dunyoni aldashim mumkin,
Ishongani bog' bor, suyangani — tog'.
Menga dalda berib turadi tun-kun
Mittigina shubha, mitti ishtiboh.

Do'st-u yor haqida ikkilanmayman,
Shubha yakson bo'lar isbot kelgan chog'.
Faqat uning yuzin bir ko'rsam, deyman,
Mittigina shubha, mitti ishtiboh.

Shu zarra g'ubordan bo'lsaydim xoli,
Qalbimdan o'chsaydi shu arzimas dog',
Men yashab ketardim hamma qatori...
Mittigina shubha, mitti ishtiboh...

1997

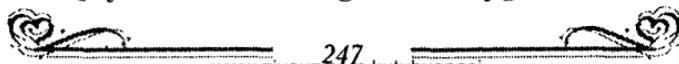
Shavkat Rahmon

Uchib-qo'nib, uchib-qo'nib shom-saharlar
Nafis san'at sahnasida poyga ketdi.
Shavkat Rahmon qayga ketdi, birodarlar,
Kapalaklar uchmaydigan joyga ketdi.

Kim quyoshga soldi yerdan topib gavhar,
Kim ko'ngliga shu'la istab oyga ketdi.
Shavkat Rahmon qayga ketdi, birodarlar,
Chiroq yonib o'chmaydigan joyga ketdi.

Chorbozorda so'z axtarar xaridorlar,
Birov katta ketsa, birov mayda ketdi.
Shavkat Rahmon qayga ketdi, birodarlar,
Yolg'on qasam ichmaydigan joyga ketdi.

Ayollarning bandi bo'ldi qaysi mardlar,
Qay darveshlar chog'ir ila mayga ketdi.

Шавкат Раҳмон қайга кетди, биродарлар,
Тухмат тоши тушмайдиган жойга кетди.

Нағмаларни бас қилинглар, энди етар,
Кўлларингиз бекор дутор-найга кетди.
Шавкат Раҳмон қайга кетди, биродарлар,
Осоиишта ухлайдиган жойга кетди.

1997

Ҳазонрезги

Ҳазонрезги маҳал бағримга
Олиб келдинг яшноқ баҳорни.
Шивирладинг қулоқларимга:
— Айтинг, сизга керагим борми?

Олисларда ўсмирилик ёшим,
Бошгинангдан сочсан изхорни.
Сабринг тошди, тоқатинг тошди:
— Айтинг, сизга керагим борми?

Ёлғизгинам, нимасин айтай,
Сени кутиб чарчадим, хордим.
Сен йиғладинг, силтадинг қайта:
— Айтинг, сизга керагим борми?

Томогимга келмади бу сўз,
Бир қайсар рух димогим ёрди.
Остонадан боқдинг умидсиз:
— Айтинг, сизга керагим борми?

Қайфу қолди кўзингдек майнин,
Кўрдим сочдек тўзғин ифорни.
Шивирладим маҳзун жилмайиб,
— Айтинг, сизга керагим борми?

1997

Shavkat Rahmon qayga ketdi, birodarlar,
Tuhmat toshi tushmaydigan joyga ketdi.

Nag'malarni bas qilinglar, endi yetar,
Qo'llaringiz bekor dutor-nayga ketdi.
Shavkat Rahmon qayga ketdi, birodarlar,
Osoyishta uxlaydigan joyga ketdi.

1997

Xazonrezgi

Xazonrezgi mahal bag'rimga
Olib kelding yashnoq bahorni.
Shivirlading quloqlarimga:
— Ayting, sizga keragim bormi?

Olislarda o'smirlik yoshim,
Boshginangdan sochsam izhorni.
Sabring toshdi, toqating toshdi:
— Ayting, sizga keragim bormi?

Yolg'izginam, nimasin aytay,
Seni kutib charchadim, hordim.
Sen yig'lading, siltading qayta:
— Ayting, sizga keragim bormi?

Tomog'imga kelmadi bu so'z,
Bir qaysar ruh dimog'im yordi.
Ostonadan boqding umidsiz:
— Ayting, sizga keragim bormi?

Qayg'u qoldi ko'zingdek mayin,
Ko'rdim sochdek to'zg'in iforni.
Shivirladim mahzun jilmayib,
— Ayting, sizga keragim bormi?

1997

Шафакқа ингансан

Шафакқа ингансан сайёр қуш каби,
Гүё тупроқ йўлда йўқотган тангам.
Сени эслаш мумкин бир товуш каби,
Сени унутганман. Унутганман.

Биз суйган мажнунтол кесилиб кетган,
Кейин ўтин бўлган,
Кейин аланга.
Кесилган юракнинг яраси битган,
Сени унутганман. Унутганман.

Эсимдан чиқибди ҳатто қўзларинг,
Қўлларинг...
Мен ўзга қўлни тутганман.
Кечир, оғир ботса енгил сўзларим,
Сени унутганман. Унутганман.

Мухаббат...
Кимнингдир ошиғи олчи,
Ошиқ бўлиб, холос, заққум ютганман.
Қайлардадир қолиб кетди рўмолчанг.
Сени унутганман. Унутганман.

Гоҳо дилни эзса тириклик юки,
Гоҳо тўйганимда бу лазиз жондан.
Гоҳида... Бир нафас... Фақат... Ҳолбуки,
Сени унутганман. Унутганман...

1997

Бу ҳаёт экан-да...

Бу ҳаёт эканда, кўнгил экан-да,
Гулнинг ихтиёри хору тиканда.
Мен ёрни хор бўлиб севдим, нетайин,
Сув тескари кетди менга келганда.

Shafaqqa ingansan

Shafaqqa ingansan sayyor qush kabi,
Go'yo tuproq yo'lda yo'qotgan tangam.
Seni eslash mumkin bir tovush kabi,
Seni unutganman. Unutganman.

Biz suygan majnuntol kesilib ketgan,
Keyin o'tin bo'lgan,
Keyin alanga.
Kesilgan yurakning yarasi bitgan,
Seni unutganman. Unutganman.

Esimdan chiqibdi hatto ko'zlarining,
Qo'llaring...
Men o'zga qo'lni tutganman.
Kechir, og'ir botsa yengil so'zlarim,
Seni unutganman. Unutganman.

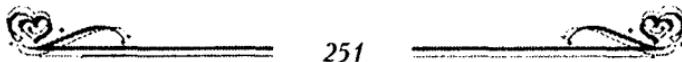
Muhabbat...
Kimningdir oshig'i olchi,
Oshiq bo'lib, xolos, zaqqum yutganman.
Qaylardadir qolib ketdi ro'molchang.
Seni unutganman. Unutganman.

Goho dilni ezsa tiriklik yuki,
Goho to'yganimda bu laziz jondan.
Gohida... Bir nafas... Faqat... Holbuki,
Seni unutganman. Unutganman...

1997

Bu hayot ekan-da...

Bu hayot ekanda, ko'ngil ekan-da,
Gulning ixtiyori xor-u tikanda.
Men yorni xor bo'lib sevdim, netayin,
Suv teskari ketdi menga kelganda.

Тақдир дейин десам, тахқирга ўхшар.
Түгёним — кўз ёши, исёним — ханда.
Уммон асов бўлса, тўфон ҳам ўжар.
Инон-имкон борми юрак — елканда?

Бошим эгилдими, синдими қаддим,
Қаламдек мўрт бўлар суюнчсиз банда.
Эҳтимол, осмонни тутиб колардим,
Ёримнинг қўллари турса елкамда.

Мен ишқдан сўз очсан, маъзур тутсинлар,
Гулдан гапирмасдим юрсан чаманда.
Мудом шамолларни куйлар тутқунлар.
Хаёдан сўзлайди барча шарманда!

1997

Кўзларингга термулсайдим

Дараларга қамаб қўйиб бўронларни,
Тинчлатирсан юракдаги суронларни.
Бир эркалаб, бўйин тўксам райхонларнинг,
Хузурингга мен ўзимни келтурсайдим,
Кўзларингга термулсайдим, термулсайдим.

Умр тушдек изсиз, шитоб ўтаётир,
Умидимни янчиб, мутаб ўтаётир.
Ой иқида шошқин офтоб ўтаётир,
Шул ҳажрни мен васлга еткурсайдим,
Кўзларингга термулсайдим, термулсайдим.

Эҳромлар ҳам бир кун туроб бўлар экан,
Коинот ҳам тўзғиб, хароб бўлар экан.
Фақат севги мангу ва соф бўлар экан,
Билганимни энди сенга билдирсайдим,
Кўзларингга термулсайдим, термулсайдим.

Taqdir deyin desam, tahqirga o'xshar.
Tug'yonim — ko'z yoshi, isyonim — xanda.
Ummon asov bo'lsa, to'fon ham o'jar.
Inon-imkon bormi yurak — yelkanda?

Boshim egildimi, sindimi qaddim,
Qalamdek mo'rt bo'lar suyanchsiz banda.
Ehtimol, osmonni tutib qolardim,
Yorimning qo'llari tursa yelkamda.

Men ishqdan so'z ochsam, ma'zur tutsinlar,
Guldan qapirmsadim yursam chamanda.
Mudom shamollarni kuylar tutgunlar.
Hayodan so'zlaydi barcha sharmanda!

1997

Ko'zlaringga termulsaydim

Daralarga qamab qo'yib bo'ronlarni,
Tinchlatirsam yurakdagi suronlarni.
Bir erkalab, bo'yin to'ksam rayhonlarning,
Huzuringga men o'zimni keltursaydim,
Ko'zlaringga termulsaydim, termulsaydim.

Umr tushdek izsiz, shitob o'tayotir,
Umidimni yanchib, mutab o'tayotir.
Oy iqida shoshqin oftob o'tayotir,
Shul hajrni men vaslga yetkursaydim,
Ko'zlaringga termulsaydim, termulsaydim.

Ehromlar ham bir kun turob bo'lar ekan,
Koinot ham to'zg'ib, xarob bo'lar ekan.
Faqat sevgi mangu va sof bo'lar ekan,
Bilganimni endi senga bildirsaydim,
Ko'zlaringga termulsaydim, termulsaydim.

Кўзёшларим, шошилмангиз, кетманг тошиб,
Қон юракка малҳам бўлар шўр кўзёши.
Кувончлардан кечиб, қайгулардан қочиб,
Шеърлар айтиб, йиғлатсайдим, кулдирсайдим,
Кўзларингга термулсайдим, термулсайдим.

Айтгил, ҳамон борми ширин аразларинг?
Саломатми орзуларинг, ҳавасларинг.
Кулоғимдан кетгани йўқ нафасларинг...
Сени яна бир кўришга улгурсайдим,
Кўзларингга термулсайдим, термулсайдим.

1997

Лаҳзалик севинč бор...

Лаҳзалик севинч бор, лаҳзалик висол
Бош-оёқ соз ўтган кунни билмадим.
Эртага юрагим тинар, эҳтимол,
Қачон қайфу дўли тинди, билмадим.

Сувлоқ кечган каби изим белгисиз,
Изим кўзёшгами, чўмди, билмадим.
Умр совурмоқقا рухсиз, севгисиз –
Асов дил қайси кун кўнди, билмадим.

Бахорда қувончгул эккандим, чофи,
Не боис қайғугул унди, билмадим.
Қаерда адашдим, қайда гунохим?
Қаерга бош урай энди, билмадим.

Хур-хур шабадалар, мовий чечаклар,
Зангор ой эриди, томди... билмадим.
Сертуун кундузлар, ойсиз кечалар,
Шарпалар... Бир шаффо тонгни билмадим.

Сиздан ўтинчим шу — бир нафас тегманг,
Гина сақламадим, кинни билмадим.
Бир гўзал инсонни соғингандекман,
Лекин соғинганман кимни? Билмадим.

1999

Ko'zyoshlarim, shoshilmangiz, ketmang toshib,
Qon yurakka malham bo'lar sho'r ko'zyoshi.
Quvonchlardan kechib, qayg'ulardan qochib,
She'rlar aytib, yig'latsaydim, kuldirsaydim,
Ko'zlariningga termulsaydim, termulsaydim.

Aytgil, hamon bormi shirin arazlaring?
Salomatmi orzularing, havaslaring.
Qulog'imdan ketgani yo'q nafaslar...
Seni yana bir ko'rishga ulgursaydim,
Ko'zlariningga termulsaydim, termulsaydim.

1997

Lahzalik sevinch bor...

Lahzalik sevinch bor, lahzalik visol
Bosh-oyoq soz o'tgan kunni bilmadim.
Ertaga yuragim tinar, ehtimol,
Qachon qayg'u do'li tindi, bilmadim.

Suvloq kechgan kabi izim belgisiz,
Izim ko'zyoshgami, cho'mdi, bilmadim.
Umr sovurmoqqa ruhsiz, sevgisiz –
Asov dil qaysi kun ko'ndi, bilmadim.

Bahorda quvonchgul ekkandim, chog'i,
Ne bois qayg'ugul undi, bilmadim.
Qayerda adashdim, qayda gunohim?
Qayerga bosh uray endi, bilmadim.

Hur-hur shabadalar, moviy chechaklar,
Zangor oy eridi, tomdi... bilmadim.
Sertutun kunduzlar, oysiz kechalar,
Sharpalar... Bir shaffof tongni bilmadim.

Sizdan o'tinchim shu – bir nafas tegmang,
Gina saqlamadim, kinni bilmadim.
Bir go'zal insonni sog'ingandekman,
Lekin sog'inganman kimni? Bilmadim.

1999

Үғлим

Эски доридек қуввати кетган — қадр...
Аммо ҳаёт ҳамон янги — гўзал, ўғлим.
Бармоқларинг игнадан ҳам ингичкадир,
Тузала қол, ўғлим, тезроқ тузал, ўғлим.

Деразадан нафасингни сезиб турдим,
Гуноҳларим ўйлаб, кўнглим эзиб турдим.
Оқ либосдан сендан баттар безиб турдим,
Тузала қол, ўғлим, тезроқ тузал, ўғлим.

Товонимдан сочимгача узун оғриқ,
Оғриқ борми чорасизлиқдан ҳам ортиқ.
Сенга қандай дард тегдийкин мендан ортиб,
Тузала қол, ўғлим, тезроқ тузал, ўғлим.

Фарибина сочилишидир ўйинчоқлар,
Бешик бўйнин сикаётир кўзмунчоқлар.
Миттигина туфличалар ҳам пайпоқлар...
Тузала қол, ўғлим, тезроқ тузал, ўғлим.

Асли, ўзим хастахолман, ўзим дардманд,
Фақатгина дилимда бу касал, ўғлим.
Сен соғайсанг, мен ҳам балки тузаларман,
Тузала қол, ўғлим, тезроқ тузал, ўғлим.

1999

Қўнглинида нима бор

Тақдирга тан керак-ку, аммо
Гоҳида ўзимга сиғмайман.
Кўнглимда бир тугун муаммо —
Кўнглингда нима бор — билмайман.

Биламан кипригинг хар бирин,
Чизаман кўзларинг тасвирин.

O'g'lim

Eski doridek quvvati ketgan — qadr...
 Ammo hayot hamon yangi — go'zal, o'g'lim.
 Barmoqlaring ignadan ham ingichkadir,
 Tuzala qol, o'g'lim, tezroq tuzal, o'g'lim.

Derazadan nafasingni sezib turdim,
 Gunohlarim o'ylab, ko'nglim ezib turdim.
 Oq libosdan sendan battar bezib turdim,
 Tuzala qol, o'g'lim, tezroq tuzal, o'g'lim.

Tovonimdan sochimgacha uzun og'riq,
 Og'riq bormi choraszlikdan ham ortiq.
 Senga qanday dard tegdiykin mendan ortib,
 Tuzala qol, o'g'lim, tezroq tuzal, o'g'lim.

G'aribgina sochilmishdir o'yinchoqlar,
 Beshik bo'ynin siqayotir ko'zmunchoqlar.
 Mittigina tuflichalar ham paypoqlar...
 Tuzala qol, o'g'lim, tezroq tuzal, o'g'lim.

Asli, o'zim xastaholman, o'zim dardmand,
 Faqatgina dilimda bu kasal, o'g'lim.
 Sen sog'aysang, men ham balki tuzalarman,
 Tuzala qol, o'g'lim, tezroq tuzal, o'g'lim.

1999

Ko'nglingda nima bor

Taqdirga tan kerak-ku, ammo
 Gohida o'zimga sig'mayman.
 Ko'nglimda bir tugun muammo —
 Ko'nglingda nima bor — bilmayman.

Bilaman kipriging har birin,
 Chizaman ko'zlarining tasvirin.

Вужудинг кўйнимда, асири,
Кўнглингда нима бор — билмайман.

Биламан қайси ранг ёқишин,
Нигоҳинг айтади хоҳишинг.
Уйқумда танийман товушинг,
Кўнглингда нима бор — билмайман.

Биламан, лабингда болинг бор,
Зулфингда неча тор толанг бор.
Биламан, қаерда холинг бор,
Кўнглингда нима бор — билмайман.

Дилдорим дейинми, дилбарим,
Бехуда юракни тилганим.
Бир пулдир дунёни билганим —
Кўнглингда нима бор — билмайман.

1999

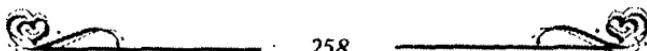
Кўз қораси

Кўз қораси — юракдаги доғлардан,
Соч қирови ўтли-ўтли охлардан.
Мен дўстимни алқаб сўз айтай десам,
Алломишлар бўзлаб чиқар чохлардан.

Қанча гуноҳ олдимда-ю изимда,
Нетай, хатто ўзим йўқман измимда:
Рух силтаниб, чиқиб кетар тизгиндан —
Шароб хиди келса қузги боғлардан.

Дўстим, бизлар бошқа-бошқа тақдирмиз,
Ўзимизча тўғридирмиз, ҳақдирмиз.
Балки куртакдирмиз, балки баргдирмиз,
Лекин мева тиламасмиз шохлардан.

Ошиқ ахли ё телба, ё маст келган,
Сувдан сокин, майсадан ҳам паст келган.

Vujuding qo'ynimda, asirim,
Ko'nglingda nima bor — bilmayman.

Bilaman qaysi rang yoqishin,
Nigohing aytadi xohishing.
Uyqumda taniyman tovushing,
Ko'nglingda nima bor — bilmayman.

Bilaman, labingda boling bor,
Zulfingda necha tor tolang bor.
Bilaman, qayerda xoling bor,
Ko'nglingda nima bor — bilmayman.

Dildorim deyinmi, dilbarim,
Behuda yurakni tilganim.
Bir puldir dunyoni bilganim —
Ko'nglingda nima bor — bilmayman.

1999

Ko'z qorasi

Ko'z qorasi — yurakdagi dog'lardan,
Soch qirovi o'tli-o'tli ohlardan.
Men do'stimni alqab so'z aytay desam,
Alpomishlar bo'zlab chiqar chohlardan.

Qancha gunoh oldimda-yu izimda,
Netay, hatto o'zim yo'qman izmimda:
Ruh sultanib, chiqib ketar tizgindan —
Sharob hidi kelsa kuzgi bog'lardan.

Do'stim, bizlar boshqa-boshqa taqdirmiz,
O'zimizcha to'g'ridirmiz, haqdirmiz.
Balki kurtakdirmiz, balki bargdirmiz,
Lekin meva tilamasimiz shoxlardan.

Oshiq ahli yo telba, yo mast kelgan,
Suvdan sokin, maysadan ham past kelgan.

Мен билганилар бари дилшикаст келган,
Күнгил сүраб кўрмаганман соғлардан.

Дилга кулранг соя тушар зоғлардан,
Ё тош кўчар, ё сел келар тоғлардан.
Фами шеърлар ёзмас эдим, на қилай –
Хануз садо келмас Кўқон ёқлардан.

Афсуски

Нима қилдим койиб, тақдирдан нолиб,
Бу савдолар қондан ўтган, афсуски.
Дўстлар оҳанг тўла юрагим қолиб
Эшигимга қулоқ тутган, афсуски.

Афсуски, халвога дўймас фўралар,
Тойчоққа йўл бермас қари йўргалар.
Бедилнинг кўзларин кўрган қаргалар
Чорбоғимда тупроқ титган, афсуски.

Афсуски, тушмадим мен ҳам осмондан,
Яхшидан ёмонман, яхши ёмондан.
Жон деб кечиб кетар эдим-ку жондан
Онамнинг кутгани кутган, афсуски.

Афсуски, шаббода судраган хасман,
Куйим ўзимга тан, ўзим сармастман,
Кўчангиздан қайтиб куйлаб ўтмасман,
Азал менга шуни битган, афсуски.

Афсуски, шарҳи йўқ жимлигингизнинг,
Сиз ҳам ўйлармисиз кимлигингизни.
Биламан-ку маккор шумлигингизни –
Шайтон бел олишмай ютган, афсуски.

Афсуски, олдинда кўнгил йўқ, дил йўқ,
Карвон сўнгидаман гиёху гул йўқ.
Фожиам шундаки, орқага йўл йўқ,
Имкон кўлдан кетган... кетган... афсуски.

2001

Men bilganlar bari dilshikast kelgan,
Ko'ngil so'rab ko'rmanman sog'lardan.

Dilga kulrang soya tushar zog'lardan,
Yo tosh ko'char, yo sel kelar tog'lardan.
G'amli she'rlar yozmas edim, na qilay –
Hanuz sado kelmas Qo'qon yoqlardan.

Afsuski

Nima qildim koyib, taqdirdan nolib,
Bu savdolar qondan o'tgan, afsuski.
Do'stlar ohang to'la yuragim qolib
Eshigimga qulqoq tutgan, afsuski.

Afsuski, halvoga do'nmas g'o'ralar,
Toychoqqa yo'l bermas qari yo'rg'alar.
Bedilning ko'zlarin ko'rgan qarg'alar
Chorbog'imda tuproq titgan, afsuski.

Afsuski, tushmadim men ham osmondan,
Yaxshidan yomonman, yaxshi yomondan.
Jon deb kechib ketar edim-ku jondan
Onamning kutgani kutgan, afsuski.

Afsuski, shabboda sudragan xasman,
Kuyim o'zimga tan, o'zim sarmastman,
Ko'changizdan qaytib kuylab o'tmasman,
Azal menga shuni bitgan, afsuski.

Afsuski, sharhi yo'q jimligingizning,
Siz ham o'ylarmisiz kimligingizni.
Bilaman-ku makkor shumligingizni –
Shayton bel olishmay yutgan, afsuski.

Afsuski, oldinda ko'ngil yo'q, dil yo'q,
Karvon so'ngidaman giyoh-u gul yo'q.
Fojiam shundaki, orqaga yo'l yo'q,
Imkon qo'lidan ketgan... ketgan... afsuski.

2001

Борган сари

Борган сари баҳор тансиқ туйилар,
Борган сари атиргуллар хушбўйроқ.
Борган сари кўзёш равон кўйилар,
Борган сари ой тиник ва хушрўйроқ.

Шароб ичсам, томчисини қолдирмай,
Сени қучсам, ўпсам чарчоқ билмасам.
Лабим қайиқ каби сенда этса сайр,
Кўзларимни яширмасдан йиғласам.

Борган сари бўсаларинг тотлироқ,
Борган сари қирмизироқ лабларинг.
Борган сари сокин-сокин қалтироқ,
Борган сари ширин-ширин гапларинг.

Шудринг мисол изсиз кетяпти кунлар,
Висол туни кечайтири чакиндай.
Бошимдан қор сочаёттири учкунлар,
Сезяпсанми, сўнгги манзил яқиндай...

Борган сари ёруғ тортар шамчироқ,
Борган сари яшил ва дуркун ялпиз.
Борган сари кучмоқдаман қаттироқ,
Борган сари узоқлашиб кетяпмиз.

2001

Мени эслайсанми?

Мени эслайсанми, ой тилиб-тилиб,
Кийқимлаган бахмалим — ялпиз?
Кимни изляйсан,чувалчанг бўлиб
Ўрмалаб кетган илдиз?

Ниначи қанотин урган анхорим,
Софингчингдан сўзлаб бер!

Borgan sari

Borgan sari bahor tansiq tuyilar,
Borgan sari atirgullar xushbo'yroq.
Borgan sari ko'zyosh ravon quyilar,
Borgan sari oy tiniq va xushro'yroq.

Sharob ichsam, tomchisini qoldirmay,
Seni quksam, o'psam charchoq bilmasam.
Labim qayiq kabi senda etsa sayr,
Ko'zlarimni yashirmasdan yig'lasam.

Borgan sari bo'salaring totliroq,
Borgan sari qirmiziroq lablaring.
Borgan sari sokin-sokin qaltiroq,
Borgan sari shirin-shirin gaplaring.

Shudring misol izsiz ketyapti kunlar,
Visol tuni kechayotir chaqinday.
Boshimdan qor sochayotir uchqunlar,
Sezyapsanmi, so'nggi manzil yaqinday...

Borgan sari yorug' tortar shamchiroq,
Borgan sari yashil va durkun yalpiz.
Borgan sari quchmoqdaman qattiqroq,
Borgan sari uzoqlashib ketyapmiz.

2001

Meni eslaysanmi?

Meni eslaysanmi, oy tilib-tilib,
Qiyqimlagan baxmalim — yalpiz?
Kimni izlayapsan, chuvalchang bo'lib
O'rmalab ketgan ildiz?

Ninachi qanotin urgan anhorim,
Sog'inchingdan so'zlab ber!

Айт, сениям бир соғинганинг борми,
Сополдек дарз кетган ер?

Дадам эккан терак, қишининг чилласида
Бағринг тилинмадими?
Қишлоғим, кўкламнинг илк палласида
Ўрним билинмадими?

Севгилим, ҳаммаси тамом бўлган. Гоҳо –
Мени қийнайди бир сўз.
Сендан бир нарсани билмоқчийдим, аммо
Ёдимдан чиқди, афсус...

1992

Келинчак

Ўрик шохларига қўнган қормикан,
Қўлларинг хиноми ё гулгун чечак?
Хануз масрурмисан, баҳтиёрмисан,
Бағдод боғларида қолган келинчак?

Кимни азиз тутиб кетдинг, азизам,
Кимнинг ҳароридан гулладинг, ўсдинг?
Бир лахза кўзимни кўрайин десам,
Киприкларинг билан кўзингни тўсдинг.

Бошингда дарёдек мавжланган рўмол...
Шамол қулогидан тортар баргларни...
Шамол, учиролмай дилгирдир шамол –
Рўмолингга қўнган капалакларни.

Оlam бир аламдир, сим-сиёҳ чети,
Алам бир оламдир энди, севарим.
Ўрик гулларидек сочилиб кетди
Кафтимдаги бир жуфт ситораларим.

Мени чорлайверди ёввойи кенглик,
Жайронлар кўзидан кўзим қамашди.

Ayt, seniyam bir sog'ingan ingan bormi,
Sopoldek darz ketgan yer?

Dadam ekkan terak, qishning chillasida
Bag'ring tilinmadimi?
Qishlog'im, ko'klamning ilk pallasida
O'rni bilinmadimi?

Sevgilim, hammasi tamom bo'lgan. Goho –
Meni qiynaydi bir so'z.
Sendan bir narsani bilmoxchiydim, ammo
Yodimdan chiqdi, afsus...

1992

Kelinchak

O'rik shoxlariga qo'ngan qormikan,
Qo'llaring xinomi yo gulgun chechak?
Hanuz masrurmisan, baxtiyormisan,
Bag'dod bog'larida qolgan kelinchak?

Kimni aziz tutib ketding, azizam,
Kimning haroridan gullading, o'sding?
Bir lahza ko'zimni ko'rayin desam,
Kipriklaring bilan ko'zingni to'sding.

Boshingda daryodek mavjlangan ro'mol...
Shamol qulog'idan tortar barglarni...
Shamol, uchirolmay dilgirdir shamol –
Ro'molingga qo'ngan kapalaklarni.

Olam bir alamdir, sim-siyoh cheti,
Alam bir olamdir endi, sevarim.
O'rik gullaridek sochilib ketdi
Kaftimdag'i bir juft sitoralarim.

Meni chorlayverdi yovvoyi kenglik,
Jayronlar ko'zidan ko'zim qamashdi.

Сенга гуллаган боғ ярашганидек
Менга саргардонлик гашти ярашди.

Ўрик шохларини буккан қормикан...
Қўлларинг хиноми ё гулгун чечак.
Сени кўргим келар, омон бормисан,
Менинг тушларимда қолган келинчак...

1992

Севмадинг

Севмадинг сен, дилитошим,
Дилимга чўқди кўрғошин.
Кўзимдан тошди кўзёшим,
Фамкаш булоқ севмиш мани.

Севмадинг сан, етолмасдан
Санга термулдим олисдан.
Хаддан зиёда ёлғизман,
Нетай, тупроқ севмиш мани.

Севмадинг сан. Ай, юрагим!
Хазон тушган май — юрагим.
Қандоқ овутай, юрагим,
Кекса япроқ севмиш мани.

Севмадинг сан, атиргулим,
Севги асли надир, гулим?
У синган игнадир, гулим,
Синган чақмоқ севмиш мани.

Севмадинг сан! Севмадинг сан!
Хар одимда хатар берган,
Хар ютимда заҳар берган,
Суйганига дардлар берган,
Тангри кўпроқ севмиш мани...

1993

Senga gullagan bog' yarashganidek
Menga sargardonlik gashti yarashdi.

O'rik shoxlarini bukkan qormikan...
Qo'llaring xinomi yo gulgun chechak.
Seni ko'rgim kelar, omon bormisan,
Mening tushlarimda qolgan kelinchak...

1992

Sevmading

Sevmading sen, dilitoshim,
Dilimga cho'kdi qo'rg'oshin.
Ko'zimdan toshdi ko'zyoshim,
G'amkash buloq sevmish mani.

Sevmading san, yetolmasdan
Sanga termuldim olisdan.
Haddan ziyoda yolg'izman,
Netay, tuproq sevmish mani.

Sevmading san. Ay, yuragim!
Xazon tushgan may — yuragim.
Qandoq ovutay, yuragim,
Keksa yaproq sevmish mani.

Sevmading san, atirgulim,
Sevgi asli nadir, gulim?
U singan ignadir, gulim,
Singan chaqmoq sevmish mani.

Sevmading san! Sevmading san!
Har odimda xatar bergen,
Har yutimda zahar bergen,
Suyganiga dardlar bergen,
Tangri ko'proq sevmish mani...

1993

Пилак

Қирқ кун қора сел келсин,
Ювив кетсии ер юзин.
Икки жон омон қолсин –
Ёлғиз сен билан ўзим.

Тиф ўйнатсан қаҳратон,
Дунё музласин зим-зим.
Бизлар қолайлик омон,
Ёлғиз сен билан ўзим.

Үт тушсин бу жаҳонга,
Ёнсин балиқ, куйсин қум.
Тегмасин икки жонга –
Ёлғиз сен билан ўзим.

Дардим ўзимга аён,
Сўнаётир юлдузим.
Қочиб борайлик қаён
Ёлғиз сен билан ўзим?

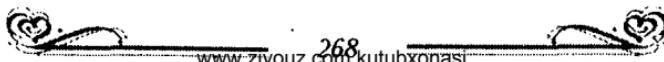
Айт, яна нима дейин?
Бундан бошқа йўқ сўзим.
Наҳот шунчалар қийин...
... Ёлғиз сен билан ўзим.

1994

Рустам Собит ҳикояси

Бу қиз бошқача экан,
Тўсатдан сезиб қолдим.
Билмадим, нима бўлди,
Шу қизни севиб қолдим.

Кечакундуз хаёлим
Учади гулрух сари.

Filak

Qirq kun qora sel kelsin,
Yuvib ketsin yer yuzin.
Ikki jon omon qolsin –
Yolg'iz sen bilan o'zim.

Tig' o'ynatsin qahraton,
Dunyo muzlasin zim-zim.
Bizlar qolaylik omon,
Yolg'iz sen bilan o'zim.

O't tushsin bu jahonga,
Yonsin baliq, kuysin qum.
Tegmasin ikki jonga –
Yolg'iz sen bilan o'zim.

Dardim o'zimga ayon,
So'nayotir yulduzim.
Qochib boraylik qayon
Yolg'iz sen bilan o'zim?

Ayt, yana nima deyin?
Bundan boshqa yo'q so'zim.
Nahot shunchalar qiyin...
... Yolg'iz sen bilan o'zim.

1994

Rustam Sobit hikoyasi

Bu qiz boshqacha ekan,
To'satdan sezib qoldim.
Bilmadim, nima bo'ldi,
Shu qizni sevib qoldim.

Kecha-kunduz xayolim
Uchadi gulruh sari.

Бир лаҳза кўз ўнгимдан
Кетмайди гул рухсори.

Бир кун тўсдим йўлини,
Шартта кучдим, қўймадим.
Битта ўпдим, тўймадим,
Ўнта ўпдим, тўймадим.

Сездим — қизнинг қўнгли бор,
Аммо бош гаранг эди.
Бу боғда тикан бисёр,
Оёғим — яланг эди.

На қиларсан, севганинг
Заргарнинг қизи бўлса.
Заргар эса нонемас,
Зангарнинг ўзи бўлса.

Зар қадрига етмаган
Заргар сотди қизини.
Бир пулдорнинг қўйнига
Шартта отди қизини.

Кулди дўсту душманим,
Бир пул бўлди қийматим.
Бир кун ётиб йигладим,
Ўн кун ётиб йигладим.

Билмасдим — нетмак керак,
Қандай талашар эдим?
Мен ўшанда ёш эдим,
Ўн етти яшар эдим...

Ўн ёз ўтди, ўн баҳор,
Бир куни уни кўрдим.
Хуркак кийикча эмас,
Гўзал охуни кўрдим.

Бедапоя. Ҳеч ким йўқ.
Кетқизгани қўймадим.

Bir lahza ko'z o'ngimdan
Ketmaydi gul ruxsori.

Bir kun to'sdim yo'lini,
Shartta quchdim, qo'ymadim.
Bitta o'pdim, to'ymadim,
O'nta o'pdim, to'ymadim.

Sezdim — qizning ko'ngli bor,
Ammo bosh garang edi.
Bu bog'da tikan bisyor,
Oyog'im — yalang edi.

Na qilarsan, sevganing
Zargarning qizi bo'lsa.
Zargar esa nonyemas,
Zang'arning o'zi bo'lsa.

Zar qadriga yetmagan
Zargar sotdi qizini.
Bir puldorning qo'yniga
Shartta otdi qizini.

Kuldi do'st-u dushmani,,
Bir pul bo'ldi qiymatim.
Bir kun yotib yig'ladim,
O'n kun yotib yig'ladim.

Bilmasdim — netmak kerak,
Qanday talashar edim?
Men o'shanda yosh edim,
O'n yetti yashar edim...

O'n yoz o'tdi, o'n bahor,
Bir kuni uni ko'rdirim.
Hurkak kiyikcha emas,
Go'zal ohuni ko'rdirim.

Bedapoya. Hech kim yo'q.
Ketqizgani qo'ymadim.

Ўнта ўптиш тўймадим,
Юзта ўптиш, тўймадим.

Кулди, севаман, деди,
Хаёлимда — сиз, деди.
Мендан ор қилманг, деди,
Мен — бокира киз, деди...

Туф-э! Бари хомхаёл,
Қўлдан кетган хаммаси.
У энди оддий аёл,
Бир этак чурвақаси!

Менми? Нима ишинг бор?
Ўша-ўша саёқман.
Тўрт тарафим тиконзор,
Ҳамон ялангоёқман.

1994

Иситма ҳакида ҳикоя

«Бир ухлаб турсанг бўлди,
Нима бўпти иситма.
Чопиб кетасан, ўғлим,
Кўрмагандек ҳеч нима...»

Ташқарида шамолми,
Ё бўрими увлаган?
Ухлаш керак, ухлаш шарт,
Соғаяди ухлаган.

Катақ-катақ дастрўмол,
Онам артар теримни.
Яшил-қизил шарпалар
Сузиб юрар эриниб.

Бошим оғир оғрийди,
Ачишади димофим.

O'nta o'ptim to'y madim,
Yuzta o'ptim, to'y madim.

Kuldi, sevaman, dedi,
Xayolimda — siz, dedi.
Mendan or qilmang, dedi,
Men — bokira qiz, dedi...

Tuf-e! Bari xomxayol,
Qo'ldan ketgan hammasi.
U endi oddiy ayol,
Bir etak churvaqasi!

Menmi? Nima ishing bor?
O'sha-o'sha sayoqman.
To'rt tarafim tikonzor,
Hamon yalangoqman.

1994

Isitma haqida hikoya

«Bir uxbab tursang bo'ldi,
Nima bo'pti isitma.
Chopib ketasan, o'g'lim,
Ko'rmagandek hech nima...»

Tashqarida shamolmi,
Yo bo'rimi uvlagan?
Uxlash kerak, uxlash shart,
Sog'ayadi uxlagan.

Katak-katak dastro'mol,
Onam artar terimni.
Yashil-qizil sharpalar
Suzib yurar erinib.

Boshim og'ir og'riydi,
Achishadi dimog'im.

Оёқларим баҳайбат,
Бегонадек бармоғим.

Эринчок, сур шарпалар
Кувлагани, қувлаган.
Ухлаш керак, ухлаш шарт,
Тузалади ухлаган.

Мен мезбонми, дард меҳмон,
Она, кетдим тузалиб.
Узоқиб кетдим сиздан,
Ота юртдан узилиб.

Ярим кеча. Ярим ой,
Ярим умр, эҳтимол.
Уйқу келмас. Кўчада
Итдек улийди шамол.

Кўзларимдан ўтиб чанг,
Юрагимга дард теккан.
Она, аҳволим ёмон,
Менга ёмон дард теккан.

Атрофимда шарпалар
Айланади эриниб.
Ким менга малҳам бўлар,
Ким артади теримни?

Бир ухлаб турсам бўлди,
Унут бўлар барчаси.
Юрак, лаънати юрак
Тортиб-тортиб санчади.

Харом бўлди кўзларим,
Харом бўлди юрагим.
Эй, тузалмас касалнинг
Кимгаям бор кераги!

Мен хам, ахир, одамман,
Сотаман ё тонаман.

Oyoqlarim bahaybat,
Begonadek barmog‘im.

Erinchoq, sur sharpalar
Quvlagan, quvlagan.
Uxlash kerak, uxpath shart,
Tuzaladi uxlagan.

Men mezbonmi, dard mehmon,
Ona, ketdim tuzalib.
Uzoqib ketdim sizdan,
Ota yurtdan uzilib.

Yarim kecha. Yarim oy,
Yarim umr, ehtimol.
Uyqu kelmas. Ko‘chada
Itdek uliydi shamol.

Ko‘zlarimdan o‘tib chang,
Yuragimga dard tekkan.
Ona, ahvolim yomon,
Menga yomon dard tekkan.

Atrofimda sharpalar
Aylanadi erinib.
Kim menga malham bo‘lar,
Kim artadi terimni?

Bir uxbab tursam bo‘ldi,
Unut bo‘lar barchasi.
Yurak, la’nati yurak
Tortib-tortib sanchadi.

Harom bo‘ldi ko‘zlarim,
Harom bo‘ldi yuragim.
Ey, tuzalmas kasalning
Kimgayam bor keragi!

Men ham, axir, odamman,
Sotaman yo tonaman.

Хотиржам бўлинг, она
Ҳозир ухлаб қоламан.

Уйғонсам агар, мен ҳам –
Жилмаяман пок, ҳалол.
... Ташқарида гўдакдек
Чинқираб йиглар шамол.

1994

Чиройли қиз ҳакида ҳикоя

Сен чиройли қиз эдинг,
Сен чиройли қулардинг.
Сал хунукроқ бўлсайдинг
Ўзимники бўлардинг.

Мен кетаман, гулғунча,
Қараб қолмагин, дедим.
Мен муродга етгунча
Кариб қолмагин, дедим.

Висол нима, дедим мен,
Хижрон керак шеър учун,
Қийнок керак шеър учун
Армон керак шеър учун.

Қаттиқ боқдинг сўнгги пайт,
Лабинг титради лекин:
«Яхши кўрасанми, айт,
Яхши кўраман, дегин!»

Ўйин қилдим, кўнглингни
Капалакдек хайдадим.
Сендан топган сўзимни
Чайнаб ютдим, айтмадим.

Xotirjam bo'ling, ona
Hozir uxlab qolaman.

Uyg'onsam agar, men ham –
Jilmayaman pok, halol.
... Tashqarida go'dakdek
Chinqirab yig'lar shamol.

1994

Chiroyli qiz haqida hikoya

Sen chiroyli qiz eding,
Sen chiroyli kularding.
Sal xunukroq bo'lsayding
O'zimniki bo'larding.

Men ketaman, gulg'uncha,
Qarab qolmagin, dedim.
Men murodga yetguncha
Qarib qolmagin, dedim.

Visol nima, dedim men,
Hijron kerak she'r uchun,
Qiynoq kerak she'r uchun
Armon kerak she'r uchun.

Qattiq boqding so'nggi payt,
Labing titradi lekin:
«Yaxshi ko'rasanmi, ayt,
Yaxshi ko'raman, degin!»

O'yin qildim, ko'nglingni
Kapalakdek haydadim.
Sendan topgan so'zimni
Chaynab yutdim, aytmadim.

Хайр, қишлоқ, мен кетдим
Орзули кўнглим билан,
Севгим қўзин беркитдим
Қаламли қўлим билан.

Атай қилдим хаммасин,
Атай сени куйдирдим.
Очилди шеър сахнаси –
Бари ёлғон, уйдирма.

Билиб туриб кечдим мен
Энг чиройли оламдан.
Аросатта тушдим мен –
На шоир, на одамман.

Қалбқозон қайнай-қайнай,
Қуюлди, чўқди секин:
«Яхши кўрасанми, айт,
Яхши кўраман, дегин!»

Умр кетгани сари
Йўқлигинг сезилади.
Сени ўйлаб тунлари
Юрагим эзилади.

Үйимга келди бойлик,
Етаклади омадим.
Аммо сендан чиройли
Ва фамгин шеър топмадим.

Мен ким эдим, не учун
Шунча йўлим қарадинг?
Хазон бўлдинг мен учун,
Мени кутиб қаридинг?

Салом, қишлоқ, мен келдим
Аламли кўнглим билан.
Ёнимда хушнуд келин,
Эркатой ўғлим билан.

Xayr, qishloq, men ketdim
Orzuli ko'nglim bilan,
Sevgim ko'zin berkitdim
Qalamli qo'lim bilan.

Atay qildim hammasin,
Atay seni kuydirdim.
Ochildi she'r sahnasi –
Bari yolg'on, uydirma.

Bilib turib kechdim men
Eng chiroyli olamdan.
Arosatga tushdim men –
Na shoir, na odamman.

Qalbqozon qaynay-qaynay,
Quyuldi, cho'kdi sekin:
«Yaxshi ko'rasanmi, ayt,
Yaxshi ko'raman, degin!»

Umr ketgani sari
Yo'qliging seziladi.
Seni o'ylab tunlari
Yuragim eziladi.

Uyimga keldi boylik,
Yetakladi omadim.
Ammo sendan chiroyli
Va g'amgin she'r topmadim.

Men kim edim, ne uchun
Shuncha yo'lim qarading?
Xazon bo'lning men uchun,
Meni kutib qariding?

Salom, qishloq, men keldim
Alamli ko'nglim bilan.
Yonimda xushnud kelin,
Erkatoy o'g'lim bilan.

Оқшом пайти күчадан
Бир товушни илғадим,
Туриб оёқ учиды
Юрак ютиб, тингладим.

Кимдир менинг ўғлимни
Эркаларди, сұярди.
Миттигина құлини
Үпіб-үпіб қўярди.

Бир гап сўрарди тинмай,
Жавоб кутмасди лекин:
«Яхши қўрасанми, айт,
Яхши қўраман, дегин!»

1995

Парни ҳакида ҳикоя

Билагингдан, лабингдан
Бинафша бўйи келар.
Йифи келар лабимдан,
Бўғзимдан ўйиб келар.

Қайда эртаклар юрти,
Кай томонда Хоразм?
Фироқ жонимдан ўтди,
«Галди сени гўрасим».

Тола сочинг куйдирдим,
Учиб келдинг. Серзарда.
Мен жим турдим. Тек турдим.
О, агарда, агарда!

Дердинг, нетаётирсан,
Мени тинч қўй, илтимос.
Сен бор-йўғи шоирсан,
Яъни одамсан, холос!

Oqshom payti ko'chadan
Bir tovushni ilg'adim,
Turib oyoq uchida
Yurak yutib, tингладим.

Kimdir mening o'g'limni
Erkalardi, suyardi.
Mittigina qo'lini
O'pib-o'pib qo'yardi.

Bir gap so'rardি tinmay,
Javob kutmasdi lekin:
«Yaxshi ko'rasanmi, ayt,
Yaxshi ko'raman, degin!»

1995

Pari haqida hikoya

Bilagingdan, labingdan
Binafsha bo'yi kelar.
Yig'i kelar labimdan,
Bo'g'zimdan o'yib kelar.

Qayda ertaklar yurti,
Qay tomonda Xorazm?
Firoq jonimdan o'tdi,
«Galdi seni go'rasim».

Tola soching kuydirdim,
Uchib kelding. Serzarda.
Men jim turdim. Tek turdim.
O, agarda, agarda!

Derding, netayotirsan,
Meni tinch qo'y, iltimos.
Sen bor-yo'g'i shoirsan,
Ya'ni odamsan, xolos!

Менга текканди пари,
Йўқ, тўғриси, жин чалди.
Пирпиради лабларим:
«Сани гўрасим галди...»

Ҳайрон турдинг. Бўшашдинг,
Чақилди ишқ чақмоғи.
Мен ошиқдим. Мен шошдим.
Гулга тўлди қучоғим.

Билагингдан, лабингдан
Бинафша бўйи келди.
Бир ўт чиқди қалбимдан,
Томоғим куйиб келди.

Шивирладинг, шоирим,
Ишқ ёлғондир, йигингил.
Муҳаббатнинг охири
Пушаймондир, йигингил.

Сочинг юзимга сурдим,
О, кўзимнинг қораси.
Кайда эртаклар юрти,
Қай томонда Хоразм?

Тонгда фироқ муқаррар,
Хижрон кутар сахарда,
Бирга ичайлик захар,
О, агарда, агарда!

... Парилар хийласини
Билмас одам боласи.
Кўйлагим тугмасига
Боғланган соч толаси...

1995

Menga tekkandi pari,
Yo'q, to'g'risi, jin chaldi.
Pirpiradi lablarim:
«Sani go'rasim galdi...»

Hayron turding. Bo'shashding,
Chaqildi ishq chaqmog'i.
Men oshiqdim. Men shoshdim.
Gulga to'ldi quchog'im.

Bilagingdan, labingdan
Binafsha bo'yi keldi.
Bir o't chiqdi qalbimdan,
Tomog'im kuyib keldi.

Shivirlading, shoirim,
Ishq yolg'ondir, yig'ingil.
Muhabbatning oxiri
Pushaymondir, yig'ingil.

Soching yuzimga surdim,
O, ko'zimning qorasi.
Qayda ertaklar yurti,
Qay tomonda Xorazm?

Tongda firoq muqarrar,
Hijron kutar saharda,
Birga ichaylik zahar,
O, agarda, agarda!

... Parilar hiylasini
Bilmas odam bolasi.
Ko'ylagim tugmasiga
Bog'langan soch tolasi...

1995

Нигоҳ ҳақида ҳикоя

Ўлан — майин, ўт — майин,
Йўлингга ётиб олдим.
Капалак тутгандайин
Нигохинг тутиб олдим.

Дув қизарди ёнофинг,
Шув сирғонди юрагим.
Қочдим, фолиб байроби —
Хилпиради кўйлагим.

Томда ётдим шу кеча,
Юлдузчалар жилмайди.
Мен биламан, тонггача
Сенинг уйқунг келмайди.

Нигохингни сўрайсан
Одам қўйиб ўртага.
Эркалайман, яйрайман:
«Эртага ке, эртага!»

Етти иқлимини айлан,
Бундай ширин нигоҳ йўқ.
Қайтариб берадиган
Анойи йўқ, ахмоқ йўқ.

Ғубор босган осмонни
Енгим билан артаман.
«Нима бўлар эртага?
Нима бўлар эртага?»

Узоқни кўрадиган
Отангда ҳам гуноҳ йўқ:
«Унга қиз берадиган
Анойи йўқ, ахмоқ йўқ!»

Ўлан — майин, ўт — майин,
Индамайди топтасанг.

Nigoh haqida hikoya

O'lan — mayin, o't — mayin,
Yo'lingga yotib oldim.
Kapalak tutgandayin
Nigohing tutib oldim.

Duv qizardi yonog'ing,
Shuv sirg'ondi yuragim.
Qochdim, g'olib bayrog'i —
Hilpiradi ko'ylagim.

Tomda yotdim shu kecha,
Yulduzchalar jilmaydi.
Men bilaman, tonggacha
Sening uyqung kelmaydi.

Nigohingni so'raysan
Odam qo'yib o'rtaga.
Erkalayman, yayrayman:
«Ertaga ke, ertaga!»

Yetti iqlimni aylan,
Bunday shirin nigoh yo'q.
Qaytarib beradigan
Anoyi yo'q, ahmoq yo'q.

G'ubor bosgan osmonni
Yengim bilan artaman.
«Nima bo'lar ertaga?
Nima bo'lar ertaga?»

Uzoqni ko'radigan
Otangda ham gunoh yo'q:
«Unga qiz beradigan
Anoyi yo'q, ahmoq yo'q!»

O'lan — mayin, o't — mayin,
Indamaydi toptasang.

Бировга индамайин
Очилади дарбозанг.

Яхши қизсан, сен ҳечам
Тик қараши билмайсан.
Мен биламан, тонггача
Билдирилмасдан йифлайсан.

Нигохимни сўнгги дам
Кипригинг кесиб ўтди.
Йўлингга ётиб олсам,
Кўнглимни эзиб ўтдинг.

Сенга осон ҳар қалай,
Бузса бўлар никохни.
Менга қийин, мен қандай –
Бекор қиласай нигохни?!

1995

Мұхаббатсиз висол ҳақида ҳикоя

Мұхаббатсиз кечди бу висол,
Мен муродсиз мақсадга етдим.
Туни билан ялинди аёл,
Келаман деб алладим – кетдим.

Йўлкўрсаткич бўлди хазонлар,
Дайдибадар елга айландим.
Ўтди ойлар, ўтди замонлар,
Яна ўша менга айландим.

Яна бордим тиланиб висол,
Ҳасратимни айтдим-айтмадим.
Мени итдек ҳайдади аёл,
Мен вафодор итдек... кетмадим.

Birovga indamayin
Ochiladi darbozang.

Yaxshi qizsan, sen hecham
Tik qarashni bilmaysan.
Men bilaman, tonggacha
Bildirmasdan yig'laysan.

Nigohimni so'nggi dam
Kipriging kesib o'tdi.
Yo'lingga yotib olsam,
Ko'nglimni ezib o'tding.

Senga oson har qalay,
Buzsa bo'lar nikohni.
Menga qiyin, men qanday –
Bekor qilay nigohni?!

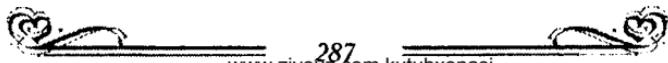
1995

Muhabbatsiz visol haqida hikoya

Muhabbatsiz kechdi bu visol,
Men murodsiz maqsadga yetdim.
Tuni bilan yalindi ayol,
Kelaman deb aldadim – ketdim.

Yo'lko'rsatkich bo'ldi xazonlar,
Daydibadar yelga aylandim.
O'tdi oylar, o'tdi zamonlar,
Yana o'sha menga aylandim.

Yana bordim tilanib visol,
Hasratimni aytdim-aytmadim.
Meni itdek haydadi ayol,
Men vafodor itdek... ketmadim.

Ташна эдим, ичим ёнарди,
Лойқа бўлсин, сув керак эди.
Шу кеч фақат уни хохлардим,
Менга фақат у керак эди.

У барибир қилмади шафқат,
Қулфлаб олди дарбозасини.
Юлдузларни кучгунча шафқат
Пойлаб ётдим остоносини.

Тонгда сўқдим, бўралаб роса,
Қасам ичиб, қайтдим ортимга.
Бугун кимдир, фаришта, деса,
Ўша аёл келар ёдимга.

1994

Муртиклилар

Кўзларимда порлаган шам алдамчидир,
Юзларимга ёйилган нам алдамчидир.
Сувратхона деворида йиллаб турган
Суврат каби бул киёфам алдамчидир.

* * *

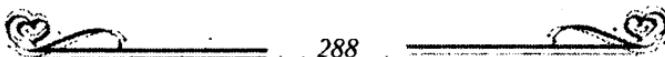
Дўсту ёрдан сўйла, айтма ғанимдан,
Тўфонни кўй, дегил хушбўй насимдан,
Сўзимиз май, чолфу, висолдан келсин,
Мен ҳам сўзлаб берай кўрмаганимдан.

* * *

Тубанлаб-тубанлаб фалакка кетсам,
Ҳеч ким тикилмаган тилакка кетсам.
Мен ёлғиз бўлсаму у танҳо бўлса,
Юрагимни кучиб юракка кетсам!

* * *

Биз талпинган туйнук — олис Зухал эди,
Юлдузларнинг нафаси ҳам асал эди.

Tashna edim, ichim yonardi,
Loyqa bo'lsin, suv kerak edi.
Shu kech faqat uni xohlardim,
Menga faqat u kerak edi.

U baribir qilmadi shafqat,
Qulflab oldi darbozasini.
Yulduzlarni quchguncha shafaq
Poylab yotdim ostonasini.

Tongda so'kdim, bo'ralab rosa,
Qasam ichib, qaytdim ortimga.
Bugun kimdir, farishta, desa,
O'sha ayol kelar yodimga.

1994

To'rtliklar

Ko'zlarimda porlagan sham aldamchidir,
Yuzlarimga yoyilgan nam aldamchidir.
Suvratxona devorida yillab turgan
Suvrat kabi bul qiyofam aldamchidir.

* * *

Do'st-u yordan so'yla, aytma g'animdan,
To'fonni qo'y, degil xushbo'y nasimdan,
So'zimiz may, cholg'u, visoldan kelsin,
Men ham so'zlab beray ko'rmaganimdan.

* * *

Tubanlab-tubanlab falakka ketsam,
Hech kim tikilmagan tilakka ketsam.
Men yolg'iz bo'lsamu u tanho bo'lsa,
Yuragimni quchib yurakka ketsam!

* * *

Biz talpingan tuyruk — olis Zuhal edi,
Yulduzlarning nafasi ham asal edi.

Гўзалмидинг-йўқми, ҳозир ёдимда йўқ,
Лекин ўша севги беҳад гўзал эди.

* * *

Дардим бору юрагимда дармоним йўқ,
Замонимдан айрилганман, маконим йўқ.
Гар тупурсам, тупук билан йиқилгайман,
Хиёнатлар қиласай десам, имконим йўқ.

* * *

Чўнталинг тўлар ва омадинг кулар,
Отни тўғри йўлдан чапга тойдирсанг.
Пул – қўлнинг киридир, демиш эскилар,
Қанча ифлос бўлсанг, шунча бойдирсан.

1994

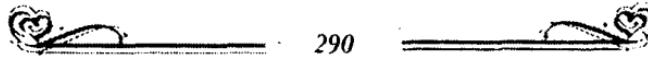
Япроқ

Заррабин нигоҳли қадимшунослар
Қатлама тошларни авайлаб кесиб,
Топдилар бус-бутун сақланган бир барг –
Афтидан, ибтидо даврига мансуб.

Балки, бу шунчаки тўкилган япроқ,
Номсиз дарахтларнинг илтижосидир.
Балки, ибтидоий дилдаги титроқ –
Боқий муҳаббатнинг ибтидосидир.

Эҳтимол, тошигит тошқизни суйиб,
Юрак шаклидаги япроқни тутган.
Балки, қиз йиғлаган лабларин кўйиб,
Кейин тошлар аро беркитиб кетган...

Қадимшуносларнинг тоигани – тахмин,
Моҳият хақида жиддий гапим бор:
Фақат муҳаббатда мўъжиза мумкин,
Мангаликка фақат севги дахлдор!

Go'zalmiding-yo'qmi, hozir yodimda yo'q,
Lekin o'sha sevgi behad go'zal edi.

* * *

Dardim boru yuragimda darmonim yo'q,
Zamonimdan ayrilganman, makonim yo'q.
Gar tupursam, tupuk bilan yiqilgayman,
Xiyonatlar qilay desam, imkonim yo'q.

* * *

Cho'ntaging to'lar va omading kular,
Otni to'g'ri yo'lidan chapga toydirlsang.
Pul — qo'lning kiridir, demish eskilar,
Qancha iflos bo'lsang, shuncha boydirlsan.

1994

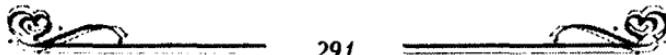
Yaproq

Zarrabin nigohli qadimshunoslar
Qatlama toshlarni avaylab kesib,
Topdilar bus-butun saqlangan bir barg —
Aftidan, ibtido davriga mansub.

Balki, bu shunchaki to'kilgan yaproq,
Nomsiz daraxtlarning iltijosidir.
Balki, ibridoiy dildagi titroq —
Boqiy muhabbatning ibtidosidir.

Ehtimol, toshyigit toshqizni suyib,
Yurak shaklidagi yaproqni tutgan.
Balki, qiz yig'lagan lablarin qo'yib,
Keyin toshlar aro berkitib ketgan...

Qadimshunoslarning topgani — taxmin,
Mohiyat haqida jiddiy gapim bor:
Faqat muhabbatda mo'jiza mumkin,
Mangulikka faqat sevgi daxldor!

Тошдек думалайди ҳали асрлар,
Даврлар ўтади кийикдек чопиб,
Ҳали ечилади чувалган сирлар,
Фалак асрорин ҳам оларлар топиб.

Қадимшуносларми, одамшунослар,
Тошкент тошларини кесаркан бир кун
Хайратдан барчаси эсидан озар –
Менинг юрагимни топиб бус-бутун!

Гоҳо ишқ йўлида бўлар қурбонлик,
Лекин ўзга олам севги ва илм.
Хозир бир сўзингга келажак боғлиқ,
Тошбағир севгилим, тошдил севгилим!

1995

Debor

Раҳмон акага

Йўлимга ёндош – девор,
Йўл юраман, куяман.
У томони – суманзор,
Бу томони – биёбон.

Девор бўйлаб, буралиб,
Гуркирайди хуш бўйлар.
Товус каби турланиб,
Сузилади хушрўйлар.

Оғочлар айтар ўлан,
Хаёлимни оладир.
Ҳар япроғи зумраддан,
Ҳар меваси тиллодир.

Мен, ё Жамшид, десам, бас,
Девор чўкиб паст бўлар.
Аммо тилим айланмас,
Калом оғирлик қиласр.

Toshdek dumalaydi hali asrlar,
Davrlar o'tadi kiyikdek chopib,
Hali yechiladi chuvalgan sirlar,
Falak asrorin ham olarlar topib.

Qadimshunoslarmi, odamshunoslari,
Toshkent toshlarini kesarkan bir kun
Hayratdan barchasi esidan ozar –
Mening yuragimni topib bus-butun!

Goho ishq yo'lida bo'lar qurbanlik,
Lekin o'zga olam sevgi va ilm.
Hozir bir so'zingga kelajak bog'liq,
Toshbag'ir sevgilim, toshdil sevgilim!

1995

Devor

Rahmon akaga

Yo'limga yondosh – devor,
Yo'l yuraman, kuyaman.
U tomoni – sumanzor,
Bu tomoni – biyobon.

Devor bo'ylab, buralib,
Gurkiraydi xush bo'ylar.
Tovus kabi turlanib,
Suziladi xushro'ylar.

Og'ochlar aytar o'lan,
Xayolimni oladir.
Har yaprog'i zumraddan,
Har mevasi tillodir.

Men, yo Jamshid, desam, bas,
Devor cho'kib past bo'lar.
Ammo tilim aylanmas,
Kalom og'irlilik qilar.

Кумда қолар бир жуфт из,
Кумда қолар кўзларим.
Бу тарафда мен ёлғиз,
У тарафда дўстларим.

Бу томонда бўз осмон,
У томонда бўёқлар.
Илон тили мисоли
Нозик, титра гиёҳлар.

Лаъли лаблари тинмай,
Гуллар мени имлайди.
Бармоқлари қайрилма
Кўллар мени имлайди.

Мен, ё Жамшид, десам бас,
Бари менини бўлар.
Аммо дилим айланмас,
Кўнглим оғирлик қилар.

Қарамайман, қарасам —
Кўзимни ой тилади.
Бармоғим орасидан
Тупроқлар отилади.

1995

Кўклам

Салим Ашурга

Кўклам, мен кўнглимни очмасдан ҳали
Қат-қат ҳасратимни илғаган кўклам,
Мени деб чорбоққа тортиб баҳмални,
Кўзиқорин билан михлаган кўклам,
Менинг шарафиминг яшин яшнатиб,
Мушақдек портлатган момақаймокни,
Хатти шикастада мактублар битиб,
Шохларга боғлаган ҳар бир япроқни,

Qumda qolar bir juft iz,
Qumda qolar ko'zlarim.
Bu tarafda men yolg'iz,
U tarafda do'stlarim.

Bu tomonda bo'z osmon,
U tomonda bo'yoqlar.
Ilon tili misoli
Nozik, titra giyohlar.

La'li lablari tinmay,
Gullar meni imlaydi.
Barmoqlari qayrilma
Qo'llar meni imlaydi.

Men, yo Jamshid, desam bas,
Bari meniki bo'lar.
Ammo dilim aylanmas,
Ko'nglim og'irlilik qilar.

Qaramayman, qarasam –
Ko'zimni oy tiladi.
Barmog'im orasidan
Tuproqlar otiladi.

1995

Ko'klam

Salim Ashurga

Ko'klam, men ko'nglimni ochmasdan hali
Qat-qat hasratimni ilg'agan ko'klam,
Meni deb chorboqqa tortib baxmalni,
Qo'ziqorin bilan mixlagan ko'klam,
Mening sharafimga yashin yashnatib,
Mushakdek portlatgan momaqaymoqni,
Xatti shikastada maktublar bitib,
Shoxlarga bog'lagan har bir yaproqni,

Кўклам, сендек тоза ошно кўрмадим!
Тўқиз ой яшадим юрагим ютиб,
Тириклик хурмати, ўлим хурмати
Тўқиз ой ўтказдим мавлудинг кутиб.

Кўклам, саболаринг ила сармастман,
Мени гумонлардан айлагин халос.
Мен сендан дунёлар талаб қилмасман,
Мен сендан муҳаббат тилайман, холос!
Ёмғирлар ёғилди, излар ювилди,
Аммо равшан тортди дилимдаги из.
У қизнинг қалбидан мангукувилдим,
У менинг кўнглимдан кетмади ҳаргиз.
Кўклам, чегара йўқ саховатингга,
Сенинг давлатингдир толе ва иқбол.
Исмимни фунчадек боғла ёдига,
Буткул куrimаган бўлса бу нихол.

Сенки, чақмоқ тутган буюк жаҳонгир,
Ўлим водийисидан юрагимгача
Рухимдан тортиб то Сахрои Кабир
Инқилоб улашдинг ва сочдинг чечак.

Сен сабаб истаклар уйғонди такрор,
Кўзларда акс этди юлдуз ёлқини.
Илик кечаларда янграр беозор
Олис денгизларнинг сокин шовқини.
Сен билан кетолсам эди зора мен,
Майли, насим бўлиб ўтсайдим сарсон,
Мана, бедазорни кечиб бораман,
Чигирткалар сувдай сачрайди ҳар ён.

Келмоқ-кетмоқликнинг бордир муддати,
Вақти билан бино бўлгандир кўк ҳам.
Юрагим хурмати, севгим хурмати,
Мени ўз вақтида йўқлагин, кўклам.
Йўлингга қарайман хадикка тўлиб,
Тўқиз ой қийнайди ширин висолинг,
Яшайман дилбанди ўлиқ туғилиб,
Янги фарзанд кутган ота мисоли.

1995

Ko'klam, sendek toza oshno ko'rmadim!
To'qqiz oy yashadim yuragim yutib,
Tiriklik hurmati, o'lim hurmati
To'qqiz oy o'tkazdim mavluding kutib.

Ko'klam, sabolaring ila sarmastman,
Meni gumonlardan aylagin xalos.
Men sendan dunyolar talab qilmasman,
Men sendan muhabbat tilayman, xolos!
Yomg'irlar yog'ildi, izlar yuvildi,
Ammo ravshan tortdi dilimdag'i iz.
U qizning qalbidan mangu quvildim,
U mening ko'nglimdan ketmadi hargiz.
Ko'klam, chegara yo'q saxovatingga,
Sening davlatingdir tole va iqbol.
Ismimni g'unchadek bog'la yodiga,
Butkul qurimagan bo'lsa bu nihol.

Senki, chaqmoq tutgan buyuk jahongir,
O'lim vodiysidan yuragimgacha
Ruhimdan tortib to Sahroyi Kabir
Inqilob ulashding va sochding chechak.

Sen sabab istaklar uyg'ondi takror,
Ko'zlarda aks etdi yulduz yolqini.
Iliq kechalarda yangrar beozor
Olis dengizlarning sokin shovqini.
Sen bilan ketolsam edi zora men,
Mayli, nasim bo'lib o'tsaydim sarson,
Mana, bedazorni kechib boraman,
Chigirtkalar suvday sachraydi har yon.

Kelmoq-ketmoqlikning bordir muddati,
Vaqt bilan bino bo'lqandir ko'k ham.
Yuragim hurmati, sevgim hurmati,
Meni o'z vaqtida yo'qlagin, ko'klam.
Yo'lingga qarayman hadikka to'lib,
To'qqiz oy qiynaydi shirin visoling,
Yashayman dilbandi o'lik tug'ilib,
Yangi farzand kutgan ota misoli.

1995

Хоргин роҳат

Хоргин роҳат ичра ётибман тинглаб,
(Не бахт бу — хозирча тупроқ тагимда).
Мендан қувват олиб, соғлом гуркираб —
Бешиклар ўсмоқда теварагимда.

Капалакдек учар рангин хаёллар,
Асал бўлаётир гуллар ғубори.
Тепамда аридек турманг, саволлар,
(Не бахт бу — ётмоқлик ердан юқори).

Майли, мен алдамчи ўйлар билан маст .
Рухимга таскинлар излаётирман,
Шу лаҳза теграмда бошқа нарсамас,
Бешиклар ўсишин истаётирман.

1995

Самога сочилди

Самога сочилди мовий учқунлар,
БармоГинг текизсанг, тилади хилол.
Севги иси келган бу соғлом тунда
Ҳамма нарса тоза, ҳаммаси ҳалол.

Тонггача яшайлик ҳеч бир ниятсиз,
Бемақсад кезайлик иккимиз бирга.
Шу кеча бузмайлик самимиятни,
Гапирма, тонггача сен ҳам гапирма...

1996

Horg'in rohat

Horg'in rohat ichra yotibmàn tinglab,
 (Ne baxt bu — hozircha tuproq tagimda).
 Menden quvvat olib, sog'lom gurkirab —
 Beshiklar o'smoqda tevaragimda.

Kapalakdek uchar rangin xayollar,
 Asal bo'layotir gullar g'ubori.
 Tepamda aridek turmang, savollar,
 (Ne baxt bu — yotmoqlik yerdan yuqori).

Mayli, men aldamchi o'ylar bilan mast
 Ruhimga taskinlar izlayotirman,
 Shu lahza telegramda boshqa narsamas,
 Beshiklar o'sishin istayotirman.

1995

Samoga sochildi

Samoga sochildi moviy uchqunlar,
 Barmog'ing tekizsang, tiladi hilol.
 Sevgi isi kelgan bu sog'lom tunda
 Hamma narsa toza, hammasi halol.

Tonggacha yashaylik hech bir niyatsiz,
 Bemaqsad kezaylik ikkimiz birga.
 Shu kecha buzmaylik samimiyatni,
 Gapirma, tonggacha sen ham gapirma...

1996

Қадрдон

Эй дўст, қўшга қўшмагил
Коракўз охуларни.
Чалғига алишмагил
Минг йиллик чолғуларни.

Танбех билан, дарс билан,
Хоҳ қисти қафас билан
Кўлга ўргатолмайсан
Девона туйғуларни.

Эй дўст, булбул овозин
Тортгайми ҳеч тарози?
Пулга чақиб бўларми
Беғубор кулгуларни.

Ўзича айлансин ер,
Дунёни тек қўйиб бер.
Атиргуллардан талаб
Қилмагин оғуларни.

Эй дўст, ҳеч ким эмасман,
Хаёлим билан мастман.
Жим суриб ўтсам дейман
Қадрдон қайғуларни.

1996

Qadrdon

Ey do'st, qo'shga qo'shmagil
Qorako'z ohularni.
Chalg'iga alishmagil
Ming yillik cholg'ularni.

Tanbeh bilan, dars bilan,
Xoh qisti qafas bilan
Qo'lga o'rgatolmaysan
Devona tuyg'ularni.

Ey do'st, bulbul ovozin
Tortgaymi hech tarozi?
Pulga chaqib bo'larmi
Beg'ubor kulgularni.

O'zicha aylansin yer,
Dunyoni tek qo'yib ber.
Atirgullardan talab
Qilmagin og'ularni.

Ey do'st, hech kim emasman,
Xayolim bilan mastman.
Jim surib o'tsam deyman
Qadrdon qayg'ularni.

1996

Айланы

Япроқлар хазонга айланди,
Хазонлар сўзонга айланди,
Сўзонлар тўзонга айланди,
Тўзонлар айланди қошимда.

Чақмоқлар сукутга айланди,
Сукутлар бургутга айланди,
Бургутлар булутга айланди,
Булутлар айланди бошимда.

Ирмоқлар жолага айланди,
Жолалар далага айланди,
Далалар лолага айланди,
Лолалар айланди ёшимда.

Киёқлар чолғуга айланди,
Чолғулар қайғуга айланди,
Қайғулар оғуга айланди,
Оғулар айланди ошимда.

Тўзонлар қошимда айланди,
Булутлар бошимда айланди,
Лолалар ёшимда айланди,
Оғулар ошимда айланди.

1996

Aylana

Yaproqlar xazonga aylandi,
Xazonlar so'zonga aylandi,
So'zonlar to'zonga aylandi,
To'zonlar aylandi qoshimda.

Chaqmoqlar sukutga aylandi,
Sukutlar burgutga aylandi,
Burgutlar bulutga aylandi,
Bulutlar aylandi boshimda.

Irmoqlar jolaga aylandi,
Jolalar dalaga aylandi,
Dalalar lolaga aylandi,
Lolalar aylandi yoshimda.

Qiyoqlar cholg'uga aylandi,
Cholg'ular qayg'uga aylandi,
Qayg'ular og'uga aylandi,
Og'ular aylandi oshimda.

To'zonlar qoshimda aylandi,
Bulutlar boshimda aylandi,
Lolalar yoshimda aylandi,
Og'ular oshimda aylandi.

1996

Тангири сизни...

Қуёш — ёлғиз, ой танҳо,
Ой қуёшга ўтириди.
Мен — Сиз — Сиз — Мен ва Само...
Тангри сизни кўп кўрди.

Ўн саккиз минг оламда
Ҳар томчининг ўз ўрни.
Кўйлагим — оқ аланга,
Тангри сизни кўп кўрди.

Сув ичаман дегандা
Сойга туширдим дурни.
Ихтиёrim — Эгамда,
Тангри сизни кўп кўрди.

Мен не исён этайин —
Экканнинг ўзи ўрди.
Арзим кимга айтайин —
Тангри сизни кўп кўрди.

Ёлғиз — ягонам, дедим,
Кимларни дир рашик урди.
Кўриб, тўймаган эдим,
Тангри сизни кўп кўрди.

1998

Tangri sizni...

Quyosh — yolg'iz, oy tanho,
Oy quyoshga o'ptirdi.
Men — Siz — Siz — Men va Samo...
Tangri sizni ko'p ko'rди.

O'n sakkiz ming olamda
Har tomchining o'z o'rni.
Ko'ylagim — oq alanga,
Tangri sizni ko'p ko'rди.

Suv ichaman deganda
Soyga tushirdim durni.
Ixtiyorim — Egamda,
Tangri sizni ko'p ko'rди.

Men ne isyon etayin —
Ekkanning o'zi o'rди.
Arzim kimga aytayin —
Tangri sizni ko'p ko'rди.

Yolg'iz — yagonam, dedim,
Kamlarnidir rashk urdi.
Ko'rib, to'ymagan edim,
Tangri sizni ko'p ko'rди.

1998

Айнур,
дүстүр, кима қылдик
Затан үчүн!

*Aytgil,
do'stim, nima qiddik
Vatan uchun!*

Агар жаннат кўкда бўлса

Олисдаги маҳмадона, эй, эски олчок,
Менга қадам ташламоқни ўргатмагин сен!
Ўзингга бок, кейин майли ногораигни қок,
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Тинчлик дея юрак-бағри қуйик элдир бу,
Яратганинг қошида энг суюк элдир бу!
Ўтмиши ҳам, эртаси ҳам буюк элдир бу,
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Дала-даштлар ўз-ўзидан Эрам бўлмагай,
Лекин сендан беминнат бир қарам бўлмагай,
Ўзбек эли хеч кимсага қарам бўлмагай,
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Китобингда даҳоларим сўзлари бордир,
Деворингда боболарим излари бордир,
Ўзбек элин эту тирноқ дўстлари бордир,
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Ялтираган ҳамма нарса саналмас тилла,
Хайфдир сенга Нақшбанддан симоби салла,
Эй худони танимаган фирт чаламулла,
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Н а қ о р а т:

Агар жаннат кўкда бўлса, остидадир Ўзбекистон,
Агар жаннат ерда бўлса, устидадир Ўзбекистон!

2005

Agar jannat ko'kda bo'lsa

Olisdagi mahmadona, ey eski olchoq,
Menga qadam tashlamoqni o'rgatmagan sen!
O'zingga boq, keyin mayli nog'ora igni qoq,
Menga qanday yashamoqni o'rgatmagan sen!

Tinchlik deya yurak-bag'ri kuyik eldir bu,
Yaratganning qoshida eng suyuk eldir bu!
O'tmishi ham, ertasi ham buyuk eldir bu,
Menga qanday yashamoqni o'rgatmagan sen!

Dala-dashtlar o'z-o'zidan Eram bo'lmagay,
Lekin sendan beminnat bir karam bo'lmagay,
O'zbek eli hech kimsaga qaram bo'lmagay,
Menga qanday yashamoqni o'rgatmagan sen!

Kitobingda daholarim so'zlari bordir,
Devoringda bobolarim izlari bordir,
O'zbek elin et-u tirnoq do'stlari bordir,
Menga qanday yashamoqni o'rgatmagan sen!

Yaltiragan hamma narsa sanalmas tilla,
Hayfdir senga Naqshbanddan simobi sala,
Ey xudoni tanimagan g'irt chalamulla,
Menga qanday yashamoqni o'rgatmagan sen!

N a q o r a t:

Agar jannat ko'kda bo'lsa, ostidadir O'zbekiston,
Agar jannat yerda bo'lsa, ustidadir O'zbekiston!

2005

Салом сизга

Хаёлимдек азал озод
саболардан салом сизга,
Куйчи кўнглим каби маҳзун
наволардан салом сизга.

Мен сўз айтсан топиб айбин,
мудом аксин ўйлагайсиз.
Тош юракка тегиб қайтган
садолардан салом сизга.

Жингил ичинда ўгрилиб –
ўгрилиб сайрайди булбул,
Ноласи беадоф, умри
адолардан салом сизга.

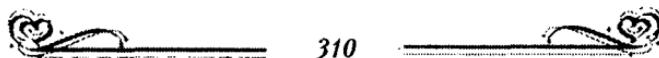
Наҳотки бемурувватлик
кишини бой этур охир,
Табассум деб қўл узатган
гадолардан салом сизга.

Жабр устига жафолар
кўйиб ҳаволанди дилбар.
Жафолардан салом сизга,
ҳаволардан салом сизга.

Неча дил бердиму Икбол
неча бор тавбалар этдим.
Ҳақиқатдан завқи устун
хатолардан салом сизга.

2005

Зиёд
изиод

Salom sizga

Xayolimdek azal ozod
sabolardan salom sizga,
Kuychi ko'nglim kabi mahzun
navolardan salom sizga.

Men so'z aytsam topib aybin,
mudom aksin o'ylagaysiz.
Tosh yurakka tegib qaytgan
sadolardan salom sizga.

Jing'il ichinda o'grilib –
o'grilib sayraydi bulbul,
Nolasi beadog', umri
adolardan salom sizga.

Nahotki bemuruvvatlik
kishini boy etur oxir,
Tabassum deb qo'l uzatgan
gadolardan salom sizga.

Jabr ustiga jafolar
qo'yib havolandi dilbar.
Jafolardan salom sizga,
havolardan salom sizga.

Necha dil berdimu Iqbol
necha bor tavbalar etdim.
Haqiqatdan zavqi ustun
xatolardan salom sizga.

2005

Бағдод полвонлари

Тўй тарқаб, ўчоққа тупроқ тушдими?
Йиқилган полвондек юраги қонман.
Бағдод курашининг гала-гаштини
Софинган одамман, хумор инсонман.

Майдон қани, марди майдонлар қани?
Баковуллар қани, фармонлар қани?
Белда белбоғи бор полвонлар қани?
Ўзимнинг холимга ўзим ҳайронман.

Кўтариб уриш бор, чалиш йўқ эди,
Итариш, ёқадан олиш йўқ эди.
Ҳалол йиқитиш бор, нолиш йўқ эди.
Ҳасрати осмонман, дарди достонман.

Рустам баҳодирлар, Тўра полвонлар,
Ўкта маходирлар, Жўра полвонлар...
Кўзимга мўлтирап гўра полвонлар,
Мен эса уларга боқиб вайронман.

Ичидан зил кетиб, мағрур сиртида,
Қошига қор кўниб, қиров — муртида
Иш излаб юргандир ўрис юртида...
Мен бунда дўст излаб зору нолонман.

Эрлар Шоймардонга чиқмай қўйдими?
Эр гапини аёл уқмай қўйдими?
Ё хотинлар ўғил тутмай қўйдими?
Бағдод терагидек титраган жонман.

Мен битта болангман қир ошиб юрган,
Ўзи билан ўзи курашиб юрган.
Ҳеч ким йўқ ерларда қўксига урган
Бир чала шоирман, оғзи полвонман.

2005

Bag'dod polvonlari

To'y tarqab, o'choqqa tuproq tushdimi?
Yiqilgan polvondek yuragi qonman.
Bag'dod kurashining gala-gashtini
Sog'ingan odamman, xumor insonman.

Maydon qani, mardi maydonlar qani?
Bakovullar qani, farmonlar qani?
Belda belbog'i bor polvonlar qani?
O'zimning holimga o'zim hayronman.

Ko'tarib urish bor, chalish yo'q edi,
Itarish, yoqadan olish yo'q edi.
Halol yiqitish bor, nolish yo'q edi.
Hasrati osmonman, dardi dostonman.

Rustam bahodirlar, To'ra polvonlar,
O'ktam bahodirlar, Jo'ra polvonlar...
Ko'zimga mo'ltirar g'o'ra polvonlar,
Men esa ularga boqib vayronman.

Ichidan zil ketib, mag'rur sirtida,
Qoshiga qor qo'nib, qirov — murtida
Ish izlab yurgandir o'ris yurtida...
Men bunda do'st izlab zoru nolonman.

Erlar Shoymardonga chiqmay qo'ydimi?
Er gapini ayol uqmay qo'ydimi?
Yo xotinlar o'g'il tug'may qo'ydimi?
Bag'dod teragidek titragan jonman.

Men bitta bolangman qir oshib yurgan,
O'zi bilan o'zi kurashib yurgan.
Hech kim yo'q yerlarda ko'ksiga urgan
Bir chala shoirmen, og'zi polvonman.

2005

Фийбатчилар, ҳорманилар!

Салом беринг ва лекин
Яқинига борманглар.
Ассалому алайкум,
Фийбатчилар, ҳорманглар!

Эркаксифат хотинлар,
Хотинсифат эркаклар.
Хабари йўқ ўзидан,
Кўринганни эрмаклар.

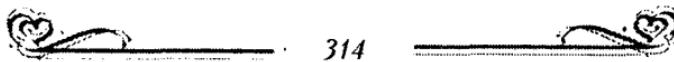
Тўқийверинг гап-тўрлар,
Ўзингиздан ортманглар.
Ассалому алайкум,
Фийбатчилар, ҳорманглар!

Писмиқлар, мулоийимлар,
Ай, сиз ирkit жўжалар,
Ай, бекорчиойимлар,
Ай, бекорчиҳўжалар!

Менга қолса барини
Бирма-бир босар эдим.
Каттароқ бир асбобга
Тилидан осар эдим.

Замон кўтармас лёкин
Майли, яқин борманглар.
Ассалому алайкум,
Фийбатчилар, ҳорманглар!

2005

G'iybatchilar, hormanglar!

Salom bering va lekin
Yaqiniga bormanglar.
Assalomu alaykum,
G'iybatchilar, hormanglar!

Erkaksifat xotinlar,
Xotinsifat erkaklar.
Xabari yo'q o'zidan,
Ko'ringanni ermaklar.

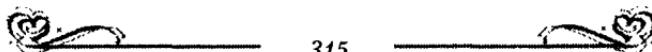
To'qiyvering gap-to'rlar,
O'zingizdan ortmanglar.
Assalomu alaykum,
G'iybatchilar, hormanglar!

Pismiqlar, muloyimlar,
Ay, siz irkit jo'jalar,
Ay, bekorchioyimlar,
Ay, bekorchixo'jalar!

Menga qolsa barini
Birma-bir bosar edim.
Kattaroq bir asbobga
Tilidan osar edim.

Zamon ko'tarmas lekin
Mayli, yaqin bormanglar.
Assalomu alaykum,
G'iybatchilar, hormanglar!

2005

Борми?

Ўн беш кунда ой туғади янгидан,
Ит термулиб увламаган ой борми?
Бир яйловда ўтлаб хачир, ҳангидан
Панд емаган тулпор борми, той борми?

Ютсанг басдир томоқдаги лукмани,
Тайёр турар миннат тифин сукқани.
Менга айтчи, ай одамнинг түкқани,
Беминнат бир салом борми, чой борми?

Маймун ернинг киндигига чўп солди,
Қалдирғочни чилвирилон ўпволди.
Сурбетликнинг ўзи давлат бўпколди,
Тўнғиз тумшук ботирмаган сой борми?

Сиринг айтсанг сири қўчмайдиган ва
Фойда деса, ўқдек учмайдиган ва
Дўст деб ёлғон қасам ичмайдиган ва
Тупук билан ийланмаган лой борми?

Сизга буткул топшираман дунёни,
Ағдар-тўнтар қилинг еру самони.
Лекин ёмонламанг Иқбол Мирзони —
Ёмон кетиб, яхши келган жой борми?

2004

Ғифром дунё

Эл оғзида ажиб ишқим қиссаси бор,
Бу қиссада ағёрларим ҳиссаси бор.
Дам урмаса шамол, олов гурлармиди,
Менинг дардим билан кимнинг ғуссаси бор?

Отасизлик қандай бўлар экан дердим,
Одам бунга қандай кўнар экан дердим,

Bormi?

O'n besh kunda oy tug'adi yangidan,
It termulib uvlamagan oy bormi?
Bir yaylovda o'tlab xachir, hangidan
Pand yemagan tulpor bormi, toy bormi?

Yutsang basdir tomoqdagi luqmani,
Tayyor turar minnat tig'in suqqani.
Menga aytchi, ay odamning tuqqani,
Beminnat bir salom bormi, choy bormi?

Maymun yerning kindigiga cho'p soldi,
Qaldirg'ochni chilvirlon o'pvoldi.
Surbetlikning o'zi davlat bo'pqoldi,
To'ng'iz tumshuq botirmagan soy bormi?

Siring aytsang siri ko'chmaydigan va
Foyda desa, o'qdek uchmaydigan va
Do'st deb yolg'on qasam ichmaydigan va
Tupuk bilan iylanmagan loy bormi?

Sizga butkul topshiraman dunyoni,
Ag'dar-to'ntar qiling yer-u samoni.
Lekin yomonlamang Iqbol Mirzoni —
Yomon ketib, yaxshi kelgan joy bormi?

2004

G'irrom dunyo

El og'zida ajib ishqim qissasi bor,
Bu qissada ag'yorlarim hissasi bor.
Dam urmasa shamol, olov gurlarmidi,
Mening dardim bilan kimning g'ussasi bor?

Otasizlik qanday bo'lar ekan derdim,
Odam bunga qanday ko'nar ekan derdim,

Дод деган сўз қайдан келар экан дердим,
Кўлларимда кулфатнинг тол ҳассаси бор.

Фирром дунё алдовига учган манам,
Бу дунё деб, у дунёдан кечган манам,
Шайтонларнинг қўлидан май ичган манам,
Шоирлар бош чаноғидан косаси бор.

Севги ёмғир эмас, кўқдан сочиlmайди,
Ишқизларга самодан гап очилмайди.
Энди сендан ўзгага лаб очилмайди,
Лабларимда лабларингнинг мазаси бор.

2005

Истагим

Истагим шу — қолсам эди шамол бўлиб,
Бошгинангда айланардим савол бўлиб.
Бошдан-оёқ гулбаргига ўтар эдим,
«Нега мени севмадинг?» деб сўрар эдим.

Дарду ғамим, изтиробим, кулфатларим –
Бош устимда чарҳ уради калхатларим.
Осмонларда қолиб кетган ойқиз ўзинг,
Бахтсизлигим сабабчиси ёлғиз ўзинг.

Тўйиб нафас ололмайман қўксим тўлиб,
Хеч бўлмаса қолсам эди ёмғир бўлиб.
Деразангга юзларимни ураг эдим.
«Нега мени севмадинг?» деб сўрар эдим.

Тузалмайман, энди одам бўлолмайман,
Мактуб ёзиб саболардан йўллолмайман.
Жондан яхши кўраману кўролмайман,
«Нега мени севмадинг?» деб сўролмайман.

2005

Dod degan so'z qaydan kelar ekan derdim,
Qo'llarimda kulfatning tol hassasi bor.

G'irrom dunyo aldoviga uchgan manam,
Bu dunyo deb, u dunyodan kechgan manam,
Shaytonlarning qo'lidan may ichgan manam,
Shoirlar bosh chanog'idan kosasi bor.

Sevgi yomg'ir emas, ko'kdan sochilmaydi,
Ishqsizlarga samodan gap ochilmaydi.
Endi sendan o'zgaga lab ochilmaydi,
Lablarimda lablaringning mazasi bor.

2005

Istagim

Istagim shu — qolsam edi shamol bo'lib,
Boshginangda aylanardim savol bo'lib.
Boshdan oyoq gulbargiga o'rар edim,
«Nega meni sevmading?» deb so'rар edim.

Dard-u g'amim, iztirobim, kulfatlarim —
Bosh ustimda charx uradi kalxatlarim.
Osmonlarda qolib ketgan oyqiz o'zing,
Baxtsizligim sababchisi yolg'iz o'zing.

To'yib nafas ololmayman ko'ksim to'lib,
Hech bo'lmasa qolsam edi yomg'ir bo'lib.
Derazangga yuzlarimni urar edim.
«Nega meni sevmading?» deb so'rар edim.

Tuzalmayman, endi odam bo'lolmayman,
Maktub yozib sabolardan yo'llolmayman.
Jondan yaxshi ko'ramanu ko'rolmayman,
«Nega meni sevmading?» deb so'rolmayman.

2005

Синглими

«Кўнгил» деган сўзга қофия «сингил».
Синглим!
Сени десам исийди кўнглим.
Юрак хинагулдек ўйнайди енгил,
Мунисгинам, синглим,
анисим, синглим!

Эсимда
кировлар боғлаган дала,
Туманда адашган икки мурғак жон.
Пахта жондан азиз бўлган маҳаллар,
Ғўзапўчоқдек хор бўлганди инсон.

Жовдираб-жовдираб туардинг қақшаб,
Қўлчаларинг кухлаб иситардим мен.
Тушида гапирган тентакка ўхшаб,
Алмойи, пойма-пой шеър айтардим мен.

Шеър юпанч эдими, таскин эдими,
Шеър афсун эдими, афсусмиди ё?
Саккиз яшар дилга илҳом бердими,
Ачиндими худо, кулдими худо?

«Кўнгил» деган сўзга қофия «сингил».
Синглим!
Сени десам исийди кўнглим.
Хирмонин кўтарди бугун ўттиз йил,
Яна Фарғонага бошлади йўлим.

Шўх эдим, урушқоқ, безори эдим,
Ҳайдалган пайкаллар тайёр жангмайдон.
Қаҳрамонлигимни сен кўрсанг дердим,
Мактангим келарди сенга, сингилжон.

Токи сен фуурлан акангга қараб,
Хотиржам бўл, сенинг ҳимоячинг бор.
Дунё бир тарафу ўзим бир тараф,

Singlimga

«Ko‘ngil» degan so‘zga qofiya «singil».
Singlim!

Seni desam isiydi ko‘nglim.
Yurak xinaguldek o‘ynaydi engil,
Munisginam, singlim,
anisim, singlim!

Esimda
qirovlar bog‘lagan dala,
Tumanda adashgan ikki murg‘ak jon.
Paxta jondan aziz bo‘lgan mahallar,
G‘o‘zap o‘choqdek xor bo‘lgandi inson.

Jovdirab-jovdirab turarding qaqqshab,
Qo‘lchalaring kuhlab isitardim men.
Tushida gapirgan tentakka o‘xshab,
Almoyi, poyma-poy she‘r aytardim men.

She‘r yupanch edimi, taskin edimi,
She‘r afsun edimi, afsusmidi yo?
Sakkiz yashar dilga ilhom berdimi,
Achindimi xudo, kuldimi xudo?

«Ko‘ngil» degan so‘zga qofiya «singil».
Singlim!
Seni desam isiydi ko‘nglim.
Xirmonin ko‘tardi bugun o‘ttiz yil,
Yana Farg‘onaga boshladi yo‘lim.

Sho‘x edim, urushqoq, bezori edim,
Haydalgan paykallar tayyor jangmaydon.
Qahramonligimni sen ko‘rsang derdim,
Maqtangim kelardi senga, singiljon.

Toki sen g‘ururlan akangga qarab,
Xotirjam bo‘l, sening himoyaching bor.
Dunyo bir tarafu o‘zim bir taraf,

Яна нима керак?
Сенга не даркор?!

Мунисгинам синглим,
анисим синглим,
Туйфу сўзга кўчса — сийقا, бачкана.
Ўйласам бузилиб кетади кўнглим,
Уни шеърга солиб турибман, мана...

Сенга хасратимни қандай айтайнин,
Сочга киров тушди кузак келмасдан.
Ёмонга яхшилик қилдим атайин,
Яхшига ёмонлик қилдим билмасдан.

Хамма юракка тиф урар албатта,
Нишон сифатида керакман асли.
Не килай, юрагим ўзимдан катта,
Одам шаклидаги юракман асли...

Кисмат кимни сийлар,
кимни камситар,
Ким обрў — мартаба истаб овора.
Бечора эмасдир мажрух кимсалар
Аслида синглиси йўқлар бечора!

Мени шоир қилди ўша далалар,
Мени пахтазорга кўминглар, ўлсам...
Кечир мени, синглим,
фафлатда агар
Ёмон кун ёнингда бўлмаган бўлсам.

Сен борсан, ёнимга келолмас ўлим,
Мен борман, кулфатлар тентирайди хор.
Кўнглимга энг гўзал қофия синглим,
Хотиржам бўл, сенинг Иқбол аканг бор!

2006

Yana nima kerak?
Senga ne darkor?!

Munisginam singlim,
anisim singlim,
Tuyg‘u so‘zga ko‘chsa — siyqa, bachkana.
O‘ylasam buzilib ketadi ko‘nglim,
Uni she’rga solib turibman, mana...

Senga hasratimni qanday aytayin,
Sochga qirov tushdi kuzak kelmasdan.
Yomonga yaxshilik qildim atayin,
Yaxshiga yomonlik qildim bilmasdan.

Hamma yurakka tig‘ urar albatta,
Nishon sifatida kerakman asli.
Ne qilay, yuragim o‘zimdan katta,
Odam shaklidagi yurakman asli...

Qismat kimni siylar,
kimni kmsitar,
Kim obro‘ — martaba istab ovora.
Bechora emasdир majruh kimsalar
Aslida singlisi yo‘qlar bechora!

Meni shoир qildi o‘sha dalalar,
Meni paxtazorga ko‘minglar, o‘lsam...
Kechir meni, singlim,
g‘aflatda agar
Yomon kun yoningda bo‘lmagan bo‘lsam.

Sen borsan, yonimga kelolmas o‘lim,
Men borman, kulfatlar tentiraydi xor.
Ko‘nglimga eng go‘zal qofiya singlim,
Xotirjam bo‘l, sening Iqbol akang bor!

2006

Ҳинн

Ёзиб яшил топпон – япроқларини
Дарахтлар кўксимга бердилар ҳаво.
Бахор ёқди яшил чироқларини,
Мухабbat, Сизга йўл очик, марҳабо!

Умримни тикканман фирром ўйинга,
Биламан бор-будим ютқазишими.
Яна қанчасини олиб бўйинга,
Яна жонимни ҳам тутқазишими.

Сиз ўта ақлли, сиз эҳтиёткор,
Томоша қиласиз, ғийбат қиласиз.
Қанча эҳтирос бор, қанчалар шавқ бор,
Сиз телба туғённи қайдан биласиз!

Учиб келгунича кора қарғалар
Ва сариқ чироқлар ёқилгунча то
Узр, ҳаёт тамом меники бўлар,
Меники бўлади батамом дунё!

2006

Юрт қўшиги

Бобомнинг байти бор япроқларингда,
Момомнинг тафти бор чорбоғларингда.
Онамни эслатар райхонинг; юртим,
Дадамнинг хиди бор тупроқларингда.

Сўлим Хонободдан Кийиксойгача
Қутлуғ оstonадан суюк ойгача
Чироқлар юлдуздек порлар ҳар кеча,
Мудом ўт гурласин ўчокларингда!

Тоғларинг бағрида лиммо-лим тилсим,
Минг йилким мўйсафи Шоҳимардон жим.

O'yin

Yozib yashil toppon — yaproqlarini
 Daraxtlar ko'ksimga berdilar havo.
 Bahor yoqdi yashil chiroqlarini,
 Muhabbat, Sizga yo'l ochiq, marhabo!

Umrimni tikanman g'irrom o'yinga,
 Bilaman bor-budim yutqazishimni.
 Yana qanchasini olib bo'yinga,
 Yana jonimni ham tutqazishimni.

Siz o'ta aqli, siz ehtiyotkor,
 Tomosha qilasiz, g'iybat qilasiz.
 Qancha ehtiros bor, qanchalar shavq bor,
 Siz telba tug'yonni qaydan bilasiz!

Uchib kelgunicha qora qarg'alar
 Va sariq chiroqlar yoqilguncha to
 Uzr, hayot tamom meniki bo'lar,
 Meniki bo'ladi batamom dunyo!

2006

Yurt qo'shig'i

Bobomning bayti bor yaproqlaringda,
 Momomning tafti bor chorborg'laringda.
 Onamni eslatar rayhoning, yurtim,
 Dadamning hidi bor tuproqlaringda.

So'lim Xonoboddan Kiyiksoygacha
 Qutlug' ostonadan suyuk oygacha
 Chiroqlar yulduzdek porlar har kecha,
 Mudom o't gurlasin o'choqlaringda!

Tog'laring bag'rida limmo-lim tilsim,
 Ming yilkim mo'ysafid Shohimardon jim.

Сангардак қўшиғин шархлай олар ким?
Тилло қумлар ўйнар булоқларингда!

Мавлоно Лутфийлар улфатдир менга,
Шеър лутфи энг totли суҳбатдир менга
Улуғлар исми ҳам қувватдир менга,
Түфёним — ўйноқи тойчоқларингда.

Бир қуйчи ўғлингман, баётим ўзинг,
Тилимнинг остида новвотим ўзинг,
Бағрим, жоним ўзинг, хаётим ўзинг,
Дил торим қалампирмунчоқларингда.

Қизғалдоқзорингда қўмилиб ётдим,
Биллур шабнамларда чўмилиб ётдим,
Дунёни унудим, ўзни йўқотдим,
Мен ҳам ватан бўлдим қучоқларингда!

2006

Шоир

Лўттивоз жўралар, сатанг хонимлар,
Ташаккур! Ҳаётнинг фаҳмига етдим!
Даламни соғиниб юрагим йифлар,
Мен сиздан зериқдим. Қишлоққа кетдим!

Шоирлик урф эмас ҳозир, биламан,
Не қиласай, кўнгилни қўймайди ҳавас.
Бугун савдогарнинг даври гуллаган:
Песи бўлса ҳамки «Мерс» и бўлса бас!

Ивиган ипакдекчувалар мезон,
Димоғ ўрилган ўт ҳидини туяр.
Довон ўнгирида жайдари дехқон
Олдимга тўрлаган қовунни қўяр.

Гувала ўчоқда хабашдай қумғон
Томоғини йириб қиласар гарғара.

Sangardak qo'shig'in sharhlay olar kim?
Tillo qumlar o'ynar buloqlaringda!

Mavlono Lutfiyalar ulfatdir menga,
She'r lutfi eng totli suhbatdir menga
Ulug'lar ismi ham quvvatdir menga,
Tug'yonim — o'ynoqi toychoqlaringda.

Bir kuychi o'g'lingman, bayotim o'zing,
Tilimning ostida novvotim o'zing,
Bag'rim, jonim o'zing, hayotim o'zing,
Dil torim qalampirmunchoqlaringda.

Qizg'aldoqzoringda ko'milib yotdim,
Billur shabnamlarda cho'milib yotdim,
Dunyoni unutdim, o'zni yo'qotdim,
Men ham vatan bo'lqidim quchoqlaringda!

2006

Shoir

Lo'ttivoz jo'ralar, satang xonimlat,
Tashakkur! Hayotning fahmiga yetdim!
Dalamni sog'inib yuragim yig'lar,
Men sizdan zerikdim. Qishloqqa ketdim!

Shoirlik urf emas hozir, bilaman,
Ne qilay, ko'ngilni qo'ymaydi havas.
Bugun savdogarning davri gullagan:
Pesi bo'lsa hamki «Mers»i bo'lsa bas!

Ivigan ipakdek chuvalar mezon,
Dimog' o'rilgan o't hidini tuyar.
Dovon o'ngirida jaydari dehqon
Oldimga to'rlagan qovunni qo'yar.

Guvala o'choqda habashday qumg'on
Tomog'ini yirib qilar g'arg'ara.

Хижолат аралаш камсуқум мезбон
Белбоғин тӯшайди: нони қоп-қора.

Адабий гапларни тушунмайди у,
Фақатгина, раҳмат, ота, дёлдим.
Дилимда уйғонди туғишган туйфу:
Олифта шеърларим учун уялдим.

Кишлоқда қүшкүллаб кўришар бари,
Бегона ҳурмат бор нигоҳларида.
Торайған бўтанаусув ариқлари,
Ажриқлар хурпайған қирғоқларида.

Узокқа кетгандим ўзимни излаб,
Бехуда иш экан, англадим, билдим.
Бир пайт назаримга кирмаган қизлар,
Иқболим ахтариб сизларга келдим.

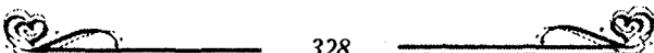
Сиз менга ишонинг, сиз мени севинг,
Ўйлагани қўрқкан ўй — сирингизман.
Эрка боласиман шу оғир элнинг,
Мен сизларнинг ошиқ шоирингизман!

Битта қўшиғини куйлар бедана,
Қовоқдан жонсарак излайди қўнок.
Мен сизни куйлайман яна ва яна,
Майлига, десинлар: маддоҳ ва нўнок.

Кўсакқуртдек семиз, танбал, ялтироқ
Шундай тоифа бор — бўлганман улфат.
Еганда ўз ғамин ейдилар қўпроқ,
Мен ичу этим еб, чекканман кулфат.

Майли, омон бўлсин ёмон бўлса ҳам,
Шулар бор, зерикиб қолмайсан сира.
Фақат башарасин эслаганинг дам
Кўнгил ғаш тортади, дил бўлар хира.

Сиз заҳмат фарзанди, меҳнат асири,
Укангиз, акангиз, дўстингизман мен.

Xijolat aralash kamsuqum mezbon
Belbog'in to'shaydi: noni qop-qora.

Adabiy gaplarni tushunmaydi u,
Faqatgina, rahmat, ota, deyoldim.
Dilimda uyg'ondi tug'ishgan tuyg'u:
Olifta she'rlarim uchun uyaldim.

Qishloqda qo'shqo'llab ko'rishar bari,
Begona hurmat bor nigohlarida.
Toraygan bo'tanasuv ariqlari,
Ajriqlar hurpaygan qirg'oqlarida.

Uzoqqa ketgandim o'zimni izlab,
Behuda ish ekan, angladim, bildim.
Bir payt nazarimga kirmagan qizlar,
Iqbolim axtarib sizlarga keldim.

Siz menga ishoning, siz meni seving,
O'ylagani qo'rqqan o'y — siringizman.
Erka bolasiman shu og'ir elning,
Men sizlarning oshiq shoiringizman!

Bitta qo'shig'ini kuylar bedana,
Qovoqdan jonsarak izlaydi qo'noq.
Men sizni kuylayman yana va yana,
Mayliga, desinlar: maddoh va no'noq.

Ko'sakqurtdek semiz, tanbal, yaltiroq
Shunday toifa bor — bo'lganman ulfat.
Yeganda o'z g'amin yeydilar ko'proq,
Men ich-u etim yeb, chekkanman kulfat.

Mayli, omon bo'lsin yomon bo'lsa ham,
Shular bor, zerikib qolmaysan sira.
Faqat basharasin eslaganining dam
Ko'ngil g'ash tortadi, dil bo'lar xira.

Siz zahmat farzandi, mehnat asiri,
Ukangiz, akangiz, do'stingizman men.

Каттамнинг кетмонда битган асари,
Сизнинг айтолмаган сўзингизман мен.

Бугун қошингизда дардим дастурхон,
Юрагим қовундек сўяман ҳозир.
Минг хижолат чекиб, фўра ва нордон
Шеъримни нон каби қўяман ҳозир.

Ижозат, бўз тупроқ кечайин мен ҳам,
Бўйинбогим отиб келганман атай.
Сопол косада чой ичайин мен ҳам,
Китобимни ёқиб қумғон қайнатай.

Ўзинг баҳо бергил, яратгувчи эл!
Сенинг фармонинг ҳақ, сенинг амринг ҳақ.
Овозсиз, коғозсиз дардлашайлик, кел,
Мен сенинг шоиринг, жабрдийда ҳалқ!

2006

Она тупроқ

Авлиёлар, даҳоларнинг бешигисан,
Накшбандлар топган жаннат эшигисан.
Тирикликнинг навоси ҳам қўшиғисан –
Сен азизсан, муқаддассан, эй саждагоҳ,
Ўзбекистон, ота макон, она тупроқ!

Юрагимда тулпорларинг дукурлари,
Кайси юртнинг бордир буюк Темурлари?
Оловлардан омон чиққан Семурғлари,
Сен азизсан, муқаддассан, эй саждагоҳ,
Ўзбекистон, ота макон, она тупроқ!

Кимларнингдир кўкрагида тумор бўлдинг,
Кимларнингдир кипригида фубор бўлдинг,
Гоҳида мард бир ўғлонга хумор бўлдинг,
Сен азизсан, муқаддассан, эй саждагоҳ,
Ўзбекистон, ота макон, она тупроқ!

Kattamning ketmonda bitgan asari,
Sizning aytolmagan so'zingizman men.

Bugun qoshingizda dardim dasturxon,
Yuragim qovundek so'yaman hozir.
Ming xijolat chekib, g'o'ra va nordon
She'rimni non kabi qo'yaman hozir.

Ijozat, bo'z tuproq kechayin men ham,
Bo'yinbog'im otib kelganman atay.
Sopol kosada choy ichayin men ham,
Kitobimni yoqib qumg'on qaynatay.

O'zing baho bergil, yaratguvchi el!
Sening farmoning haq, sening amring haq.
Ovozsiz, qog'ozsiz dardlashaylik, kel,
Men sening shoiring, jabrdiyda xalq!

2006

Ona tuproq

Avliyolar, daholarning beshigisan,
Naqshbandlar topgan jannat eshigisan.
Tiriklikning navosi ham qo'shig'isan –
Sen azizsan, muqaddassan, ey sajdagoh,
O'zbekiston, ota makon, ona tuproq!

Yuragimda tulporlaring dukurlari,
Qaysi yurtning bordir buyuk Temurlari?
Olovlardan omon chiqqan Semurg'lari,
Sen azizsan, muqaddassan, ey sajdagoh,
O'zbekiston, ota makon, ona tuproq!

Kimlarningdir ko'kragida tumor bo'lding,
Kimlarningdir kiprigida g'ubor bo'lding,
Gohida mard bir o'g'longa xumor bo'lding,
Sen azizsan, muqaddassan, ey sajdagoh,
O'zbekiston, ota makon, ona tuproq!

Асл фарзанд меросига посбон бўлгай,
Озод элнинг орзулари осмон бўлгай,
Боболарим исменин айтсан достон бўлгай,
Сен азизсан, муқаддассан, эй саждагоҳ,
Ўзбекистон, ота макон, она тупроқ!

Ота уйин фароғатин билмаганлар –
Иккиси бир, бири икки бўлмаганлар,
Тупроқтеги бўлиб зор-зор йиғлаганлар...
Сен азизсан, муқаддассан, эй саждагоҳ,
Ўзбекистон, ота макон, она тупроқ!

Накорат:

Дарёларнинг изларида дарё бўлгай,
Даҳоларнинг авлоди ҳам даҳо бўлгай!
Фидо бўлса, шу Ватанга фидо бўлгай,
Фидо бўлса, шу Ватанга фидо бўлгай!

2006

Наврӯз қўшини

Баҳорни билмаган элларни кўрдим,
Бир чечак кулмаган ерларни кўрдим.
Ўзингни соғиниб келади наврӯз,
Кафтингга кўз сурай, дехқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Чучмома чайқалиб, чалар қўнгироқ,
Ҳаёт хидин сочар уйғонган тупроқ,
Илдиз сувратини чизади чақмоқ,
Кафтингга кўз сурай, дехқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Меҳмонни чорлайди сумалакларинг,
Қизларинг боғлайди жамалакларин.
Саодатга кўпrik камалакларинг,
Кафтингга кўз сурай, дехқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Asl farzand merosiga posbon bo'lgay,
Ozod elning orzulari osmon bo'lgay,
Bobolarim ismin aytsam doston bo'lgay,
Sen azizsan, muqaddassan, ey sajdagoh,
O'zbekiston, ota makon, ona tuproq!

Ota uyin farog'atin bilmaganlar –
Ikkisi bir, biri ikki bo'lmanlar,
Tuproqtegi bo'lib zor-zor yig'laganlar...
Sen azizsan, muqaddassan, ey sajdagoh,
O'zbekiston, ota makon, ona tuproq!

Naqorat:

Daryolarning izlarida daryo bo'lgay,
Daholarning avlodи ham daho bo'lgay!
Fido bo'lsa, shu Vatanga fido bo'lgay,
Fido bo'lsa, shu Vatanga fido bo'lgay!

2006

Navro'z qo'shiq'i

Bahorni bilmagan ellarni ko'rdim,
Bir chechak kulmagan yerlarni ko'rdim.
O'zingni sog'inib keladi navro'z,
Kaftingga ko'z suray, dehqonim, yurtim,
O'zingdan o'rgulay, bog'bonim, yurtim.

Chuchmoma chayqalib, chalar qo'ng'iroq,
Hayot hidin sochar uyg'ongan tuproq,
Ildiz suvratini chizadi chaqmoq,
Kaftingga ko'z suray, dehqonim, yurtim,
O'zingdan o'rgulay, bog'bonim, yurtim.

Mehmonni chorlaydi sumalaklarining,
Qizlaring bog'laydi jamalaklarin.
Saodatga ko'prik kamalaklarining,
Kaftingga ko'z suray, dehqonim, yurtim,
O'zingdan o'rgulay, bog'bonim, yurtim.

Эй, кафти қадоғу күнгли юмшоқ эл,
Қуёшда қорайган, юраги оқ эл,
Дуога кўл очган, тилаги оқ эл,
Кафтингга кўз сурай, дехқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Муқаддас еринг бор, қутлуғ осмон бор,
Суянган төғинг бор, дилда иймон бор.
Улуғ боғистонга буюк боғбон бор,
Кафтингга кўз сурай, дехқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

2006

Ўзбек ўғли

Икки дарё ўртаси кенг дастурхон,
Туз тотгансан, тузлиғингни унутма.
Дастурхонни белбоғ қилиб ўстирган
Ўзбек ўғли, ўзлиғингни унутма!

Садарайхон букилгани — сўлгани,
Эр йигитнинг эгилгани — ўлгани.
Йўл бермагил душманларга кулгани,
Ўзбек ўғли, ўзлиғингни унутма!

Ўзбек десам жаранлаган тор келур,
Ундан олдин номус ила ор келур.
Бургут келур, лочин келур, сор келур,
Ўзбек ўғли, ўзлиғингни унутма!

Унутмагил насабингни, зотингни,
Умид билан отанг қўйган отингни.
Асра эрта қунингни — зурриёдингни,
Ўзбек ўғли, ўзлиғингни унутма!

Бўшамасин зинхор ёғоч бешигинг,
Қулф кўрмасин дарвазаю эшигинг.
Йифилмасин супадаги тўшагинг,
Ўзбек ўғли, ўзлиғингни унутма!

Ey, kafti qadog'u ko'ngli yumshoq el,
Quyoshda qoraygan, yuragi oq el,
Duoga qo'l ochgan, tilagi oq el,
Kaftingga ko'z suray, dehqonim, yurtim,
O'zingdan o'rgulay, bog'bonim, yurtim.

Muqaddas yering bor, qutlug' osmon bor,
Suyangan tog'ing bor, dilda iymon bor.
Ulug' bog'istonga buyuk bog'bon bor,
Kaftingga ko'z suray, dehqonim, yurtim,
O'zingdan o'rgulay, bog'bonim, yurtim.

2006

O'zbek o'g'li

Ikki daryo o'rtasi keng dasturxon,
Tuz totgansan, tuzlig'ingni unutma.
Dasturxонни belbog' qilib o'stirgan
O'zbek o'g'li, o'zligingni unutma!

Sadarayhon bukilgani – so'lgani,
Er yigitning egilgani – o'lgani.
Yo'l bermagil dushmanlarga kulgani,
O'zbek o'g'li, o'zligingni unutma!

O'zbek desam jaranglagan tor kelur,
Undan oldin nomus ila or kelur.
Burgut kelur, lochin kelur, sor kelur,
O'zbek o'g'li, o'zligingni unutma!

Unutmagil nasabingni, zotingni,
Umid bilan otang qo'ygan otingni.
Asra erta kuningni – surriyodingni,
O'zbek o'g'li, o'zligingni unutma!

Bo'shamasin zinhor yog'och beshiging,
Qulf ko'rmasin darvoza-yu eshiging.
Yig'ilmasin supadagi to'shaging,
O'zbek o'g'li, o'zligingni unutma!

Кўпга келган кулфатларга чап берма,
Маҳмадона майналарга гап берма.
Кўнгил обод бўлсин, сиртга зеб берма,
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

Ночор қолсанг нокас қўлини тутма,
Арслонсан-ку тулки йўлини тутма.
Ўзингдан ўзгадан мархамат кутма,
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

2004

Қарам бўлмас ўзбек

Эгасиз ва оёқости йўлмас ўзбек,
Хоҳлаган сув оладиган кўлмас ўзбек.
Донг таратган ва ўзига қаратган эл,
Ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмас ўзбек.

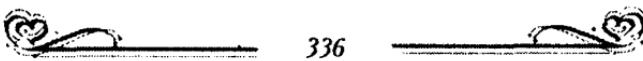
Ватангадо, юртфурушлар англамаслар,
Олтиндай соф ҳикматлар ҳеч зангламаслар.
Она ҳамда Ватани-ку танламаслар,
Ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмас ўзбек.

Борган жойин обод қилган Бобурлари,
Мазлумларни озод қилган Темурлари.
Тоғлардан ҳам баландроқдир фуурлари,
Ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмас ўзбек.

Ўғил-қизлар шиддати-ю шаштини кўр,
Бирога бош эгмасликнинг гаштини кўр.
Юрак бўлса, рингга чиқиб муштини кўр,
Ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмас ўзбек.

Яратгандан бошқасига қулмас ўзбек,
Ҳеч кимдан кам бўлмаган, кам бўлмас ўзбек.
Донг таратган ва ўзига қаратган эл,
Ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмас ўзбек.

2005

Ko'pga kelgan kulfatlarga chap berma,
Mahmadona maynalarga gap berma.
Ko'ngil obod bo'lzin, sirtga zeb berma,
O'zbek o'g'li, o'zligingni unutma!

Nochor qolsang nokas qo'lini tutma,
Arslonsan-ku tulki yo'lini tutma.
O'zingdan o'zgadan marhamat kutma,
O'zbek o'g'li, o'zligingni unutma!

2004

Qaram bo'lmas o'zbek

Egasiz va oyoqosti yo'lmas o'zbek,
Xohlagan suv oladigan ko'lmas o'zbek.
Dong taratgan va o'ziga qaratgan el,
Hech qachon hech kimga qaram bo'lmas o'zbek.

Vatangado, yurtfurushlar anglamaslar,
Oltinday sof hikmatlar hech zanglamaslar.
Ona hamda Vatanni-ku tanlamaslar,
Hech qachon hech kimga qaram bo'lmas o'zbek.

Borgan joyin obod qilgan Boburlari,
Mazlumlarni ozod qilgan Temurlari.
Tog'lardan ham balandroqdir g'ururlari,
Hech qachon hech kimga qaram bo'lmas o'zbek.

O'g'il-qizlar shiddati-yu shashtini ko'r,
Birovga bosh egmaslikning gashtini ko'r.
Yurak bo'lsa, ringga chiqib mushtini ko'r,
Hech qachon hech kimga qaram bo'lmas o'zbek.

Yaratgandan boshqasiga qulmas o'zbek,
Hech kimdan kam bo'lman, kam bo'lmas o'zbek.
Dong taratgan va o'ziga qaratgan el,
Hech qachon hech kimga qaram bo'lmas o'zbek.

2005

Асрагил

Капалак ўзин урмас ҳароратсиз шуълага,
Чигиртка ҳам жўр бўлмас бегона ашулага.
Нурдек қадим қонинг бор,
Довругинг бор, шонинг бор,
Бўй берма чалажаноб ёки чаламуллага.
Қалб кўргонин чечаги — пок ниятни асрагил,
Ўзни, ўзликни, миллат, миллиятни асрагил!

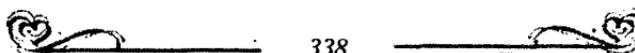
Боласин ўйламаган қумурска ё қуш қайда?
Бешикнинг дук-дукидек юракка товуш қайда?
Ўзбекка ор маънодош,
Ибо-ҳаё — кўзу қош,
Фуурсиз Бек қайдаю ибосиз Кумуш қайда?
Юрагинг тумор бўлсин, қутлуғ хатни асрагил,
Ўзни, ўзликни, миллат, миллиятни асрагил!

Отасини унугтган, иблис этагин тутган,
Кутса хат-хабар эмас, нафсига малҳам кутган,
Бетизгин, салт, бежилов,
Ўзига ҳам ўзи ёв,
Мушук ўйнаган ғалтак кабичувалиб кетган —
Кетган кас-нокаслардан қадриятни асрагил,
Ўзни, ўзликни, миллат, миллиятни асрагил!

Манзил-мароҳил тайин бўлмаса жилмас карвон,
Хеч курса сардобага етгунча тинмас карвон.
Ўйсиз йўловчи бўлмас,
Мақсадсиз овчи бўлмас,
Олис йўлни кўзласа йўрғага минмас карвон,
Ўркач-ўркач фуурор-ор, хамиятни асрагил,
Ўзни, ўзликни, миллат, миллиятни асрагил!

Бугунги кеча учун ҳам эртаги тонг учун,
Осмон қумушжомида қуёш урган бонг учун,
Янги юриш бошланди,
Сўнгги уруш бошланди —
Эътиқод-иймон учун, қалб, тафаккур, онг учун!
Қоракўз болаизор — жамиятни асрагил,
Ўзни, ўзликни, миллат, миллиятни асрагил!

2006

Asragil

Kapalak o'zin urmas haroratsiz shu'laga,
Chigirtka ham jo'r bo'lmas begona ashulaga.
Nurdek qadim qoning bor,
Dovrug'ing bor, shoning bor,
Bo'y berma chalajanob yoki chalamullaga.
Qalb qo'rg'onin chechagi — pok niyatni asragil,
O'zni, o'zlikni, millat, milliyatni asragil!

Bolasin o'ylamagan qumursqa yo qush qayda?
Beshikning duk-dukidek yurakka tovush qayda?
O'zbekka or ma'nodosh,
Ibo-hayo — ko'zu qosh,
G'urursiz Bek qaydayu ibosiz Kumush qayda?
Yuraging tumor bo'lzin, qutlug' xatni asragil,
O'zni, o'zlikni, millat, milliyatni asragil!

Otasini unutgan, iblis etagin tutgan,
Kutsa xat-xabar emas, nafsiqa malham kutgan,
Betizgin, salt, bejilov,
O'ziga ham o'zi yov,
Mushuk o'ynagan g'altak kabi chuvalib ketgan —
Ketgan kas-nokaslardan qadriyatni asragil,
O'zni, o'zlikni, millat, milliyatni asragil!

Manzil-marohil tayin bo'lmasa jilmas karvon,
Hech qursa sardobaga yetguncha tinmas karvon.
O'ysiz yo'lovchi bo'lmas,
Maqsadsiz ovchi bo'lmas,
Olis yo'lni ko'zlasa yo'rg'aga minmas karvon,
O'rakach-o'rakach g'urur-or, hamiyatni asragil,
O'zni, o'zlikni, millat, milliyatni asragil!

Bugungi kecha uchun ham ertagi tong uchun,
Osmon kumushjomida quyosh urgan bong uchun,
Yangi yurish boshlandi,
So'nggi urush boshlandi —
E'tiqod-iyomon uchun, qalb, tafakkur, ong uchun!
Qorako'z bolaizor — jamiyatni asragil,
O'zni, o'zlikni, millat, milliyatni asragil!

2006

Айтгил, дўстим!

Бошинг эгиб, таъзим айла, шукронга айт,
Сени гулдек эркалаган чаман учун.
Осмонларда юрган бўлсанг, тупроқка қайт,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Кўзи қора, юраги оқ шу эл учун,
Тупроқ учун, шу юрт учун, чаман учун,
Улуғ инсон бошлаб берган шу йўл учун,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Элдан кетиб, эл бўлганни ким билади?
Дон ахтарган гўштхўларга ем бўлади.
Дил қонаса, она тупроқ эм бўлади,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Қачонгача қорнинг ўйлаб ўтадирсан?
Қачонгача кўқдан чалпак қутадирсан?
Ахир Ватан битта, сен ҳам биттадирсан,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Бунча бино қўйма заррин чопонларга,
Саратонда япроқ бўлгин дехконларга,
Суянгани таёқ бўлгин чўпонларга,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Хеч кимдан кам эмассан, кам бўлмагайсан,
Ерда қолсанг, офтоб бўлиб кулмагайсан.
Қачон белни маҳкам тортиб боғлагайсан?
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Шу сойлардан сувлар ургин юзингта сен,
Бир бор назар солгин босган изингта сен,
Шу савонни бериб кўргин ўзингта сен,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

2004

Aytgil, do'stim!

Boshing egib, ta'zim ayla, shukrona ayt,
Seni guldek erkalagan chaman uchun.
Osmonlarda yurgan bo'lsang, tuproqqa qayt,
Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

Ko'zi qora, yuragi oq shu el uchun,
Tuproq uchun, shu yurt uchun, chaman uchun,
Ulug' inson boshlab bergen shu yo'l uchun,
Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

Eldan ketib, el bo'lganni kim biladi?
Don axtargan go'shtxo'r larga yem bo'ladi.
Dil qonasa, ona tuproq em bo'ladi,
Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

Qachongacha qorning o'ylab o'tadirsan?
Qachongacha ko'kdan chalpak kutadirsan?
Axir Vatan bitta, sen ham bittadirsan,
Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

Buncha bino qo'yma zarrin choponlarga,
Saratonda yaproq bo'lgin dehqonlarga,
Suyangani tayoq bo'lgin cho'ponlarga,
Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

Hech kimdan kam emassan, kam bo'l magaysan,
Yerda qolsang, oftob bo'lib kulmagaysan.
Qachon belni mahkam tortib bog'lagaysan?
Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

Shu soylardan suvlar urgin yuzingga sen,
Bir bor nazar solgin bosgan izingga sen,
Shu savolni berib ko'rgin o'zingga sen,
Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

2004

Янги йил

Кор заррасин тутиб қололмас нигох,
Гоҳ зарра нигоҳдан бағрим тилинди.
Кор ёғсин — ёпилсин изларинг, гуноҳ.
Янги йил, яхши йил бўлиб кел энди.

Корми — кул остида милтирайди чўғ,
Кетганлар жон узиб кетмаганлар, йўқ!
Сенга етганлар бор, етмаганлар йўқ,
Янги йил, яхши йил бўлиб кел энди.

Деҳқоннинг уйини тўлдир буғдойга,
Сабр бер мискинга, инсоф бер бойга.
Тинчлик, кўнглитўқлик шоҳ-у гадойга,
Янги йил, яхши йил бўлиб кел энди.

Кирқ йилда бир йигит келар оламга,
Йигит юрагимни кўмма аламга.
Яна қирқ йил хизмат қиласай онамга
Янги йил, яхши йил бўлиб кел энди.

Арчажон, юмшатгил иғналарингни,
Кел, ташла, аразу гиналарингни.
Кўкка чиқай босиб зиналарингни,
Янги йил, яхши йил бўлиб кел энди.

Кўк тоқига хилолчироқ илинди,
Ёруғ фуссаларга ошно дил энди.
Киприклар ҳам оппок, атиргул энди,
Янги йил, яхши йил бўлиб кел энди.

2006

Yangi yil

Qor zarrasin tutib qololmas nigoh,
Goh zarra nigohdan bag'rim tilindi.
Qor yog'sin — yopilsin izlaring, gunoh.
Yangi yil, yaxshi yil bo'lib kel endi.

Qormi — kul ostida miltiraydi cho'g',
Ketganlar jon uzib ketmaganlar, yo'q!
Senga yetganlar bor, yetmaganlar yo'q,
Yangi yil, yaxshi yil bo'lib kel endi.

Dehqonning uyini to'ldir bug'doyga,
Sabr ber miskinga, insof ber boyga.
Tinchlik, ko'nglito'qlik shox-u gadoyga,
Yangi yil, yaxshi yil bo'lib kel endi.

Qirq yilda bir yigit kelar olamga,
Yigit yuragimni ko'mma alamga.
Yana qirq yil xizmat qilay onamga
Yangi yil, yaxshi yil bo'lib kel endi.

Archajon, yumshatgil ignalaringni,
Kel, tashla, araz-u ginalaringni.
Ko'kka chiqay bosib zinalaringni,
Yangi yil, yaxshi yil bo'lib kel endi.

Ko'k toqiga hilolchiroq ilindi,
Yorug' g'ussalarga oshno dil endi.
Kipriklar ham oppoq, atirgul endi,
Yangi yil, yaxshi yil bo'lib kel endi.

2006

Байрам эртаси

Узун бўлиб ётар чарчаган кўча,
Кўнгилни фаш қилас кундузги чироқ.
Элкинда минг турли қоғозлар кўчар
Ва ерга ёпишар яна эринчоқ.

Аҳёnda жимликни бузар трамвай,
Хоргин судраб ўтар бўм-бўш кутини.
Караҳт кўча бўйлаб айланар тинмай
Кечаги шодликнинг оппоқ тутуни.

Сенинг кўчангда ҳам балки шу ахвол,
Сенинг бугунинг ҳам балки кимсасиз.
Сенинг ҳам қалбинингда фашик ва малол...
Кеча бирга эдик. Кеча. Иккимиз.

1992

Эски даф

Мулойим, беозор, гулгун капалак,
Қорақош капалак, дурқун капалак...
Куртга айланаркан бир кун капалак,
Сенга нима керак, айт, нима керак?

Шоиргарчиликни тушунгинг келмас,
Қадимда эҳтимол севгандирман, бас!
Асиринг бўлганман, маҳбусинг эмас,
Сенга нима керак, айт, нима керак?

Рухимни қозонга солдинг — қовурдинг,
Умидимнинг латиф гулин совурдинг.
Қанча шоҳбайтларим кулин совурдинг,
Сенга нима керак, айт, нима керак?

Жон қуши хилпираб этмоқда парвоз,
Оқ юлдуз парнираб сўйламоқда роз.
Кўнглимга бурнингни сукма, илтимос,
Сенга нима керак, айт, нима керак?

Bayram ertasi

Uzun bo'lib yotar charchagan ko'cha,
Ko'ngilni g'ash qilar kunduzgi chiroq.
Epkinda ming turli qog'ozlar ko'char
Va yerga yopishar yana erinchoq.

Ahyonda jimlikni buzar tramvay,
Horg'in sudrab o'tar bo'm-bo'sh qutini.
Karaxt ko'cha bo'y lab aylanar tinmay
Kechagi shodlikning oppoq tutuni.

Sening ko'changda ham balki shu ahvol,
Sening buguning ham balki kimsasiz.
Sening ham qalbingda g'ashlik va malol...
Kecha birga edik. Kecha. Ikkimiz.

1992

Eski dard

Muloyim, beozor, gulgun kapalak,
Qoraqosh kapalak, durkun kapalak...
Qurtga aylanarkan bir kun kapalak,
Senga nima kerak, ayt, nima kerak?

Shoирgarchilikni tushunging kelmas,
Qadimda ehtimol sevgandirman, bas!
Asiring bo'lganman, mahbusing emas,
Senga nima kerak, ayt, nima kerak?

Ruhimni qozonga solding — qovurding,
Umidimning latif gulinsovurding.
Qancha shohbaytlarim kulinsovurding,
Senga nima kerak, ayt, nima kerak?

Jon qushi hilpirab etmoqda parvoz,
Oq yulduz parpirab so'ylamoqda roz.
Ko'nglimga burningni suqma, iltimos,
Senga nima kerak, ayt, nima kerak?

Ненинг бадалига ўлпон сўрайсан,
Кимсанки, бетиним қурбон сўрайсан,
Сув ичида туриб уммон сўрайсан,
Сенга нима керак, айт, нима керак?

Кеча соғлом эди, соғ эди юрак,
Бугун тўнка бўлди кечаги терак.
Қуртга айланаркан бир кун капалак.
Сенга нима керак, айт, нима керак?

2006

Айланайин

Атрофингда айланади тўрт фасл,
Гул айланар, ўргилади қор сендан.
Ой айланар, ер айланар муттасил,
Энди ўзим айланайин, ёр, сендан.

Томирида гулоб оққан гулойим,
Гулдек яшнаб тур баҳтимга, илойим.
Мени яхши кўрарканда худойим,
Энди ўзим айланайин, ёр, сендан.

Ўн олтида оққуш бўлдинг, шайландинг,
Йигирмада тақдиримга бойландинг.
Ўттизингда алангага айландинг,
Энди ўзим айланайин, ёр, сендан.

Кул подшога борса шохнинг иззати,
Подшо қулга келсаям шоҳ химмати.
Неки қылсанг ўзгармайди қиймати,
Энди ўзим айланайин, ёр, сендан.

Ҳамма ошиқ бугун менда жам бўлди,
Кўзларингни ўпсам кўзинг нам бўлди.
Қанча ўпсам яна шунча кам бўлди,
Энди ўзим айланайин, ёр, сендан.

Nening badaliga o'lpon so'raysan,
Kimsanki, betinim qurbon so'raysan,
Suv ichida turib ummon so'raysan,
Senga nima kerak, ayt, nima kerak?

Kecha sog'lom edi, sog' edi yurak,
Bugun to'nka bo'ldi kechagi terak.
Qurtga aylanarkan bir kun kapalak.
Senga nima kerak, ayt, nima kerak?

2006

Aylanayin

Atrofingda aylanadi to'rt fasl,
Gul aylanar, o'rgiladi qor sendan.
Oy aylanar, yer aylanar muttasil,
Endi o'zim aylanayin, yor, sendan.

Tomirida gulob oqqan guloyim,
Guldek yashnab tur baxtimga, iloyim.
Meni yaxshi ko'rarkanda xudoyim,
Endi o'zim aylanayin, yor, sendan.

O'n oltida oqqush bo'lning, shaylanding,
Yigirmada taqdirimga boylanding.
O'ttizingda alangaga aylanding,
Endi o'zim aylanayin, yor, sendan.

Qul podshoga borsa shohning izzati,
Podsho qulga kelsayam shoh himmati.
Neki qilsang o'zgarmaydi qiymati,
Endi o'zim aylanayin, yor, sendan.

Hamma oshiq bugun menda jam bo'ldi,
Ko'zlariningi o'psam ko'zing nam bo'ldi.
Qancha o'psam yana shuncha kam bo'ldi,
Endi o'zim aylanayin, yor, sendan.

Атрофингда айланади тўрт фасл,
Гул айланар, ўргилади қор сендан.
Ой айланар, ер айланар муттасил,
Энди ўзим айланайин, ёр, сендан.

2006

Қани

Кўнглимдай бўш кўчалар,
Фарона, Машраб қани?
Пул сочган бойваччалар,
Девона Машраб қани?

Кунлар ўтар бемаъни,
Хеч ким тушунмас мани.
Ишониб сир айтгани,
Девона Машраб қани?

Этагин тутай, десам,
Кўзимга суртай, десам,
Кўлларин ўпай, десам,
Девона Машраб қани?

Битмадим шоҳбайт ҳали,
Лекин йўл йўқ қайтгали,
Шеъларимни айтгали,
Девона Машраб қани?

Тўнимни ечай, десам,
Дунёдан кечай, десам,
Бирга май ичай, десам,
Девона Машраб қани?

Бахтимга teng кулфат йўқ,
Дўст йўқ, ёр йўқ, улфат йўқ,
Юрагимда қувват йўқ,
Девона Машраб қани?

2006

Atrofingda aylanadi to'rt fasl,
Gul aylanar, o'rgiladi qor sendan.
Oy aylanar, yer aylanar muttasil,
Endi o'zim aylanayin, yor, sendan.

2006

Qani

Ko'nglimday bo'sh ko'chalar,
Farg'ona, Mashrab qani?
Pul sochgan boyvachchalar,
Devona Mashrab qani?

Kunlar o'tar bema'ni,
Hech kim tushunmas mani.
Ishonib sir aytgani,
Devona Mashrab qani?

Etagin tutay, desam,
Ko'zimga surtay, desam,
Qo'llarin o'pay, desam,
Devona Mashrab qani?

Bitmadim shohbayt hali,
Lekin yo'l yo'q qaytgali,
She'rلаримни aytgali,
Devona Mashrab qani?

To'nimni yechay, desam,
Dunyodan kechay, desam,
Birga may ichay, desam,
Devona Mashrab qani?

Baxtimga teng kulfat yo'q,
Do'st yo'q, yor yo'q, ulfat yo'q,
Yuragimda quvvat yo'q,
Devona Mashrab qani?

2006

Азиз

Кимга сахро азиз, кимга боф азиз,
Кимга дарё азиз, кимга тоғ азиз.
Кимдир хайвонларни азиз тутмишдир,
Кимга муҳтож бўлсанг, шу кўпроқ азиз.

Азизам, дардларинг азиздир менга,
Гинали хатларинг азиздир менга.
Андуҳ, ҳасратларинг азиздир менга,
Мактуб қатидаги гул-япроқ азиз.

Худо, азиз қилгин ёлғиз боламни,
Дуоси тинмайди мунис онамнинг.
Қатим нур ёритиб турар оламни —
Онам сочидағи толим оқ азиз.

Юракда пок тутиб мудом ниятни,
Инсонликка чорлаб одамиятни,
Устозлар қучдилар абадиятни...
Мұхаммадлар ўтган йўл, сўқмоқ азиз.

Шу ойнинг нурида шеър битган бобом,
Шу куннинг қўрида эр етган бобом,
Кўкларга термулиб, ер кетган бобом,
Менга шу кўк азиз, шу тупроқ азиз.

2006

Хижрон

Бошим букиб қўйиб ўлим-азасиз,
Тўйга борган ўйинчидек шод хижрон.
Ёрсиз мазмунсизман, ёрсиз мазасиз...
Балки унга бегона ва ёт хижрон.

Ер юзида юлдуздан кўп бандалар,
Ҳаммасининг лабларида хандалар.

Aziz

Kimga sahro aziz, kimga bog‘ aziz,
 Kimga daryo aziz, kimga tog‘ aziz.
 Kimdir hayvonlarni aziz tutmishdir,
 Kimga muhtoj bo‘lsang, shu ko‘proq aziz.

Azizam, dardlaring azizdir menga,
 Ginali xatlaring azizdir menga.
 Anduh, hasratlaring azizdir menga,
 Maktub qatidagi gul-yaproq aziz.

Xudo, aziz qilgin yolg‘iz bolamni,
 Duosi tinmaydi munis onamning.
 Qatim nur yoritib turar olamni —
 Onam sochidagi tolim oq aziz.

Yurakda pok tutib mudom niyatni,
 Insonlikka chorlab odamiyatni,
 Ustozlar quchdilar abadiyatni...
 Muhammadlar o‘tgan yo‘l, so‘qmoq aziz.

Shu oyning nurida she‘r bitgan bobom,
 Shu kunning qo‘rida er yetgan bobom,
 Ko‘klarga termulib, yer ketgan bobom,
 Menga shu ko‘k aziz, shu tuproq aziz.

2006

Hijron

Boshim bukib qo‘yib o‘lim-azasiz,
 To‘yga borgan o‘yinchidek shod hijron.
 Yorsiz mazmunsizman, yorsiz mazasiz...
 Balki unga begona va yot hijron.

Yer yuzida yulduzdan ko‘p bandalar,
 Hammasing lablarida xandalar.

Нега хадеб битта одам танланар?
Нега фақат мени айлар ёд хижрон?

Мени хазон қилгудайин шаштинг бор,
Имконимдан минг бор узун дастинг бор,
Нима қилдим, менда нима қасдинг бор!
Сен хам гүё бир одамий зот, хижрон!

Хийла қилиб чиқиб бўлмас йўлингдан,
Уриб қочиб кетолмайман қўлингдан.
Тутқунингман, маҳкумингман, қулингман,
Осигил мени, отгил мени, сот, хижрон!

Толеимга ёзилгани қарғишдай,
Бошқаларга висол оддий бир ишдай...
Мен замондан ортда қолган дарвишдай...
Дод дастингдан, дод дастингдан, дод, хижрон!

2006

Oй ва қуёш каби...

Ой ва қуёш каби изчил изма-из
Хижрон — зулмат қувиб событқадаммиз.
Бирлашмоқ қисматда йўқ экан, гарчи
Икки вужуддаги битта одаммиз.

Қўл ушлашиб тушар кўқдан лайлаккор,
Чечакларин жуфтлаб сочади баҳор.
Мен бунда зорман, сен унда интизор,
Икки вужуддаги битта одаммиз.

Бизни гўдак билиб ўйнади тақдир,
Устимиздан кулиб ўйнади тақдир.
Кўлларинг ушлашга қўймади тақдир,
Икки вужуддаги битта одаммиз.

Сенсиз маъносизман, сенсиз кимман, ким?
Ярим ой булутга беркинади жим.

Nega hadeb bitta odam tanlanar?
Nega faqat meni aylar yod hijron?

Meni xazon qilgudayin shashting bor,
Imkonimdan ming bor uzun dasting bor,
Nima qildim, menda nima qasding bor!
Sen ham go'yo bir odamiy zot, hijron!

Hiyla qilib chiqib bo'lmas yo'lingdan,
Urib qochib ketolmayman qo'lingdan.
Tutquningman, mahkumingman, qulingman,
Osgil meni, otgil meni, sot, hijron!

Tolyeimga yozilgani qarg'ishday,
Boshqalarga visol oddiy bir ishday...
Men zamondan ortda qolgan darvishday...
Dod dastingdan, dod dastingdan, dod, hijron!

2006

Oy va quyosh kabi...

Oy va quyosh kabi izchil izma-iz
Hijron – zulmat quvib sobitqadammiz.
Birlashmoq qismatda yo'q ekan, garchi
Ikki vujuddagi bitta odammiz.

Qo'l ushlashib tushar ko'kdan laylakqor,
Chechaklarin juftlab sochadi bahor.
Men bunda zorman, sen unda intizor,
Ikki vujuddagi bitta odammiz.

Bizni go'dak bilib o'ynadi taqdir,
Ustimizdan kulib o'ynadi taqdir.
Qo'llaring ushlashga qo'ymadidi taqdir,
Ikki vujuddagi bitta odammiz.

Sensiz ma'nosizman, sensiz kimman, kim?
Yarim oy bulutga berkinadi jim.

Юрагим нимтадир, эй гўзал ярмим,
Икки вужуддаги битта одаммиз.

Синов бу, деймиз-да, бу кўхна савдо,
Дунёни унутсин, дедими Худо.
Киёматни кутсин, дедими Худо,
Икки вужуддаги битта одаммиз.

2006

Суврат

«Эслаганда кўринг... Кўргач эсламанг...»
Имзо. Сана. Расм — қофоз... Севгилим.
Хаётдан ранг кетди ва тинди оҳанг,
Биздан суврат қолди холос, севгилим.

Хушбахт кунларимдан хотира — ёдгор,
Ўзимдан қизғаниб қарайман такрор.
Бахтнинг соясидан бўлак нимам бор?
Биздан суврат қолди холос, севгилим.

На шахду на шиддат, на журъат қолди,
На аҳду на рағбат, на суръат қолди.
Тушда кўрган каби шул суврат қолди,
Биздан суврат қолди холос, севгилим.

Ҳеч қачон ҳеч кимга етмас-ку додим,
Етса, инобатга ўтмас-ку додим.
Армон шу — сувратда қотса хаётим,
Биздан суврат қолди холос, севгилим.

Сувратдек сарғайиб ўчар изимиз,
Мазмунин йўқотиб борар исмимиз.
Жисмимиз юрибди, фақат жисмимиз...
Биздан суврат қолди холос, севгилим.

2006

Yuragim nimtadir, ey go'zal yarmim,
Ikki vujuddagi bitta odammiz.

Sinov bu, deymiz-da, bu ko'hna savdo,
Dunyoni unutsin, dedimi Xudo.
Qiyomatni kutsin, dedimi Xudo,
Ikki vujuddagi bitta odammiz.

2006

Suvrat

«Eslaganda ko'ring... Ko'rgach eslamang...»
Imzo. Sana. Rasm — qog'oz... Sevgilim.
Hayotdan rang ketdi va tindi ohang,
Bizdan suvrat qoldi xolos, sevgilim.

Xushbaxt kunlarimdan xotira — yodgor,
O'zimdan qizg'anib qarayman takror.
Baxtning soyasidan bo'lak nimam bor?
Bizdan suvrat qoldi xolos, sevgilim.

Na shahdu na shiddat, na jur'at qoldi,
Na ahdu na rag'bat, na sur'at qoldi.
Tushda ko'rgan kabi shul suvrat qoldi,
Bizdan suvrat qoldi xolos, sevgilim.

Hech qachon hech kimga yetmas-ku dodim,
Yetsha, inobatga o'tmas-ku dodim.
Armon shu — suvratda qotsa hayotim,
Bizdan suvrat qoldi xolos, sevgilim.

Suvratdek sarg'ayib o'char izimiz,
Mazmunin yo'qotib borar ismimiz.
Jismimiz yuribdi, faqat jismimiz...
Bizdan suvrat qoldi xolos, sevgilim.

2006

Зеру забар...

Зеру забар — забар билан зер бўлди,
Ер осмонга чиқди, осмон ер бўлди.
Боғни излаб ҷоҳни топтим оқибат,
Тоғ деб борган жойим яйдок кир бўлди.

Очиқ кўнгил — очик сандик — элники,
Атиргулнинг сарин бўйи — елники.
Элга, елга, селга кетди меники,
Сизнинг сақлаб колганингиз сир бўлди.

Кўнгил сўраб, кўнгил бузди дўстларим,
Кўнглим кўриб, кўнгил узди дўстларим,
Кўнгилларин енгил узди дўстларим,
Барин мендан ҳафсаласи пир бўлди.

Париларки, дил қонидан пардози,
Жонинг куйса ҳамки, келмас парвоси,
Кулим қўкка сочар ҳар гал парвози,
Кўзларига боқсам, кўзим кир бўлди.

Орзиқаман эслаб тандир, саватни,
Ўзим ташлаб келдим шундай жаннатни.
Олдим шоир деган тавқи лаънатни,
Энди менга икки дунё бир бўлди

2002

Сени деб

Зулм қилсан ҳар қачон ўзимга зулм этдим,
Карамадим сен томон, кўзимга зулм этдим.
Имласанг бормадим ҳам, силтасанг кетмадим ҳам,
Ердан узмадим товон, изимга зулм этдим.
Зулмнинг лаззатини факат мазлум билади,
Бахтиёр кимсаларни кўрсам раҳмим келади.

Zer-u zabar...

Zer-u zabar — zabar bilan zer bo'ldi,
Yer osmonga chiqdi, osmon yer bo'ldi.
Bog'ni izlab chohni toptim oqibat,
Tog' deb borgan joyim yaydoq qir bo'ldi.

Ochiq ko'ngil — ochiq sandiq — elniki,
Atirgulning sarin bo'yi — yelniki.
Elga, yelga, selga ketdi meniki,
Sizning saqlab qolganingiz sir bo'ldi.

Ko'ngil so'rab, ko'ngil buzdi do'stlarim,
Ko'nglim ko'rib, ko'ngil uzdi do'stlarim,
Ko'ngillarin engil uzdi do'stlarim,
Barin mendan hafsalasi pir bo'ldi.

Parilarki, dil qonidan pardozi,
Joning kuysa hamki, kelmas parvosi,
Kulim ko'kka sochar har gal parvozi,
Ko'zlariga boqsam, ko'zim kir bo'ldi.

Orziqaman eslab tandir, savatni,
O'zim tashlab keldim shunday jannatni.
Oldim shoir degan tavqi la'natni,
Endi menga ikki dunyo bir bo'ldi

2002

Seni deb

Zulm qilsam har qachon o'zimga zulm etdim,
Qaramadim sen tomon, ko'zimga zulm etdim.
Imlasang bormadim ham, siltasang ketmadim ham,
Yerdan uzmadim tovon, izimga zulm etdim.
Zulmning lazzatini faqat mazlum biladi,
Baxtiyor kimsalarni ko'rsam rahmim keladi.

Ҳовузда худойимнинг аксини кўргандайман,
Булултар ва балиқлар раксини кўргандайман.
Яшил қуёш, мовий тош, сафсан кўз ёш оралаб,
Одамнинг ва Ҳавонинг нафсини кўргандайман.
Юзимга сувлар урдим, юзимга зулм этдим,
Ўзимга зулм этдим, кўзимга зулм этдим.

Кўрлар ҳамда карларнинг ўзгача бахти бордир,
Бахтсизлигин билмаган кимсалар бахтиёрдир,
Кўриб, тинглаб турибман, ўзим англаб турибман,
Ихтиёримдан хориж тилаклар ихтиёрдир.
Бош бергали дор қайда, кетгали мозор қайда,
Дил ёргали ёр қайда, инон-ихтиёр қайда.

Гулзорингта кирмадим, гулимни асрайн деб,
Нигоҳимни бермадим, дилимни асрайн деб.
Адолат, шафқат, қадр, мурувват, инсоф надир,
Кўзларимдан кетмадинг қулимни асрайн деб,
Зулмнинг лаззатини фақат қуллар билади,
Бахтиёр кимсаларни кўрсан раҳмим келади.

Дағал, ўжар ўсмири майин этган савдолар,
Бозорда баҳоларни тайин этган савдолар,
Қоракўз гавҳаридан шода мунчоқлар тизиб,
Юракни пуфак қилиб ўйин этган савдолар,
Ноғора қоқ, ноғора, лунжинг тўла зоғора,
Эшон, хўжа ва қора ўйин билан овора.

Чумоли хирмон ёйса, сиз дастурхон ёзгайсиз,
Ризқ ахтариб каламуш инларини бузгайсиз.
Ойни этагингизга қулчадек ўраб олиб,
Атиргулга қалдирғоч жасадини осгайсиз.
Кўзнинг оқу корасин оқу қора тош қилинг,
Гўдаклар сут тишидан гуруч дамлаб ош қилинг.

Балиқларга ранг берган мусаввирга қаранглар,
Бўёғи қуrimаган бармоқларин яланглар.
Дилингиз рангин бўлсин, капалак, кўнғиз қўнсин,
Томошага келсинлар жувонлар, ёш-яланглар.
Ҳовузда худойимнинг аксини кўргандайман,
Булултар ва балиқлар раксини кўргандайман.

Hovuzda xudoyimning aksini ko'rgandayman,
Bulutlar va baliqlar raqsini ko'rgandayman.
Yashil quyosh, moviy tosh, safsar ko'z yosh oralab,
Odamning va Havoning nafsi ko'rgandayman.
Yuzimga suvlar urdim, yuzimga zulm etdim,
O'zimga zulm etdim, ko'zimga zulm etdim.

Ko'rlar hamda karlarning o'zgacha baxti bordir,
Baxtsizligin bilmagan kimsalar baxtiyordir,
Ko'rib, tinglab turibman, o'zim anglab turibman,
Ixtiyorimdan xorij tilaklar ixtiyordir.
Bosh bergali dor qayda, ketgali mozor qayda,
Dil yorgali yor qayda, inon-ixtiyor qayda.

Gulzoringga kirmadim, gulimni asrayin deb,
Nigohimni bermadim, dilimni asrayin deb.
Adolat, shafqat, qadr, muruvvat, insof nadir,
Ko'zlarimdan ketmading qulimni asrayin deb,
Zulmning lazzatini faqat qullar biladi,
Baxtiyor kimsalarni ko'rsam rahmim keladi.

Dag'al, o'jar o'smirni mayin etgan savdolar,
Bozorda baholarni tayin etgan savdolar,
Qorako'z gavharidan shoda munchoqlar tizib,
Yurakni pufak qilib o'yin etgan savdolar,
Nog'ora qoq, nog'ora, lunjing to'la zog'ora,
Eshon, xo'ja va qora o'yin bilan ovora.

Chumoli xirmon yoysa, siz dasturxon yozgaysiz,
Rizq axtarib kalamush inlarini buzgaysiz.
Oyni etagingizga kulchadek o'rab olib,
Atirgulga qaldirg'och jasadini osgaysiz.
Ko'zning oq-u qorasini oq-u qora tosh qiling,
Go'daklar sut tishidan guruch damlab osh qiling.

Baliqlarga rang bergen musavvirga qaranglar,
Bo'yog'i qurimagan barmoqlarin yalanglar.
Dilingiz rangin bo'lsin, kapalak, qo'ng'iz qo'nsin,
Tomoshaga kelsinlar juvonlar, yosh-yalanglar.
Hovuzda xudoyimning aksini ko'rgandayman,
Bulutlar va baliqlar raqsini ko'rgandayman.

Хар нафасда бир нафас умрим қисқариб борар,
Чўпчакларга ишониб чўпон киз қариб борар.
Чигал, хилват йўлимда писиб ётиби ажал,
Лаҳза сайин пичоғи қўксимни ёриб борар.
Шайтон чалғитди, асли сенга муносиб эдим,
Кўргин деб юрагимни лойларга босиб эдим.

Кўкламни тинглаб ётсанг буғдои унган томларда,
Бобо Машраб нафаси келар салқин шомларда.
Сабабсиздек туюлар бўғзингдан тошган ўкинч,
Симобдек кўчар недир юрагинг томонларда.
Кўрлар ҳамда карларнинг ўзгача бахти бордир,
Бахтсизлигин билмаган кимсалар бахтиёрдир.

Чин айтсам, эшигингтта суюниб, ўлгим келар,
Фарёд чекиб, ўзимни шу жойга қўмгим келар.
Сочларим чим отсаю томирларим таралса,
Бошимга оёқ кўйиб ўтганинг кўргим келар.
Бундайин имкон қани, жон сўраган жон қани,
Жонимга хумор бўлган ул оғатижон қани.

Отамга бегонаман, онамга бегонаман,
Рафиқамга рақибман, боламга бегонаман.
Дўстларимга душманман, хешларимга етти ёт,
Сенга маҳлиё бўлган оламга бегонаман.
Карамасдан сен томон кўзимга зулм этдим,
Зулм килсан, хар қачон ўзимга зулм этдим...

Har nafasda bir nafas umrim qisqarib borar,
Cho'pchaklarga ishonib cho'pon qiz qarib borar.
Chigal, xilvat yo'limda pisib yotibdi ajal,
Lahza sayin pichog'i ko'ksimni yorib borar.
Shayton chalg'itdi, asli senga munosib edim,
Ko'rgin deb yuragimni loylarga bosib edim.

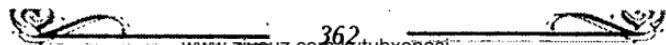
Ko'klamni tinglab yotsang bug'doy ungan tomlarda,
Bobo Mashrab nafasi kelar salqin shomlarda.
Sababsizdek tuyular bo'g'zingdan toshgan o'kinch,
Simobdek ko'char nedir yuraging tomonlarda.
Ko'rlar hamda karlarning o'zgacha baxti bordir,
Baxtsizligin bilmagan kimsalar baxtiyordir.

Chin aytsam, eshicingga suyanib, o'lgin kelar,
Faryod chekib, o'zimni shu joyga ko'mgim kelar.
Sochlariim chim otsayu tomirlarim taralsa,
Boshimga oyoq qo'yib o'tganing ko'rgim kelar.
Bundayin imkon qani, jon so'rigan jon qani,
Jonimga xumor bo'lgan ul ofatijon qani.

Otamga begonaman, onamga begonaman,
Rafiqamga raqibman, bolamga begonaman.
Do'stlarimga dushmanman, xeshlarimga yetti yot,
Senga mahliyo bo'lgan olamga begonaman.
Qaramasdan sen tomon ko'zimga zulm etdim,
Zulm qilsam, har qachon o'zimga zulm etdim...

МУНДАРИЖА

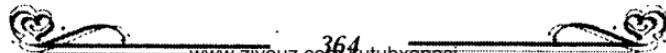
Кўнгилдаги гап	6
Бунчалар севдирдинг мени, бунчалар?	
Истайсизми-йўқми	12
Ёдингда қолмокчи эдим	14
Ёлғиз	14
Гўё	16
Айёр қиз	18
Энтикарди	20
Бир кун	22
Тилло занжир	24
Куйганёрда ёзилган шеър	24
Хузур	26
Сени соғиниб	28
Ўзбек	30
Сўрок	32
Худога солдим	36
Дард	38
Кўринади	40
Тилла узук	42
Мендан совияпти	44
Гуноҳларим	44
Мұҳаббат	46
Наврўзгули	48
Буёдойсўз	50
Кизлархон	52
Яҳши кўраман	54
Гул	54
Дадам қабри	56
Синган одам	58
Мехр ҳакида	60
Ёмон	62
Бачкана кун	62
Бунчалар	64
Йигит	66
Фаришта	68
Сиз	70
Кузда	70
Aйланай	72
Овора	74
Қўкон шамоли	74
Менинг дардим	78
Пушаймон	80
Онајон	82
Билсанг эди	84
Дилим хуфтон	86
Мухаммад Юсуф	88
Бунақаси кетмайди	90
Нима қиласай	90
Ажойиб қиз	93
Ўшанда мен сени яхши кўрардим...	
Келади	98
Акаларимга	98
Дадам	100
Йўлим бошқа	102
Мерос	102
Юлдуз	104
Сиём эгизаклари	106
Бахт	106
Шеърим	106
Пахта	108
Деди	110
Ўшанда	112
Собик аскар	114
Кўзлариди	116
Рустам полвон ёди	118
Муқаддима	120
Бир тўп қабутар	122
Эй, дил	122
Биринчи севги	124
Аlam	126
Саратон	128
Содик чегачи	130

MUNDARIJA

Ko'ngildagi gap	6	Aylanay	73
Bunchalar sevdirding meni, bunchalar?		Ovora	75
Istaysizmi-yo'qmi	12	Qo'qon shamoli	75
Yodingda qolmoqchi edim . .	15	Mening dardim	79
Yolg'iz	15	Pushaymon	81
Go'yo	17	Onajon	83
Ayyor qiz	19	Bilsang edi	85
Entikardi	21	Dilim xufton	87
Bir kun	23	Muhammad Yusuf	89
Tillo zanjir	25	Bunaqasi ketmaydi	91
Kuyganyorda yozilgan she'r .	25	Nima qilay	91
Huzur	27	Ajoyib qiz	93
Seni sog'inib	29	O'shanda men seni yaxshi ko'rardim...	
O'zbek	31	Keladi	99
So'roq	33	Akalarimga	99
Xudoga soldim	37	Dadam	101
Dard	39	Yo'lim boshqa	103
Ko'rinati	41	Meros	103
Tilla uzuk	43	Yulduz	105
Mendan soviyapti	45	Siyom egizaklari	107
Gunohlarim	45	Baxt	107
Muhabbat	47	She'rim	107
Navro'zguli	49	Paxta	109
Bug'doyso'z	51	Dedi	161
Quzlarxon	53	O'shanda	113
Yahshi ko'raman	54	Sobiq askar	115
Gul	54	Ko'zlarida	117
Dadam qabri	56	Rustam polvon yodi	119
Singan odam	59	Miqaddima	121
Mehr haqida	61	Bir to'p kabutar	123
Yomon	63	Ey, dil	123
Bachkana kun	63	Birinchi sevgi	125
Bunchalar	65	Alam	127
Yigit	67	Saraton	129
Farishta	69	Sodiq chegachi	131
Siz	71		
Kuzda	71		

Исмингни ҳеч кимга айтқизмайман, Гул!	
Оғрик	134
Ўйғониш	136
Ёлғизман	138
Фарғонача	138
Даштда	140
Хазондек сочилии неча бор тақвим	142
Дунё	144
Аза	146
Ошик бола	148
Телба хаёл	150
Севгилим	152
Ўўқаланиб карайсиз	154
Чўпчак	156
Омоч бўлиб тилди осмонни хилол	158
Кўштегирмон, 1982 йил	158
Тимсоҳга айланиб	158
Дийдор	160
Сени обқочиб кетаман!	162
Армон	164
Қисмат чизиклари	166
Сени соғинаман	168
Зулфия	170
Худбин	172
Ариқлар юзида	174
Чорласанг	176
Араз	178
Гуноҳ	178
Сўнг сўз	180
Сенга бармоғимни тегизмайман	182
Ўтар	184
Бу дунёга келганим	186
Рамазон	188
Шунда	188
Бир лаҳза	190
Ҳозир	192
Ўғлимга	194
Мен	194
Куз	196
Оқшом	198
Билгим келар	198
Кўрдим	200
Бармоқларинг	202
Қалби бутун одам	202
Ўтапман	204
Метрода	206
Афсус	208
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр!	
Мени деса	212
Изисиз кетди	214
Азобларим	214
Севги	216
Алвидо	218
Қачондир	218
Сизга	220
Зерикиш	222
Сескандим	222
Эсимда	224
Дераза пардаси	226
Аланглайсан оёқ учидা	228
Тубида тош думалатиб	228
Кўланка	230
Хазон сокин куйиларди	232
Етиб келдим	232
Бирдан-бир	234
Кўзимга ишонмайман	236
Кузни белгиламас	238
Юз ювиг	240
Севги деганлари	240
Хилвироқ китоб	242
Изимдан судралиб	244
Шубха	244
Шавкат Раҳмон	246
Хазонрезги	248
Шафакка ингансан	250
Бу хаёт экан-да	250
Кўзларингга термулсайдим .	252
Лаҳзалик севинч бор	254
Ўғлим	256
Кўнглингда нима бор	256
Кўз кораси	258
Афсуски	260
Борган сари	262
Мени эслайсанми?	262
Келинчак	264
Севмадинг	266
Тилак	268
Рустам Собит хикояси	268

Ismingni hech kimga aytkizmayman, Gul!

Og'riq	135
Uyg'onish	137
Yolg'izman	139
Farg'onacha	139
Dashtda	141
Kazondek sochildi necha bor taqvim	143
Dunyo	145
Aza	147
Oshiq bola	149
Telba xayol	151
Sevgilim	153
O'pkalanib qaraysiz	155
Cho'pchak	157
Omoch bo'lib tildi osmonni hilol	159
Qo'shtegirmon, 1982-yil	159
Timsohga aylanib	159
Diydor	161
Seni obqochib ketaman!	163
Armon	165
Qismat chiziqlari	167
Seni cog'inaman	169
Zulfiya	171
Xudbin	173
Ariqlar yuzida	175
Chorlasang	177
Araz	179
Gunoh	179
So'ngso'z	181
Senga barmog'imni tegizmay- man	183
O'tar	185
Bu dunyoga kelganim	187
Ramazon	189
Shunda	189
Bir lahza	191
Hozir	193
O'glimga	195
Men	195
Kuz	197
Oqshom	199
Bilgim kelar	199
Ko'rdim	201
Barmoqlaring	203

Qalbi butun odam	203
O'tyapman	205
Metroda	207
Afsus	209

Ko'zlarimdan ko'zlariningz ketmadi, yor!

Meni desa	213
Izsiz ketdi	215
Azoblarim	215
Sevgi	217
Alvido	219
Qachondir	219
Sizga	221
Zerikish	223
Seskandim	223
Esimda	225
Deraza pardasi	227
Alanglaysan oyoq uchida	229
Tubida tosh dumalatib	229
Ko'lanka	231
Xazon sokin quyilardi	233
Yetib keldim	233
Birdan bir	235
Ko'zimga ishonmayman	237
Kuzni belgilamas	239
Yuz yuvib	241
Sevgi deganlari	241
Hilviroq kitob	243
Izimdan sudralib	245
Shubha	245
Shavkat Rahmon	247
Xazonrezgi	249
Shafaqqa ingansan	251
Bu hayot ekan-da	251
Ko'zlaringga termulsaydim	253
Lahzalik sevinch bor	255
O'g'lim	257
Ko'nglingda nima bor	257
Ko'z qorası	259
Afsuski	261
Borgan sari	263
Meni eslaysanmi?	263
Kelinchak	265
Sevmading	267
Tilak	269
Rustam Cobit hikoyasi	269

Иситма ҳакида ҳикоя	272	Фирром дунё	317
Чиройли қиз ҳакида ҳикоя	276	Истагим	318
Пари ҳакида ҳикоя	280	Синглимга	320
Нигоҳ ҳакида ҳикоя	284	Ўйин	324
Мухаббатсиз висол ҳакида ҳикоя	286	Юрт қўшиғи	324
Тўртликлар	288	Шоир	326
Япрок	290	Она тупрок	330
Девор	292	Наврўз қўшиғи	332
Кўклам	294	Ўзбек ўғли	334
Хорғин роҳат	298	Қарам бўлмас ўзбек	336
Самога сочилди	298	Асрагил	338
Қадрдон	300	Айтгил, дўстим!	340
Айлана	302	Янги йил	342
Тангри сизни...	304	Байрам эртаси	344
Айтгил, дўстим нима қилдик, Ватан учун!		Эски дард	344
Агар жаннат кўқда бўлса . . .	308	Айланайин	346
Салом сизга	310	Қани	348
Бағдод полвонлари	312	Азиз	350
Фийбатчилар, хорманглар! . .	314	Хижрон	350
Борми?	316	Ой ва қуёш каби...	352
		Суврат	354
		Зеру забар...	356
		Сени деб	356

Isitma haqida hikoya	273	G'irrom dunyo	317
Chiroyli qiz haqida hikoya	277	Istagim	319
Pari haqida hikoya	281	Singlimga	321
Nigoh haqida hikoya	285	O'yin	325
Muhabbatsiz visol haqida hikoya	287	Yurt qo'shig'i	325
To'rtliklar	289	Shoir	327
Yaproq	291	Ona tuproq	331
Devor	293	Navro'z qo'shig'i	333
Ko'klam	295	O'zbek o'g'li	335
Horg'in rohat	299	Qaram bo'lmas o'zbek	337
Samoga sochildi	299	Asragil	339
Qadrdon	301	Aytgil, do'stim!	341
Aylana	303	Yangi yil	343
Tangri sizni...	305	Bayram ertasi	345
Aytgil do'stim nima qildik		Eski dard	345
Vatan uchun!		Aylanayin	347
Agar jannat ko'kda bo'lsa	309	Qani	349
Salom sizga	311	Aziz	351
Bag'dod polvonlari	313	Hijron	351
G'iybatchilar, hormanglar!	315	Oy va quyosh kabi...	353
Bormi?	317	Suvrat	355
		Zer-u zabar...	357
		Seni deb	357

IQBOL MIRZO
SIZNI KUYLAYMAN

«Sharq» nashriyot-matbaa
aksiyadorlik kompaniyasi
Bosh tahririysi
Toshkent — 2007

Muharrir *A. Ahmedov*
Badiiy muharrir *F. Basharova*
Rassom *G. Shoabdurahimova*
Texnik muharrir *R. Boboxonova*
Musahhihlar *M. Ziyamuhamedova, N. O'rolova*

Terishga berildi 26.01.2007. Bosishga ruxsat etildi 23.04.2007.
Bichimi 84x108^{1/2}. Peterburg garniturasi. Ofset bosma. Shartli bosma
tabog'i 19,32. Nashriyot-hisob tabog'i 14,72+0,43 zarv. Adadi
5000 nusxa. Buyurtma № 3373. Bahosi kelishilgan narxda.

**«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik
kompaniyasi bosmaxonasi, 700083,
Toshkent shahri, Buyuk Turon, 41.**